

UDK 888.2-3
Dr57

Dailininkas
Algimantas Dapšys

Dizainerė
Nijolė Juozapaitienė

ISBN 978-9955-790-20-4

© Romualdas Drakšas, 2008
© Leidykla „Eugrimas“, 2008

Turiny

PASKUTINIS ANGELO SKRYDIS /Pirmasis pasakojimas/

I. Užduotis	7
II. Kalitėja	17
III. Planas	35
IV. Skrydis į mirtį	60

PARALELĖS TREMTINYS /Antrasis pasakojimas/

I. Pasiūlymas	69
II. Naujas tikslas	85
III. Prie juodojo bokšto	109
IV. Pasakojimas	120

APSAKYMAI

Rašytojas	125
Senajo romėno pasakojimas	132
Epidemija	167
Pagrindinė priežastis	178
Beveik tokie pat	193
Pragaras	198
Nelaukta dovana	204
Gyvenimai	220
Savas laikas	233
Istorijos vingiai	244

PASKUTINIS ANGELO SKRYDIS

PIRMASIS PASAKOJIMAS



I

Užduotis

Vaikas vos neverkė. Visą dieną jis bėgiojo su draugais, rungtyniavo, žaidė įvairius žaidimus ir visur buvo pirmas. O dabar...

– Taip nesąžininga, – šniurkščiojo berniukas, žiūrėdamas į ant aukšto stulpo sėdintį draugą. – Mes lažinomės, kas pirmas įlips į stulpą, bet neužskris ant jo. Aš negalėjau užlipti taip greitai, nes stulpas apipiltas aliejumi ir labai slidus.

– Na ir kas, – vaipėsi laimingasis, pirmas pasiekęs stulpo viršūnę. – Aš nekaltas, kad tu neturi sparnų, o aš turiu, – norėdamas patvirtinti savo žodžius, jis išskleidė puikius baltus ir jau pakankamai tvirtus sparnus. – Tu niekada nebūsi angelas kaip aš ir visuomet pralaimėsi... Che, che, che, – toliau džiūgavo mažasis angeliukas.

– Kaipgi, – pyktelėjo žmonių vaikas. – Tą patį sakei, kai mes lenktyniaudavome ant žemės. Paskutiniu metu jokie sparnai tau nepadedą manęs aplenksti. Leiskis žemėn, tu apipešiotas žvirbli, bandysime dar kartą, – piktai riktelėjo berniukas.

Sėdintis ant stulpo mažasis angelas kiek pyktelėjo. Dar prieš metus išgirdęs tokias besparnio padaro kalbas jis būtų puolęs muštis ir gerokai pamokytų įžulėlį. Tačiau paskutiniu metu viskas pasikeitė. Žmogui neseniai sukako aštuoneri ir jis akivaizdžiai sustiprėjo. Pirmasis savo kailiu tai pajuto būtent Taronas, taip vadinosi mažasis angelas. Jis, nors ir metais vyresnis už savo draugą, turėjo pripažinti pastarojo pranašumą. Štai ir dabar, užgniaužęs savyje kylantį pyktį, angeliukas iš lėto leidosi žemyn, nepaliaudamas tyčiotis iš žmonių vaiko.

– Ką tu žinai apie sparnus, žemės kirmėle, – tyčiojosi Taronas, kuris užaugęs, kaip ir visi angelai, prie vardo gaus „A“ priedą ir vadinsis Ataronu.

– Pakankamai, kad žinočiau, kaip juos nurauti, – nenusileido berniukas. – Leiskis greičiau, negi turėsime metus laukti, kol tu kaip kokia višta nuo tvarto nuplasnosi.

– Tu iš pradžių bent užskrisk ant to tvarto, po to šnekėk. Atsirado mat skraidymo ekspertas.

– Na ir užskrisiu... Septintasis angelas Arvartas man sakė, kad ir aš galėsiu skraidyti, tik be sparnų.

– Galėsi, kaipgi... Pasvajok, – nenusileido angeliukas, nors Arvarto vardo paminėjimas jam padarė didžiulį išpūdį. – Gimeš šliaužioti, skraidyti negali...

Taip besibardami draugai vėl pasiruošė lenktynėm, kurių tikslas buvo pirmam atsidurti aukšto ir labai slidaus stulpo viršūnėje. Sugniaužti berniuko kumščiai ir primerktos angeliuko akys bylojo apie tą įtampą, kovos azartą, apėmusį vaikus, ir abiejų tvirtą pasiryžimą nepasiduoti.

„Laikas nutraukti šias varžybas, kol jie nesusipešė“, – mąstė didingas angelas, sėdintis netoliese ir stebintis rungtyniaujančius vaikus. Tai buvo Arvartas, raganiaus Raperto sūnaus, o būtent juo ir buvo besiruošiantis kopti į stulpą berniūkštis, mokytojas ir globėjas „Padangių tautos“ žemėse. „Vaikas tobulėja ganėtinai sparčiai, bet ant stulpo užskristi tikrai dar nesugebės. Geriau aš jį pašauksiu ir pamokysiu, kaip reikia valdyti daiktus per atstumą.“

Angelas nespėjo įgyvendinti savo sumanymo. Jis vos spėjo prasižioti, norėdamas pašaukti pasišiaušusį ir išsitepliojusį berniūkštį, kai abu draugai staiga atsispyrė nuo žemės. Angeliukas, kaip ir praeitą kartą, tiesiog išskleidė sparnus ir lyg didžiulis paukštis iš pradžių lėčiau, po to vis greičiau nuskrido stulpo viršūnės link. Mažasis raganiukas negalėjo pasekti draugo pavyzdžiu, todėl tiesiog šoko į viršų. Berniukas pašoko taip, kaip niekada anksčiau nešokinėjo. Visas pyktis, visas troškimas laimėti, visa susikaupusi įtampa išsiliejo šiame šuolyje. Vienu metu stebinčiam vaikus Arvartui pasirodė, kad vaikui pavyks, bet... Kai iki viršūnės liko mažiau nei metras, raganiukas sustingo ore ir, beviltiškai kabindamasis rankomis

už slidaus, aliejumi ištepto stulpo, nusliuogė žemyn. Nusilei-
dęs atsitūpė ant žemės, susiėmė rankomis galvą ir pravirko.
Vaikiška nuoskauda dėl išsprūdusios pergalės prasiveržė ne-
valdomu ašarų lietumi.

– Neverk, – pasigirdo šalia švelnus balsas, o stiprios ir rū-
pestingos rankos pakėlė vaiką nuo žemės.

– Dėde Arvartai, kodėl man nepavyko? – vis dar kūkčio-
damas paklausė berniukas.

– Todėl, kad tu dar nesimokei skraidyti. Dabar tau dar
anksti, bet kitais metais aš tave būtinai pamokysiu. Nusira-
mink... Vyrai neverkia dėl tokių dalykų. Mokėk ne tik laimė-
ti, bet ir pralaimėti.

– Gerai tau šnekėti..., – nusišluostė paskutines ašaras ra-
ganiukas. – Tu niekada nesi pralaimėjęs.

– Esu, tikrai esu, – trumpam apniuko angelas. – Ir tada
aš taip pat verkiau, bet ne todėl, kad pralaimėjau.

– O kodėl? – susidomėjo vaikas.

– Kada nors tau papasakosiu, – pažadėjo Arvartas. – O da-
bar eime. Norėjau tave kiek pamokyti valdyti per atstumą
daiktus, bet ką tik sužinojau, kad tavo tėvai atvyko ir didžiulį
šunį atsivežė. Eime pas juos.

– Tėtis su mama atvyko ir Dirą atsivežė!!! – suriko ber-
niukas. – Valio!!! Einam greičiau pas juos...



Rapertas patogiai įsitaisė svarbiems svečiams skirtame fo-
telyje, stovinčiame privačiuose pirmosios angelės aparta-
mentuose, ir stebėjo nerangius pašnekovų bandymus atsisės-
ti ant kėdžių priešais raganių. Didžiuliai angelų sparnai, net
ir suglausti už nugaros, užėmė daug vietos ir kliuvo už vis-
ko, už ko tik galėjo kliūti. Patogiai atsisėsti jie galėjo tik
ant aukštų, be jokių atramų nugarai kėdžių ir tik erdvioje
patalpoje.

– Rapertai, papasakok dar kartą istoriją apie Kalitėjos miestą, – paprašė pagaliau įsitaisiusi pirmoji angelė Arcitokina. – Noriu, kad septintasis angelas Arvartas ir penktasis angelas Arlinas viską išgirstų tiesiai iš tavęs.

Raganius neskubėjo pradėti kalbos. Gurdėtelėjęs žalios arbatos, jis palaukė, kol patogiau įsitaisys visi pašnekovai. „Kaip jiems, nesuvokiantiems pačios religijos sampratos, viską išaiškinti? – galvojo vyras. – Ar sutiks šie išdidūs angelai padaryti tai, ko aš jų paprašysiu, ir pirmą kartą savo tautos istorijoje pasielgti klastingai, naudojant apgaulę ir vaidybą.“

– Viskas prasidėjo prieš porą metų, – pradėjo Rapertas. – Tiesą sakant, viskas prasidėjo kur kas anksčiau, bet mes pastebėjome tik prieš porą metų, o tai jau buvo per vėlu, kad galėtume savo jėgomis ką nors pakeisti. Kartą į Kalitėją atvyko keli stiprūs burtininkai, iš Sargybos gavę leidimą įsteigti šiame mieste naują magistratą. Kaip žinote, ankstesnio magistrato nariai žuvo „Didžiojo konflikto“ metu, – bendru sutarimu visi magiją valdantys asmenys taip vadino neseniai praūžusį karą tarp Lygumų ir Padangių tautų atstovų¹. – Atvykę į miestą jie iš karto pajuto, kad visi pakeliui sutikti miesto gyventojai yra labai stipriai mentališkai paveikti. Per kelias valandas jie išsiaiškino, kad Kalitėje klesti vienatinio Dievo kultas, o visa valdžia priklauso žmogui, kuris pasivadino Didžiuoju inkvizitoriumi ir paskelbė kryžiaus žygį prieš visus magiją valdančius asmenis. Visi ar bent jau dauguma miesto gyventojų yra šio kulto nariai ir fanatiškai ištikimi šiam neseniai atsiradusiam valdovui ir, žinoma, persisunkę neapykanta visiems burtininkams ar raganiams. Pasirodė, kad mentalinė prievarta miesto gyventojų atžvilgiu buvo tokia stipri, jog jos neįmanoma pašalinti nesužalojus jų psichikos.

– Kodėl tada tie du burtininkai tiesiog nenukeliavo iki Didžiojo inkvizitoriaus ir jo nepašalino? – pasidomėjo Arvartas.

¹ Čia aptarinėjami įvykiai, aprašyti knygoje „Raganiaus karas“.

– Bandė, – linktelėjo bičiuliui atsakydamas Rapertas. – Didysis inkvizitorius pasirodo esąs ne tik išskirtinis mentalinės prievartos meistras, bet ir visiškai magiją atspindintis asmuo. Kiekvienas energetinis smūgis grįžo jį pasiuntusiam burtininkui, nepadarydamas jokios žalos tam maniakui, užgrobiam miestą valdymą. Inkvizitorių galima nužudyti tik paprastai, tai yra nenaudojant magijos. Pavyzdžiui, nuodais ar gerai užvožus per galvą. Tai atrodo nesudėtinga, nes daugiau jokiais ypatingais sugebėjimais apsišaukėlis nepasižymėjo. Kitais žodžiais, tai labai specializuotas magas. Tačiau čia abiem burtininkams iškilo problemėlė: tik pajutę grėsmę savo valdovui, sukruoto visi miesto gyventojai. Jie, nepaisydami pavojaus, puolė atvykėlius. Gerai, kad burtininkai dar sveiką kailį iš ten išnešė...

– Bandėte dar ko nors imtis? – paklausė pirmoji angelė Arcitokina.

– Be abejo... Visų pirma apsupome miestą jungtinėmis Raganių ordino, Laisvųjų sąjungos ir Baltųjų burtininkų pajėgomis. Svariai prisidėjo ir Sargyba. Turiu pasakyti, – šyptelėjo Rapertas, – kad prieš šią grėsmę visi kaip reta vieningi. Tas Didysis inkvizitorius kelia nerimą visiems magiją valdantiems asmenims. Nesutariame dėl vieno: ką daryti toliau? Vieni siūlo sunaikinti miestą su visais jo gyventojais ir tada pribaugti Inkvizitorių. Kiti bando ieškoti kitų išeičių, tik dar nieko vertingo nepasiūlė. Kol kas išsiaiškino, kad ši sekta savo čiuptuvais apraizgė visą Paralelės Lygumų tautą. Dauguma pirklių, kada nors buvusių Kalitėje, ar samdinių, kilusių iš šio miesto, yra paveikti. Net kai kurie silpnesni raganiai tapo Inkvizitoriaus parankiniais. Jis tokį žmonių užvaldymą vadina atsivertimu ir Dievo pažinimu. Sargyba beveik metus užtruks, kol išgaudė ir sunaikino ar išimtiniais atvejais išgydė bent jau absoliučią daugumą Inkvizitoriaus šalininkų už Kalitėjos ribų. Sakyčiau, net kai kada perlenkdavo lazda savo metodais.

– Taip, Sargyba niekuomet nepasižymėjo mielaširdingumu ar neryžtingumu, – suniurnėjo septintasis angelas Arvartas, klausydamasis raganiaus pasakojimo.

– Kalbėjau apie tai su Tijumi, – tęsė Rapertas. – Jis suprato mano abejones, sukeltas nereikalingo Sargybos žiaurumo, ypač Orikliaus atveju...

– O kas tiksliai įvyko Oriklėje? – pertraukė raganių pirmoji angelė. – Mes girdėjome gandus, bet jais nepatikėjome.

– Gandai teisingi, – trumpai atsakė Rapertas. – Nemažas būrys fanatikų, kaip aš vadinu Inkvizitoriaus paveiktus žmones, paėmė kelis tūkstančius miesto gyventojų įkaitais ir užsibarikadavo viename iš miesto pastatų. Jie reikalavo leisti laisvai keliauti iki Kalitėjos ir ten žadėjo paleisti visus įkaitus. Sargyba net nesiderėjo. Jie visus fanatikus kartu su paimtais įkaitais gyvus sudegino. Nuo to laiko fanatikai įkaitų nebeima, o ir žmonės linkę geriau priešintis jiems nei susitikti su Sargyba.

– Ką sakė Tijus? – vėl įsiterpė Arvartas.

– Nebuvo labai laimingas dėl to, kas įvyko, bet pabandė man paaiškinti savo poziciją. Sargyba traktuoja šį kultą kaip labai pavojingą ir užkrečiamą ligą. Kovoiant su tokiu pavojumi visos priemonės, leidžiančios užkirsti kelią jo plitimui, yra geros. Dabar visi Sargyboje, išskyrus patį Tijų, pritaria Raganių ordino siūlymui sunaikinti Kalitėjos gyventojus ir tada nužudyti Inkvizitorius.

– Ką pats galvoji? – paklausė Arcitokina.

– Aš manau, kad yra kita išeitis, – žiūrėdamas tiesiai pirmajai angelei į akis, kalbėjo Rapertas. – Tiesą sakant, būtent dėl to pas Jus ir atvykau. Manau, kad galima sunaikinti Inkvizitorius, išsaugant gyvybes kitiems Kalitėjos gyventojams. Turiu planą, bet jo įgyvendinimui prireiks Jūsų pagalbos.

– Jeigu mums pavyks sunaikinti apsišaukėlių, kas bus su kitais mieste gyvenančiais žmonėmis? – atsargiai, tačiau nenuleisdama įdėmaus žvilgsnio nuo Raperto, pasidomėjo pirmoji angelė.

– Turėdami daugiau laiko ir dirbdami atsargiai galėsime juos išgydyti. Laisvųjų sąjunga tam skirs visas savo jėgas.

– Puiku, – linksmai linktelėjo visi trys angelai. – Dėstyk, ką sumanei, raganiau. Padėsim, kuo galėsime...

„Džiugu, kad Rapertas nelinkęs žudyti nekaltų gyventojų, – mąstė Arvartas, stebėdamas kalbantį raganių. – Negalėčiau jo sūnui į akis pažiūrėti ir tuo labiau toliau jo mokyti. Mes Didžiojo konflikto metu daug negero Lygumų tautai padarėme, tačiau tokia piktadarybė, kokią siūlo Sargyba ir Raganių ordinas, yra tiesiog neįsivaizduojama. Jie teisūs – infekcijai reikia užkirsti kelią, bet ne tokiomis priemonėmis. Tai būtų tas pats, kas gydyti žmogų nuo galvos skausmo tiesiog nukertant jam galvą.“



Abu išdykėliai net nesiruošė nurimti. Nei milžiniškas šuo, nei jo žaidimų draugas mažas berniukas nesijautė pavargę. Jie gaudė vienas kitą pievoje, ėjo imtynių, slapstėsi vienas nuo kito. Berniukas užsiropšdavo šuniui ant nugaros ir vaidindavo riterį, jojantį ant ištikimo žirgo. Tai tęsdavosi tol, kol „ristūnas“ staigiai pasisukęs numesdavo raitelį žemyn. Tada jie vėl bėgiodavo ar raičiodavosi ant žemės.

– Kaip manai, ko sūnus pasiilgo labiau – mūsų ar Di-ro? – paklausė Rapertas Rasmintos, kurią laikė švelniai apkabinęs. Abu su šunimi dūkstančio berniuko tėvai sėdėjo ant suoliuko netoli pievelės, kuri tuo metu buvo vykstančių žaidimų arena.

– Geras klausimas, – šyptelėjo Rasminta. – Žinai, negalėčiau į jį tiksliai atsakyti. Džiaugėsi mumis, o dabar, kaip ir visi maži vaikai, dūksta su savo geriausiu draugu. Tegu linkminasi... Kaip tau sekėsi su Arcitokina? Pažadėjo padėti?

– Taip, bet mano mintis nei jai, nei kitiems labai nepatiko. Angelai – garbingi sutvėrimai ir toks akivaizdus me-

las jiems labai ne prie širdies. Sutiko tik suprasdami, kad alternatyva yra daug blogesnė. Pabandžiau jiems paaiškinti, kad tai tiesiog karinė gudrybė.

Rasminta kiek patylėjo, stipriau glausdamasi prie vyro. Ragana puikiai suprato angelus ir jų patiriamus jausmus. Ji pati negalėjo pakęsti apsimetinėjimo ir melo, tačiau Raperto siūlomas kelias leistų išgelbėti dešimtis tūkstančių gyvybių.

– Tu tikrai manai, kad Didysis inkvizitorius „užkibs“?

– Kodėl gi ne? Jis dėsto biblines tiesas, nežinia kaip atklydusias iš Tikrojo matmens. O, kaip žinai, krikščionybėje angelai viena iš centrinių figūrų. Atvirkščiai, Inkvizitoriui dviejų sparnuočių atvykimas pasirodys kaip geriausias jo žodžių patvirtinimas, – ramiai aiškino Rapertas.

– Kai supras tiesą, jau bus per vėlu...

– Būtent, – linktelėjo raganius. – Kai supras tiesą, jam jau bus per vėlu ko nors imtis.

– Kuris angelas keliaus? – pasidomėjo Rasminta.

– Pirmoji pasiuntė du: penktąjį angelą Arliną ir mūsų draugą Arvartą.

– Atkalbėk Arvartą, Rapertai. Nežinau kodėl, bet jaučiu, kad jam gresia pavojus.

– Nurimk, brangioji, – glostydamas tamsius Rasmintos plaukus, šnabždėjo į ausį raganius. – Kas jiems gali atsitikti? Tu tik pagalvok – du pirmojo dešimtuko angelai... Tai labai sunkiai sutramdoma jėga. Jie panorėję tą miestą su visais jo pamišėliais gyventojais pavers pelenais.

– Bet ar jie to panorės? – atsiduso Rasminta. – Kaip tu manai, ką pasirinks Arvartas – žudyti jį puolančias moteris ir vaikus ar leisti nužudomam?

– Manau, kad pasirinks trečią kelią – pabėgs. Mes sutarėm, kad jei kas nors pakryps į blogąją pusę, jie tiesiog nuskris.

– O tada tu paleisi nuo grandinės Sargybą ir Raganių ordiną?

– Taip, – linktelėjo Rapertas. Jam buvo kiek nesmagu, kad žmona ir vėl perprato visą esmę. Nei Sargyba, nei Raganių ordinas, nei Baltųjų burtininkų sąjunga nedarys nieko, kam prieštarautų Rapertas. – Kalitėjos puolimas prasidės tik tada, kai leisiu aš...

– O tu leisi, jeigu angelai patirs nesėkmę, – už vyrą baigė sakinį Rasminta.

– Taip, – pripažino raganius.

– Arvartas su Arlinu tai žino?

– Nežinau, – gūžtelėjo pečiais Rapertas ir sutikęs skvarbų žmonos žvilgsnį tęsė. – Manau, kad supranta.

– Kokia tikimybė, kad jie bėgs?

– Nežinau..., – pyktelėjo Rapertas. – Manai, kad manęs negrauzia sąžinė, kai siunčiu draugą į tokį pavojų. Neturiu kitos išeities... Tiesiog neturiu. Arba angelams pavyks, arba visi Kalitėjos gyventojai atsisveikins su šiuo pasauliu. Niekas negali pasiūlyti kitos išeities. Svarstėm visus variantus: meteoritą nuleisti Inkvizitoriui ant galvos, ugnikalnį po kojomis atverti ir panašiai. Visada egzistuoja galimybė, kad jis išgyvens, o tūkstančiai niekuo dėtų žmonių žus. Ką daryti?!

– Nurimk, brangusis, nurimk, – šį kartą jau Rasminta apkabino ir ramino vyrą. – Aš viską suprantu. Tiesiog nerimauju dėl Arvarto. Jis puikus mūsų sūnaus mokytojas ir geras draugas...

– Žinau, saulužė mano, – sutramdė kylantį pyktį Rapertas. – Aš tapsiu „sielos keliautoju“ ir visada stebėsiu, kaip sekasi septintajam angelui. Jei pamatysiu, kad jam gresia mirtinas pavojus, ištrauksiu iš ten, net jei reikės panaudoti prievartą jo paties atžvilgiu.

– O Kalitėja?

– Kalitėjos po to nebebus, – tvirtai nukirto Rapertas. Raganai gerai pažinojo savo vyrą ir suprato, kad jis apsisprendė ir jokios kalbos nepadės. Juolab kad ir ji negalėjo pasiūlyti jokios bent kiek vykusių alternatyvos Raperto sumanymui. Skubiai pakeitusi kalbą, ji nuvedė vyrą prie dūks-

tančio su šunimi judviejų sūnaus. Po akimirkos visi klegėjo, bėgiojo, raičiojosi ant žolės ir vienas kitą gainiojo po pievą. Diras buvo neapsakomai laimingas. Šeimininkas retai su juo dūkdavo, o išvykus mokytis mažajam žaidimų draugui, šuo dažnokai nuobodžiaudavo. Todėl dabar jis išsišiepęs, iškištu ir lyg skuduru maskatuojančiu liežuviumi bei žibančiomis iš džiaugsmo akimis jautėsi kaip devintame danguje.

Šaltos, negailestingo žudiko akys stebėjo vykstančias linksmybes. Šalia suoliuko, ant kurio ką tik sėdėjo Raper-tas su Rasminta, stovėjo tiesus, juodai apsirengęs vyras. Jo rankos buvo nuleistos prie diržo kabančių durklių, akys judėjo taip greitai, kad, rodės, galėjo vienu metu matyti viską, kas vyko pievoje ir už jos ribų. Tik dabar šis žmogus nebebuvo žudikas. Priešingai, didžiausias jo gyvenimo rūpestis ir troškimas buvo apsaugoti šeimininkus nuo bet kokių galimų pavojų. Šešėliui nerūpėjo, kad raganiai puikiai galėjo apsisaugoti patys, ar tai, jog per metus, praėjusius po „Didžiojo konflikto“, niekas nesikėsino į jo šeimininkus. Vyras tiesiog turėjo savo gyvenimo tikslą – tarnauti Raper-tui ir Rasmintai. „Šeimininkai turi rūpesčių, – mąstė Šešėlis, apgalvodamas nugirstą pokalbį. – Manau, aš žinau iš-eitį iš susidariusios padėties ir rytoj pasiūlysiu ją Rapertui. Šešėlis gali nužudyti Inkvizitorių...“

II

Kalitėja

– Ramybės Jums, vaikai mano, – baigė pamaldas Didysis inkvizitorius ir iš lėto apsisukęs didingai nužingsniavo į šventyklos gilumą. Tiksliau, pabandė didingai nužingsniuoti. Dėl tam tikrų figūros ypatumų, net ir iškilmingiausiai apsirėdęs, Inkvizitorius atrodydavo labiau kaip nykus, pilkas, apykreivis žmogelis, o ne iškilus Dievo pasiuntinys. Paulius tai suvokė ir todėl siekė atsiradusį nepilnavertiškumo kompleksą kompensuoti įvesdamas Kalitėjoje griežtą diktatūrą. Kita vertus, nei neribota valdžia, nei savęs kaip Dievo pasiuntinio suvokimas ir išaukštinimas nepaveikė Inkvizitoriaus protinių sugebėjimų. Paulius kaip buvo, taip ir liko įžvalgas, pasižymintis skvarbiu mąstymu.

– Atvyko angelai, – bumbėjo po nosimi Inkvizitorius, vilkdamasis link altoriaus, stovinčio šventyklos viduryje. – Tik pamanykit, tikri angelai... Visuomet maniau, kad tai mitinės būtybės. Kai Siras pasakė, kad atskrido ir su manimi nori susitikti tikri angelai, pagalvojau, jog vaikiui protas pasimaišė. Bet ne... Ne apsišaukėliai, prisiklijavę sparnus, bet tikri... Didingi. Pamačiau ir užsimaniau ant kelių pulti bei Viešpatį šlovinti. Kita vertus, ko jiems čia prireikė? Kalbos apie Dievo misiją... Nežinau, nežinau. Kažkaip nemanau, kad kas nors be manęs šiame pasaulyje dar vykdo Viešpaties misiją. Nors... Jų vizitas gali būti labai naudingas. Kartu su gyvais Biblijos žodžių patvirtinimais bus kur kas lengviau skelbti Dievo žodį. Sunku pasidarė vykdyti Viešpaties misiją. Sujūlėjo netikėliai pagonys. Sugriovė visą mano paskutinių kelių metų darbą. Išardė bendruomenes, išnaikino ištikimiausius tarnus, beveik nutraukė informacijos srautą. Kur tai matyta... Apsupo patį šventąjį miestą Kalitėja, vietą, kur Didysis

inkvizitorius kalbėjosi su Dievu. Netikšos... Bet ką man daryti su angelais? Galiu išvyti, galiu priimti, galiu užsiundyti minią, pavadinęs juos apsimetėliais. Įdomu, kas naudingiau ir kuo jie man gali pasitarnauti? Pasikalbėsiu su vienu iš tų naujai pakrikštytų atsivertėlių raganių. Su kuriuo geriau? Jonas silpnas ir buvo tik kaimo žiniuonis – gali nieko apie tuos sparnuočius nežinoti. Va Petras tiks. Ne koks raganius buvo, kol neatverčiau, bet pirklių vilkstines lydėjo, pasaulio pamatė. Šis turėtų daug ką žinoti. Ech... Gerai, kad atvykus angelams laiku apsimečiau ligonių ir atidėjau pokalbį kelioms dienoms. Užteks laiko viską apmąstyti, Dievo patarimo paklausti savo maldose ir informaciją surinkti. Va tada ir pažiūrėsime, ką darysime toliau.

Pagaliau nusigavęs iki altoriaus Paulius liepė artimiausiam šventikui pakviesti atsivertėlį Petrą, o pats suklupo maldoje, prašydamas Dievo patarimo.



– Kvietėte, Didysis inkvizitoriau, – žemai lankstydamasis priėjo atsivertėlis Petras. Jis ilgokai laukė kampe, kol Paulius baigs savo maldą, ir dabar, kaip besidžiaugiantis ir nusižeminęs šunytiš, artėjo prie Viešpaties misijos vykdytojo. Kažkada viskas buvo kitaip. Dar prieš kelis metus Petras vadinosi Lukrecijum ir buvo aplinkinių laikomas kaip labai vidutiniškų gabumų, bet išdidus ir drąsus bei mėgstantis nuotykius raganius. Gyvenimui jis užsidirbdavo lydėdamas pirklių vilkstines ir atrodė visai patenkintas savo likimu. Taip tęsėsi tol, kol kartu su keliais bendrakeleiviais Lukrecijus neužklydo į Kalitėjos miestą ir neišgirdo vieno iš kasdienių Inkvizitoriaus pamokslų. Jau kitą dieną, paties Pauliaus apšlakstytas švęstu vandeniu, atliko atsivertimo procedūrą ir tapo ištikimu Didžiojo inkvizitoriaus pasekėju, pasivadinęs Petru.

– Prieik, mano sūnau, – baigęs maldą prabilo Paulius, išdidžiu mostu pasikvietęs nuo tokios malonės nušvitusį Petrą. – Noriu kai ką iš tavęs sužinoti. Padėsi man?

– Žinoma, Didysis inkvizitoriau, žinoma. Pasakysiu viską, ką tik norėsite sužinoti, – Petras net inkštė iš laimės dėl jam suteiktos garbės tiesiogiai pabendrauti su pačiu Pauliumi.

– Puiku... Gerai... Papasakok man viską, ką žinai apie angelus. Kažkada daug keliavai, bendravai su pirkliais ir turbūt žinai visas Paralelėje sklidančias istorijas. Gal ką nors ir apie sparnuočius girdėjai?

– Atleisk man, Didysis inkvizitoriau, – Petras puolė ant kelių ir galva pradėjo daužyti grindis. – Aš labai nedaug žinau apie angelus.

– Nurimk, vaike mano. Nurimk... – Paulius pabandė pakelti parpuolusį pašnekovą. „Viešpatie Dieve, kodėl po atsisvertimo jie visi tampa tokiais idiotais. Negi tik būdami tokie gali vykdyti tavo valią ir suprasti tavo žodį.“ – Papasakok, ką žinai. Man to užteks.

– Žinau tik tiek, – nedrąsiai pradėjo Petras, šuniškos ištikimybės ir susižavėjimo žvilgsniu žiūrėdamas į Didįjį inkvizitorių. – Dar visiškai neseniai, gal prieš dešimtį ar kiek mažiau metų, Paralelėje vyko didžiulis karas tarp raganių su burtininkais ir angelų. Sparnuočiai buvo pasišovę išnaukinti visus magiją valdančius asmenis...

– Jie buvo pakilę į šventą kovą su netikėliais? – sumurmėjo Paulius.

– Taip, galima sakyti, taip. Tik jiems nepasisekė. Kažkokiu būdu raganiai ir burtininkai nugalėjo, o angelai turėjo pasitraukti.

– Taip, mano sūnau, blogio jėgos stiprios. Tik kovodami visi kartu ir nuoširdžiai pasišventę Dievui galime įveikti Šėtono tarnus šiame pasaulyje. O ar tu kartais negirdėjai, gal angelai kaip nors susibičiuliavo su kokiais nors raganiais?

– Ne, Didysis inkvizitoriau... Nieko apie tai negirdėjau ir manau, kad to negali būti, – net springdamas iš džiaugsmo, kad Paulius paklausė jo nuomonės, aiškino atsivertėlis Petras.

Inkvizitorius sužinojo viską, ko norėjo. Rankos mostu leidęs Petrui keliauti savo keliais, jis vėl priklaupė maldai. Tik šį kartą Paulius ne tiek meldėsi, kiek įtemptai galvojo. Viskas atrodė gražu. Angelai tikrai dar visiškai neseniai buvo visų magiją valdančių priešai ir gal būt tikrai atvyko kartu kovoti prieš tuos netikėlius raganius ir burtininkus. Tačiau Pauliaus galvoje kirbėjo abejonė. Daug patyręs gyvenime, jis tvirtai žinojo, kad nebūna pasaulyje tokių dalykų kaip nesavanaudiška pagalba ar kilnūs tikslai. „Visi visada kažko nori sau, ir angelai nėra išimtis, – mąstė besimeldamas Inkvizitorius. – Iki šiol netikiu, kad angelai egzistuoja. Tos pasakėlės apie Dievo pasiuntinius... Nėra čia kitų Dievo valios vykdytojų be manęs... Reikės jiems tai išaiškinti. Nors, kita vertus, turėti tokius galingus sąjungininkus būtų pravartu. Tie netikšos Šėtono tarnai gali bet kada sunaikinti visą Kalitėją, ir Dievo man skirta misija liks neišpildyta. Reikėtų artimiausiu metu sužinoti, kas tie angelai yra iš tikrųjų ir iš kur jie atsirado. Kai tik viską žinosiu – galėsim pasikalbėti su atvykėliais, bet jau kaip lygiaverčiai partneriai. Dabar tegu palaukia mano audiencijos dienele kitą...“



Žmogus, atsigulęs ant kalvos, atidžiai apžiūrinėjo prieš jį plytintį miestą. Lengvai prasibrovęs pro Kalitėją apsupios kariuomenės gretas, jis mintyse nagrinėjo visus įmanomus būdus, galinčius padėti nepastebimai pakliūti už miesto sienų. „Bepigu buvo atvykti iki čia turint Raperto ženklą. Net baisieji Sargybiniai, prie kurių šiaip niekada ne-

driščiau net artintis, pagarbiai traukėsi į šalis. Dabar bus sudėtingiau“, – svarstė Šešėlis, pro Raperto dovanotą žiūrą stebėdamas Kalitėjos miestą. Kiekvienas pašalinis vidutinis statistinis stebėtojas, stovėdamas šalia buvusio samdomo žudiko ir girdėdamas jo mintis, nuoširdžiai nusistebėtų. „Ką čia jis pliauškia? – pagalvotų. – Priėjimas prie miesto laisvas, niekur nesimato jokių Kalitėjos karių, tik dešimtys moteriškių ir vaikų zuja pasieniais. Tačiau ar reikia bijoti taikių moterų, jos gi nesutrukdytų įeiti į vidų...“ Šešėlis nebuvo vidutinis statistinis stebėtojas. Daugiau nei šimtą metų buvęs samdomu žudiku, jis seniai suprato, kad dažnai, neatkreipus dėmesio į menkiausią smulkmeną, vėliau nukentė visas darbas. Štai ir prieš atvykdamas iki miesto sienų jis susirinko visą įmanomą informaciją apie Inkvizitorių ir jo pavaldinius. Šešėlis ilgai kalbėjosi su miestą apgulusiaisiais kariais, valandų valandas klausinėjo Raperto, kol išpešė viską, ką raganius žinojo apie Kalitėją, studijavo visus jo žemėlapius ir žvalgų ataskaitas, kokias tik galėjo gauti, todėl dabar puikiai suprato, kad užteks tik vienai moteriškei ar vienam, atrodo, taip nerūpestingai palei sieną lakstančiam vaikui pamatyti, kaip jis eina miesto link, ir po dešimties minučių pusė miesto gyventojų leis jo medžioti. Štai kodėl buvęs samdomas žudikas neskubėdamas vieną po kito kūrė ir lygiai taip pat vieną po kito atmetinėjo planus, turinčius padėti jam nepastebėtam patekti už miesto gyvenbinių sienų.



Žmonių minia aikštėje labiausiai priminė jūrą. Ne, ne tą vaikią ir skaidrią, kurią galime matyti lankstinukuose, reklamuojančiuose poilsį tropinėse salose, ir ne tą gal kiek rūstoką, labiausiai mėgstamą banglentininkų, pasišiaušusių pavienėmis bangų keteromis. Ši minia priminė juodą, audrin-

gą, putojančią jūrą, grasinančią kiekvienam, kuris joje atsiduria. Kaip putojantis vanduo žmonių masę judėjo tuo pačiu metu į visas puses. Tai šen, tai ten, lyg bangos vandenyje, pakildavo rankos ir vėl nusileisdavo. Aikštėje vyravo visiškas chaosas. Tuo metu, kai vieni puldavo ant kelių, kiti keldavo į viršų rankas. Pamišimas, būtent pamišimas yra pats tinkamiausias žodis apibūdinti tai, kas dėjosi šioje minioje. Viduryje šio chaoso kaip uola, besipriešinanti audringos jūros bangoms, ant didokos pakylės stovėjo vienišas žmogus. Vyras buvo neaukštas, persikreipęs ir pakumpęs, bet jo balsas... Jo balsas skambėjo aikštėje, nustelbdamas judančios minios gaudesį. Jo tariami žodžiai vertė besiklausančius ir klauptis, ir kelti į dangų rankas, ir juoktis, ir verkti, ir grūmoti netikėliams už miesto sienų. Tai buvo Didysis inkvizitorius – taip karštai mylimas Kalitėjos miesto gyventojų... Būtent jis kalbėjo šiai audringą jūrą primenančiai miniai. Būtent jo balsas ir tariami žodžiai kerinčiai veikė kiekvieną jų besiklausantį. Na bent jau beveik kiekvieną...

Du žmonės, patogiai įsitaisę prie netoliese esančio namo lango ir ramiai besišnekučiuodami, stebėjo aikštėje vykstančią sumaištį. Žinoma, žmonėmis juos pavadinti nebūtų labai teisinga. Abu pašnekovai turėjo galvas, kojas, rankas, kūnus ir juos galima buvo palaikyti tiesiog gražiai nuaugusiais ir išpūdingai atrodančiais žmonėmis, jei ne vienas dalykas... Jie turėjo sparnus. Didžiulius, raumeningus, baltomis plunksnomis padengtus sparnus. Paprastas Paralelės gyventojas, prieš tai nieko negirdėjęs apie sparnuotus žmones, palaikytų juos išsigimėliais. Ne toks paprastas asmuo, priklausantis stipriausių ir labiausiai informuotų magijų valdančių ratui, pavadintų juos „Padangių tautos“ atstovais. Na, o krikščioniškąsias tiesas išpažįstantis žmogus, vos užmetęs akį į šią keistą porą, sušuktų: Juk tai angelai. Keisčiausia, jog visi trys vertintojai būtų teisūs. Tai buvo angelai, priklausantys „Padangių tautai“, ir kartu tai buvo

ankstyvoje vaikystėje mutacijos poveikį patyrę žmonės, kaip ir kiti, išsiskiriantys iš pilkos, standartinių asmenybių mienos, galintys būti vadinami išsigimėliais.

– Neblogai suokia... – nerūpestingai tarė septintasis angelas Arvartas, o būtent jis buvo vienas iš stovinčių prie lango. – Įtaiga, sakyčiau, kur kas aukštesnė nei vidutinio lygio... Iki maksimalios dar toloka, bet jaučiasi potencija. Kiekvienais metais šis tipas darysis vis pavojingesnis. Dar pora vasarėlių, ir galės veikti ne tik silpniausius, bet ir vidutinio stiprumo raganius bei burtininkus.

– Žiūrėk, ką jis su žmonėmis išdarinėja, – iš pažiūros ramiai jam pritarė penktasis angelas Arlinas, nors kiekvienas pažįstantis jį geriau drąsiai pasakytų, kad šis angelas labai įpykęs. – Kokia grubi prievarta. Jokio poveikio subtilumo. Jis tiesiog žaloja šių vargšelių smegenis. Pusės jų nebeįmanoma pagydyti.

– Pritari man, kad Kalitėjos žmonės turi būti traktuojami kaip ligoniai ir gali būti naikinami tik tuo atveju, kai pasveikti nebegalės? – atsargiai pasidomėjo Arvartas.

– Žinoma, brolau, kaipgi kitaip. Abu matome, kokias niekšybes tas išgama išdarinėja. O ką darysim, jei žmonės nuspręs ginti Inkvizitorius? Žudysim?

– Nežinau, Arlinai, ilgai galvojau apie tai. Labai sunku nuspręsti. Jie visi ligoniai, o mus puls ir moterys, ir vaikai... Niekaip negaliu sugalvoti, kaip išvengti kovos su Inkvizitoriaus pasekėjais.

– Nėra čia ko galvoti, brolau, – atsiliepė penktasis angelas. – Mes ką tik sutarėm, kad Kalitėje gyvena vieni ligoniai. Kai sergantis žmogus kelia pavojų kitų gyvybei, jį reikia izoliuoti. Kai negalima izoliuoti – tenka sunaikinti. Tik taip apsaugosime sveikuosius. Atsimink, kaip gydomas vėžys. Užkrėstos ląstelės naikinamos, kad išgyventų sveikosios. Tie, kurie mus puls, turės žūti. Žinoma, mes turime sugalvoti planą, kaip maksimaliai sumažinti aukų skaičių.

– Bet moterys ir vaikai? – palingavo galvą Arvartas. – Brolau, ar tu įsitikinęs, kad sugebėsi juos žudyti, net jei jie tau kels pavojų?

Užsitęsusi po šių žodžių tyla Arvartui pasirodė kaip geriausias atsakymas į prieš tai nuskambėjusį klausimą, tačiau netrukus jis suprato klydęs. Kaip koks poetas, dalyvaujantis kūrybiniame ginče, penktasis angelas atkirto labai populiarios tarp „Dangaus vaikų“ dainos žodžiais:

*Ten kvepia žaliuojančios mėtos,
Ten Grįžulu rieda kariatos,
Ten ašarom mėnuo išlietas
Žvaigždėtas, žvaigždėtas,
Ten skrisiu ir aš,
Jei vieną dieną vėjai nuneš².*

– Galbūt, – linktelėjo Arvartas, puikiai suvokęs bičiulio mintį. – Tačiau kas mums davė spręsti, kad „ten“ net beviltiškai ligotam Kalitėjos vaikui bus geriau nei „čia“?

– Kita vertus, – pasigirdo pašnekovo atsakymas, – ar tu nemanai, kad mūsų buvimas čia ir dabar nėra atsitiktinumas ir mes esame paties likimo įgalioti spręsti?

– Ne..., – papurtė galvą septintasis angelas. – Tai sofistika ir toks ginčas toli nenuves. Abu teiginiai neįrodomi. Galime be galo kalbėti, kas mes ir kodėl čia esame, bet vieningo atsakymo vis tiek nerasime. Užtenka tik to, kad mano įsitikinimai neleidžia imtis prievartos moterų ir vaikų atžvilgiu.

– Sakai, įsitikinimai, brolau. Žinai, vieną gražią dieną gali pasirodyti, kad tavo įsitikinimai yra ne kas kita kaip „dulkės vėjuje“. Ką tada darysi?

– Gali, – sutiko Arvartas. – Tačiau argi tai dabar svarbu? Mano pasaulėžiūra paremta šiais įsitikinimais ir šiuo metu to visiškai pakanka sprendimams priimti...

² Pavartoti žodžiai iš Sniegės ir Karinos dainos „Ten“.

– Gerai, – linktelėjo Arlinas. – Puikiai tave suprantu ir galiu pagirti už tokį dvasios tvirtumą, bet kartu manau, kad esi labai naivus. Man nėra svetimos tavo mintys, bet taip buvo ne visada. Tu turbūt nežinai, bet angelu aš tapau labai vėlai – tik būdamas dvylikos metų. Iki to amžiaus mes su tėvais, tetom, dėdėm, broliais, seserimis ir kitais giminaičiais klajojome po „Dangaus vaikų“ žemę. Angelai mus vadino dykaduoniais, valkatomis, plėšikais, vagimis ir jie, dabar galiu pasakyti, buvo teisūs. Tačiau mums tai nerūpėjo. Save vadinome „laisvaisiais žmonėmis“ ir už savo laisvę kiekvienas buvo pasiryžęs sumokėti gyvybe. Tuo metu aš visa širdimi nekenčiau angelų ir nemačiau nieko blogo plėšikavime ar „niekingų valstiečių“, kaip mes vadinome sparnuočių pavaldinius, žudyme. Dar dabar atsimenu tą dieną, kai mus po ilgų persekiojimų surado ir apsupo „juodašarviai“, kaip vienas po kito aršioje kovoje krito visi, kuriuos aš gerbiau bei mylėjau, ir nė vienas neprašė pasigailėjimo. Aš pasirodžiau besąs bailys. Pasislėpiau urvuose, kurie vedė į požeminių pasaulį. Po mėnesio mane aptiko gvardiečiai, saugantys „mėlynojo vaisiaus“ kasyklas, ir perdavė ten buvusiems angelams. Sparnuočiai manyje išvelgė tą jėgą, kuri atsirado klajojant požemiais, ir štai, praėjus tik keliems mėnesiams, man pradėjo dygti sparnai ir aš tapau angelu. Tu negali įsivaizduoti, ką tada jaučiau. Visos mano svajonės, visos viltys apie ateitį ir galop visa mano pasaulėžiūra subyrėjo kaip stiklo vaza, sudaužyta akmeninėmis realybės rankomis. Suprask, brolau, aš puikiai žinau, ko verti mūsų įsitikinimai, ir nelinkiu tau kada nors suvokti, kad tai ne kas kita, o tik „dulkės vėjuje“.

– Galbūt, brolau, tu teisus. Galbūt ir aš vieną dieną nusivilsiu savais principais ir požiūriais, – liūdnai atsiliepė Arvartas. – Tačiau ne dabar ir ne šiandien. Nesiginčykim. Verčiau pagalvokime, ko galėtumėme imtis.

– Nėra čia ko galvoti, – gūžtelėjo pečiais Arlinas. – Turime laukti. Gal pasitaikys proga atsidurti prie Inkvizitoriaus? Tada paprasčiausiai nusuksiu jam sprandą, ir viskas pasibaigs.

– Taigi laukiam audiencijos? Ar turi kitų minčių?

Arlinas neatsakė. Tik ore pakibusi tylą geriau nei bet kurie žodžiai bylojo, kad abu angelai jokių kitų minčių neturėjo...



„Spirk, Sali, spirk greičiau... Pats spirk, prie tavęs kamuolys arčiau pririedėjo. Tu greičiau bėgioji... Kvailiai, nesiginčykit, gaudykit Polį. Jis greičiau už jus prie kamuolio pribėgs“, – skambėjo vaikiški balsai po visą skersgatvį. Kalitėja buvo apsupta, tačiau, atrodo, tai buvo ne motais ne tik suaugusiems, bet ir vaikams. Keli murzini berniūkščiai dulkėtame skersgatvyje šūkaudami gainiojo gelsvai rudą apskurusį kamuolį. Vaikiškų kūnų ir jų sukeltų dulkių sumaištyje kamuolys išsprūdo ir vieno berniuko rankų ir nuriedėjo prie netoliese esančio namo sienos stovinčio vyro kojų. Garsiai klegėdami ir keldami baisią kakofoniją, kurioje galima buvo išskirti paskirus žodžius, nusakančius berniūkščių požiūrį į draugų protinius sugebėjimus, vaikai kaip kokie kiškiai nuliuksėjo kamuolio link. Šioje vietoje reikėtų kiek nukrypti nuo pagrindinės siužeto linijos ir labiau atkreipti dėmesį į mažųjų Kalitėjos gyventojų išradingumą švaistantis epitetais. Vargu ar „Tikrajame“ matmenyje dešimtmečiai sugebėtų taip vaizdingai apibūdinti savo draugus. „Tu lėtas kaip šeškas vištų prisirijęs“ arba „Tavo mintys galvoje vienišos kaip dvi silkės didelėje statinėje“. Vienintelis, galintis įvertinti vaikų sąmojingus pasiūkavimus, buvo aukštas, plaičiapetis, giedrų akių vyras, prie kurio kojų gulėjo atriedėjęs kamuolys. Jis iš tiesų įdėmiai klausėsi berniūkščių šūkavimų, o plati šypsena rodė, kad vaizdinga jų kalba vyrui labai patiko. „Šaunuoliai, – mąstė stovintysis. – Jokių keiksmazodžių... O jau palyginimai... Ne kiekvienas rašytojas sugalvotų. Kaip tai nepanašu į besikeikiančius ir bur-

nojančius „Tikrojo“ matmens paauglius.“ Tuo tarpu berniūkščiai elgėsi taip lyg vyro visiškai nebūtų ar bent jis būtų nematomas. Jie, vis taip pat klegėdami, pagavo nuriedėjusį kamuolį ir lyg jaunų erziliukų būrys strykčiodami bei šokinėdami nuskuodė atgal.

Vaikų klegėjimas tęsėsi dar kelias minutes ir staiga nutilo – kaip nutyla smuiko garsai trūkus stygai. Gatvėje pasirodė dar vienas vyriškis, nulėmęs tokią greitą triukšmo pabaigą. Vaikai nepažinojo užklydėlio ir todėl, kaip ir kiekvienas miesto gyventojas, įtariai apžiūrinėjo nepažįstamąjį. Kita vertus, jei net ir būtų matę šį vyrą anksčiau, dabar negalėtų jo pažinti. Atėjūnas atrodė klaikiai. Nulinkę pečiai bylojo apie didžiulį nuovargį, apsiблаususios akys atrodė nematančios kelio, o linkstančios kojos atkakliai atsisakinėjo toliau nešti svyruojantį šeiminingo kūną. Žmogus nežinojo, nei kur jis esąs, nei kas jis, nei kaip pateko į šį atkampų skersgatvį. Galvoje buvo tuščia, tik nežinia iš kur atklydusi mintis skatino jį keliauti į labai menkai gyvenamą Kalitėjos užkampį. Drebedamas ir svyruodamas kaip senas jūrininkas audros metu, atėjūnas vos atlingavo iki prie sienos stovinčio vyro ir sukniubo ten, kur ką tik buvo atriedėjęs kamuolys.

„Vargšelis, – galvojo vyriškis, švelniai žvelgdamas į prie kojų parkritusį nelaimėlį. – Kodėl jį siunčiau padaryti tai, kas neįmanoma. Puikiai žinojau, kad jokie mano apsauginiai minčių skydai nepadės jam atsidūrus Inkvizitoriaus balso poveikio ribose. Jei jis pats nebūtų buvęs ganėtinai stiprus, būčiau visiems laikams praradęs ištikimą tarną. Nors ir dabar labai nedaug tetrūko... Vargšelis, koks jis dabar nepanašus į tą savimi pasitikintį stipruolį Šešėlį, kuris siūlėsi prisėlinti ir nužudyti visiems mums problemų keliantį Inkvizitorių.“ Taip galvodamas vyras pritūpė ir atsargiai uždėjo rankas atėjūnui ant galvos. Šio veiksmo efektas buvo staigus ir labai pastebimas. Nutilo Šešėlio dejonės, o jo veidas, perkreiptas kančios, išsilygino ir atspindėjo tą ramy-

bę, kuri įsivyravo skausmo iškankintame kūne. Tuo pačiu metu vėl suklego vaikai, kas galėtų ypač nustebinti pašalinį stebėtoją, žinoma, jei toks šalia būtų buvęs. Berniukai kažkodėl elgėsi taip, lyg sukniubęs vyriškis staiga būtų tapęs nematomu, o dar tiksliau – niekada nebūtų egzistavęs.



Pirmas dalykas, kurį pamatė atsigavęs Šešėlis, buvo besišypsantis virš jo palinkęs Raperto veidas.

– Skauda, – keldamas apsunkusią galvą sumurmėjo buvęs samdomas žudikas. – Labai skauda... Kas man nutiko, Šeimininke?

– Gulėk, – švelniai ir rūpestingai guldydamas Šešėlį, Rapertas ne iš karto atsakė į pateiktą klausimą. – Skausmas tuoj praeis. Nedaug trūko... Dar truputis, ir turėtum iškeptas smegenis savo galvoje. Ar ką nors prisimeni?

– Nedaug, Šeimininke, – Šešėlis kiek patylėjo, apsilaižė sukepusias lūpas, išgėrė Raperto paruošto gydomojo gėrimo ir pradėjo pasakoti. – Sėkmingai pakliuvau į miestą... Pasislėpiau po vienu vežimu, kurį moteriškės išsitempė už sienų malkoms vežioti. Apsistojau pakraštyje... Dabar nežinau kur... Nežinau, kur esu... Nesvarbu... – Šešėlis sunkiai rinko žodžius ir tik Raperto rankomis perduodama energija neleido jam nugrimzti į gilų ir nesveiką miegą, artimą komos būsenai. – Visi į mane žiūrėjo įtariai... Klausė, ar neisiu klausytis pamokslo. Būčiau nėjęs, iš karto bandytų sučiupti ar bent praneštų miesto gvardiečiams. Pažadėjau, ir visi staiga tapo labai draugiški bei paslaugūs. Sekė mane iki aikštės, kur Inkvizitorius sakė kalbą. Negalėjau pasprukti, nesukeldamas įtarimo. Maniau, pastovėsiu aikštės pakraštyje ir užsikimšiu ausis. Maniau, viskas bus gerai. Žinojau apie tavo, Šeimininke, sukurtus blokus. Turėjau ir savų metodų apsisaugoti nuo mentalinės įtakos. Bet

tai... – Šešėlis vėl susiraukė nuo nepakeliamo skausmo, kurį, atrodo, kėlė net atsiminimai apie įvykį. – Jo balsas... Jis skambėjo galvoje. Niekas nepadėjo. Aš priešinausi... Ilgai priešinausi... Viską išnaudojau, skaičiavau, sutelkiau dėmesį į dangų, bandžiau atsiriboti. Niekas nepadėjo... Balsas skambėjo be perstojo. Kvietė mane patikėti, jungtis prie jo, pasakojo apie rojų ir netikėjus, skelbė Dievo žodį. Jam nepavyko manęs įtikinti. Aš žinojau, kad jis meluoja. Priešinausi, bet man labai skaudėjo. Sutelkiau dėmesį į patį skausmą. Kiek padėjo... Balsas nutolo ir nebeskambėjo iš vidaus. Maniau, kad vis dėlto nugalėjau, bet, atrodo, klydau. Kai tik balsas atsitraukė, užėjo tamsa. Daugiau nieko nepamenu. Kaip čia patekau?

– Nusiramink, ištikimas drauge, – nenustodamas dalytis su Šešėliu savo energija, kalbėjo Rapertas. – Dabar viskas gerai. Tu nugalėjai. Balsas tavęs neįveikė... Tiesiog kovodamas persitempei, smegenys pavargo ir, nepakėlusios didžiulės įtampos, atsijungė. Laiku tave pastebėjau ir pasikviečiau. Visą kelią mintimis vedžiau tave iki šios vietos. Dabar miegok, o aš kiek pamąstysiu...

Kelias valandas po pokalbio, žiūrėdamas į vis ramesnį ir sveikesnį Šešėlio miegą, Rapertas niekaip negalėjo apsispręsti. Raganius įnirtingai ginčijosi pats su savimi. Jame grūmėsi žmogus, kuris pergyveno dėl Šešėlio gyvybės, ir Lygumų tautos valdovas, kuris iš karto įvertino visas atsivėrusias galimybes. „Viskas, – galvojo Rapertas – Šešėlis dabar mieste savas. Visi matė, kad jis buvo per Inkvizitoriaus pamokslą ir daugiau niekuo jo neįtarinės. Kada dar atsiras geresnė galimybė laisvai judėti po šį aršių bepročių miestą. Inkvizitorius jo nepažįsta. Šešėliui tereikės daugiau nebeiti į pamokslus, ir viskas. Jei jį išsiųsiu, viskas komplikuosis. Galiu priversti aplinkinius žmogelius manęs nematyti, bet su Inkvizitoriumi toks triukas neišdegs. Turėčiau stengtis nepakliūti jam į akis, kad neužsiundytų moterų ir vaikų minios. Nesinori žudyti vaikų... Su Šešėliu viskas būtų kitaip.

Nukreipčiau Inkvizitoriaus dėmesį, tada abu angelai arba Šešėlis galėtų imtis aktyvių veiksmų. Inkvizitorius nėra kvailas ir angelus prižiūri, bet apie mums dirbantį buvusį sandomą žudiką jis nieko nežino...“

Pagaliau raganius apsisprendė, ramiai pakilo nuo krėslo ir nuėjo prieusių nutupėto ir apdulėjusio lango. „Ka gi, – pats su savimi šnekėjosi Rapertas. – Šešėlis lieka mieste. Rizikuosim.“



Gabus, išmintingas, pastabus, nepaprastai talentingas, ryškus, labai stipri asmenybė, išvaizdus, galingas ir t.t. Visais šiais žodžiais galėtų būti apibūdinamas vienas žmogus, tiksliau, galėjo būti apibūdinamas anksčiau – tol, kol nesutiko Didžiojo inkvizitoriaus. Tokiu žmogumi dar prieš porą metų buvo Solo – nepaisant savo ganėtinai jauno amžiaus, trisdešimties metų, antrasis asmuo Žudikų gildijoje. Šiuo metu Solo buvo gerokai pasikeitęs. Kadaisė drąsiai ir pasitikinčiai į gyvenimą žvelgiančios akys dabar labiau panašėjo į be perstojo lakstančius, užguito, išsigandusio lapiuko regėjimo organus. Laikysena, dar prieš porą metų galėjusi papuošti bet kuri baroną ar net karalių, šiandien rodė nuolankumą ir begalinį gyvenimo nuovargį. Anksčiau visada tvarkingas ir išsipustęs, dabar jis nekreipė jokio dėmesio į savo išvaizdą. Sklindanti nuo žmogaus smarvė liudijo apie asmeninės higienos stoką, o drabužiai galėjo tikt tik elgetoms, pakampėse prašinėjantiems išmaldos. Solo prarado viską: savo padėtį, draugus, net garbę. Nors taip sakyti nėra teisinga. Jis vis dar neprarado išlavintų žudiko instinktų ir velniško pastabumo.

– Įdomu, ką čia veikia Šešėlis, – sėdėdamas ant vieno iš keliaukščių Kalitėjos namų stogo bambėjo Solo, žvilgsniu sekdamas nusikamavusį, beveik šliaužiantį siauromis

gatvelėmis seniai matytą buvusį kolegą. – Nemačiau jo nuo Didžiojo karo laikų. Kai kas kalbėjo, kad Šešėlis žuvo, bandydamas įvykdyti užsakymą. Akivaizdu – jie klydo. Dar girdėjau, esą jis su raganiais susidėjo. Įdomi mintis ir iš principo galima. Tik va, ką jis tuomet veikia Kalitėje? Raganiai, tie netikėliai ir pagony, yra mano šeimininko priešai. Gal reikėtų bėgti pranešti Inkvizitoriui? Ne... Kol kas per mažai turime duomenų. Pagalvokim... Jis buvo aikštėje ir girdėjo pamokslą. Vadinasi, Šešėlis turėtų būti jau atsivertęs į tikrąjį tikėjimą. Nepanašu, – konstatavo Solo, mestelėjęs dar vieną atidų žvilgsnį į apačioje sliūkinantį žmogų. – Atsivertusieji nesieltgia kaip gyvi lavonai, o Šešėliui šiuo metu toks apibūdinimas tinka labiausiai. Gal pagony ir netikšos jam suteikė kokių nors galių? Įdomu, kur jis eina? Pasekim... Pats Dievas atsiuntė Šešėlį į mano rankas, kad sužinočiau visus netikėlių planus.

Tyliai kaip katė Solo nusliūkino paskui buvusį kolegą, atkakliai linguojantį kažkokio, tik jam vienam žinomo tikslo link. Pasislėpęs už kamino, ištikimas Inkvizitoriaus tarnas stebėjo skersgatvį, į kurį galiausiai atslūkino Šešėlis, matė žaidžiančius vaikus, tuščią namo sieną, prie kurios susmuko buvęs žudikas, o dabar niekšingas raganių pakalikas, ir matė... Jei Solo būtų paprastas stebėtojas, jis nepatikėtų savo akimis arba bent pagalvotų, kad jam pasivaideno. Šešėlis susmuko prie sienos ir tiesiog pradingo. Niekur nėjo, nešliaužė, bet paprasčiausiai dingo. Tačiau Solo tikrai nebuvo eilinis žmogus. Anksčiau, dar būdamas žudikas, jis ne kartą susidūrė su magiją valdančiais asmenimis ir puikiai suvokė, ką jie sugeba. Todėl dabar, nieko nelaukdamas ir negaišdamas nė sekundės, Solo atsisuko ir kuo skubiau, bet kartu labai atsargiai ir tyliai nukurnėjo stogais pamokslavimų aikštės link. Jo širdis iš baimės blaškėsi lyg pašėlus, o galvoje kirbėjo tik viena mintis. „Kuo greičiau nusigauti iki Didžiojo inkvizitoriaus ir jam pranešti... Pranešti, kad Kalitėje apsireiškė labai stiprus raganius. Raganius, ku-

riam, kaip Solo girdėjo, tarnauja buvęs samdomas žudikas Šešėlis. Raganius, kuris yra vienas iš garsiausių ir pavojingiausių magijų valdančių asmenų visoje Paralelėje. Į Kalitėją atvyko Rapertas.“



Baimė, jokio kito jausmo, tik baimė. Ne... Tai ne panika, verčianti bėgti kur akys mato, apie nieką negalvojant. Tai baimė – ėdanti širdį ir smegenis, atimanti valią, pakertanti kojas ir rankas. Jausmas, galintis stipriausią vyrą paversti susigūžusiu, niekam pasipriešinti neįstengiančiu žmogėnu. Tris dienas Paulius nerado sau vietos dienomis ir ramybės naktimis. Milžiniško šuns nasrai ir letenos, piktojo raganiaus spindinčios žalios akys – šie vaizdai kamuodavo Inkvizitorių, vos jis sumerkdavo akis. Dieną judrios Pauliaus akys kiekviename šešėlyje išžiūrėdavo pasislėpusį raganių. „Rapertas, Rapertas, – be perstojo skambėjo Inkvizitoriaus ausyse. – Šito vardo aš nepamiršiu niekada. Bet kodėl aš taip bijau? Nieko niekada taip nebijojau. Sutinku, niekuomet nebuvo drašuo-
lis... Taigi kodėl, išklausęs Solo spėliones ir svarstymus apie Kalitėjeje atsidūrusį raganių, aš taip išsigandau? Na, išgąsdino jis mane tuo savo didžiuliu šunimi ir keliais parodytais fokusais. Na, ir kas... Kokią jis turėjo teisę mane gąsdinti? Kas čia per savivalė? Na, įsibroviau į jo namą. Ne aš pirmas, ne aš paskutinis, kuris išgyvena apvoginėdamas namus. Jis privalėjo mane perduoti policijai. Nusikaltėlis, banditas... Daugiau šito niekšo nebijosi“. Taip ryžtingai nusiteikęs Inkvizitorius išėjo pasivaikščioti į sodą, tačiau prie pirmo didesnio krūmo apsisuko ir tekinas pasileido atgal. Po kelių žingsnių grįžtelėjo atgal ir pamatė, kad tai, ką palaikė baisiuoju Raperto šunimi, tebuvo krūmuose lindinti stirnaitė, jau kuris laikas gyvenanti rūmų sode. Tokios baimės Paulius neįteltė net tada, kai sužinojo, kad netikėliai apsupo Kalitėją. Tuo-

kart jis porą dienų blaškėsi, laukdamas neišvengiamo puolimo, tačiau po to nurimo, patikėjęs savo šalininkų tvirtumu ir Dievo pagalba. Dabar viskas klostėsi panašiai. Tris dienas ir naktis drebėjęs, ketvirtosios rytą Paulius pirmą kartą po pokalbio su Solo pabudo pailsėjęs. Naktiniai košmarai atitraukė, o ir Inkvizitoriaus akys nebuvo sklidinios pamišėliškios baimės, bet spinduliavo ryžtą. Negalima sakyti, kad baimės žmogus nebejautė. Ne... Šis jausmas niekur nedingo. Paulius tiesiog priprato prie baimės ir, kaip daugelis rašytojų pasakytų, „sugebėjo pažvelgti jai į akis“. Gal tai ir tinkami žodžiai Inkvizitoriaus būklei apibūdinti. O gal geriau vertėtų sakyti, kad šis nepaprastos valios žmogus sugebėjo nugalėti savyje baimę. Nesvarbu... Svarbiau tai, kad pabudęs Paulius žinojo, ką turi daryti.

– Sargyba, pakvieskite rūmų dailininką ir suraskite bei atveskite Solo, – įsakė Paulius. – Baimės šaltinį reikia sunaikinti, antraip pats jausmas sunaikins mane. Dailininkas nupieš Raperto, kokį aš prisimenu, ir to Šešėlio, kurio išvaizdą nupasakos Solo, portretus. Tada liepsiu išdalyti visiems kariams ir visiems tikintiesiems. Kas nors tikrai pamatys – jei ne Rapertą, tai bent Šešėlį. Va tuomet ir pažiūrėsime, kas iš mūsų auka, o kas – medžiotojas. Tik ką daryti su angelais? Buvau visai pamiršęs apie juos. Laukia mano audiencijos. Na, niekis... Dar palauks... Neužilgo pasiskirsiu jiems kelias minutes pokalbio didžiajame rūmų parke. Vėliau pakviesiu kartu dalyvauti pamaldose ir tarti kelis žodžius per pamokslą. Tuomet ir nuspręsim, ar jų kalbos yra nuoširdžios.



Šiandien Solo šypsojosi sėkmė. Žinoma, sėkmė yra santykinis dalykas ir tai, apie ką svajoto šis buvęs žudikas, kitam tesukeltų paniekinamą šypsena. Solo nesitikėjo jokių

turtų, pripažinimo ar garbės, viskas, ko jam reikėjo ir ko jis žinojo tikrai sulauksias, buvo Šeimininko pagyrimas bei padėka. „Viskas per tą Šešėlį, – šyptelėjo vyras. – Užteko jį rasti, ir dabar Šeimininkas vėl mane išaukštins savo dėmesiu. Tris dienas ieškojau to suskiaus, buvusio kolegos. Ne tik aš, tris dienas visas miestas jo ieškojo. Ir štai aš jį radau. Žinoma, man padėjo būrelis gvardiečių, bet jų buvimas nemenkina mano nuopelnų.“ Visa tai Solo apmąstė stebėdamas dar ganėtina netvirtai siaura Kalitėjos gatvele žingsniuojanti savo buvusį kolegą iš Žudikų gildijos. Šešėlis tą dieną padarė kvailystę. Negalima sakyti, kad tai buvo kvailiausias poelgis jo gyvenime, bet vis dėlto... Rapertas jam liepė kol kas niekur neiti iš slėptuvės, bet kai raganiaus nebuvo šalia, Šešėliui šovė į galvą puiki, kaip jis tada mane, mintis. „Reikia nueiti iki turgaus ir pasiklausti, ką šneka žmonės. Gal ką nors nauja sužinosiu. Rapertas nudžiugs, kai galėsiu bent kuo nors jam pasitarnauti šiame suskretusiame mieste. Kol kas nieko gero nenuveikiau ir vien vargą Šeimininkui keliu“. Iš tiesų Šešėlis neturėjo jokių galimybių sėkmingai įvykdyti savo plano. Jei ne tas berniūškštis, pamatęs jį išeinantį iš kiemo ir nuskuodęs tiesiai prie artimiausio gvardiečių būrelio, kuriame likimo valia tuo metu sukinėjosi Solo, Šešėlį pamatytų kas nors kitas ir sulaikytų kitas kareivių būrys. Pabaiga bet kokių atveju būtų ta pati, tik Solo nebūtų nusipelnęs Didžiojo inkvizitoriaus padėkos. Raperto asmens sargybinis nespėjo nužingsniuoti nė šimto žingsnių, kai buvo užpultas, surištas ir įgrūstas į maišą. Visa tai truko tik keliolika sekundžių. O po minutės tik vienišas gvardiečio lavonas perrėžta gerkle liudijo apie šioje vietoje vykusį susirėmimą. Kad ir koks nusilpęs dar jautėsi Šešėlis, bet jis tebebuvo geriausias gildijos žudikas ir peilį išsitraukti spėjo. Jei ne Solo su savo įgūdžiais, dar nežinia kiek tokių paplūdusių krauju gvardiečių būtų likę gulėti ant gatvės grindinio.

III

Planas

Smūgis į veidą, antras, trečias... Prirakintas prie sienos žmogus krūpteli nuo smūgių krušos, tačiau net nesudejuoja, o jo šaltu, tarsi ledinių akių žvilgsnis iššaukiančiai įsmeigtas į maža, persikreipusį žmogelį, stovintį už budelių nugarų.

– Ne, taip nieko nebus, – sumurmėjo Didysis inkvizitorius, tas mažas, persikreipęs žmogelis. – Reikia imtis kitoikių priemonių. Petrai, kaip tu manai, ką su juo turėtumėm daryti? Šiaip ar taip kadaise buvai raganius..., – kreipėsi Paulius į šalia stovėjusį vyrą.

– Jei Didysis inkvizitorius leistų man patarti, – kaip visuomet nusižeminęs ir beveik inkšdamas pradėjo Petras. – Geriau Jūs pats nieko nedarykite. Kaip matau, jo smege-nys jau buvo pažeistos ir po to gerokai apgydytos, bet iki galo neatsistatė. Jūsų balsas neatvers to žudiko, bet jį nužudys. Norėčiau pasiūlyti kitą variantą.

– Na, na, – krenkštelėjo Inkvizitorius, gerokai nustebintas Petro rodomų žinių. – Siūlyk.

– Leiskite man su juo padirbėti. Aš sugebėsiu perskai-tyti visus Šešėlio atsiminimus. Tada Jūs tiksliai žinosite, ar jis tikrai tarnauja Rapertui. Galbūt rasiu kokios informa-cijos, kuri padės pakenkti tam netikėliui raganiui.

– Įdomu, – palingavo galvą Paulius ir, atsisukęs į kitoje pusėje stovėjusį Solo, paklausė. – O ką tu manai?

– Jei Petras iš tiesų gali tai, ką pasiūlė, – Solo po šių žodžių nepasitikėdamas nužvelgė vis dar pataikūniškai iš-sišiepusį buvusį raganių. Solo kažkodėl labai nemėgo Pet-ro. Kažkas šiame padlaižiauti puikiai sugebančiame tipelyje buvo netikra. Todėl ir šį kartą buvęs Žudikų gildijos na-

rys su nepasitikėjimu žvelgė į tokią neįprastą Petro iniciatyvą. – Šešėlio informacija tau, Šeimininke, galėtų būti labai naudinga.

– Gerai, nuspręsta, – linktelėjo galva Inkvizitorius ir, vėl kreipdamasis į Petrą, paklausė. – Kiek laiko užtruksi, kol ką nors sužinosi?

– Visą informaciją pateiksiu Jums po trijų valandų, – nusilenkė Inkvizitoriui Petras, kartu išigudrinęs neatitraukti įdėmaus žvilgsnio, išmeigto į grandinėmis sukaustytą Šešėlį.



Didysis inkvizitorius įdėmiai klausėsi Petro pasakojimo apie tai, ką žinojo Šešėlis, ir niekaip negalėjo susigaudyti savo jausmuose.

– Palauk, palauk... Pradėkim iš naujo, – nutraukė Inkvizitorius Petro pasakojimą. – Tu sakai, kad Šešėlis tikrai tarnauja Rapertui ir atvyko nužudyti manęs?

– Taip, mano Šeimininke, – jau gal dešimtą kartą šio pokalbio metu nusilenkė Petras. – Pats Rapertas tikrai yra Kalitėje ir nori Jus sunaikinti. Be to, į miestą atvykę angelai, laukiantys Didžiojo inkvizitoriaus audiencijos, iš tiesų yra Raperto pagalbininkai.

– Taip, taip..., – nutraukė jį Paulius. – Visa tai supratu. Jie vykdo Raperto užduotį ir siekia prisikasti iki manęs. Tik niekaip nesuprantu, jei visi šio pasaulio galingieji trokšta mano mirties, kodėl aš vis dar gyvas?

– Dievo valia...

– Nepradėk, – mostelėjo ranka Paulius. – Dievo valia, žinoma, labai svarbi, bet vien ja daug ko nepaaiškinsi. Kodėl, pavyzdžiui, angelai neišžudo mano sargybinių ir nepuola manęs? Arba kodėl toks niekingas, bet galingas raganius kaip Rapertas nepasirodo ir nenutrenkia manęs visų tikin-

čiųjų akivaizdoje? Jaučiu, kad tu žinai atsakymus į šiuos klausimus, – kalbėjo Inkvizitorius, išmeigęs įdėmų žvilgsnį į pašnekovą. – Sakyk!

– Šeimininke, – verksmingai pradėjo Petras, siekdamas laimėti laiko. „Oho... Jo įtaiga sparčiai stiprėja. Dar meteliai, ir šis subjektas taps pavojingu netgi man. Vadinasi, jį reikės pašalinti ir užimti Didžiojo inkvizitoriaus postą anksčiau, nei aš maniau. Tačiau ką daryti dabar? Sakyti tiesą ar ne. Atskleidęs tiesą, įgysiu dar didesnę šio, save Inkvizitoriumi tituluojančio, kirmino pasitikėjimą. Kita vertus, jis įgys didesnę pasitikėjimą savo jėgomis, o tai darys jo elgesį mažiau nuspėjamą“, – mąstė Petras, apsimesdamas, jog stengiasi tiksliai prisiminti viską, ką sužinojo iš Šešėlio, ir stauga impulsyviai apsisprendęs tęsė. – Šeimininke, Dievas, pasirinkdamas Jus savo kariu, įteikė Jums nuostabų ginklą. Jokia magija negali pakenkti Didžiajam inkvizitoriui. Jei Raptas pabandytų, kaip sakėte, Jus nutrenkti žaibu prieš tikinčiųjų akis, tai mano Šeimininkas nieko net nepajustų, o visą žaibo jėgą savo kailiu išmėgintų pats netikša raganius.

– Palauk, palauk... Tu nori pasakyti, kad manęs negali paveikti jokia magija? Maža to, kad kiekvienas užkeikimas, kuris skiriamas man, grįžta jį pasiuntusiam asmeniui?

– Būtent taip, Šeimininke, – vėl nusilenkė Petras. „O jis protingesnis nei maniau. Labai greitai viską suprato. Reikės elgtis dar atsargiau, kad nesukelčiau nereikalingų klausimų.“

– Dėkui Viešpačiui. Tebūnie Jis palaimintas per amžius, – beveik ekstazėje sušuko Paulius ir čia pat vėl surimtėjo. – Tačiau tai nepaaiškina angelų elgesio. Kiek suprantu, peiliams, kardams ar kitokiems žudymo įnagiams aš imuniteto neturiu. Kodėl jie delsia?

– Nuostabus ir protingas klausimas, Šeimininke, – be perstojo lankstėsi kalbėdamas Petras. – Kiek man pavyko sužinoti perskaičius Šešėlio mintis, angelai turi ypatingą moralės suvokimą. Jiems atrodo negerai, jei dėl jų veiksmų nukentės visiškai nekalti žmonės. Angelai su malonumu su-

plėšytų Jus į gabalus savo rankomis, bet visomis išgalėmis stengsis, kad netyčia nenukentėtų kokie nors bejėgiai ir visiškai pašaliniai asmenys.

– Kitais žodžiais, – tęsė Petro mintį Inkvizitorius. – Jie manęs nepuls tol, kol bus bent nedidelė tikimybė, kad dėl to žus, pavyzdžiui, moterys ir vaikai?

– Teisingai, – linktelėjo Petras. – Nebent jiems pasirodys, kad alternatyva dar blogesnė. Tiesą sakant, ta jų moralė ganėtinai lanksti. Angelai kaip tironai elgiasi su greta jų gyvenančiais žmonėmis ir nesirinkdami žudo požemių gyventojus. Gali būti, kad sparnuočiams pasirodys, jog neveikimas atneš didesnę žalą. Nors... Labai sunku ką nors tiksliai apie juos pasakyti.

– Gerai, – net apsiseilėjo iš susijaudinimo Inkvizitorius. – Sakykim, prie manęs visuomet bus pulkelis moterų ir vaikų, pasiruošusių paaukoti savo gyvybes už mane. Tai padės apsisaugoti?

– Laikinai taip, – linktelėjo pašnekovas.

– Tačiau iš esmės problemos neišspręs?

– Ne.

– O kaip nors nužudyti tuos angelus galiu? – klausinėjo Paulius.

– Ne, – tvirtai atsakė Petras. – Koks nors labai stiprus raganius ar burtininkas turėtų šiokių tokių galimybių. Žinoma, toks asmuo turėtų būti milijonus kartų stipresnis už mane, – tęsė Petras, stengdamasis užbėgti už akių klausimui apie savo paties galimybes. – Tačiau Kalitėje net visi miesto kariai ir gyventojai kartu nesugebėtų net plunksnelės jiems iš sparnų išrauti.

– Aišku..., – numykė Inkvizitorius. – Tada man neaišku, kodėl iš pradžių sakei turis gerų naujienų.

– Mano Šeimininke, – vėl kaip prisuktas lankstėsi Petras. – Aš sugalvojau, kaip priversti Rapertą atšaukti angelus ir pasitraukti nuo Kalitėjos.

– Na, na, – net šoktelėjo Inkvizitorius. – Pasakok. Tebus palaiminta ta apvaizda, kuri apšvietė tavo protą.

– Tu man per daug maloningas, Šeimininke, – imituo-damas begalinį džiaugsmą, šūkčiojo Petras. – Buvau labai laimingas, iš Šešėlio sužinojęs, jog Rapertas turi sūnų, ku-ris, dar visai nedidelis berniukas, mokosi ir gyvena ange-lų mieste.

– Na ir kas? – dar nesusigaudydamas paklausė Inkvizi-torius. – Kaip tai padės atsikratyti Raperto? – tačiau dar beklausdamas Paulius suprato, kurlink suka atverstasis ra-ganius.

– Jei mes pagrobsime tą berniuką, galėsime reikalauti iš Raperto mainais į sūnaus gyvybę ir angelų, ir visų netikė-lių eretikų pasitraukimo. Daug ko galėsime reikalauti..., – klastinga šypsena iškreipė Petro veidą tariant šiuos žodžius.

– O ir vaiką nebūtinai reikėtų gražinti, – tęsė jo mintį Inkvizitorius. – Augtų Kalitėjeje, pažintų tikrąjį Dievą...

– Ir būtų puiki apsauga nuo bet kokių netikėlių veiks-mų, – paslaugiai linksėjo Petras. – Rapertas, siekdamas apsaugoti savo sūnų, pats gintų Kalitėją nuo bet kokių kė-sinimūsi.

– Hmmm... Turiu pripažinti, šauniai sugalvojai, – pagy-rė pašnekovą Paulius. – Tik viena smulkmena. Kaip tą ber-niuką pagrobti? Kur tas angelų miestas? Kaip ten nukeliauti ir kas galų gale vyks atlikti šios paties Viešpaties jam skir-tos užduoties?

– Šeimininke, jei Jums tikrai patiko mano planas... Aš viską apgalvojau. Šešėlis dabar prisimena tik tai, jog yra pasamdytas nužudyti Raperto žmoną Rasmintą. Palikau jam kelis prisiminimus apie angelų miestą ir mūsų ieško-mą berniuką, tačiau žudikas pats nesuvoks, iš kur jo gal-voje atsirado šie prisiminimai. Labai lengvai galėčiau jį įti-kinti, kad paprasčiausia pasiekti Rasmintą pagrobus jos ir Raperto vaiką. Pats vyčiau kartu su Šešėliu. Noriu būti vertas Jūsų malonės.

– Gerai, aš supratau, – linktelėjo Inkvizitorius. – Dabar pasakok apie angelų miestą.

– Sparnuočių šalis tikrai labai toli, – pradėjo pasakoti Petras. – Ne vienus metus turėtumėm arkliais keliauti, kol pavyktų nuvykti iki jos pakraščių, – kiek patylėjęs, bet nesulaukęs klausimų tęsė. – Tačiau taip atsitiko, kad aš kažkada ilgai mokiausi atidaryti ir išlaikyti šuolio vartus. Man pakanka informacijos, rastos Šešėlio galvoje, kad galėčiau iki angelų miesto kartu su žudiku nuvykti per dieną.

– Kodėl per dieną, o ne valandą? – nepasitikėdamas paklausė Inkvizitorius.

– Vartus, siekiant išlaikyti slaptumą, reikėtų atidaryti toliau nuo miesto. Tada arkliais nuvykti iki vietos, pagrobti vaiką ir greitai grįžti atgal.

– Suprantama, – abejodamas tarė Paulius. – Dabar tau beliko papasakoti, kas tie šuolio vartai ir kaip jie veikia.

Klausydamas entuziastingo atverstojo raganiaus aiškinimo, Didysis inkvizitorius vis mąstė apie naujai paaiškėjusius Petro sugebėjimus. „Ar nebus tik šis šliužas man pavojingas? Jei jis tiek daug sugeba, tai gal ir Dievo balsas jo tinkamai nepaveikė?“ – klausė savęs Inkvizitorius ir staiga apsisprendęs nutraukė Petro aiškinimą:

– Gerai. Keliausi su Šešėliu į angelų miestą ir pabandy si pagrobti berniuką. Tau padėti skiriu Solo.

– Bet ar verta siųsti Solo? – paklausė Petras.

– Verta, – griežtai atkirto Inkvizitorius, nutraukdamas bet kokias galimas diskusijas. – Atmink, pats pasiūlei planą, tai ir atsakingas už jo įgyvendinimą būsi taip pat tu. Šešėlis ir Solo tau tik padės, bet net negalvok ištikus nesėkmei jų kuo nors kaltinti. Atsakysi tik tu vienas. O dabar eik ruoštis ir atsiųsk man Solo. Noriu su juo pasikalbėti prieš kelionę.

Eilinį kartą žemai nusilenkęs ir nutaisęs susirūpinusią bei išsigandusią miną, Petras išskubėjo vykdyti Inkvizitoriaus paliepimų, bet širdyje juokėsi iš ką tik išgirstų grasinimų.

„Ir ką tu, gamtos klystkeli, gali man padaryti? – mintyse šaipėsi raganius iš Inkvizitoriaus. – Užsiundysi miesto gvardiečiais? Į sveikatą... Angelai, Rapertas, kai kurie sargybieniai, na gal dar vienas kitas burtininkas ar raganius... Jų turėčiau bijoti. Tačiau šitų žaislinių kareivėlių, kuriais knibžda Kalitėja... Jei ne mano planai, šiandien šimtą kartų galėjau plikomis rankomis tau galvą nurauti“. Petro planai buvo iš tiesų didingi. Dar tik patekęs į Kalitėją ir pirmą kartą išgirdęs Inkvizitoriaus pamokslą, raganius greitai sumojo, kokios naudos galėtų gauti iš susidariusios padėties. Jam teliko apsimesti atverstuoju, įsitrinti į Inkvizitoriaus aplinką, tapti jo artimiausiu patikėtiniu, tada palaukti, kol Paulius sukurs didžiulę bei galingą organizaciją ir, subtiliai pašalinus Inkvizitorių, pačiam tapti šio kūrinio vadovu. Vieno dalyko Petras tada nenumatė – būsimą konflikto su magiją valdančiais asmenimis. Sargybai apsupus Kalitėją, raganius dažnai pagaudavo save mąstantį apie tai, jog laikas „vynioti meškeres“ ir dingti iš pavojingos zonos. Tik godumas ir viltis kaip nors atgaivinti bežlungantį projektą vis dar laikė jį mieste. Tačiau dabar likimas, atrodo, tapo jam palankus. Tiesa, Petras dar nenusprendė, kaip jam geriau pasielgti. Ar iš tiesų pagrobtį berniuką ir laikyti jį įkaitu Kalitėjoje? Pašalinus Paulių, pačiam tapti Didžiuoju inkvizitoriumi? Viliojantis kelias, bet labai pavojingas. Petras, kitaip nei dabartinis Inkvizitorius, negalėjo atspindėti magijos, todėl visiškai netroško susitikti akis į akį su įpykusiu Rapertu. Buvo dar viena galimybė... Būdamas patyręs intrigantas, Petras išvelgė menką krislelį vilties ten, kur kitas jo vietoje regėtų vien niūriomis spalvomis nuspalvintą ateitį. Tai buvo tik mažytis atspindys vilties įgyvendinti savo senąją svajonę ir grįžti į ordiną, kuriam kažkada vadovavo ir iš kurio buvo pašalintas dabar jau buvusio Raganių ordino vadovo Patriko. Tačiau ir tokios menkos galimybės pakako tam, kad raganius kardinaliai pakeistų visus savo ateities planus. „Girdėjau, Rapertas dar nepaskyrė ordino gal-

vos, – užsisvajojo Petras, skubėdamas ieškoti Solo. – Negi man vėl pradės sektis? Neįtikėtina, – šypsojosi raganius ir staiga surimtėjęs mintyse save nuramino. – Iš pradžių reikės viską labai kruopščiai suplanuoti...“



Šaltos, skvarbios vyro akys priekabiai apžiūrinėjo kiekvieną dėmelę ant priešais jį padėto kardo. „Neblogas daikčiukas, – galvojo žmogus, imdamas į rankas ką tik dovanų gautą ginklą. – Turiu pasakyti, kad neįvertinau Patriko. Pačiu laiku atsiuntė man savo raganių Lukrecijų. Šaunus ti-pelis... Puikų kardą padovanojo ir pagydė. Jaučiuosi geriau nei bet kada. Tik nepaklausiau, kaip Patrikas sužinojo, kad pakliuvau ant tos bobšės bei jos vyro kabliuko ir turėjau bėgti. Gerai, turbūt mane aplamdė, jog nieko negaliu prisiminti. Lukrecijus sakė, kad mane surado visą žaizdotą ir beveik išprotėjusį. Turbūt ragana bandė mane savo valiai palenkti, bet kinkos pasirodė per skystos ir nesugebėjo palaužti mano pasipriešinimo. Gal taip ir buvo? – gūžtelėjo pečiais vyras, mintimis kalbėdamas pats su savimi. – Nieko neprisimenu“.

– Sveikas, Šešėli, – staiga iš už vyro nugaros pasigirdo balsas. – Sensti, net nepajutai, kaip pritykinau. O juk mano vietoj galėjo būti koks nors žudikas.

– Atsipalaiduok, Solo, – atkirto neatsigrėždamas Šešėlis. – Pažinau tavo žingsnius dar prieš nuskambant eiliniam išminties perliukui iš tavų lūpų. Negi manei, kad pulsiu krūpčioti ir taip suteiksiu malonumą bet kuriam nevėkšlai, įsivaizduojančiam save nepakartojamu sėlinimo meistrui? Ko nori? Atėjai atsiskaityti už Kandaharą? – kažkada Kandaharo mieste Šešėlis pirmas nutraukė eilinio Solo kliento gyvybę ir susižėrė nemenką atlyginimą. Nuo tol, buvę pakankamai neutralūs, šių kolegų santykiai greitai tapo išskirti-

nai priešiškais. Nė vienas nepraleisdavo progos nugvelbti kitam skirto užsakymo ar paniekinti savo kolegos ir didžiausio konkurento kitų akyse.

– Kitą kartą, Šešėli... Kitą kartą..., – patogiai įsitaisęs priešais pašnekovą, atsikirto Solo. – Dabar mes dirbsime kartu. Mane pasamdė Raganių ordino vadovas Patrikas ir liepė visokeriopai tau padėti, – keista, galvojo Solo, stebėdamas kolegą. „Aš vis dar nemėgstu šito tipo. Maniau, sutikęs Šeimininką, pakilau aukščiau tokių niekingų jausmų kaip buvusi neapykanta. Jei dabar kas leistų pasirinkti, nė už ką nedirbčiau kartu su Šešėliu, o mielai stengčiausi jam pakenkti. Man patiko stebėti jį kabantį prirakintą prie sienos ar be jėgų šliaužiantį gatve. Galėjo ten ir nugaišti kaip pasiutęs šuo. Mažiau problemų būtų buvę. Nesvarbu... Šeimininko nurodymai aiškūs ir nedviprasmiški. Turėsiu leistis į kelionę su tuo labai man įtartinu, atsivertusiu raganiumi ir šituo puspročiu, sėdinčiu prieš mane. Stebėsiu abudu ir jei tik suabejosiu dėl kurio nors ištikimybės bendrai užduočiai, iš karto nudaigosiu. Nespės nė nusičiaudėti. Melagis... Tegu neskiedžia, kad girdėjo, kaip sėlinau. Jis ir vaikščiojančio dramblio nesugebėtų pajusti.“ Kupinas tokių ir panašių minčių Solo niekuo neišdavė savo nuotaikos ir ramiai tęsė pokalbį. – Ar raganius tau paaiškino užduotį? – Prieš tai Solo kalbėjosi su Petru ir žinojo įvykių versiją, kuri pateikta Šešėliui.

– Taip, – ramiai linktelėjo Šešėlis. – Keliausim iki angelų miesto, pagrobsim Rasmintos sūnų ir pristatysim jį į Kalitėją. Tada aš galėsiu prisivilioti ir nudaigoti pačią raganą. Tik nemanau, kad man reikia kokios nors tavo pagalbos.

– Nei tavęs, nei manęs čia niekas neklausia. Galėjau atsisakyti Patriko užsakymo, bet labai nenorėjau pyktis su Raganių ordinu, – „kvailėli, kaip tu nustebsi sužinojęs, kad Patrikas seniausiai ne ordino galva ir viskam ten vadovauja Rapertas. Nors galbūt taip ir mirsi nežinodamas, koku pėsčinuku tapai kitų žaidžiamuose žaidimuose“. Pralinksmedžes

nuo šios minties, Solo tęsė toliau. – Jei tau kas nors nepatinka, kreipkis į ordino atstovą, raganių Lukrecijų, – Solo labai nepatiko Petro noras vėl laikinai susigražinti Lukrecijaus vardą, bet šį kartą jis nutylėjo. „Gal iš tiesų Šešėlis Lukrecijumi tikės labiau nei Petru? O gal tai tik atsivertėlio raganiaus tikrųjų siekių pranašingi ženklai? Gyvenimas parodys. Per mažai kol kas turiu Petro kaltės ir erezijos įrodymų. Palauksiu... Stebėsiu jį ir jo darbelius. Jaučiu, kad anksčiau ar vėliau tą suskį prigriebsiu.“ Matydamas, jog Šešėlis neatsako, Solo kalbėjo toliau, – taigi paslėpk savo emocijas ir ruoškis. Po valandos išvykdamas. Visa komanda susitinka didžiajame rūmų kieme.

Po šių žodžių Solo apsisuko ir triumfuodamas išėjo, palikdamas Šešėlį įtūžusį dėl akivaizdaus nekenčiamo konkurento pranašumo pokalbio metu.



– Ne, nieko nebus, – tvirtai atšovė berniukas, išgirdęs savo sparnuoto žaidimų draugo pasiūlymą. – Šį kartą aš slėpsiuos. Tu jau tris kartus iš eilės slėpeisi ir dar nori?

– Noriu, – linktelėjo galva angeliukas, bet iš draugo tono suprato, jog šį kartą teks nusileisti. Taronas jau senokai suvokė, kad ginčytis su užsispyrusiu Raperto sūnumi dažnai būna beprasmiška. – Bet galiu šį kartą ir ieškoti. Tiesą sakant, man nėra taip jau labai svarbu.

– Svarbu ir dar kaip svarbu, – šyptelėjo berniukas. – Matau, kaip blizga tavo akys, ir žinau, kaip tau patinka slėpynės. Susitarkim. Šį kartą tu ieškosi manęs, po to vėl tris kartus aš ieškosiu tavęs. Tinka?

– Aha, – greitai linktelėjo Taronas. – Eik slėptis. Skaičiuoju iki šimto ir einu ieškoti. Tik šiukštu nesislėpk toliau kaip už penkiasdešimt žingsnių nuo šito medžio. Sutarta?

– Žinoma, kaip visuomet, – linksmi nusijuokė berniukas ir nuskuodė ieškoti geriausios vietos pasislėpti.

– Skubėk, skubėk, besparni, – šypsojosi padūkęs angeliukas. – Kur tu nuo manęs galėsi pasislėpti?

Tarono žodžiai iš tiesų nebuvo vien skambus pareiškimas. Angeliukas puikiai naudojosi pačios gamtos jam duotais privalumais – stipriais sparnais ir „erelio“ regėjimu. Štai ir dabar, ramiai suskaičiavęs iki šimto, jis iš lėto pakilo aukštai, aukštai virš medžių viršūnių. Iš čia Taronas matė kiekvieną bėgiojantį kiškį, ką ten kiškį – kiekvieną laukais šmirinėjančią pelę. Jei angeliuko žaidimų draugas būtų ramiai tupėjęs tankiuose brūzgynuose ar gilioje oloje, sparnuotis skraidydamas nieko nepeštų ir turėtų vėl leistis ant žemės bei sekti berniuko paliktomis pėdomis. Paprastai taip ir būdavo. Raperto sūnus žinojo apie Tarono privalumus, todėl dažniausiai beveik nejudėdamas lindėdavo kokiam nors urve. Dažniausiai tada ieškojimas užtrukdavo keletą valandų, kol angeliukas, kuris nebuvo toks įgudęs pėdekys kaip žmonių vaikas, atsekdamas savo draugą iki jo slaptavietės paliktais pėdsakais ir ženklais. Šį kartą viskas buvo kitaip. Tik pakilęs gerokai virš medžių viršūnių, Taronas pamatė Raperto sūnų, einantį takeliu daugiau nei už kelių šimtų metrų. Keisčiausia, kad berniukas buvo ne vienas. Šalia jo sparčiu žingsniu judėjo aukštas, juodai apsirengęs vyras. „Aš šį žmogų jau kažkur mačiau, – akimirksniui susimąstė angeliukas ir staiga prisiminęs mintyse šūktelėjo. – Prisiminiau, tai Šešėlis, raganiaus Raperto tarnas. Tačiau ką jis čia veikia? Gal Rapertas atsiuntė savo tarną pasiimti sūnų? Gal? Kodėl tada taip paslaptinai? Ech, kas ten tuos raganius supaistys“, – nusivylęs, kad geriausias žaidimų draugas neatsisveikinęs išvyksta, Taronas nususuko, tačiau čia pat baimingai vėl atsikus. Vienas vaizdas, į kurį angeliukas prieš tai neatkreipė deramo dėmesio, privertė jį labai sunerimti. Vaizdas, kuriame vyro ranka spaudė bičiulio burną. Suvokęs, ką pamatė, jis ryžtingai suplasnojo sparnais ir nusklandė paskui draugą pagrobusį, taip nusprendė Taronas, vyriškį.



– Nespurdėk, šuniūkšti, – nusikeikė Šešėlis ir grubiai pastūmė besipriešinantį berniuką prie ant kelmelio nedidukėje laukymėje sėdinčio raganiaus Lukrecijaus kojų.

– Matai, kaip viskas lengvai pasisekė, – šyptelėjo Lukrecijus, švelniai keldamas sukniubusį vaiką. – Sakiau tau, kad jis eis savo noru.

– Ką gi, teisus buvai, – linktelėjo Šešėlis. – Nors iki šiol nesuprantu, kodėl berniūkštis pribėgo vos tik jam pamojavau. Vieni niekai buvo užkimšti burną ir atitempti čionai. Jis elgėsi taip, lyg mes būtumėm pažįstami.

– O Jūs ir esate labai gerai pažįstami. Tiesą sakant, tu pažįsti šitą vaiką nuo pat jo gimimo.

– Nusišneki raganiau, – mostelėjo atsainiai Šešėlis. – Niekada jo nemačiau. Na, bent jau man taip atrodo... Baigiam tokias nesąmoningas kalbas. Kur Solo?

– Solo saugo perimetrą ir mums dabar netrukdyt, – kiek griežčiau prašneko Lukrecijus. Iš tiesų raganius klydo. Susikoncentravęs į būsimą darbą, jis net nepajuto netoliese tūnančio ir besiklausančio samdomo žudiko.

„Įdomu, kam netrukdyt Solo? – pagalvojo ištikimas Inkvizitoriaus tarnas. – Taip ir maniau, kad negerus planus rezga raganius. Visi jie tokie. Kaip Šeimininkas galėjo juo pasitikėti?“

– Kam netrukdyt? – nustebęs pasidomėjo Šešėlis ir staiğa pajutęs, jog nebegali valdyti rankų ir kojų, o ir liežuvis be galo apsunko, sušvebeldžiavo. – Ką darai, raganiau?

– Netrukdyt atskleisti tau to, kuo buvai visus šiuos metus. Netrukdyt gražinti čionai Šešėlio, kuris buvo ištikimas Raperto tarnas, – raganiaus nesustabdė baimė žudiko akyse. Šešėlis jokiū būdu netroško tapti ištikimu kieno nors tarnu. Pačiam Lukrecijui labiau patiko tas laisvas ir ryžtingas samdomas žudikas, kurį jis pažino paskutiniu metu,

nei tas fanatiškas Raperto ir jo šeimos sargybinis, grubiai pakeistu mąstymu ir iškraipytais asmenybės bruožais. „Nesvarbu, koks jis patinka man pačiam, – pagalvojo Lukrecijus, pradėdamas mentalinį poveikį Šešėliui. – Svarbu, kad šis vyrukas padės įgyvendinti mano būsimos karjeros planus. Svarbu, kad Solo nepasimaišytų ne laiku. Atrodo, darbas su Šešėliu užtruks. Teks pašalinti visas atminties užtvaras, kurias pats ir pastačiau.“

Tuo metu netoliese lindėjęs Solo ne juokais sunerimo. „Ką jis daro? Išdavystė... Reikia visa tai nutraukti,“ – karštligiškai galvojo žudikas. Tačiau koks bebūtų susijaudinęs Solo, atsargumo jis nepamiršo. Vyras, nekeldamas jokie triukšmo, iššliuozė iš savo slėptuvės ir kaip žaltys nuvinguriavo sėdinčio raganiaus link.

„Nepajusti prie manęs sėlinančio žudiko minčių... Gėda, – gerokai vėliau taip galvojo Lukrecijus. – Gal tas kvailas eilėraštkas kaltas?“ Raganius prisiminė, kaip tada pasibaisėjo Šešėlio galvoje skambančiu dainelės posmu: „Tą berniuką po galais sukaposiu gabalais...“. „Kaip šlykštu“, – dar ir dabar nusipurtė Lukrecijus. Raganius nieko nebuvo girdėjęs apie Tikrojo matmens animacinius filmukus, todėl ši eilėraštką priėmė kaip tikrus Šešėlio ketinimus. Teisybės dėlei reikėtų pasakyti, jog Lukrecijus nesipiktino tokių menamų ketinimų žiaurumu. Kaip ir daugumai magiją valdančių asmenų, jam labiausiai kliuvo pasirinkto nužudymo būdo estetika. „Kapoti kirviu... Koks šlykštus vaizdas. Suprasčiau – sudegintų ant lėtos ugnies ar išvirtų aliejuje. Jokių nereikalingų atliekų. O čia...“ Dabar, kai Lukrecijus ramiai gulėjo išsidrėbęs ant sofutės, tokios mintys ir svarstymai buvo tiesiog maloni mankšta smegenims. Tačiau tuo metu, kai šalia tūnojo vienas iš geriausių žudikų, taip nuklysti buvo labai pavojinga. Nieko nuostabaus, kad beveik baigtą Šešėlio atminties atstatymą bei siaučiančias Lukrecijaus galvoje mintis grubiai pertraukė peilis, staiga pasirodęs priešais neatsargaus raganiaus akis.

– Nejudėk, išsigimėli, – sušnypštė Solo, glausdamas peilio smaigalį prie Lukrecijaus akies. – Menkiausias judesys ar nereikalingas žodis, ir šis peilis atsidurs tavo smegenyse, – matydamas, kad raganius sustingo, tiksliai vykdydamas gautus nurodymus, Solo triumfuodamas šyptelėjo ir tęsė. – O dabar iš lėto papasakosi man viską, kas čia vyks. Atmink, melą aš pajusiu, o užvaldomas lengvai nesileisiu. Jei tik tavo elgesys man pasirodys įtartinas – dursiu neperspėjęs.

Iš tiesų Lukrecijaus padėtis buvo nepavydėtina. Solo buvo pasirinkęs vienintelę veiksmingą taktiką, kovojant su magija valdančiais asmenimis. Nežinia, kaip būtų pasibaigusi ši neįprasta priešprieša. Gal Lukrecijus ką nors sugalvotų, o gal po kurio laiko tik atšalęs raganiaus kūnas voliotųsi šioje laukymėje? Kas žino? Viską išsprendė angeliukas Taronas, iki tol tyliai tupėjęs netolimo medžio viršūnėje ir kaip tik tuo metu nusprendęs, kad dabar tinkamiausias momentas gelbėti vis dar surištą draugą. Paleidęs medžio viršūnę, jis išskleidė sparnus ir, užkliuvęs už artimiausios šakos, vartydamasis kūliais, laužydamas medžio šakas, visas apsibrailęs ir susitrankęs šleptelėjo ant žemės. Tik mažą sekundės dalį Solo dėmesys nukrypo į su triukšmu pasirodžiusį nevykėlį gelbėtoją, tačiau tos sekundės dalies Lukrecijui pakako, kad atšlytų nuo peilio ašmenų ir išsivadotų iš Solo glėbio. Šį kartą samdomam žudikui nepasisėkė. Vieną akimirką jis buvo padėties viešpats, o kitą atsidūrė akis į akį su įpykusi raganiumi, kuris galėjo judėti šimtus kartų greičiau nei paprastas žmogus.

– Manau, dabar galėsim išsamiau pasikalbėti, – rūstokai ir kartu paniekinamai šypsodamasis tarė Lukrecijus, žengdamas savo priešininko link.

Solo neapsigavo matydamas ramiai ant krūtinės sudėtas raganiaus rankas. Ištikimasis Inkvizitoriaus tarnas puikiai žinojo, ką sugeba magiją valdantys asmenys, todėl suvokė, jog laimėti šią kovą neturi nė menkiausios galimybės.

– Gerai, pašnekėkime, – tarstelėjo Solo, bandydamas laimėti laiko ir sugalvoti kokį nors atsitraukimo planą. – Pasakyk man, kodėl išdavei Šeimininką?

– Kodėl išdaviau? – gūžtelėjo pečiais Lukrecijus. – Aš jam niekuomet ir ištikimas nebuvo. Tam tavo Inkvizitoriui reikėjo tyliai sėdėti ir didinti savo galias. Po kokio šimto kito metelių jis jau galėtų pradėti kaip nors reikštis. Negi tu manai, kad bent vienas iš Paralelėje esančių valstybių ar miestų valdovų nėra pats valdomas raganių ar burtininkų? Kodėl gi tavo Šeimininkui turėtų būti daroma išimtis? Tegu džiaugiasi, kad pirmą sutiko mane, o ne kokį raganių, vien juoko dėlei galėjusį jam žarnas paleisti. Na, užteks gaišti laiką, pajudėkim šokio ritmu. Nežudysiu tavęs iš karto, leisiu pajusti visą mirties šokio žavesį.

– Leisk man su juo pašokti, Lukrecijau, – nuskambėjo balsas už raganiaus nugaros. Staigiai atsisukęs, Lukrecijus pamatė kovai pasiruošusį Šešėlį, dešinėj rankoj laikantį ilgą, lenktą žudikų durklą ir išmeigusį neapykantos kupinas akis į Solo.

„Senstu, ir vėl nepajutau, kaip jis atsistojo man už nugaros. Nebesugebu dėmesio tinkamai koncentruoti į kelis dalykus iš karto, – gerokai pyktelėjo ant savęs raganius. – Kodėl jis pabudo? Aš gi dar nebaigiau proceso? Ar baigiau? Dievas žino... Įdomu, kuris Šešėlis stovi prieš mane: žudikas ar vergas?“

– Kodėl mano Šeimininko sūnus surištas? – kreipdamasis į abudu, griežtai paklausė Šešėlis.

– Būtent apie tai mes ir šnekučiuojamės su tavo kolega. – „Vergas. Pavyko“, – mintyse nusišypsojo Lukrecijus. – Jis susiruošė nužudyti berniuką ar, kas dar blogiau, padaryti jį Didžiojo inkvizitoriaus tarnu, o aš nusprendžiau tam pasipriešinti.

– Supratau, – linktelėjo Šešėlis ir grėsmingai žengė linkuriuojančio Solo link. – Leisi man jį nužudyti?

„O kodėl gi ne? – linksmai pagalvojo Lukrecijus. – Bus puikus reginys. Du vienas kito nekenčiantys mulkiai bady-
sis peiliais. Likimo ironija: abu buvo iškilios asmenybės, ge-
riausi Gildijos žudikai, vienas kitą gerbiantys, nors ir ne-
mėgstantys, kolegos. O dabar? Vienas – vieno raganiaus ver-
gas, o kitas – kito. Nei asmenybių, nei savarankiškumo.
Šlykštūs padarai tie raganiai... Brrr. Jei nebūčiau vienas iš
jų, tikrai bijočiau“, – šia sarkastiška gaida Lukrecijus bai-
gė savo apmąstymus ir linksmai tarė:

– Ką gi, jei taip nori... Prašau. Užsiimk. O aš atraišio-
siu vaiką.

Solo tuo metu širdyje džiūgavo. Jis suprato, kad gyvas
iš šitos laukymės nebeįsis, tačiau mėgavosi mintimi apie at-
siradusią galimybę pasiimti su savimi į kitą pasaulį ir ne-
kenčiamą kolegą.



Pjūvis, antras, trečias... Priešininkai jau kelias minutes
suko ratus vienas aplink kitą, gniauždami rankose vieno-
dus žudikų peilius. Smūgis sekė po smūgio, šuoliukas po
šuoliuko. Abiejų judesiai buvo žaibiški, reakcija nepriekaiš-
tinga, o technika nugludinta ilgamečių treniruočių ir prak-
tikos. „Taip jie dar metus kovos, – pradėdamas nuobodžiaui-
ti galvojo Lukrecijus, įdėmiai stebėdamas kovą. – Abu taš-
kosi kraujais, bet nė vienas dar rintai nėra sužeistas. Gal
įsikišti?“

Lyg išgirdęs raganiaus mintis, Solo kryptelėjo į šalį, ap-
gaulingu rankos mostu nukreipė priešininko dėmesį, greitai
permetė peilį į kitą ranką ir dūrė į neapsaugotą Šešėlio pil-
vą. Tiksliau, bandė durti. Peilis kiaurai pervėrė Šešėlio ran-
ką, sugebėjusią atsидurti ginklo kelyje, tačiau pagrindinio
taikinio nepasiekė.

– Sakiau, kad sensti, Šešėli, – triumfuodamas mestelėjo Solo. – Anksčiau buvai visai pakenčiamas kovotojas. O dabar... Taip lengvai apsirikai. Manau, kad mūsų dvikova sparčiai artėja prie pabaigos.

– Kaukis netauškęs niekų, – atsiliepė Šešėlis, bandydamas įveikti užplūdusį skausmą. Jis, kaip ir Solo, puikiai suprato, kad kraujas, plūstantis iš sužalotos ir beveik nevaldomos rankos, greitai išsekins jėgas. „Niekšas. Negaliu leisti jam išsisukti nenubaustam. Turiu pulti... Tiesiog dabar. Kol dar turiu jėgų,“ – tvirtčiau sugniaužęs sveiką ranką ginklą, Šešėlis šoktelėjo į priekį.

Solo atspėjo priešininko mintis ir laukė tokio desperatiško puolimo. Triumfo šypsnyje veide, lengvas rankos judesys, pasitinkantis puolantį Šešėlį ir... Stingulys, apėmęs visą kūną, apmirusios rankos bei kojos ir žvilgsnis, sekantis artėjantį prie krūtinės peilį, tačiau bejėgis kaip nors apsiginti. Po to skausmas, begalinis silpnumas ir paskutinis šūksnis, skirtas kovą stebinčiam raganiui: „Išsigimėlis.“

Visa tai, atvirai mėgaudamasis, stebėjo Lukrecijus.

– Man labai patinka tokia dramatiška pabaiga, – linksmai šuktelėjo raganius. – Vyrukas beveik šventė pergalę ir tik bum, ir staigus paralyžius. Niekingi sutvėrimai tie raganiai... Bet argi nelinksma?

– Raganiau, – išgirdo Lukrecijus šalia savęs nuskambėjusią ką tik išlaisvinto vaiko balsą. – Neklausiu tavęs, ką čia veiki ir koks tavo vaidmuo šiuose įvykiuose. Apie tai, manau, rimtai pasikalbėsi su mano tėvu ir, tikiuosi, sugebėsi viską tinkamai paaiškinti. Jei mane atrišai, tai, reikia manyti, aš ir mano draugas galime grįžti atgal į angelų miestą. Ar ne taip?

– Be abejo, – nepaisant apsimestinio ramumo, visas raganiaus linksmumas dingo kaip vandens lašas saulėkaitoje. Grėsmė ir rimtumas, nuskambėję šio nediduko berniūkščio žodžiuose, privertė susigūžti net tokį galingą ir savimi pasitikintį raganių kaip Lukrecijus. – Tik nesuprask manęs klaidingai. Aš visiškai nesusižęs su planais tave pagrobti ir tiesiog...

– Nereikia man aiškintis, – nutraukė jį vaikas. – Juk sakiau, viską papasakosi tėvui. Tu tik man pasakyk, kodėl Solo vadino tave išsigimėliu?

– Chmm, – numykė Lukrecijus, stengdamasis surikiuoti mintis. – Jis ne mane vieną vadino. Solo nekentė visų magiją valdančių asmenų ir išsigimėliais laikė visus tokius kaip mes.

– Niekingas vergas. Kaip jis drįso! – gerokai įsiuto berniukas. – Tokie kaip jis, neturintys nė krislelio magijos, gali tik vergais būti. Koks skirtumas tarp jo ir kokios nors lentos? Jokio. Jie turi teisę egzistuoti tik tol, kol naudingi mums.

„Įdomios mintys, – mąstė Lukrecijus, klausydamasis vaiko žodžių. – Įdomu, ar jo tėvas taip pat galvoja? Kiek apie jį girdėjau, Rapertas toli gražu ne toks kategoriškas. Kas bus, kai tas berniukštis išaugs ir taps tokiu ar net galin gesniu už tėvą. Vargas visiems jo kelyje atsidūrusiems žmonėms. Ai... Koks man skirtumas? Tegu daro su tais žmogeliais, ką tik nori.“

Nei vaikas, išliedamas širdyje susikaupusį pyktį, nei raganius, pasinėręs į savo mintis, nepastebėjo neapykanta sužibusių ir į berniuką išmeigtų Šešėlio akių bei mėšlungiškai ant peilio rankenos sugniaužtų žudiko pirštų. Nematė jie ir atvirai smerkiančio angeliuko žvilgsnio, kuriuo jis apdovanojo savo ištūžusį žaidimų draugą. Kai po kurio laiko Lukrecijus žvilgtelėjo į Šešėlį, liepsnos pastarojo akyse jau buvo užgesusios. „Viskas su juo gerai, – nurimo raganius, atidžiai nužvelgdamas žudiką. – Turbūt būsiu laiku baigęs atminties atblokovimo procesą. Nemaniau, kad aš toks šios srities meistras. Turėdamas tiek mažai laiko ir tokiomis ekstremaliomis sąlygomis puikiai susitvarkiau. Baisu pagalvoti, kas atsitiktų, jei man ne iki galo būtų pavykę. Šešėlio asmenybė prarastų stabilumą. Vieną akimirką jis būtų žudikas, kitą – vėl vergas ir tai tęstųsi tol, kol viena iš asmenybių visiškai neištumtų kitos. O gal jos tiesiog susilietų į vieną? Reikės pasidomėti pas geriau išmanančius mentalinės prievartos techniką nei aš...“

– Kiek supratau iš nugirstų kalbų, Šešėlis buvo priverstas mane pagrobti, o tu jam padėjai atsikratyti patirtos prievartos poveikio? – jau gerokai nurimęs vaikas vėl kreipėsi į Lukrecijų.

– Būtent taip, – rimtai linktelėjo raganius, širdyje džiūgaudamas dėl tokio labai „teisingo“ požiūrio.

– Gerai, – tęsė berniukas, o raganius jau ne pirmą kartą nusistebėjo: „Iš kur šuniūkštis turi tiek pasitikėjimo savo jėgomis? Jokios baimės ar šoko dėl patirto pagrobimo. Vien tik pyktis ir racionalūs klausimai. Atrodo kaip koks karalius tarp savo pavaldinių.“ – Šešėlio ranka labai kraujuoja. Ar gali greitai pagydyti?

– Be abejo. Pradėsiu nedelsdamas, – nesiginčijo Lukrecijus.

Tuo metu, nebekreipdamas dėmesio į raganių, vaikas priėjo prie ant žemės sukniubusio ir papilkėjusio Šešėlio.

– Lukrecijus tave pagydyt. Pamatysi, jausies geriau nei prieš tai, – nepaisant to, ką berniukas anksčiau bebūtų kalbėjęs apie savo požiūrį į paprastus žmones, šį kartą jo balso nuskambėjo nuoširdi užuojauta. – Paskui eisi su manimi į angelų miestą ir ten palauksime mano tėvų.

– Nepyk, mažasis Šeimininke, – sunkiai išspaudė šypseną Šešėlis. – Aš gavau užduotį iš Raperto ir negaliu jos nevykdyti. Jau vieną kartą suklydau ir prieš savo paties valią suteikiau tau skausmo. Daugiau nebeklysiu. Keliausiu į Kalitėją ir užmušiu Solo šeimininką.

– Bet tu... – norėjo prieštarauti vaikas, tačiau švelnus Šešėlio rankos prisilietimas sustabdė besiveržiančius žodžius. – Neprašyk ir nereikalauk, mažasis Šeimininke. Aš pažadėjau Rapertui ir turiu tesėti savo žodį.

– Tada susitiksimė vėliau, – kiek patylėjęs ir įdėmiai žiūrėdamas į buvusio žudiko akis tęsė vaikas. – Sėkmės tau.

Nieko daugiau netaręs, berniukas nusisuko ir, lydintas angeliuko, greitai žingsniu nuėjo angelų miesto link. „Keistas tas mano draugas, – galvojo mažasis sparnuotis, sparčiai perstatinėdamas kojas. – Vienu momentu – žiaurus ir

piktas. Kitą kartą – švelnus ir jautrus, sugebantis nuoširdžiai užjausti ar aukotis dėl draugų. Jis kaip dvynių pora viename žmoguje. Nemėgstu, kai vyrauja piktasis dvynys. Labai sunku su juo susikalbėti. Priekabus, aikštingas. Ką tik pasakai, tas blogai...“



– Ar rimtai susiruošei grįžti atgal į Kalitėją? – dėl viso pikto perklausė Lukrecijus Šešėlio. Jam atrodė neįmanoma, kad sveiko proto žmogus galėtų savo noru eiti ten, kur jo laukia neišvengiama mirtis.

– Taip, – dar kartą patvirtino buvęs žudikas. Raganius ką tik užgydė visas Šešėlio žaizdas, todėl pastarasis jautėsi ryžtingesnis. – Turiu nužudyti Inkvizitorių. Gavau užsakymą ir turiu jį įvykdyti.

– Bet tave, tik išėjus iš šuolio vartų, sučiups gvardiečiai, – paaiškino Lukrecijus ir staiga nutilo. Jis tik dabar suprato, ką iš tiesų jam pasakė Šešėlis. – Kokį užsakymą? Tau davė nurodymą tavo šeimininkas Rapertas.

– Abejočiau kiek dėl tų šeimininkų. Su berniuku taip kalbėjau, nes nenorėjau jam atskleisti dabartinės savo asmenybės. Kažką padarei man, Lukrecijau. Arba kažko nepadarei. Aš viską atsimenu. Pamenu, kaip medžiojau Rasmintą, bet taip pat pamenu, kaip labai stengiausi ją apsaugoti. Dabar žinau, kad tas atsidavimas Rapertui, kurią kažkodėl jaučiu ir dabar, yra netikras. Kaip netikra ar nereikšminga ta neapykanta, kurią pajutau vaikui, kai šis paniekinamai kalbėjo apie žmones. Svarbu, ką aš žinau apie save, ir tai, jog sugebu kontroliuoti visas emocijas.

– Nieko nesuprantu, – klestelėjo Lukrecijus ant artimiausio kelmo. – Tu dabar kas: žudikas ar vergas?

– Jei atvirai, raganiau, esu žudikas, kuris atsimena, jog jį medžiojo Gildija, žudikas, kuris žino, kad jam gerokai

saugiau būti globojamam Raperto, nei bandyti nužudyti jo sutuoktinę. Juolab kad už jos nužudymą negaučiau nė skatiko, dingus buvusiam Raganių ordino valdovui Patrikui. Mano garbė ir, tiesą sakant, tas pats saugumo jausmas reikalauja grįžti į Kalitėją ir bent jau pabandyti kaip nors padėti Inkvizitoriui atsisveikinti su gyvenimu. Tik taip Raper-tui nekils jokių abejonių dėl manęs ir aš vėl turėsiu puikią apsaugą nuo Žudikų gildijos, – šypsodamasis aiškino apstulbusiam raganiui savo gyvenimo filosofiją Šešėlis. – O tu, Lukrecijau, man padėsi.

– Kodėl turėčiau? – pasidomėjo raganius, nors jau suprato, kurlink suka žudikas.

– Todėl, kad aš tiksliai žinau, ką tu darei pas Inkvizitorių. Tu gi nenori, kad Rapertas sužinotų, jog mane neapykantos kupinu žudiku buvo pavertęs ne pats Didysis inkvizitorius, o raganius Lukrecijus? Kiek suprantu, visi kiti tų įvykių liudininkai arba jau paliko šią ašarų pakalnę, arba būtinai nuseks Solo pėdomis. Be to, aš numanau, jog tu taisykliai į Raperto draugus ir kaip vienas iš galingesnių mano sutiktų raganių negali negalvoti apie laisvą Raganių ordino valdovo vietą. Tau reikia Raperto aplinkoje sąjungininko, kuris galėtų užtarti tavo kandidatūrą svarių žodžiu.

– O tau reikia sąjungininko, kuris neleistų atsirasti bent menkiausioms abejonėms dėl tavo asmenybės. Tu nebenori vėl tapti vien tik vergu, bet nori gyventi saugomas Raperto, – supratingai tęsė Šešėlio mintį Lukrecijus. – Todėl pasiryžai ganėtinai rizikingam dalykui – sąjungai su raganiumi, kuris bet kada gali išduoti. Gudru... Matau supratai, kad sąjunga su tokiu raganiumi galima ir bus ypač tvirta, jei abiem pusėms viena kitos prireiks. Raganius negali pašalinti žudiko, nesukeldamas nereikalingų Raperto klausimų ir abejonių. Negali jis ir pakeisti žudiko asmenybės į vergą, nes pastarasis variantas sąjungai išimtinai nenaudingas. Be to, raganiui visada naudinga draugauti su puikius ry-

šius su Žudikų gildija užmezgusiu asmeniu, nors ir laikinai atsisakiusiu savo pagrindinio amato. Ką gi, įtikinai mane, Šešėli. Gal ir veiksmų planą turi sugalvojęs?

Kelias valandas dar tęsėsi šių dviejų vyrų pokalbis. Šešėlis, pasirodo, turėjo ne vieną, o kelis planus. Žudikas apgalvojo visus galimus įvykių scenarijus ir konkrečiai nurodė raganiui, kaip tas turėtų elgtis vienu ar kitu atveju. „Skvarbus tavo protas, žmogau, – galvojo Lukrecijus, klausydamasis Šešėlio instrukcijų. – Jei viskas klostysis sėkmingai, kartu dirbdami mes daug pasieksime. Žinoma, jei tik abiem bus naudinga... Reikės sugalvoti kokį nors būdą, kaip ateityje pašalinti Šešėlį, nesukeliant įtarimų Rapertui. Sunkus uždavinys... Be to, neskubus. Kol kas sąjunga atrodo daug žadanti, o kas bus ateityje – pažiūrėsime.“



Sudaužytos stiklinės, numestas ant žemės grafinas ir apverstos kėdės akivaizdžiai bylojo, jog Paulius įsiutęs. Įsiutęs taip, kad net ištikimiausi asmens sargybiniai, stovintys kambario pakampėse, iš visų jėgų stengėsi tapti nematomais. Tik vienas žmogus ramiai stovėjo prieš besitaškantį seilėmis ir besiskeryčiojantį Inkvizitorių ir, nutaisęs atvirai nuobodžiaujančią pozą, laukė, kol bus galima tęsti pokalbį.

– Ir po viso to, kai tavo nekompetencija sužlugdė visą planą, tu drįsti iš manęs reikalauti paleisti Šešėlį, – dar kartą tiesiog sustūgo Paulius prieš jį stovinčiam raganiui į veidą.

– Būtent taip, Didysis inkvizitoriau, – ramiai atsakė Lukrecijus. Nei jo balse, nei elgesyje nebebuvo ankstesnio nusizeminimo ir pataikavimo. Vyras atrodė taip, lyg paskutiniam neišmanėliui aiškintų savaime suprantamus dalykus. – Aš suprantu, kad Šešėlio gerai neįvertinau ir per daug pasikliočiau savo jėgomis...

– Pasiklioviau savo jėgomis, – paniekinamai nusivaipė Paulius. – Ne tas žodis... Viską pagadinai. Nesugebėjai gerai apdoroti Šešėlio ir tas, jei teisybė, ką tu pasakojai, nužudė Solo ir atsekė paskui tave per tavo paties panikoje atidarytus vartus. Kam vaidini galingą, jei galvotrukčiais bėgi nuo elementaraus žudiko?

– Taip, aš suklydau. Pervertinau savo sugebėjimus ir tai supratęs išsigandau laisvo žudiko, – abejingai gūžtelėjo pečiais raganius. – Tačiau dabar siūlau vienintelį teisingą ir realiai efektyvų planą.

– Žinoma, kaipgi kitaip, vienintelį teisingą planą, – purkštavo Inkvizitorius. – Nesąmonė, o ne planas. Paleisti Šešėlį ir sekti jo pėdomis, kad jis nuvestų iki Raperto. Absurdas.

– Ar yra geresnių pasiūlymų? – ramiai pasidomėjo Lukrecijus.

– Žinoma. Poryt per pamaldas Šešėlis bus viešai nukryžiuotas. Aš parodysiu Rapertui ir jo angelams, kad nė trupučio jų nebijau ir pasiruošęs su jais kovoti. Tai bent padarysiu apsišaukėliams ir eretikams siurprizą, – kikeno į kumštį Paulius, įsivaizdavęs, kaip nustebės angelai. – Rytoj aš tuos sparnuočius pasikviesiu į priėmimą. Pasišnekėsime truputį. Pasistengsiu, kad jie galvotų, jog tikiu jų paistalais ir esu labai palankiai nusiteikęs.

– Bet, – bandė prieštarauti raganius.

– O tu, suski, tylėk ir džiaukis, kad patį gyvą palieku. Tik dėl mano atlaidumo ir Viešpaties malonės šį kartą išsaugojai galvą ant pečių, – toliau šūkavo Inkvizitorius, bet pats sau ramiai galvojo: „Tiesą sakant, laiku pasirodei nesąs toks stiprus ir pavojingas, kaip man atrodė prieš tai. Jei bijai žudiko, vadinasi, ir aš tave bet kada galėsiu pasiųsti pas protėvius. Kol kas dar gali man būti naudingas.“ – Tik greičiau sukis ir nešdinkis man iš akių, kad nepersigalvočiau. Viskas bus taip, kaip pasakiau.

Nė žodžio netaręs, Lukrecijus nežymiai linktelėjo galva ir pasišalino iš asmeninio Pauliaus kabineto.

„Ką gi, – galvojo raganius, – šis planas nepavyko. Imsimės atsarginio...“



– Išskirtinai slidus ir šlykštus tipas, – tarstelėjo Arlinas per petį iš paskos sekančiam Arvartui. Abu angelai tik išėjo iš Didžiojo inkvizitoriaus priimamojo, kuriame visą pusvalandį bendravo su Kalitėjos miesto valdovu.

– Ne vien tik tai, – taip pat skubomis atsiliepė Arvartas. Angelai kalbėjo taip greitai, kad greta einantys Inkvizitoriaus gvardiečiai tegalėjo girdėti vientisą triukšmą, o ne atskirus žodžius. Žinoma, jei šalia būtų stiprus mediumas ar bent jau asmuo su garso įrašymo aparatūra, sparnuočių tarpusavio pokalbis greitai išaiškėtų. Laimė, kad nė vieno tokio Kalitėje nebuvo. – Ar atkreipei dėmesį, kad Raper-tas nemelavo. Inkvizitorius yra tikrų tikriausias „veidrodis“. Bandžiau pokalbio metu panaudoti kelis triukus, bet jie ne tik kad neveikė, bet smogė atgal man pačiam. Gerai, kad Inkvizitorius nieko nepastebėjo. Toks įspūdis, kad be mentalinės prievartos, kurią jis valdo valingai, kitų savo gali-mybių šis asmuo net nežino ar bent nemoka jomis sąmo-ningai naudotis.

– Aš tą patį pastebėjau, – patvirtino pirmasis pašneko-vas ir tęsė toliau. – Šlykštynė. Matei, koks veidmainiavi-mas... Atrodo, vyras yra puikiai įvaldęs užpakalių laižymo techniką. Kokie žodžiai: „didingieji angelai“, „garbingieji svečiai“. Kai prisimenu, ką jis su šio miesto gyventojais iš-darinėjo... Neramu man dėl tos rytdienos šventės, kuri vyks centrinėje miesto aikštėje. Įdomu, kokie jo tikrieji tikslai? Sunku, kai negali perskaityti pašnekovo minčių.

Arvartas šį kartą nieko neatsakė. Jam taip pat buvo neramu. Žinoma, ne dėl tokio „nuostabaus“ Didžiojo inkvizitoriaus gebėjimo padlaižiauti. Šį meną, jei tikėsime Raperu, neblogai įvaldę dauguma gyventojų tos šalies, iš kurios atvyko Paulius. Šiek tiek neramu angelui buvo dėl rytdienos šventės. Arvartas nujautė klastą. Per daug jau meilus buvo Inkvizitorius ir per daug niekšišškai bei piktdžiugiškai žibėjo jo akutės. O tas įprotis kikenti į kumštį... Taip elgiasi žmogus, sugalvojęs kokią nors kiaulystę. Tačiau labiausiai angelas nerimavo dėl savo draugo reakcijos. „Kodėl Arlinas taip nervinasi, susitikęs su Inkvizitoriumi? Kur dingto šaltumas ir santūrumas? Negi ir ši galinga asmenybė turi savo silpnąją vietą? Bijau net pagalvoti apie tai, kas bus, jei Arlinas pratrūks savo įniršiu. Vargšai tada bus Kalitėjos gyventojai, dauguma jų tikrai nebesulauks kitos dienos. Kaip Arlinas reaguos, kai pyktis atslūgs? Reikia apsaugoti jį nuo neapgalvotų poelgių, ir viskas tada bus gerai.“

IV

Skrydis į mirtį

Minia šį kartą susirinko daug gausesnė nei į paprastus pamokslus. Gerokai prieš Inkvizitoriaus kalbą, apie kurią buvo paskelbta visame mieste, į aikštę plūdo nesuskaičiuojamos žmonių masės. Gatvės, vedančios centrinės aikštės link, lyg po stiprių vasaros liūčių staiga pavirto upėmis. Tik tekėjo jomis ne vanduo, o plūdo tūkstančiai, dešimtys tūkstančių žmonių. Kiekvienas norėjo pamatyti Dievo pasiuntinius, atvykusius nusilenkti Didžiajam inkvizitoriui. Kiekvienas norėjo būti ten, kur vienintelis miesto valdovas ir tikrąjį vedlys paskelbs apie Apsireiškimo šventės pradžią. Žinoma, šioje beribėje masėje vis dar atsirasdavo žmonių, kurie nesiveržė klausytis Inkvizitoriaus ar stebėti Dievo pasiuntinių. Žmonių, kuriems Kalitėje įsivyravusi religija vis dar buvo svetima ir nesuprantama, kurie dar nebuvo girdėję nė vieno Pauliaus pamokslo. Tačiau ir tokie žmonės žingsniavo kartu su visais aikštės link. Tik traukė juos ne religiniai jausmai, o tos dovanos, kurias Inkvizitorius pažadėjo visiems „savo vaikams“ po to, kai bus paskelbta apie šventės pradžią. Vyrų, moterų ir vaikų, karveiviai ir pirkliai, elgetos ir turtuoliai, visus juos galėjai pamatyti šioje minioje bandančius atsidurti kuo arčiau pakylų, nuo kurios turės kalbėti taip jų dievinamas Inkvizitorius.

– Jauti įtampą, tvyrančią ore, – pro kambario langą, stebėdamas vis didėjančią minią, paklausė Arvartas šalia stovinčio angelo.

– Jausmas lyg prieš didžiulę audrą..., – niūriai linktelėjo Arlinas. – Kaip juodi debesys kaupiasi, pasiruošę tuoj pratrūkti žaibais ir liūtimi – taip ir ši minia. Tik pažiūrėk į juos. Užtektų Inkvizitoriui parodyti pirštu, ir jie visi kaip laukiniai žvėrys pultų žudyti, deginti ir naikinti.

– Ir tai darytų kupini įsitikinimo, kad skleidžia tikrąjį tikėjimą ir neša Dievo žodį, – tęsė draugo mintis Arvartas. – Žodį, kurį jiems perdavė Didysis inkvizitorius. Bandom jį sunaikinti šiandien?

– Nežinia ar bus proga? Nebent jis mus prisileis artyn, norėdamas parodyti miniai, kaip yra gerbiamas, kaip jis ten sakė: „Dievo pasiuntinių“. Per pirmą susitikimą tarp mūsų ir jo visą laiką buvo kelios dešimtys vaikų ir jų tėvų. Toks išpūdis, kad jis viską apie mus iššniukštino ir tikisi, kad joks angelas nepakels prieš vaikus rankos.

– Man taip pat pasirodė, – linktelėjo Arvartas. – Tikiuosi, mes klystame ir tai tiesiog įprasta jo apsisaugojimo strategija. Nes jei tu teisus ir jis apie mus surinko pakankamai duomenų, galėjo paaiškėti tikrieji mūsų santykiai su Rapertu ir kitais magiją valdančiais.

– Tada tai tiesiog spąstai, – tęsė Arlinas. – Taigi turime nuspręsti, ką darysim. Einam vis tiek, nors ir abu jaučiam, kad čia spąstai, ir bandom jį sunaikinti? Ar traukiamės?

– Ir tada Rapertas su savo kompanija nušluoja Kalitėją nuo žemės paviršiaus. Kai tik jis paleis Sargybinius ir Raganių ordiną nuo virvutės, jie akmens ant akmens čia nepaliks. Nustebčiau, jei šimtoji dalis miesto gyventojų sugebės išgyventi po tokio magiją valdančių apsilankymo. Atsimink karą ir pagalvok, kas bus, jei visas tas įniršis ir žiaurumas, kurį mūsų lauke demonstruodavo Baltieji burtininkai, Raganių ordinas ir Sargyba, išsilies Kalitėjos gatvėse.

– Žinau visa tai, žinau, – atsiduso Arlinas. – Būtent dėl to angelai ir sutiko padėti Rapertui. Vadinasi, bandom... Jei mums pavyks, miestas išliks, o Inkvizitorius daugiau nebedrums žmonių sąmonės. Jei ne... Ką gi, tada sakysim, kad taip buvo lemta. Tik pažadėk man vieną dalyką... Kai tik pamatysi, kad mums gresia pavojus – kilk į dangų ir skrisk iš čia.

– O tu?

– Aš skrisiu su tavimi. Trauksimės kartu arba kovosime kartu, kol turėsime vilties. Sutarėme?

– O jei nepavyks ir pasitrauksime? Visą gyvenimą teks graužtis, galvoti, kad galėjo būti kitaip. Ieškoti, kur padarėm klaidų, – liūdnai atsiliepė Arvartas. – Ar ne geriau tada žūti bandant?

– Pasiuokojimas reikalingas tik tuomet, kai jis turi prasmę. Kokia prasmė iš tavo mirties, jei tai nepadės išgelbėti Kalitėjos? O mintys, graužatis..., – gūžtelėjo Arlinas ir tęsė toliau. – Negi tu sutinki pasitraukti iš gyvenimo vien todėl, kad bijai likti vienas su savo sąžine?

Nežinia kiek būtų trukęs angelų ginčas, jei ne Didžiojo inkvizitoriaus pasiuntinys, kuris nedrąsiai pasibeldęs pravėrė duris ir pakvietė „garbiuosius Dievo pasiuntinius“ eiti pasakui jį ant pakylos, iki kurios, pasirodo, vedė labai patogus požeminis kelias.



Kraujas... Visur kraujas ir kūnų dalys. Ką ten dalys – skutai, paskiri mėsos gabalai, kaulų atplaišos... „Nebegaliu daugiau, – sumurmėjo vyras, suspaudęs rankomis galvą. – Aš galėjau viską pakeisti... Galėjau. O ką padariau? Niekas. Apsigaučiau jėgos skydu ir žiūrėjau.“

– Dėde Arvartai!

– Jau tada, kai pamatėme Šešėlį, kalamą prie kryžiaus... Reikėjo ką nors daryti. Aš pražudžiau Kalitėją. Savo neveiklumu, baime pajudėti. Gal turėjau sustabdyti Rapertą? Ne... Negalėjau. Tokio įpykusio raganiaus dar niekada nemačiau. Jo balsas, kai pašaukė Inkvizitorių, nustelbė minios triukšmą. Net didžiausi fanatikai traukėsi jam iš kelio. Tada dar galėjo pavykti. Galbūt? Kas ten žino? Inkvizitorius sutriko neilgam. Dar dabar skamba ausyse tas spiegiantis, didžiulės baimės sustiprintas, aukščiausio laipsnio mentalinės įtakos balsas. Kaip jis tada suriko? „Nužudykit raganių.“ O gal ir mus paminėjo? Kažkodėl nepamenu...

– Dėde Arvartai! – tolimas vaiko balsas jau darėsi verksmingas.

– Tada prasidėjo košmaras. Rapertas žengė į priekį. Raganius nesismulkino. Aplink jį sukosi vėjo sūkurys. Aštraus kaip skustuvas vėjo. Vėjo, kuris pjaustė žmones per pusę, plėšė juos į gabalus. Šimtai, tūkstančiai mirdavo iš karto, bet dešimtys tūkstančių vis puolė raganių. Vėliau į kovą įsijungė penktasis angelas Arlinas. Dieve mano, bro lau, kodėl aš tavęs laiku nesustabdžiau. Apokalipsės angelas, apsigaubęs ugnimi, per kelias sekundes ištirpdančia kūnus ir į pelenus paverčiančia kaulus. Štai kuo tu virtai, mano bro lau. Kiekvienas tavo mostas pridėdavo naujų mirčių, kiekvienas tavo žingsnis buvo per apanglėjusių lavonų kalnus. Lyg to dar būtų maža, kitame šone savo mirties šoki pradėjo raganius Lukrecijus. Greitas lyg viesulas, lyg daugiarankis dievas aplink save jis sėjo mirtį. Skausmingą ir baisią mirtį... Kiekvienas, prie ko prisiliesdavo Lukrecijus, per kelias akimirkas tapdavo išdžiūvusia mumija ir galiausiai subyrėdavo į dulkes. Tačiau net tai nepadėjo. Inkvizitorius vikriai slėpėsi minioje, nepasiekiamas nei angelo, nei raganių rūstybės. Net Šešėlis jo nepavijo... Kas galėjo pagalvoti, kad buvęs samdomas žudikas toks gyvybingas? Nusiplėšė nuo kryžiaus, begaliniame chaose susirado Inkvizitorių ir nedaug trūko, kad būtų perpjovęs jam gerklę. Nors, ne taip buvo iš tiesų. Šešėlį nuo kryžiaus nuėmė ir Paulių padėjo rasti Lukrecijus. Tai jis prasibrovė iki bausmės vietos, per kelias sekundes išžudė visą sargybą ir nukabino prikalta žudiką. Tai jis sugebėjo gražinti Šešėliui jėgų ir susekė minioje Inkvizitorių. Keistas raganius... Kupinas galios, bet ir klastos jame pajutau ne mažiau. Iš kur jis atsirado ir ko siekė dalyvaudamas kovoje? Įdomu, kaip Inkvizitorius sugebėjo atsidaryti vartus? Galva neišneša... Dar prieš porą dienų jis neturėjo nė krislo tokių sugebėjimų. Gal begalinė baimė sustiprino jo jėgas? Jei taip, kur jis pakliuvo, įžengęs pro savo vartus? Abejoju, ar Inkvizitorius žinojo, kas

bus kitoje vartų pusėje. Manau, jis tiesiog desperatiškai troško pabėgti. Galų gale man tai nerūpi. Tegu Rapertas pats viską aiškinasi.

– Dėde Arvartai, atsiliepk pagaliau.

– Po to prasidėjo tikras košmaras... Miestui smogė Sargyba ir Raganių ordinas. Rapertas vis tik sugebėjo net mūsų sukuryje pasiūsti jiems įsakymą. Šimtai tūkstančių miesto gyventojų žuvo, ir už viską atsakingas aš, tiktai aš. Man nepavyko sustabdyti Inkvizitoriaus, man nepavyko išvengti skerdynių. Dar tada, kai lygiomis gretomis iš visų pusių į miestą įžengė Sargybiniai, o jų sukelta ugnies jūra degino kiekvieną sutiktą kelyje... Tada aš galėjau prasibrauti iki Raperto ir paprašyti jo viską sustabdyti. Nesugebėjau. Kalitėje ne liko nė vieno gyvo žmogaus, išskyrus Šešėlių. Nežinau, ar mus, t. y. tuos, kurie valdo magiją, po visko, ką mes padarėme su nelaimingu miestu, galima vadinti žmonėmis. Ne. Mes ne žmonės. Mes demonai, savo galybe besipuikuojantys žvėrys. Žmonės mums vertingi ne daugiau už skruzdėles. Visą gyvenimą buvau garbingas ir vertinau kitų gyvybes. Dabar pamačiau, koks iš tikrųjų esu...

– Mokytojau, – staiga šalia nuskambėjęs vaikiškas balsas buvo toks įtaigus, kad sugebėjo išplėsti Arvartą iš antrą parą kamuojančių minčių. Lėtai pakėlęs galvą angelas priešais save išvydo keturias akis. Viena pora priklausė Raperto ir Rasmintos sūnui, tvirtai žiūrinčiam tiesiai į savo mokytoją. Kitų savininkas buvo milžiniškas šuo. Jis nežiūrėjo nei tvirtai, nei reikalaujančiai. Šių akių žvilgsnis buvo užjaučiantis ir kupinas šilumos. Tyliai viauktelėjęs, Diras, o būtent jis ir buvo tasai milžiniškas Arvarto matytas šuo, švelniai prisiglaudė prie sugniuždyto angelo.

– Negi tu toks protingas ir viską jauti, – sušnabzdėjo Arvartas, bet nespėjo baigti minties, nes jį raudodamas apsikabino mažas berniukas.

– Dėde Arvartai, aš tave labai myliu. Prašau, neišeik taip kaip Arlinas. Pabūk dar su manimi. Man tavęs labai reikia.

Tik praėjus dešimtmečiams septintasis angelas suprato, kas jį iš tiesų tada sulaukė nuo „paskutiniojo skrydžio“. Ne šuns švelnumas ir užuojauta, ne mažo berniuko ašaros, net ne tai, ką jis išgirdo iš Raperto sūnaus: „Negalima mylėti viso pasaulio žmonių. Tokia meilė tave pražudys. Turi išs rinkti žmones, kurie tau svarbiausi, ir gyventi dėl jų.“ Arvartą sustabdė įtaiga, valia ir tvirtybė, kurią jis pamatė berniuko akyse. „Būtent tada aš supratau, kad tik nuo manęs kaip Mokytojo priklausys, ar šis be galo galingas raganius netaps dar žiauresniu už savo tėvą. Tik noras išmokyti jį branginti visų gyvybes ir taip išgelbėti milijonus ateities žmonių privertė mane gyventi“, – murmėjo po nosimi septintasis angelas, žiūrėdamas į jauną, aukštą, linksmi besišypsantį vyrą, žaidžiantį pievoje su milžinišku šunimi.



Tikriausiai nėra pasaulyje daug žmonių, kurie mėgsta pralaimėti. Kaip ten bebūtų, Rapertas tikrai nebuvo vienas iš jų. Tiesą sakant, raganius tiesiog nekentė pralaimėjimo jausmo, nors gyvenime jam ne kartą yra tekę pajusti, kaip pergalė slysta tarp pirštų. Šį kartą nebuvo net užuominos apie pergalę. Rapertas pralaimėjo ir pralaimėjo labai skausmingai. Raganius neypatingai graužėsi dėl Kalitėjos gyventojų likimo. Jau būdamas aikštėje jis suprato, kad šių žmonių nebeįmanoma pagydyti. Inkvizitoriaus mentalinė įtaka buvo per daug stipri. „Tą patį suprato ir abu angelai, – mąstė Rapertas, atsirėmęs į medį ant kalvos ir žvilgsnį išmeigęs į tolį. – Gal tik nenorėjo patys prisipažinti. Keisti padarai... Kai patį didžiausią istorijoje karą sukelti ar vergais paversti daugumą savo šalies gyventojų ar galų gale išskersti ištisus požemių gyventojų kaimus, tai visada galės paaiškinti būtinybe, neišvengiamumu ar panašiai. Kai sunaikinom didžiausią beprotybės židinį, tai matai... Kaip jie pa-

sakė? Suterštas jų vidinis pasaulis. Sugalvok gi man taip.“ Rapertas pyko ant visų. Ant Inkvizitoriaus, dėl valdžios paaukojusio visą miestą, ant Arlino, skrendančio ugnikalnio link tam, kad nusižudytų, ant angelų, sugalvojusių nesu-prantamas morales normas ir brukančių jas kitiems, bet labiausiai pyko ant savęs. „Kas jie tokie, kad man aiškintų, ką ir kaip daryti? Mano sūnus buvo pavojuje. Baisu pagalvoti, kas atsitiktų, jei Inkvizitoriaus planas pagrobti mano berniuką būtų išsipildęs. Jei ne Lukrecijus ir Šešėlis... Tik jiems turiu būti dėkingas. Nereikėjo man kviestis angelų. Ir Šešėlio nereikėjo išleisti į miestą. Turėjau vienas pabandyti arba leisti Sargybai imtis savų metodų. Vis tiek viskas būtų taip pat. Kai kada tenka rinktis mažesnę iš dviejų blogybių. Aš pasirinkau ir aš atsakingas už visų Kalitėjos gyventojų žūtį. Tegul... Tegul ateities kartos galvos taip pat. Aš žinau, kad mes nuo beprotybės ir mirties išgelbėjom begalę kitų Paralelės žmonių. Negi angelams taip sunku šitai suvokti?“ Žinoma, Rapertas ir pats jautė, kad tokiomis kalbomis jis tikrai ramina save. Iš tiesų, Kalitėjos gyventojų žūtis reiškė didžiausią jo pralaimėjimą. Pralaimėjimą, dėl kurio vienas iš pirmojo penketuko angelų dabar skrido veikiančio ugnikalnio link, pasiryžęs baigti savo gyvenimą. Pralaimėjimą, kurio Rapertui sparnuočiai niekada neatleis.“

– Žinoma, konfliktuoti su angelais neteks. Mes būsime vi-suomet pabrėžtinai mandagūs vienas su kitu. Tačiau jokios pagalbos iš jų tikėtis nebegaliu, – kalbėjo raganius pats su savi-mi ir, sekdamas akimis į mirtį skrendantį Arliną, tęsė. – Draugų tarp jų aš taip pat daugiau nebeturėsiu.



Ką jaučia savižudis? Gal tuštumą, neviltį, o gal siekį sa-vo mirtimi atkeršyti ir sukelti skausmą kitiems. Nežinia... Arlinas, lėtai mojuodamas sparnais, nebejautė nieko. Jis vi-

duje mirė tada, kai kaip Apokalipsės angelas žudė beginklius vyrus ir moteris, senius ir vaikus. Gal jei šalia jo dabar būtų mažas berniukas, kuris, tvirtai apsikabinęs kaklą, maldautų neišeiti... Gal tada Arlinas dar pajustų gyvybės daigus savo sieloje? Net tvirčiausia siela anksčiau ar vėliau palūžta būdama visiškai viena. Gal Arlinas iš tiesų mirė, kai, praradęs visą savo giminę, per prievartą tapo angelu? Gal dar tada prasidėjo tikrasis jo skrydis į mirtį, kuris tęsėsi visus šiuos metus ir baigsis ugnikalnio gėlmėse?

Tuo tarpu mažas berniukas stipriai apsikabinęs ir prisiglaudęs kaip inkaras laikė pririšęs prie gyvenimo kitą angelą. Angelą, kuris po daugelio metų, pats save apgaudinėdamas, svaičios apie staiga suprastą savo kaip mokytojo pareigą, nedrįsdamas prisipažinti, kad iš tiesų jį išgelbėjo didžiulis jo mokinio prisirišimas ir vaikiška meilė.

PARALELĖS TREMTINYS

ANTRASIS PASAKOJIMAS



I

Pasiūlymas

Besileidžianti saulė savo spinduliais nutvieskė didingų uolų viršūnes, tačiau iš medžioklės grįžtančiam ereliui tai nerūpėjo. Galingais sparnais plakdamas orą, jis skubėjo lizdo link su jo laukiančiais ereliukais. Šiandien medžioklė buvo sėkminga ir milžiniškas paukštis savo naguose nešėsi suaugusią negyvą stirną, kurios mėsos turėjo užtekti visai šeimai prasimaitinti dvi dienas. Erelis jau pradėjo leistis iš išretinto oro, kuriame jis sklandė, aukštybių, kai staiga veriančiai suklikęs vėl šovė aukštyn. Paukštį išgąsdino vyras, sėdintis netoli lizdo. Neatrodė, kad žmogus būtų nusiteikęs agresyviai erelio ar jo palikuonių atžvilgiu. Priešingai, jis visiškai nekreipė dėmesio į netoliese klegančius paukščius. Perspėjamai šnypšdamas milžiniškas kalnų erelis iš lėto leidosi iš padangių. Jis nejautė grėsmės iš nekviesto kaimyno pusės, bet buvo pasiruošęs bet kokiems netikėtumams. Po valandos didžiulis paukštis gerokai nurimo ir į visą laiką ramiai sėdintį žmogų kreipė dėmesį tiek, kiek į paprastą akmenį, netikėtai atsiradusį šalia lizdo.

Vyrui nerūpėjo paukščiai, nedomino jo nuostabios saulėlydžio spalvos, kuriomis taip gėrėdavosi angelai. Žmogus sėdėjo visiškai paskendęs savo mintyse, beveik nieko aplink nepastebėdamas. „Aš visiškai sugniuždytas ir pažemintas. Maža to, kad mane kaip šunytį prie visų sumušė, bet dar paprašė savo žmonos išgydyti³, – mąstė vyras. – Raperto klastai nėra ribų ir, kas blogiausia, aš nieko jam negaliu padaryti. Pralaimėjau galutinai ir negrižtamai. Gerai, kad bent dalis mano jėgų ir sugebėjimų išliko. Galiu pasislėpti nuo gėdos kalnuo-

³ Čia aptarinėjami įvykiai aprašyti knygoje „Raganiaus karas“.

se. Tačiau kam man slapstyti? Ar toks gyvenimas vertas buvusio Raganių ordino valdovo? Jei sugebu tik vegetuoti, turiu apsispręsti ir nutraukti savo varganą egzistenciją.“ Garsum paukščio klyksmas patraukė žmogaus dėmesį. Erelis, karingai išskėtęs sparnus ir pražiojęs snapą, spoksojo į keistą, danguje atsiradusį darinį ir iš jo išnirusį stotingą vyrą. „Ko jam reikia?“ – suburbėjo žmogus, pažinęs atvykėlį.

– Sveikas, brolau, – gražiai prisklendęs prie sėdinčiojo, prašneko atvykėlis, prieš tai mintimis nuraminęs besikarščiuojantį milžinišką erelį. – Ilgokai tavęs ieškojau. Gerai pasislėpei ir užsimaskavai. Matau, turi dar galių, ir Rasminotos žodžiai, kad niekada nebebūsi toks kaip iki kovos su Rapertu, gali ir neišsipildyti.

– Ko nori? Ar nematai, kad aš užsiėmęs? Sakyk ir ke liauk, – grubiai atkirto žmogus, kuriam buvo labai nemalonius bet koks priminimas apie prieš kelis mėnesius pralaimėtą kovą. Jis žinojo, kad tik savo įbrolio dėka liko gyvas po Didžiojo raganiaus Raperto smūgio, bet nejautė šiam jokio dėkingumo. – Tyčiojiesi iš manęs? – nelaukdamas atsakymo pratrūko žmogus. – Negi nematai, kaip aš jaučiuosi. Latrimerai, aš neprašiau kištis į mano kovą su Rapertu, tuo labiau neprašiau manęs gelbėti. Jei ne tu..., – pasirodžiusios ašaros užėmė kalbančiajam amą. – Jei ne tu, aš būčiau miręs ir neišgyvenęs šios gėdos bei pažeminimo, kuris mane užgriuvo. Tačiau negi Gurijos valdovas, Didysis burtininkas Latrimeras, galėjo nesikišti. Ne! – vyro balse pasigirdo isterijos gaidelės. – Jis turėjo parodyti savo pranašumą ir išgelbėti vargšą įbrolių. Nemanyk, kad aš bent minutėlei pagalvosiu, kad visa tai padarei nesavanaudiškai, tik iš broliškos meilės. Ko tu nori iš manęs...?

– Nurimk, Patrikai, – neatsakydamas ir nesiginčydamas Latrimeras apkabino ašarojantį bei sugniuždytą savo įbrolių. Patrikas iš pradžių muistėsi, piktai šūkčiojo, bet ilgainiui pajuto visą šilumą, sklindančią nuo jį apkabinusio ir vienintelio visame pasaulyje likusio artimo žmogaus.

– Ką man dabar daryti, brole? – padėjęs galvą Latrimerui ant peties, gerokai ramiau prašneko buvęs Raganių ordino valdovas. – Nebegaliu taip gyventi, visi mane niekina. Kiekvienas magiją valdantis asmuo žino apie tą nelemtą kovą. Pasitraukčiau į Tikrąjį matmenį, bet ir ten sutikčiau mane niekinančius burtininkus ir raganius.

– Gyvenk pas mane, Gurijos karalystėje, – pasiūlė Latrimeras. – Niekas nedrįs net pažvairuoti į tavo pusę.

– Ir visą laiką ginsi mane? Brole, visi tik dar labiau kalbės apie mano bejėgiškumą. Be to, magiją valdantiems asmenims gali išaiškėti tikrasis mūsų tarpusavio ryšys.

– Man nusispjaut! – šuktelėjo Gurijos valdovas.

– O man ne, – šyptelėjo Patrikas. – Žinai, anksčiau maniau, kad man visiškai neįdomu, kaip sekasi tau. Paskutiniu metu daug galvojau. Pasirodo, iš tiesų viskas ne taip, kaip atrodė anksčiau. Aš nenoriu, kad dalis mano gėdos kristų ant tavęs.

– Man tai nesvarbu, – nukirto Latrimeras. – Tegu kalba ką nori, sugebėsiu atsikirsti.

– Broli, esmė glūdi ne tik kalbose. Pamišai, kokie galingi yra mano priešai. Negi norėtum, kad kiekvieną tavo žingsnį stebėtų Rapertas ir tokie jam maloningi angelai. Aš su tokia rizika niekuomet nesutiksiu.

Kurį laiką abu vyrai tylėjo. Latrimeras mąstė apie tai, kad ir jam, skirtingai nei jis manė anksčiau, toli gražu nėra tas pats, kaip jaučiasi įbrolis. Gurijos valdovas ne juokais sunerimo, kai Patrikas, kiek apgydytas Rasmintos, staiga dingo. Latrimeras suprato, kad jo pastangos rasti įbrolių gali pritraukti visiškai nereikalingą ir nenaudingą angelų ar galingojo Raperto dėmesį, bet nusprendė rizikuoti. Jis visą savo laiką ir energiją skyrė Patriko paieškai, kol, padedamas Gertrūdos, sugebėjo nustatyti jo buvimo vietą. Paskutiniai įbrolio žodžiai dar labiau sušildė Gurijos valdovo širdį.

– Gal ką nors sugalvojai? – nutraukė užsitęsusią tylą Latrimeras.

– Taip. Manau, man laikas apleisti šią ašarų pakalnę, – liūdnai šyptelėjo Patrikas.

– Mesk tokias mintis iš galvos, – nuskambėjo griežti Gurijos valdovo žodžiai. – Manau, galiu pasiūlyti tau kitą išeitį.

– Na... na, – melancholiškai atsiliepė buvęs Raganių ordino valdovas. – Aš klausau. Pasakok.

– Paklausk, brolau. Jei pameni, savo kelionės po požemius metu išgirdau labai įdomų gandą, kad Tikrasis matmuo yra tik kažkieno Paralelė. Iš tiesų egzistuoja keli ar net keliolika tokių paralelinių pasaulių ir keliuose jų yra apsigyvenę žmonės. Prieš du šimtus metų aš pabandžiau išitikinti šio gando tikrumu ir netyčia atvėriau vartus į vieną iš tų paralelinių pasaulių.

– Ką ten radai? – sukľuso Patrikas.

– Išvystytą technologinę civilizaciją ir klestinčią visuomenę. Jie jau keliavo iki artimiausių žvaigždžių bei ruošėsi kurti bazes Mėnulyje ir Marse, – pasakojo Latrimeras. – Svarbiausia, kad ten nebuvo jokių magiją valdančių asmenų.

– Tu man siūlai pasislėpti tame nuostabiame pasaulyje?

– Ne pasislėpti, o laikinai apsigyventi. Kol nurims aistros ir visi pamirš buvusius įvykius. Kažkodėl jaučiu, kad anksčiau ar vėliau atsitiks tai, prieš ką nublanks visi atsiminimai apie tave. Be to, Rapertas iš tiesų nėra nei piktas, nei kerštingas.

– Nustok, brolau, man kalbėti apie tą bjaurų raganių, – užsiplieskė Patrikas.

– Gerai... gerai. Nebekalbėsiu. Ką galvoji apie kelionę į kitą matmenį?

– Gal ir geriau nei nusižudyti, – pasvarstė Patrikas. – Kada padėtum man išvykti?

– Nors ir dabar. Aš atsimenu, kaip atidaryti vartus į pasaulį, ir tiesiog dabar galiu tai padaryti.

Įbroliai dar ilgai kalbėjosi, prisimindami savo vaikystės ir jaunystės dienas. Latrimeras papasakojo viską, ką žinojo apie kadaise jo aplankytą pasaulį, o Patrikas kuo toliau,

tuo mažiau galvojo apie savižudybę ir pamažu su užsidegimu pradėjo mąstyti apie būsimą nuotyki. Buvęs Raganių ordino valdovas tiesiog nekantravo apleisti Paralelę.



Patrikas atsidūrė nuostabiame, skaisčios saulės nutviekstame ir puikių krentančių krioklių pilname slėnyje. Kelionė pro vartus praėjo ne taip sklandžiai kaip visuomet. Raganiui vienu metu pasirodė, kad kažkas, neblogai valdantis magiją, pastatė užtvaras, trukdančias į šį pasaulį atvykti netikėtiems svečiams. „Jei Latrimeras nebūtų toks galingas burtininkas, mano kelionė galėjo baigtis labai liūdnai, – pagalvojo Patrikas, valios jėga slopindamas šleikštulį ir skrandžio spazmus. – Manęs vos išvirkščio neišvertė. Įbrolis sakė, kad čia nebuvo jokio magiją valdančio asmens, o juo netikėti pagrindo neturiu. Lieka dvi galimybės: ar per tą laiką, kol Latrimeras čia nesilankė, ši vieta pasikeitė, ar tai kažkokia gamtos išdaiga, trukdanti keliauti tarp paralelių. Niekis... Išsiaiškinsiu. Bet čia gražu...“, – mąstė raganius, apžvelgdamas jį apsupusį įvairiaspalvį, kupiną gyvybės pasaulį. Žydinti pieva, krentantis krioklių vanduo, aplink skraidantys įvairiaspalviai paukščiai ir linguojantys medžiai sudarė nuostabią spalvų ir garsų gamą. „Iš kur tiek gyvybės planetoje, kurioje egzistuoja išvystyta technologinė civilizacija. Gal aš patekau į kokį nors draustinį ar rezervatą?“ – svarstė dairydamasis Patrikas. Tačiau tokie vaizdai neužmigdė buvusio Raganių ordino valdovo budrumo. Daugiau vidiniu regėjimu nei akimis jis pamatė kelias augmenijos tankmėje besislepiančias didžiules žmogbeždžiones, idėmiai stebinčias atvykėlių. „Įdomi rūšis. Panašios į kalnų gorilas, tik kiek smulkesnės. Niekis, tegu žvalgosi. Vis tiek niekuo man negali pakenkti,“ – nusiramino raganius ir nukreipė savo dėmesį kitur.



Keliolika valandų keliavęs per žydinčias pievas, pilnas čirškiančių ir giedančių paukščių, Patrikas pradėjo nerimauti. „Keista, – galvojo jis. – Pradėjo temti, bet niekur nesimato jokių technologinės civilizacijos pėdsakų. Nė karto nemačiau ir negirdėjau skrendančio lėktuvo, neužtikau net užuominų apie čia gyvenančius žmones.“ Kartą raganiui pasirodė, kad žemė po jo kojomis kai kur padengusi asfaltuotą kelią. Tačiau asfalto plotelis buvo toks mažas, jog, Patriko nuomone, tai veikiau buvo gamtos išdaiga, nei žmogaus rankų gaminys. „Nieko nesuprantu, – samprotavo vyras. – Čia ne džiunglės ir ne sala, pasimetusi vandenyne. Ratu aš nevaikštau, todėl jei būtų draustinis, aš jau seniai būčiau iškeliavęs už jo ribų ar bent sutikčiau kitų žmonių. Toks įspūdis, kad patekau į pirmykštį pasaulį, koks jis buvo prieš atsirandant žmonijai. Gal Latrimeras ką nors supainiojo? O gal jis atidarė vartus ne tik į kitą paralelę, bet ir į kitą laiką? Neįmanoma. Žinau, kaip atrodo kelionės laiku. Na bent jau teoriškai – tai buvo paprasti erdvės šuolio vartai, ir nieko daugiau. Ko tos beždžionės prie manęs pristoję?“ Iš tiesų Patriką visą laiką lydėjo grupė didžiųjų primatų, niekaip nuleidžiančių nuo keliautojo akių.



Zimas stebėjo ateivį. Kadaisė jo vardas buvo kitoks ir atrodė jis kitaip nei stambi beždžionė, bet dabar Zimas nebeprišiminė tų laikų. Primatas nesvarstė, iš kur atkeliavo vyras, jis apskritai labai mažai galvodavo. Zimas žinojo tik vieną dalyką: Viešpats įsakė, pamačius bet kokį žmogų, pasiekti jį ir nustatyti, kur šis anksčiau slėpėsi. Tada viską reikia pranešti Viešpačiui. Zimas buvo sutikęs žmonių, bet tie atrodė kitaip nei stebimasis. Jie eidavo paprastai keliese,

apsirengę visiškai izoliuotais nuo aplinkos kostiumais ir atkišę ginklus. Žmonės visuomet bijojo užpuolimo, bet dar labiau jie baiminosi pakenkti savo kostiumams. Zimas nesuprato kodėl, tiesą sakant, jis apie tai net negalvojo. Viduje kažkiek nusistebėjęs, kad žmogus atrodo lyg nepažįstantis aplinkos ir artinasi prie netoli esančių miesto griuvėsių, kurių visuomet vengdavo kiti žmonės, primatas greitai išmetė šias mintis iš galvos, pagriebė į dantis bananą ir nusekė nepažįstamąjį. Zimas neprisiminė, kad dar prieš kelerius metus jis buvo vienas iš tokių, izoliuotais kostiumais vilkinčių asmenų, o jo seneliai dar gyveno tame apgriuvusiame mieste.



Pastatai prieš akis išdygo netikėtai. Praskleidęs kelią užstojusius krūmus, Patrikas vos už kelių šimtų metrų pamatė miesto griuvėsius. Kadaisė tai buvo betono ir stiklo miestas, tačiau dabar raganius regėjo išsiklaipiusius namus, saulėlydžio šviesoje žiūrinčius į jį tuščiomis langų angomis. „Gerai, – nusprendė vyras. – Naktį pailsėsiu šalia miesto, o ryte keliausiu toliau. Reikės apsauginį lauką susikurti. Neturiu jokio noro, kad naktį prie manęs sėlintų tos kvailos ir smalsios beždžionės“.



Zimas šį kartą sutriko. Žmogus elgėsi kitaip nei kiti jo gentainiai. Jis neskubėjo ir, atrodo, nebijojo netgi pragaištingo žmonėms miesto. Primatas nusprendė, keistam ateiviui užmigus, patyrinėti jį geriau. Lėtai žengdamas ir nekeldamas nė mažiausio triukšmo, Zimas sėlino prie gulinio žmogaus. Liko dešimt metrų, septyni, penki... Atrodė,

dar keli žingsniai, ir primatas galės apžiūrėti nieko neįtariantį vyrą. Žimas jau ruošėsi įveikti paskutinius metrus, kai staiga sustojo. Primatas iš visų jėgų bandė pajudėti į priekį. Jis šliaužė, stengėsi eiti ir net šokti pirmyn, bet visada atsiremdavo į kažkokią nematomą sieną. Gerokai įsiutęs dėl netikėtos kliūties, pusę valandos beždžionžmogis bandė pasiekti gulintį žmogų ir kiekvieną kartą nesėkmingai. „Gal bėgti pas Viešpatį ir jam viską papasakoti?“ – šmėkštelėjo protingesnė mintis, bet, kaip dažnai būdavo, apsukusi ratą išgaravo, nepalikdama pėdsakų. Primatas tik papurtė sunkią galvą ir pavargęs nulingavo krūmų tankmės link, kad kitą dieną vėl pradėtų sekti keistą žmogystą.

„Įdomus vaidinimas, – galvojo Patrikas, stebėdamas tolstančią beždžionę. – Įdomu, ką visa tai galėtų reikšti. Labai jau nenatūraliai primatas sėlino prie manęs. Apskritai labai keistas pasaulis... Netikras kažkoks... Kas nutiko? Gal rytoj mieste paaiškės?“



Miestas padarė Patrikui labai slogų išpūdį. „Gerokai čia laikas pasidarbavo,“ – apžvelgęs žole apžėlusius griuvėsius, styrančias metalo atplaišas ir betono nuolaužas, svarstė Patrikas. Neatrodė, kad mieste būtų vykę mūšiai. Niekur nesimatė sprogimų pėdsakų. Visi namai klypo savaime, veikiami nenumaldomos laiko tėkmės. „Jei mūšiai čia nevyko, kodėl žmonės pasitraukė? Mirtina liga? Vargu... Nėknibždėtų aplink tiek daug gyvų padarų. Gal kokie socialiniai sukrėtimai? O gal visi tiesiog persikėlė gyventi į kitas planetas? Ne... Tai ganėtina nerealu. Visada atsiras žmonių, kurie bus prisirišę prie savo gimtųjų vietų ir niekur nenorės keliauti. Pereisiu per miestą, gal kas nors išaiškės“, – svarstė, duobėtu keliu žingsniuojantis ir aplink besidairantis raganius.

Tačiau ir po kelių valandų, palikęs miestą už nugaros, Patrikas vis dar nesuprato, kas nutiko šiam pasauliui. Ore ir ant žemės tiesiog knibždėjo įvairiausių gyvybės formų – nuo milžiniškų laumžirgių, sulig nemažu lėktuvu, iki mažyčių, peles primenančių padarų. „Atrodo, kad kažkas staiga pradangino visus žmones, o planetą pavertė rojumi gyvūnams,“ – šyptelėjo raganius.



Už kelių šimtų kilometrų nuo miesto, iš kurio ką tik išėjo Patrikas, dunksojo juodas bokštas, kurio smailėjanti viršūnė perskrodė tankius debesis ir kilo beveik į kilometro aukštį. Bet koks Žemės inžinierius, žvilgtelėjęs į statinį, tik palinguotų galvą ir tvirtai pasakytų, kad tokios konstrukcijos bokštas šioje vietoje neįmanomas. Statinio pagrindą laizė jūros bangos, o ir stovėjo jis ant uolų, kuriose nebuvo jokios galimybės įtaisyti kokius nors tvirtesnius pamatus. Remiantis elementaria logika, bokštas turėjo nugriūti, bet jis stovėjo. Stovėjo taip tvirtai, kad net uraganiniai vėjai, dažnai siaučiantys šiose platumose, ir milžiniškos audringos jūros bangos jam nieko negalėjo padaryti. Netoli juodojo bokšto matėsi didžiulio uosto ir šalia buvusio kadaise daugiamilijoninio miesto griuvėsiai. Žmonių nebuvo ir šiose vietose, tik pro daugybę keistame statinyje iškirstų langų buvo matyti gyvų padarų judėjimas. Tūkstančiai milžiniškų beždžionių zujo po miesto griuvėsius, užeidavo ir vėl išeidavo iš juodojo bokšto. Aukštai virš debesų, menėje, į kurią nedrįsdavo be kvietimo užėiti net ir pats kvailiausias primatas, sėdėjo kažkas, savo išvaizda kiek primenantis žmogų. Tas kažkas buvo daugiau nei trijų metrų ūgio, kelius siekiančiomis rankomis ir nenatūraliai ilgomis kojomis. Juodas kaip naktis apsiaustas supo jo nenormaliai liesą kūną, virš kurio neproporcingai didelėje galvoje švietė dvi ryškiai geltonos akys. Tai buvo Viešpats, visos Eritėjos pla-

netos, kaip šį pasaulį vadino kažkada čia gyvenę ir dabar dar kai kur besislapstantys žmonės, valdovas. Šiandien jis buvo kaip niekada sunerimęs. Tai puikiai jautė būriai primatų, besistengiančių nepakliūti į akis savo Viešpačiui. Prieš keliolika valandų šiam padarui pasirodė, kad kažkur jo pasaulyje atsivėrė vartai tarp paralelinių pasaulių, nepaisant visų apsauginių užtvarų, kurias Viešpats buvo įrengęs. „Negi sulaukiau svečių? – svarstydamas trynė ilgomis rankomis pabarzdę primatų valdovas. – Negali būti. Pabėgęs iš savo pasaulio labai gerai paslėpiau pėdsakus. Niekas negalėjo susekti ir atsivyti manęs. Šioje paralelėje žmonės niekada nevaldė magijos. Tiesą sakant, tai juos ir pražudė... Tada iš kur tie magiški vartai? Asmuo, kuris juos atidarė ir pakliuvo į mano valdas, turi būti labai stiprus magas. Reikia pradėti paieškas...“ Viešpats nemokėjo apleisti savo kūno ir tapti „Sielos keliautoju“, kaip tai darydavo stipresni magiją valdantys asmenys Paralelėje. Jis mintimis susisiekė su visais primatais planetoje ir liepė jiems nedelsiant atvykti prie bokšto, jei kur nors pastebėtų kažkokį neįprastą žmogų ar kitokį, iki tol nematytą padarą. Viešpats jautė, kad artimiausiomis savaitėmis ar net mėnesiais prie bokšto plauks kvailų beždžionių, pirmą kartą gyvenime pamačiusių lokį ar liūtą, minios. Tačiau jis nusprendė iškęsti tą nemalonų antplūdį, nes tarp jų gali atsirasti būtent tas vienintelis, kuris tikrai matė atvykėlių magą.

Zimas gavo Viešpaties įsakymą kartu su kitais ir apsidžiaugė. Jam ganėtinai nusibodo stebėti keistą niekur neskubantį ir nesislapstantį vyrą, o pasigirdęs valdovo įsakymas reiškė, kad primatas galės mesti savo nuobodų užsiėmimą ir galės keliauti prie juodojo bokšto. „Pagaliau aš jį pamatysiu, – džiaugėsi Zimas. – Kiek kartų norėjau tenai keliauti, bet Viešpats vis man neleisdavo. Jis sakė, kad ten gali laisvai vaikštinėti tik rinktiniai ar jo pakviesti „sorilai“ – taip valdovas vadino savo pavaldinius beždžionžmogius. Dabar aš tikrai galiu vykti prie bokšto.“ Primatas truputį suabejojo. „O gal aš negaliu vykti? Gal šis žmogus Viešpačiui nepasirodys nei keistas, nei

įdomus. Valdovas juoksis iš manęs, o gal net nubaus“, – Zimas net nusipurtė, pagalvojęs apie Viešpaties bausmes. Primatas ne juokais susimąstė. Po kelių minučių tokios, neįpras-tos jam, veiklos beždžionžmogis pajuto galvos skausmą. Zimas nusprendė. Jis nori pamatyti juodąjį bokštą, o Viešpats kvie-timas buvo labai geras pretekstas tenai nuvykti. Kartu su savo bandos nariais, kurie visada sekdamo paskui Zimą ir galėjo pa-sigirti kur kas mažesniais protiniais sugebėjimais, primatas nustojo sekti žmogų ir medžių šakomis nuskuodė valdovo bokšto link.

Patrikas nustebė, kai išėjęs už miesto ribų pajuto, kad jo nebeseka ganėtinai įkyrėjusios beždžionės. „Pagaliau at-stojo, – nusišypsojo raganius. – Džiugu... Bet vis tiek dar nieko nesuprantu... Kas atsitiko šiame pasaulyje ir kur din-go žmonės? Dar kiek nutolsiu nuo miesto. Jei iki rytdie-nos nieko neaptiksiu, teks pasinaudoti savo gebėjimais ir kiek paskraidyti.“



Vyras, nulenkęs žilą galvą, sėdėjo prie stalo. Jau kelintą sa-vaitę jį kamavo gili depresija. Kadaisė jis buvo žymus moks-lininkas, sugebėjęs pristabdyti marą, po to – pasipriešinimo judėjimo vadas, o dabar tik vienos iš išlikusių žmonių grupių lyderis. Dar prieš dvidešimt metų jis tikėjo savo rasės galimy-bėmis išgyventi. Kartu su kitais vadais planavo, kaip saugo-tis nuo maro, kaip kuo labiau pakenkti „Pragaro išperai“. Žmonės laukė pagalbos iš savo kolonijų kitose planetose ir štai prieš dešimtmetį sulaukė... Pagalbininkai netikėjo pranešimais apie maro pavojingumą ir nesiėmė būtinų apsaugos priemo-nių. Jie visi užsikrėtė, dar nespėję kaip reikiant pakenkti „Pragaro išperos“ ordoms. Atskubėjusių padėti didžioji dalis žmonių mirė, o kita... Kita jau ne žmonės ir seniausiai tar-nauja „Pragaro išperai“. Vyras ilgai nepasidavė nevilčiai. Jis

kovojo net ir tada, kai pasipriešinimo judėjimas buvo sutriuškintas, o dauguma kitų vadų – apkrestai ar nužudyti. Net prieš kelerius metus, praradęs savo sūnų ir grupę žmonių, senis nepalūžo. Tačiau dabar... Prieš tris savaites nuo plaučių uždegimo mirė jo geriausias draugas, kuris kartu mokėsi, kartu dirbo ir kariavo, kuris visuomet buvo šalia. Tada vyras suprato, kaip nusmuko jo bendruomenė. Žmonės neturėjo jokių galimybių pasigaminti vaistų net nuo tokių paprastų ligų kaip plaučių uždegimas. Kokia tada kova su maru? „Žmonės nyksta ir degraduoja, – galvojo senis. – Mes nebeturime išteklių ir pamažu laukėjame. Kiek dar išsilaikysime? Dešimt metų... Dvidešimt... Gal kiek daugiau. Greitai prarasime galimybes augintis būtiną mums maistą, gaminti apsaugos kostiumus. Tada beliks arba nusizudyti, arba apsigyventi giliausiuose urvuose ir niekuomet daugiau neišlįsti į paviršių. Maistui reikės medžioti tuos paslaptinius žemės gelmių gyvius. Gal taip tada dar išsaugosim žmonių rasę? Gaila... Kokia galinga civilizacija buvo mano jaunystės metais. Pagaliau pasiekėme taiką visoje planetoje, įkūrėme kolonijas kitose planetose. Įdomu, kaip jos dabar gyvuoja? Kol veikė erdvinis ryšys, girdėjau, kad jiems labai sunku be pagalbos iš Eritėjos. Jiems vos užteko išteklių suorganizuoti ekspediciją, turėjusią mums padėti. Dabar, jai žlugus, jiems turėtų būti visai striuka.“

– Mokytojau, – nutraukė vyro mintis į kambarį įlėkęs jaunuolis. – Mokytojau, stebuklas.

– Kas? – lyg nuo danties skausmo susiraukė senis. Jis, kaip ir dauguma mokslininkų, netikėjo stebuklais.

– Mes nufilmavome žmogų. Už miesto įrengtos kameros dar veikia, ko nepasakysi apie esančias šioje miesto pusėje. Šiandien gavome signalą ir nufilmuotus vaizdus. Kailas neturėjo ką veikti ir juos peržiūrėjo, nors buvo tvirtai įsitikinęs, kad juose tegali būti beždžionės ar kitokie padarai. Tik įsijungęs ir pamatęs, kas nufilmuota, jis tiesiog sukliko ir sukvietė mus visus, – net dusdamas pasakojo jaunuolis. – Mokytojau, tai žmogus, pažiūrėkite.

Atsineštu projektoriumi jaunuolis pradėjo rodyti įrašą. Pamatęs pirmus kadrus senis pajuto, kad taip ilgai jį kamavusi depresija dingo lyg nupūsta gaivaus pavasario vėjo. Vyras aiškiai pamatė ramiai žingsniuojantį ir smalsiai aplink besidairantį žmogų.

– Jis be kostiumo! – sušuko senis. – Kiek laiko jis vaikštinėja?

– Nežinau, Mokytojau, bet, atrodo, kad žmogus perėjo visą miestą, kol buvo filmuojamas.

– Perėjo miestą? Ten gi maro sporos ypač susikoncentravusios. Dar neperėjęs miesto jis turėjo susirgti.

– Nežinau, Mokytojau, – gūžtelėjo pečiais jaunuolis. – Ne atrodo, kad jis apsikrėtė. Žiūrėkit, jo veidas nepakito, o ir ne atrodo, kad raitytųsi kamuojamas traukulių ar spazmų.

– Tu teisus, – mašliai atsiliepė senis. – Gal jis turi imunitetą? Iš kur žmogus atvyko?

– Nežinau... Iš šios miesto pusės. Aplink nėra nė vienos išgyvenusios žmonių grupės. Kiek mes žinome, pusšimtis išlikusių dar gyvena už šimto kilometrų nuo mūsų į pietus. Dar kelios bendruomenės laikosi už didžiojo ežero. Gal jis iš ten?

– Ne, – papurtė galvą senis. – Jis ne iš ten. Manau, jis net ne iš mūsų planetos.

– Manote, iš kolonijų? – pasidomėjo jaunuolis.

– Gali būti. O gal tas ateivis tik panašus į žmogų? Gali būti ir tokia galimybė.

– Aiškinsimės?

– Žinoma, – tvirtai linktelėjo senis. – Reikia ką nors pasiūsti jo parsivesti. Kieno geriausias kostiumas?

– Naros. Siųsit ją atsivesti svetimšalio? Ji dar labai jauna, gali nesusitvarkyti.

– Šiaip tik metais jaunesnė už tave, – šaltai pastebėjo senis. – Jei tu tikiesi, kad siūsiu tave, atsipalaiduok, tau nepavyks. Tavo kostiumas beveik susidėvėjo. Eis Nara.

– Mokytojau, ar kartais nėra pavojinga svetimšalį atsivesti? Gal jis pats neserga, bet yra sporų nešiotojas.

– Ar žinai nors vieną faktą, kai žmogus tapo sporų nešiotoju, prieš tai nemutavęs?

– Ne, Mokytojau.

– Nusiramink, mes jį dezinfekuosime ir laikysime visiškai saugioje patalpoje.

– Laboratorijoje?

– Negi mes turime dar bent vieną izoliuotą patalpą? – pyktelejo mokytojas. – Eik ir pakviesk Narą.



Jaunas vyras pilnomis ašarų akimis žiūrėjo į kailiu besidengiančias savo rankas. „Kodėl?.. Kodėl tai vyksta su manimi?“ – kelintą kartą klausė mintyse žmogus. Vakar jis paskutinį kartą susisieko su tėvu ir atsisveikino. Buvo sunku rišliai kalbėti. Nereikia, kad tėvas matytų, kaip kiekvieną dieną progresuoja mutacija. O viskas dar prieš dvi savaites atrodė labai gražu. Vyras atsiduso ir prisiminė namus, kuriuos jis apleido prieš eidamas į misiją. Tėvas tada išsiuntė jį ir dar dešimt puikiai ginkluotų palydovų patikrinti, kodėl neatsiliepė už dešimties kilometrų nuo namų gyvenusi kita žmonių bendruomenė. Atrodė, kas gali būti paprasčiau: daugiau kaip pusę kelio teks eiti urvais, po to per kelias valandas atviru lauku ir, laikantis visų atsargumo priemonių, nusigauti iki kaimynų bazės.

– Būk atsargus, sūnau, – tada perspėjo tėvas. – Beždžionės kvailos, bet „Pragaro išpera“ tikrai moka paspėsti puikiausius spąstus. Visada būkit pasiruošę puolimui.

– Nebijok, – pasitikėdamas savimi atsiliepė vyras. – Kas mums gali atsitikti. Dešimt taikliausių ir labiausiai patyrusių šaulių. Keliausime tik požemiais ir atvira vietoje. Kostiumai patikimi. Jei mutantai bandys pulti – sutrinsim visus į miltus.

Dabar beliko tik galvą į sieną daužyti mąstant apie tai, koks jis tada buvo naivus. Kas galėjo pagalvoti, kad spąstai jų laukia ne kelyje, o pačioje žygio paskirties vietoje. Patėkę į kaimynų citadelę, vyrai atsipalaidavo, nusiėmė galvas dengiančią apsauginių kostiumų dalį ir patraukė ieškoti išlikusių žmonių. Viskas atrodė keistai: nė mažiausių kovos pėdsakų, bet visi bazės gyventojai dingę. Būrio nariai stebėjosi ir ieškojo, kol neužėjo į paskutinį, neizoliuotą kambarį. Tada užplūdo siaubas ir panika. Kai kurie puolė bėgti, keli nusižudė. Kiti suprato, kad tai gyvenimo pabaiga. Prieš suakmenėjusių žmonių akis ant stalo gulėjo negyvas mutantas. Visi žinojo, kad būtent primatų lavonuose veisiasi maro sporos. Niekam nekilo net menkiausių abejonių, kad ligos sukėlėjai paplitę po visą bazę ir visi užsikrėtė, kai tik nusiėmė galvą dengiančias apsauginių kostiumų dalis.

Po poros valandų kelis žmones pakirto mirtis. Gyvybė palikdavo kūnus ypač skausmingai: tampė traukuliai, plyšo oda, varvėjo akys. Likę gyvi niekuo negalėjo padėti draugams, nes jų laukė dar baisesnis likimas. Dar po kelių valandų iš būrio teliko Krisas, Darius ir jis, dabar gilioje neviltyje ašarojantis vyras. Jie nedelsdami pranešė apie situaciją namie likusiems draugams, patarė neįleisti nė vieno bėglio, kuris dar galėjo gyvas pasiekti gimtuosius požemius, ir su maža viltimi laukė, kas bus toliau. Kiekvienas vylėsi, kad jis nesusirgs ir pasirodys turintis imunitetą marui. „Kvailos viltys..., – mąstė vyras. – Per visą laiką, kai kilo maro epidemija, nebuvo nė vieno žmogaus, turinčio imunitetą. Net mano, tėvo eksperimentais maksimaliai sustiprinta, imuninė sistema nesugebėjo priešintis ligai.“

Pirmieji mutacijos požymiai Dariui pasirodė po keturių dienų. Kitą dieną jie pasireiškė ir Krisui. Dar po trijų dienų jau kailiu apaugę draugai išėjo į lauką, norėdami prieš mirtį nužudyti kuo daugiau mutantų. Užvakar per išorinio stebėjimo kameras vyras pamatė negyvą, šūviu į galvą nu-

sižudžiusį Krisą ir patenkintą Darių, šokinėjantį bei spygaujantį kitų mutantų būryje.

„Kiek aš dar laikysiuos? – maštė vyras. – Dieną, dvi, gal keturias. Ką daryti paskui?“ Žmogus papurtė galvą, stengdamasis išblaškyti mintis aptraukiančią miglą. Kuo toliau, tuo sunkiau darėsi prisiminti ir galvoti.

– Ką man sakė tėvas... Svarbu, prisimink savo vardą. Kol prisimeni savo vardą, tol tu dar laikaisi. Velnias, koks mano vardas? – vyras dar kartą papurtė galvą. – Prisiminiau! Mano vardas Zimarlas! Keistas vardas... Kažkoks seniai mirusios kalbos žodis. Tėvas labai domėjosi žmonijos istorija ir išmirusiomis kalbomis. Ką jis reiškia? Neatsimenu..., – vyras stuktelėjo apsunkusią galvą į sieną. – Žinau... Tai reiškia tvirtas kaip uola. Aš ir būsiu tvirtas kaip pakrantės uolos. Neįveiksi manęs taip lengvai tu, „Pragaro išpera“. Ar girdi?

Zimas urgzdamas pabudo. Kelintą kartą jis sapnuoja tą kvailą sapną. Keista... Nė viena jo bandos beždžionė niekada nesapnuoja ar bent neatsimena savo sapnų. O jis... Kiek galima naktimis kankintis? Zimui nepatiko sapnai. Jie vertė galvoti ir prisiminti, o jis to nenorėjo. Galvoti primatas taip pat nemėgo, nes nuo to skaudėjo galvą. „Kodėl aš ne toks kaip kiti gaujos nariai? – šmėkstelėjo mintis Zimo makaulėje. – Noriu būti toks pat. Noriu negalvoti kada nereikia ir nesapnuoti. Reikės viską Viešpačiui pasakyti. Jis man padės.“ Čiupteltas už uodegos pristriksėjusios patelės, Zimas greitai pamiršo visus savo sapnus ir neramias mintis bei pasiryžimą pasikalbėti su Viešpačiu. Jį domino tik gražiai užpakalinę kūno dalį vinguriuojanti beždžionžmonių patelė. Po kelių valandų primatų, arba mutantų, kaip juos vadino išlikę žmonės, banda patraukė toliau, juodojo bokšto link. Zimas seniai būtų pamiršęs savo norą keliauti, jei ne nuolat galvoje skambantis įsakmus Viešpaties balsas, liepiantis atvykti visiems, mačiusiems neįprastai besielgiančius žmones ar kitus anksčiau nematytus padarus.

II

Naujas tikslas

„Pagaliau..., – lengviau mintyse atsiduso Patrikas. – Aš jau nuoširdžiai buvau beišsigąstęs, kad žmonių planetoje neliko. Džiugu matyti tą merginą, jei ji tik kartais nėra miražas.“

Raganius širdyje džiūgavo žingsniuodamas prie ant kalvelės jo laukiančios Naros, įsispraudusios į ankštą apsauginį kostiumą.

„Įdomu, kas jis toks ir iš kur? – svarstė mergina, stebėdama artėjantį žmogų. – Keistai ramus atrodo. Aš jo vietoje pasišokinėdama ir džiaugsmingai šūkaudama bėgčiau žmonių link. Atrodo, kad šiam vyriškiui visiškai nesvarbu – esu aš ar ne.“ Nara nežinojo, kad, atrodytų, ramiausiai žingsniuojantis Patrikas tik dėl savo neeilinės savitvardos nepuolė prie jos pasišokinėdamas ir džiaugsmingai šūkaudamas.

– Eik paskui mane, – net nepasisveikinusi tarstelėjo mergina priėjusiam vyriškiui ir nususukusi nužingsniavo artimiausios landos į požemius link.

„Keista mergytė, – šypsodamasis galvojo Patrikas, kulniuodamas paskui žvitrį moteriškos lyties būtybę. – Kiek suprantu iš mosto ir nuo jos sklindančių mintyse formuojamų vaizdinių, ji net nesiteikė su manimi pasisveikinti, o tiesiog liepė eiti paskui.“ Raganius nemokėjo kalbos, kuria šnekėjo sutikta mergina, bet nemanė, kad tai jam kliudys. Dėl savo sugebėjimų fiksuoti pašnekovų mintyse mentališkai kuriamus vaizdinius Patrikas tikėjosi per artimiausią parą išmokti vietinių žmonių vartojamą kalbą.

„Įdomu, ar jis išsigąs, pamatęs landą į požemius, – mąstė Nara, slapčia stebėdama atvykėlį. – Matai, koks išdidus ir arogantiškas. Net žodžio nepasakė. Žingsniuoja paskui mane, lyg jam nieko negrėstų ir jis nieko nebijotų.“ Mergina

mėgavosi tomis netolimomis akimirkomis, kai jos augalotam palydovui teks brautis pro siaurą landos plyšį į visišką tamsą. Nė vienas mutantas negalėjo prasibrauti į požemius, nes visi jie būdavo gerokai stambesni už žmones ir labai bijojo tamsos. Siauras plyšys ir už jo esanti aklina tamsa buvo pirmoji, bet toli gražu ne vienintelė šios žmonių bendruomenės gynybos linija.

„Velnius, kur ji mane atvedė? Teks liūsti į tą plyšį? Aš ten netilpsiu,“ – tik spėjo pagalvoti Patrikas, kai pasigirdo išraiškingu mostu palydėti merginos žodžiai:

– Mums apačion. Tu lendi pirmas.

Raganius nebijojo tamsos, bet siaurų ertmių nemėgo. Kaip ir visi stipresni magiją valdantys asmenys, jis lengvai galėjo priderinti savo regėjimą prie bet kokio apšvietimo. Kyštelėjęs galvą ir nepastebėjęs nieko įtartino, Patrikas šiaip ne taip prasibrovė pro landą į ganėtinai platų požeminį tunelį.

„Neišsigando, – nusivylė Nara. – Kodėl neišsigando? Kiekvienas normalus žmogus būtų bijojęs. Keistas man šitas ateivis. Labai keistas. Gal tai naujoviškas mutantas? O gal kiborgas? Girdėjau, kad Mokytojo jaunystės laikais buvo pradėti kurti robotai, kurie išoriškai atrodė kaip žmonės. Niekis, Mokytojas išsiaiškins. Patalpins šį atvykėlį į izoliuotą kambarį ir stebės, kol supras, kas jis toks. Mokytojas labai protingas. Jis viską greitai suvoks. Mane galima apgauti, o jo neapgausi.“ Niūriai šypsodamasi Nara įlindo į požeminį tunelį ir mostelėjo nepažįstamajam sekti paskui.



Mokytojas sutrikęs pasitrynė pabarzdę. Vakar nepažįstamasis prabilo. Keturias dienas sėdėjo izoliuotoje patalpoje ir nepasakė nė žodžio, o vakar prabilo ir paprasčiausiai paprašė valgyti. Anksčiau neregavo į jokių mūsų klausimus,

jokias kalbas, o dabar štai: „Ar negalėtumėte atnešti ko nors užvalgyti? Aš, žinoma, galiu ir dar mėnesiuką šiame kambaryje pasėdėti nevalgęs, bet geriau būtų, jei gaučiau šiek tiek maisto.“ Prieš atvykėliui prabylant, visi buvo įsitikinę, kad jis nemoka mūsų kalbos. Pasirodo, moka ir šneka labai sklandžiai, tik su keistu akcentu. Tačiau tai nebuvo keisčiausia. Žmogus kelias dienas vaikščiojo lauke ir neapsikrėtė. Iš pradžių Mokytojas galvojo, kad atvykėlis teturi stipresnę nei įprasta imunitetą ir anksčiau ar vėliau susirgs. Po keturių dienų, nepažįstamajam išbuvus izoliuotoje patalpoje ir nepastebėjus jokių apsikrėtimo požymių, nuomonę teko pakeisti. Mokytojas net patikrino sporų kiekį lauke, turėdamas menką viltį, kad maro sukėlėjai nebėra veiksmingi. Ši viltis ruseno neilgai. Tyrimai parodė, kad sporos tokios pat gyvybingos ir aktyvios, kaip ir maro pradžioje. „Kas šis keistas žmogus ir iš kur? – nerimo senis. – Naros žodžius apie kiborgus galime atmesti... Į mutantą jis taip pat nepanašus... Atvykėlio kraujyje neaptikome jokių maro sukėlėjų pėdsakų. Nėra sporų ir ore, kurį iškvepia vyriškis. Manau, atėjo laikas su juo atvirai ir rimtai pasikalbėti. Ech, surizikuosiu... Einu į vidų ir šnektelsim akis į akį.“

„Įdomu, kada jiems nusibos mane tyrinėti, – gardžiai valgydamas patiektą maistą ir stebėdamas besiblaškantį už izoliuoto kambario ribų senyvą žmogų, galvojo Patrikas. – Kalbą išmokau, dabar galiu ir pabendrauti. Tam seniokui jau laikas būtų užėiti pas mane ir normaliai šnektelti. Tie pokalbiai per mikrofonus man nelabai patinka.“ Lyg išgirdęs šias raganiaus mintis, senyvas vyras pasiėmė netoliese stovinčią kėdę ir, užėjęs į izoliuotą patalpą, prisėdo priešais Patriką.

– Atvykėli, suprantu, kad mūsų kalbą tu moki. Nežinau tik, kodėl nebendravai anksčiau ir, tikiuosi, tu man tai paaiškinsi. Norėčiau su tavimi būti atviras ir iš tavęs laukiu tokio pat atvirumo. Sutinki?

– Be abejo, – pasigirdo atsakymas. – Tik, mielas mano pašnekove, gal palauktumėte, kol aš pabaigsiu valgyti. Nemėgstu šnekėti pilna burna.

Kiek sutrikęs dėl tokio atsakymo, senis tik linktelėjo, išreikšdamas savo sutikimą.



Viešpats blaškėsi po juodąjį bokštą, nerasdamas ramios vietos. „Apsigavau... Kaip aš apsigavau. Aišku buvo, kad kažkas prasilaužė pro mano apsaugą ir pateko į šį pasaulį. Turėjau iš karto ieškoti įsibrovėlio... Aptingau... Pasitikėjau mutantais, laukiau jų pasakojimų... Kvailys... Dar prieš šimtmetį to nebūtų atsitikę. Patikėjau, kad šis pasaulis jau visiškai mano. Be reikalo... Gerai, kad nepritrūkau kantrybės ir nepavariau to primato. Iki jo tiek nesąmonių buvau prisiklausęs. Bent keli šimtai tų pusgalvių atbėgo pasakoti apie pamatytą liūtą ar net ožį. Keli papasakojo apie pastebėtas nedideles žmonių grupeles. Tai buvo įdomu, bet nieko neįprasto. Liečiau jiems išsiaiškinti tų žmonijos likučių buveines ir man pranešti. Tada atvyko tas neįprastai daug mąstantis mutantas. Vos ne vos prisiverčiau jo išklaudyti ir žvilgtelti į primato atsiminimus. Ir ką gi aš ten pamačiau... Žmogus vienas, be apsauginio kostiumo, bet su tokia stipria aura, kokios dar nemačiau šiame pasaulyje. Tik jam atvykus dar galėjau užpulti šį atėjūną iš pasalų. Dabar jau per vėlu. Turbūt susitiko su besislapstančiais žmonėmis ir įlindo į požemius. Reikėjo tas „žiurkes“ anksčiau išnaikinti. Be reikalo leidau jiems vegetuoti tuose požemiuose. Kita vertus, bus proga pasimankštinti. Surinksiu kelis tūkstančius primatų iš bokšto apylinkių ir kartu su jais nuvykęs į apylinkes, kuriose buvo pastebėtas atėjūnas, sunaikinsiu ir jį, ir jo naujus draugus.“



Zimas vėl mąstė ir tai jam darėsi įprasta. Net galva ilgiau galvojant nepradėdavo skaudėti. Jis bandė viską papasakoti Viešpačiui – nusakyti savo sapnus ir mintis, bet tas labai sunerimo sužinojęs apie keistą Zimo pastebėtą žmogų ir toliau nebeklausė mutanto. „Viešpačiui neįdomu, – siejojosi beždžionžmogis. – Ką gi man daryti? Jei Viešpats nesidomi, gal visos mano mintys yra normalios? Apie tai anksčiau nepagalvojau... Gal aš Viešpačiui būtent toks, ypatingas ir besiskiriantis nuo kitų gentainių, ir reikalingas?“ Tokios mintys praskaidrino Zimo nuotaiką ir jis nutarė daugiau savo valdovo nebetrukdyti su tokiomis menkomis problemomis. Jei primatas galėtų išsamiau analizuoti savo pokyčius, jis prisimintų, kad dar prieš dvejus metus buvo toks pat bukas kaip ir kiti jo gentainiai, o prieš pusmetį galėjo mąstyti ir analizuoti paprasčiausias gyvenime kylančias problemas. Dabar jis jau sugebėjo kurti ateities planus ir savo veiksmų strategiją. Žinoma, jei Zimo vietoje būtų ankstesnis Zimarlas, jis suprastų, kad dėka tėvo sukurtų preparatų mutacijos procesas, pasiekęs apogėjų, pasisuko atgal, ir primatas kuo toliau, tuo sparčiau virto žmogumi.



– Kadaisė, dar mano jaunystės laikais, šiame pasaulyje gyveno daugiau nei milijardas žmonių. Mes buvome sukūrę nuostabią civilizaciją, sugebėjusią įkurti kolonijas Mėnulyje ir vienoje iš gretimų planetų. Nuostabūs buvo laikai. Miestai kupini laimingų ir išdidžių žmonių, pastačiusių nuostabiausius pastatus ir nutiesusių puikiausius kelius. Kaimai, kuriuose gyveno puikūs ūkininkai. Mes nealiniome gamtos ir laiku radome alternatyvius energijos šaltinius taip aplinką teršiančiai naftai..., – kupinas jausmingų prisiminimų senis

nutilo. Patrikas suprato pašnekovo jausmus, todėl neskubino jo pasakoti toliau ir kantriai laukė. – Prieš devyniasdešimt metų prie miesto, didingo miesto, kuris buvo galingiausios pasaulio valstybės sostinė, per vieną naktį išdygo juodas kaip tamsiausia naktis bokštas. Žmonės mieste labai stebėjosi. Niekas nežinojo, kas per vieną naktį galėjo pastatyti tokį didžiulį statinį. Mes nebijojome. Ar galėjo kažko bijoti dešimt milijonų gyventojų, esančių geriausiai apsaugotame pasaulio mieste. Minios plūdo pažiūrėti juodojo bokšto. Valdžios atstovai bandė patekti į jo vidų, bet jiems nepavyko. Bandė bokštą nugriauti, bet jis, pasirodo, buvo apgaubtas kažkoku lauku, pro kurį niekas negalėjo prasibrauti. Ilgainiui visi paliko ramybėje juodąjį bokštą, kuris tapo vienu pagrindinių turistų traukos centru. Kelerius metus buvo ramu. Po to kilo maras, – Mokytojas vėl nutilo, braukdamas akyse pasirodžiusias ašaras.

– Nuo ko prasidėjo liga? – pasitiksino Patrikas.

– Nuo negyvos beždžionės. Vieną rytą netoli bokšto buvo rastas tuo metu dar nežinomo primato lavonas. Sujudo gamtininkai, kurie kategoriškai reikalavo ištirti nežinomą gyvūnų rūšies atstovą ir per visą miestą persigabeno mirusį beždžionžmogį į savo laboratoriją. Niekas tuo metu dar nežinojo, kad pragaištingojo maro sporas sklinda tik iš mirusių mutantų, o toks ir buvo tas nugaraišes primatas. Sporos palaipsniui pasklido po visą miestą. Vieno primato lavono užteko sunaikinti visą galingos valstybės sostinę. Tą patį vakarą žmonės masiškai pradėjo mirti. Per naktį mirus daugeliui tūkstančių žmonių, valdžia paskelbė ypatingą padėtį, bet buvo per vėlu. Jokios priemonės negalėjo sustabdyti mirčių. Per parą maru apsikrėtė beveik pusė miesto gyventojų. Liga pasireikšdavo po kelių valandų nuo užkrato patekimo į organizmą ir labai greitai progresavo. Žmonės bėgo iš miesto ir mirdavo pakeliui. Išlikę gyvi buvo izoliuoti specialiose gyvenvietėse, bet ne visi. Tiems, ku-

rie miestą paliko anksčiausiai, pavyko pasiekti kitus miestus. Tuo metu atrodė, kad griežtos valdžios priemonės buvo tikslingos. Mokslininkai išsiaiškino, kas sukėlė marą, ir visi manė, kad teliko kelios dienos, kol bus sukurti veiksmingi vaistai. Vaistai nebuvo sukurti. Sporos pasirodė labai agresyvios ir atsparios bet kuriems žinomiems ir naujai kuriamiems medikamentams. Žmonės mirdavo, bet atsirado ir tokių, kurie nesusergdavo. Mokslininkai paskelbė apie asmenis, turinčius įgimtą imunitetą ligai, ir apie galimybę, sužinojus tokio imuniteto priežastį, nugalėti maro sporas. Naivuoliai... Kaip jie tada klydo. Visi susirgdavo. Nebuvo jokio imuniteto. Tik vieni mirdavo, o kiti pradėdavo mutuoti ir maksimaliai per dvi savaites tapdavo savo pamatytais primatais.

– Palauk, – kiek pristabdė pašnekovą Patrikas. – Tu nori pasakyti, kad maras žmones veikė skirtingai. Vieni mirdavo, o kiti mutuodavo? Kodėl?

– Geras klausimas. Ne vienerius metus praleidome besiaiškindami. Iš pradžių mokslininkai manė, kad tai anksčiau atliktų genetinių eksperimentų pasekmė.

– Atlikote genetinius eksperimentus? – pasidomėjo raganius. – Gal gali kiek tiksliau papasakoti.

– Nėra čia ko pasakoti, – mostelėjo ranka Mokytojas. – Dar mano tėvų jaunystės laikais po ilgų ir intensyvių tyrimų buvo iššifruotas žmogaus genetinis kodas bei nustatytas genas, skatinantis senėjimą. Tiksliau sakant, žmonės aptiko priežastis, lemiančias organizmo senėjimo procesą. Po to, per kelerius metus, pavyko sukurti preparatą, atitolinantį senatvę. Prieš prasidedant marui, žmonių gyvenimo trukmė siekė beveik du šimtus metų. Štai man prieš mėnesį sukako šimtas penkiasdešimt dveji. Tačiau mes kiek nuklydome į šalį. Taigi iš pradžių buvo galvojama, kad mutacijos yra kažkaip susijusios su prieš tai atliktais genetiniais eksperimentais. Vėliau pasirodė, kad mokslininkai klydo. Visą lėmė ne genetika, o siela.

– Kas, kas...? – perklausė Patrikas, iš pradžių nepatikėjęs savo ausimis.

– Siela, – gūžtelėjo pečiais Mokytojas, kiek sutrikdytas aiškiai išreikštos pašnekovo nuostabos. – Matai, po ilgų tyrimų nustatėme, kad iš tiesų tik vienas iš dešimties žmonių turi sielą ir tikrai mąsto. Kiti tėra biorobotai, tušti apvalkalai, besivadovaujantys instinktais ir pačiomis primityviausiomis mintimis. Jie nesugeba analizuoti, daryti sudėtingų loginių išvadų ar net planuoti tolesnės savo ateities. Ilgą laiką, kol neišaiškėjo tiesa, tokie žmonės buvo vadinami pilkaja mase, ir visi stebėdavosi, kaip jie sugeba patikėti pačiais neįtikinamiausiais ir kvailiausiais pažadais ar tampa aiškių apgavysčių aukomis. Būtent dėl jų buvimo klestėjo visokios ateities spėjikės ir būrėjos. Turinčius sielą individus galima atskirti pagal jų asmenybės ryškumą. Tik tokie asmenys gali vadintis tikraisiais žmonėmis. Jei ne maras ir tokia ekstremali situacija, po šio išradimo būtų iš esmės keičiama visa mūsų visuomenė. Manau, būtų atgaivinta vergovė, kurioje vergais būtų pilkoji masė, o valdančiąja klase – tikrieji žmonės.

– Žinau aš tą vergovę. Anksčiau ar vėliau vergai sukyla.

– Šį kartą būtų kitaip, – paprieštaravo Mokytojas. – Pilkoji masė būtų laiminga, nes jiems patiems nereikėtų nieko spręsti ir galvoti. Jie būtų aprūpinti maistu ir apranga, turėtų kur gyventi ir atliktų didelio protavimo nereikalaujančią darbą. Toks jų gyvenimas būtų stabilus ir ramus, tiesiog kaip eilinio pilkos masės atstovo rojus. Reikėtų tik jų per daug neišnaudoti ir neengti, leisti retkarčiais ką nors pasivogti – žinoma, visa tai proto ribose.

– Manai, tada jie būtų laimingi? – pasidomėjo Patrikas.

– Tiesiog įsitikinęs. Turėjome labai patikimus būdus nustatyti sielos buvimo faktą ir jei ne maras, būtumėm sukūrę idealią visuomenę, kurioje visi būtų laimingi.

– Taigi, grįžtant prie maro, nori pasakyti, kad sporos žudydavo pilkają masę ir priversdavo mutuoti tikrus žmones?

– Būtent taip, – patvirtino Mokytojas. – Pasakosiu toliau. Gana greitai buvo nustatyta, kad juodasis bokštas yra pagrindinis maro sporų šaltinis. Būtent jame gyveno kažkoks, anksčiau nesirodęs padaras, kuris šitaip pradėjo karą prieš žmoniją. Valdžia bandė sunaikinti bokštą ir jau apleistą buvusią sostinę, bet „Pragaro išpera“, kaip mes vadiname agresorių, apgaubė bokštą, miestą ir dar kelis šimtus kilometrų aplinkui tada dar nežinomos prigimties lauku, apsaugančiu nuo bet kokių mūsų ginklų – tarp jų ir atominių. Žmonės rado išeitį – panaudojo nuodingąsias dujas, kuriomis išnuodijo visus mutantus. Akivaizdu, kad „Pragaro išperai“ tai nepakenkė. Jau kitą dieną vieno iš mutantų lavonas atsirado antrame pagal dydį valstybės mieste. Nuo to laiko prasidėjo beviltiška kova su maru. Žmonės išbandė viską – jie sunaikindavo visus apsikrėtusio miesto gyventojus, įvesdavo griežtą karantiną, skyrė milžiniškas lėšas vaistų paieškai, bet vis pralaimėdavo. Po dvidešimties metų visoje planetoje liko vienas, daugiau nei milijoną gyventojų turintis miestas, kuriame susikonzentravo mūsų civilizacijos likučiai. Tuo metu jo gyventojai jau žinojo, kaip konstruoti apsauginį lauką, galintį atstumti bet kokią fizinių kūną dviejų šimtų kilometrų aplink miestą skersmeniu. Apsauginės pajėgos be perstojo šukuodavo saugumo perimetrą, ieškodamos prasprūdusių mutantų, ir nevengdavo trumpų išpuolių už šios zonos ribų, kurių metu siekdavo nužudyti kuo daugiau pasipainiojusių primatų. Matai, mutantai patys daugintis negali ir atsiranda tik iš užsikrėtusių žmonių. Dešimt metų miestas laikėsi. „Pragaro išperos“ tarnai daug kartų nesėkmingai bandė palaužti gynėjus, kol pagaliau jiems pavyko.

– Rado būdą patekti už apsauginio perimetro ribų? – pamsalsavo Patrikas.

– Ne... Viskuo kaltas atsitiktinumas ir vieno žmogaus bailumas. Vienas apsauginių pajėgų karys išvykos už zonos ribų metu susiplėšė nuo maro sporų saugantį kostiumą ir

užsikrėtė. Tai, kad užsikrėtė, jis pastebėjo tik po trijų dienų ir tada, užuot nuėjęs pas valdžios atstovus ar nusižudęs, ar išvykęs iš miesto, labai išsigando ir ėmė slapstytis. Visos žmonių pajėgos pradėjo užsikrėtusiojo medžioklę, bet per dvi savaites nesugebėjo jo nei nužudyti, nei sučiupti. Prąėjus septyniolikai dienų po užkrato patekimo į organizmą, jau visiškai mutavęs, vieno iš mirtinai persigandusių gyventojų jis buvo nušautas viduryje miesto. Žinoma, tai buvo lemtinga klaida, nes, mirus mutantui, ore pasklido milijardai maro sporų, ir dar po dviejų savaičių miestas jau nebeegzistavo. Dauguma jo gyventojų mirė, tūkstančiai tapo primatais ir tik nedidelė dalis sugebėjo pabėgti.

– Kokiu skersmeniu nuo mutanto lavono pasklinda maro sporos?

– Apie šimtą kilometrų, – paaiškino Mokytojas ir tęsė pasakojimą. – Taigi dar trisdešimt metų „Pragaro išpera“ metodiškai siekė apkrėsti visus planetos gyventojus. Jis kas šimtą kilometrų numesdavo mutanto lavoną, neaplenkdamas nei gūdžiausių girių, nei atokiausių salų. Prieš dešimtmetį šiame pasaulyje teliko keliasdešimt požemiuose ar aukštai kalnuose gyvenančių žmonių grupių. Mūsų bendruomenei pavyko įsikurti slaptoje karinėje ir mokslinėje, giliai žemės gelmėse esančioje bazėje su puikiomis techninėmis ir materialinėmis sąlygomis. Tik todėl mes išsilaikėme taip ilgai ir vis dar esame gausiausia žmonių grupė, vienijanti daugiau nei tūkstantį individų. Kitos bendruomenės smulkesnės ir sekasi joms gerokai sunkiau. Štai prieš kelerius metus žuvo žmonių grupė, gyvenusi mūsų kaimynystėje. Mes daugelį kartų jiems siūlėme susijungti, bet kaimynai norėjo būti nepriklausomi. Kai kada dar susisiekiame su kitomis grupėmis radijo ryšiu.

– Kiek žmonių dar gyvena šiame pasaulyje?

– Nedaug. Gal iki dešimties tūkstančių, – atsiduso Mokytojas.

– Aišku..., – nutęsė Patrikas ir po trumpos pauzės paklausė. – „Pragaro išpera“? Iš kur jis atsirado ir kaip atrodo? Gal sugeba ką nors labai neįprasta?

– Kaip suprasti neįprasta? – perklausė Mokytojas.

– To, ko nesugebėtų paprastas šio pasaulio žmogus, – paaiškino raganius.

– Gerai, pabandysiu papasakoti viską, ką žinau apie tą sutvėrimą, – pradėjo Mokytojas. – „Pragaro išpera“ buvo nufilmuotas ankstyvaisiais maro siautėjimo metais, kai žmonės įnirtingai bandė sunaikinti juodąjį bokštą. Jis yra beveik dvigubai aukštesnis už paprastus žmonijos atstovus, natūraliai liesas ir ilgų galūnių bei keistai šviečiančiomis akimis. Ką jis sugeba? Nežinau, ar tai neįprasta. Tai gali būti tiesiog genialus mokslininkas, sugebėjęs sukurti sporas ir apsauginį lauką bei atskleidęs teleportacijos principus. Vienu žodžiu, nieko, ko negalima būtų logiškai paaiškinti.

– Jokios hipnozės, žaibų svaidymo, uraganų sukėlimo ar panašiai? – pasitiksline Patrikas.

– Ne... Nieko panašaus, – užtikrino raganių pašnekovas. – Tiesą sakant, aš netikiu visomis tokiomis pasakomis kaip hipnozė. Nors štai orų valdymas – visiškai realus ir paaiškinamas dalykas, bet, žinoma, tik pasitelkus reikiamą aparatūrą.

– Sakai? – šyptelėjo Patrikas, ištiesdamas delną, ant kurio plazdėjo skaidri liepsnelė. – Tai gal ir šitai gali paaiškinti?

Mokytojas neatitraukdamas akių žiūrėjo į ugnį, degančią ant pašnekovo delno. Tada pasilenkė ir apžiūrėjo delną iš kitos pusės.

– Pasakyk man sąžiningai... Tu turi paslėpęs kokią nors įrenginį, leidžiantį daryti tokius fokusus?

– Atvirai sakau, neturiu. Tai, ką aš tau rodau, niekaip nesusiję su technika, – vis dar šypsodamasis aiškino raganius. Jį pralinksmino pašnekovo bandymai perprasti ugnies degimo ant delno principus. – Šitą, kaip tu sakai, fokusą, nors tai labai netikslus pavadinimas, aš tau parodžiau tik

stengdamasis patvirtinti tai, ką noriu tau papasakoti. Mat, aš atvykau iš pasaulio, kuriame egzistuoja magija ir burtai. Tiesą sakant, jie lengvai paaiškinami, bet tik ne kokių nors technologijų pagalba, – Patrikas nutilo, stebėdamas nepatikliai kraipantį galvą pašnekovą. – Dabar galvoji, kad aš koks beprotis. Niekas, tai praeis. Aš tau paaiškinsiu, kaip tampama burtininku ir ką reiškia tikroji magija.

Kelias valandas nustėrusiam pašnekovui Patrikas aiškino apie kiekvieno žmogaus sugebėjimų ribas ir valdomą energiją. Po truputį, matydamas skraidančią po kambarį kėdę, užsidegančią ir užgęstančią ugnį, uždaroje patalpoje atsiradusius debesis bei klausydamasis išsamaus raganiaus aiškinimo, Mokytojas pradėjo tikėti. Pirmą kartą jam dingtelėjo mintis, kad kiekvienas stebuklas, kurio egzistavimą senis anksčiau atmesdavo, taip pat gali būti logiškai paaiškinamas.

– Taigi visa mano ankstesnė kategoriškai neigiama nuomonė magijos atžvilgiu tebuvo ribotumas ir esminių žinių stoka, – pagaliau ištarė Mokytojas. – Ar teisingai tave supratau: kiekvienas žmogus turi galimybę tapti burtininku, tik privalo patekti į aplinką, kuri stimuliuoja šias jo paslėptas savybes?

– Būtent taip, mano mielas pašnekove. Aš turėjau tau viską atskleisti, bet tikiuosi, kad išlaikysi tai paslapyje. Mus tiesiog palaikys bepročiais. Sakykim, kad aš esu gydytojas iš bendruomenės, gyvenančios tolimoje šiaurės saloje, esančioje amžino įšalo zonoje. Sakykim, kad tos salos gyventojai anksti prarado visą technologiją ir pagrindė savo tolesnį egzistavimą žmogaus vidinių gabumų lavinimu. Nepasakokim, kad aš esu raganius, kuris valdo didžiulę energiją ir gali lengvai apsisaugoti nuo bet kokių sporų, bakterijų ir virusų, bet pabrėžkime, kad specialių, nuo mažumės kultivuojamų, pratimų pagalba įgijau imunitetą marui.

– Ar tu gali ir gydyti? – kiek pralinksmejo Mokytojas.

– Taip ir manau, bet kokias ligas. Aš net galiu atjauninti žmones ir seniems gražinti jėgas bei išvaizdą, – kiek patylėjęs

Patrikas tęsė. – Man dar reikia patyrinėti maro sporas, bet, manau, galėčiau padėti tiems, kuriems mutacijos procesas tik prasidėjęs. Žinoma, aš nesu vienas iš garsiausių gydančių burtininkų ar raganių, o ir mano jėgos po pralaimėtos dvikovos kiek sumenko, bet jums tikrai dar būsiu naudingas.

– Jei nebūtum man visko papasakojęs ir parodęs, galvočiau, kad tiesiog meluoji, ar kas dar blogiau, esi visiškai kvailys, – susijaudinęs kalbėjo Mokytojas. – Dabar aš tavi mi tikiu. Gal tu gali nugalėti „Pragaro išperą“?

– Nežinau, – sąžiningai atsakė Patrikas. Jis matė, kokia viltimi sužibo pašnekovo akys, ir nenorėjo jo nuvilti. – Turiu pamatyti tą jūsų „Pragaro išperą“ ir pajauti jo jėgų prigimtį. Tik po to galėsiu tau tvirtai atsakyti. Dabar einam apžiūrėsim ir išgydysim bendruomenės ligonius. Ar turite tokių?

– Žinoma, – energingai linktelėjo Mokytojas. – Keli serga plaučių uždegimu, dar vienam smegenyse formuojasi auglys, kurį labai pavojinga operuoti. Dar vienas klausimas: kam tau viso šito reikia?

– Ką turi omenyje? – perklausė Patrikas. Raganius puikiai suprato, ko yra klausiamas, tačiau jam reikėjo laiko atsakymui parinkti. „Galiu „primalti“ apie begalinį mano gėrį ir norą padėti žmonėms. Arba galiu atsakyti sąžiningai“, – mąstė vyras, klausydamas Mokytojo.

– Aš norėjau paklausti, kodėl tu mums nori padėti? Virusas tavęs nepuola. Beždžionės tau nepavojingos. Kodėl nori vargintis ir užsikrauti svetimus rūpesčius? Nepyk, bet iš pirmo žvilgsnio tikrai nesi panašus į gailėstingąją seselę ar gerąjį gydytoją.

– Gerai, – kiek patylėjęs atsiliepė Patrikas. Jis apsisprendė atskleisti pašnekovui savo tikrąsias paskatas. „Nusibodo pagaliau meluoti, – pyktelėjo ant savęs raganius. – O ir tikslu tai daryti nėra. Koks man skirtumas, ką pagalvos šitas senas kvailys... Nepatiks, ką pasakysiu – tegul gydosį patys. Teisingai pasakė – šis pasaulis man nepavojingas. Galiu eiti, kur

tik noriu.“ – Neseksiu tau pasakų, Mokytojau. Tiesa ta, kad savo namuose pralaimėjau dvikovą kitam labai galingam raganiui ir turėjau bėgti. Po to ilgą laiką praleidau vienas ir tik laiku atvykęs įbrolis išgelbėjo mane nuo beprotybės ar net savizudybės. Iš tiesų man reikia jūsų ne mažiau nei jums manęs. Man reikia žmonių, su kuriais galėčiau pabendrauti, veiklos, kuria galėčiau užsiimti, vietos, kurioje galėčiau nusiraminti. Geriausia – visų trijų dalykų vienu metu. Priešingu atveju sugrįš mintys, kurios anksčiau ar vėliau išves mane iš proto, – šyptelėjo Patrikas.

– Taigi tu mums padėsi tol, kol pasijusi atsigavęs? – pasitikslino Mokytojas.

– Taip, – tvirtai, nieko neslėpdamas patvirtino Patrikas.

– O vėliau mus paliksi?

– Taip.

– Net jei iki to laiko ir nenugalėsime „Pragaro išperos“ ar nerasime veiksmingų vaistų? – paklausė Mokytojas.

– Net tokiu atveju. Suprask, aš nežinau, kas bus ir ko aš panorėsiu ateityje. Aš raganius. Maža to, kad visi magiją valdantys asmenys yra savanaudžiai ir egoistai, aš net tarp jų esu išimtinai egocentiška asmenybė. Galbūt dėl kokių nors priežasčių norėsiu jums padėti iki pergalingos pabaigos? O gal ir ne? Negaliu tau nieko pažadėti.

– Ką gi, skamba ciniškai, bet vertinu pasakytą tiesą. Tikėkis geriausio, bet ruoškis blogiausiam. Mane tenkina tavo atsakymas. O dabar eime, nuvesiu tave pas ligonius.

Senis, lyg įgavęs naujų jėgų, pašoko ant kojų ir tiesiog nustraksėjo, rodydamas Patrikui kelią.



Skaisčiai švietė saulė ir linksmi čiurleno upelis. Kažkodėl paskutiniu metu Zimui patiko tokiu oru sėdėti prie upe-lio ir stebėti tekantį vandenį. Vakar iš smėlio jis net pra-

dėjo statyti kažkokį namą ir kai baigė, džiaugėsi lyg gavęs didžiausią bananą. Šiandien Zimas liūdėjo. Prieš valandą jis stebėjo bandos patelę, kuri jam anksčiau atrodė tokia graži, ir pirmą kartą pagalvojo, kad iš tiesų ji atrodo baisiai. Nei žema kakta, nei apžėlusios ausys, nei giliai įsodintos akys nebebuvo gražios. Net toks anksčiau erotiškąs, raudonas užpakalis dabar atrodė tiesiog atstumiančiai.

– Kas gi man vis tik darosi? – šnabždėjo po nosimi Zimas. – Jie visi bjaurūs, nebenoriu būti bandoje. Gal man pasitraukti?

Primatą liūdino ir tai, kad likę bandos nariai taip pat pajuto atsiradusius tarp jų skirtumus ir pradėjo jo šalintis.

– O dar ir kailis pasidarė retesnis? – toliau šnabždėjo Zimas, apžiūrinėdamas besikeičiančią savo ranką. – Taigi gyvensiu vienas. Eisiu palei upelį, susirasiu kokią nors olą ir ten gyvensiu. Jei viskas praeis, grįšiu atgal.



Patrikas ketvirtą dieną tyrinėjo sporas ir kuo toliau, tuo labiau niukėsi. „Gerai padirbėjo „Pragaro išpera, – galvojo raganius, stebėdamas per mikroskopą maro sukėlėjus. – Visą bjaurybę apmąstė. Tokių skvarbių ir gyvybingų medžiagų dar nebuvo matęs. Mutacija prasideda tiesiog žaibiškai ir labai sunkiai sustabdoma. Žinoma, aš galiu išnaikinti visas sporas apsikrėtusiojo organizme ir užblokuoti procesus, skatinančius mutaciją, tačiau jokių būdu negaliu jos pasukti atgal. Negerai... Jie taip iš manęs daug tikisi. Po to, kai prieš savaitę išgydžiau bendruomenės ligonius ir gerokai atjauninau jų senolius, visi patikėjo, kad galiu įveikti marą. Negerai... Įdomu, kaip jie reaguos, kai pasakysiu tiesą? Galiu tik pristabdyti maro poveikį, o išgydyti įmanoma tik tuos, kurie apsikrėtė mažiau kaip prieš valandą. Nieko nepadarysi. Visų pirma reikia pašnekėti su Mokytoju, kuris dabar

lyg jaunikaitis laksto koridoriais. Sako, kad taip nuostabiai atrode ir jautėsi daugiau nei prieš šimtmetį. Tegu džiaugiasi, negi gaila, – šyptelejo mintyse Patrikas. – Gal jis ką nors sugalvos, kaip, per daug nenuviliant bendruomenės narių, jiems atskleisti visą tiesą?“



Viešpats apžvelgė surinktą kariuomenę, kurią sudarė beveik dešimt tūkstančių paskubomis iš aplinkinių kraštų sušauktų primatų. „Ne kas... Spygaujančių ir šokinėjančių beždžionių gauja. Žinoma, po mano mentalinių įsakymų jie taps drausmingais ir paklusniais kariais, bet proto jiems nuo to nepadaugės. Viena vertus, tai gerai, nes proto perteklius skatintų juos savarankiškai mąstyti ir kelti nereikalingus klausimus, bet, kita vertus – jie kaip marionetės ir, atsitikus bet kokiam neplanuotam įvykiui, taps tiesiog bejėgiai. Eh... Gerai, kaip yra. Ne kažin kiek žmonių mums pasipriešins. Apsupsim jų urvus iš visų pusių ir kai tik pasirodys – užsiundysiu savo beždžionėlėmis. Gaila, kad negaliu žmonėms įsakinėti taip, kaip įsakinėju primatams, bet pakaks ir mano sugebėjimų valdyti jų emocijas. Tokią paniką sukelsiu, kad kaip triušiai iš požemių išsilakstys. Apsauginio lauko ši žmonių grupelė neturi, tad galėsiu prieiti reikiamu atstumu. Tuo naujoku aš pats pasirūpinsiu. Pakaks energijos ir apsauginiam laukui aplink mane, ir žaibui susikurti. Iškepsiu kaip žąsiną...“ – kuriam laikui Viešpaties mintis nutraukė peštynės tarp dviejų mutantų. Po trumpo mintimis duoto įsakymo triukšmas nutilo, ir beždžionės pradėjo rikiuotis taisyklingomis gretomis po dvi. „Gaila, daug šių gyvūnėlių padės savo galvas būsimoj kovoj. Niekis, liks pakankamai. Beždžionėlės dėl mano atliktų genetinių manipuliacijų gyvena daugiau nei tris šimtus metų, todėl artimiausiu laiku vergų nepritrūksiu. Viskas

klostysis gerai... Kaip visuomet. Tie metai, kai man teko bėgti, jau toli praityje. Dabar aš šio pasaulio valdovas ir joks atėjūnas neatims jo iš manęs.“



Zimas tūnojo už krūmų ir stebėjo nerimaujančias beždžiones. „Kas joms pasidarė? Kodėl jos tokios sujudusios. Laksto kaip įkastos, kažko ieško, žvalgosi.“

– Kas čia per kuždėjimas galvoje? – sušnabzdėjo Zimas, pajutęs tolimą balsą, skambantį smegeninėje.

– Čia Viešpats tave kviečia, – išgirdo jis paaiškinimą, tariamą savo paties lūpomis. – Viešpats kviečia savo vaikus rinktis prie bokšto arba laukti jo prie žmonių buveinės. Prsidės karas, ir mes sunaikinsim paskutinius žmones.

– Ne Viešpats tai, o „Pragaro išpera“, – vėl sušnabzdėjo Zimas, bet jau kitu balsu. – Jis ne vaikus kviečia rinktis, o šaukia vergus, kuriais pavertė mutantus. Mes turim sunaikinti „Pragaro išperą“ ir pabandyti išgydyti mutantus.

– Kaipgi tu juos gydysi, kvaily? Niekas negali pasipriešinti Viešpaties valiai. Didžiausios valstybės krito jam po kojomis. Jam nieko nereikš sunaikinti tuos sudvėsusius žmogėnus.

– Ne, netiesa, – vėl prieštaravo pats sau Zimas. Jo pasaulis pasidalijo ir šios dalys dabar tarpusavyje barėsi. – Aš sveikstu... Tikrai sveikstu... Mutacija – grįžtamas procesas.

– Iš kur tu žinai? Gal tu visuomet buvai primatas ir Viešpaties vaikas, o visa tai, ką šneki dabar, tėra košmaro pasekmė.

– Žinau, aš tikrai buvau kitoks. Aš buvau žmogus ir mano vardas buvo..., mano vardas buvo...

– Koks gi buvo tavo vardas, Zimai? – galvoje nuskambėjo pašaipus klausimas.

– Nepamenu... Tikrai ne Zimas.

– Argi gali kalbėti, jei net neatsimeni savo vardo? Atsi-
peikėk.

Zimas susigūžė ir nusliūkino prie upelio dar kartą pa-
žiūrėti į tekantį vandenį. Jis buvo visiškai sutrikęs. Zimas
nebežinojo nei kas jis, nei ką turi toliau daryti. Geriausia
išeitis – gulti ir užmigti, kol kas nors jam viską paaiškins.



– Pasiuntiny, jie ateina! – šaukdama lėkė koridoriais
mergina.

– Vėl pasiuntiniu vadina, – palingavo galvą Patrikas,
klausydamasis artėjančių šauksmų. – Įdomu, kodėl jiems at-
rodo, kad esu kažkokių jėgų siųstas juos išgelbėti. Tikrai ne-
maniau, kad galimybė išgydyti ką tik užsikrėtusį žmogų taip
pakels mano autoritetą jų akyse. Kas gi ten ateina, kad tiek
daug triukšmo? Gal koks rimtesnis sujudimas numatomas?

– Pasiuntiny, jie ateina, – dar kartą, ši kartą jau gerokai
tyliau, nes buvo uždususi nuo greito bėgimo, sušvokštė Nara.

– Kas jie?

– Mutantai, o priešaky jų pats „Pragaro išpera“. Žings-
niuoja tiesiai čia. Mūsų kameros kitoje miesto pusėje parodė.

– Kada bus čia? – dalykiškai pasidomėjo Patrikas.

– Ryt apie pietus, jei judės tuo pačiu greičiu, – vis dar
neatgaudama kvapo išpylė mergina.

– Gerai, einam pas Mokytoją. Kursime gynybos planą, –
bėgdamas iš kambario, mestelėjo raganius paskui jį sekančiai
Narai.



– Mes turime trauktis, Pasiuntiny. Bėgam iš požemių.
Gal pavyks pasprukti, jei bėgsime visi, – drebančiomis lū-
pomis šnabždėjo Mokytojas. „Keista, – galvojo Patrikas, ste-

bėdamas besiblaškančius žmones. – Dar prieš pusę valandos visi drąsiai aptarinėjo būsimojo mūsų planus, o dabar kiekvienas tegalvoja apie pabėgimą“.

– Bėgam iš čia, Pasiuntiny, – suėmusi galvą rankomis šnabždėjo Nara. Jos akys paklaikusiu žvilgsniu sekiojo kambaryje esančius žmones. – Nebegaliu daugiau.

– Greičiau prie išėjimų, – iš visų pusių skambėjo šauksmai. – Jei bėgsime dabar, dar turime galimybių pasprukti.

„Ėėėė, taip nieko nebus, – nusprendė raganius. – Šie besiblaškantys ir besiseilėjantys „kovotojai“ pateks tiesiai beždžionėm į rankas. Gal dar kuriuo galiu pasikliauti?“ – svarstė Patrikas, apžvelgdamas patalpą, kurioje tyliai verkė Karolis, kaip epušės lapas drebėjo Mokytojas, prie išėjimo veržėsi Nara. „Ne, niekas iš jų savo valia man nepadės. Matau, teks imtis kitokių priemonių. Niekada nebuvau mentalinės prievartos specialistas, bet su šia bėda susitvarkysiu“.

Raganius kiek susiraukė, susikoncentruodamas į numatytą tikslą, tada išsitiesė ir ramiai atsisėdo. Jo žvilgsnis buvo nukreiptas į toli, lyg žmogus bandytų vienu metu stebėti kiekvieną požemiuose esantį sutvėrimą. Keista, bet jo pastangos iš karto pasirodė veiksmingos. Palaipsniui visi panikuojujantys rimo.

– Kas man pasidarė? – purtė galvą Mokytojas. – Ko aš taip išsigandau?

– Kas čia buvo? – šalia nuo žemės pakilo Nara, bandydama atsitokėti. Kiti, patalpoje buvę žmonės, šnekėjosi tarpusavyje, bandydami suvokti įvykių reikšmę. Iš požemių nepabėgo nė vienas bendruomenės gyventojas, nors kai kurie iš jų spėjo nuskuosti iki išėjimų ir dabar iš lėto sliūkino atgal, vis dar negalėdami atsigauti po patirtų sukrėtimų.

Po kiek laiko Patrikas jau visiškai kontroliavo padėtį. Jam nebereikėjo susikaupti tik ties šiuo uždaviniu, o ir paslaptingas priešininkas, bandęs paveikti bendruomenės gyventojus, nutraukė savo nesėkmingą užsiėmimą.

– Eikit visi ilsėtis, – griežtai įsakė susirinkusiems raganus. – Šį kartą mūsų neįvyks. Beždžionės nepateks į požemį, aš tuo pasirūpinsiu, o Jūs dabar ne tokios būklės, kad kultumėte kautis į paviršių.

Niekas jam neprieštaravo. Mokytojas, kiek linktelėjęs, pirmas nusliūkino iki durų, norėdamas pasislėpti savo kambarėlyje ir viską apmąstyti.



Šito Viešpats nesitikėjo. Iš požemių neišėjo nė vienas žmogus. Viešpats stengėsi, jis mąstė tik apie baimę ir siuntė šias mintis žmonėms, bet jam nepavykdavo. Būdamas stipresnis magija valdantis asmuo, jis galėtų pajusti kito burtininko ar raganiaus pasipriešinimą, bet dabar Viešpats galios tiek toli nesiekė. Beždžionių valdovas nežinojo, kad jis neįstengia išgąsdinti požemių bendruomenės ir galėjo tik miglotai numanyti, kad dėl šio pirmą kartą patirto fiasko kaltas tas naujas atvykėlis. Pagaliau Viešpats pasidavė ir nutraukė savo bandymus. „Reikia imtis kitų veiksmų. Pasiųsiu beždžionės platinti įėjimus į požemius ir bandysime šturmuoti žmonių bazę“, – nusprendė mutantų valdovas.

Po dvidešimt keturių valandų Viešpats prisipažino pralaimėjęs ir, paleidęs savo primatų armiją, su rinktiniais, asmeniškai dar patobulintais mutantais sargybiniais patraukė atgal juodojo bokšto link. Žmonės neišsigando ir neišlindo, o beždžionės patekti į požemius nesugebėjo. Jas visada sustabdydavo kažkoks nežinomos kilmės apsauginis laukas, atstumiantis visus mutantus, bandančius prasibrauti vidun.

„Reikia stebėti šią vietą. Paliksiu kelis tūkstančius mutantų gyventi aplink žmonių bazę ir liepsiu puldinėti visus, išėjusius į lauką. Anksčiau ar vėliau viskas įvyks taip, kaip pasakiniame planetos mieste. Tereikia trupučio kantrybės, o jos aš turiu,“ – šios mintys kiek nuramino ir pralinksmino benu-

simenantį Viešpatį. Jis buvo nepratęs pralaimėti, bet jei atsitikdavo taip, kad negalėdavo iš karto pasiekti norimo tikslo, apsišarvuodavo kantrybe ir stengdavosi rasti aplinkinius kelius, kurie galėtų padėti gauti tai, ko ir buvo siekiama.



– Aš puikiai suprantu Jūsų norą padėti, bet eiti aš turiu vienas, – Patrikas kelintą kartą kartojo šiuos žodžius, ir vis atsirasdavo užsispyrėlių, teigiančių, kad Pasiuntinį privalo lydėti visi bendruomenės kariai. – Nueisiu prie bokšto, susirasiu „Pragaro išperą“ ir visiems laikams baigsiu šitą karą.

– Taip negalima, Pasiuntiny, – rypavo Mokytojas, prisijungęs prie prieštaraujančių choro. – Tu gali pasiklysti, nerasti juodojo bokšto. Net jei ir rasi, tave užpuls visi ten gyvenantys mutantai ir pats „Pragaro išpera“. Pražūsi... Ką mes tada darysime? Tu vienintelė mūsų tautos viltis, – atrodė, kad vyras tuoj pravirks. – Neik niekur, Pasiuntiny. Pasilik su mumis, padėk mums išgyventi. Žmonių vėl padaugės, ir tada, gal po šimto ar dviejų šimtų metų, mes vėl būsime pajėgūs mesti iššūkį „Pragaro išperai“.

– Teisingai, – pasigirdo pritarimo balsai, bet juos nustelbė pasipiktinusios Naros šūktelėjimas. – Kaip niekur neiti? Dabar, kai „Pragaro išpera“ sutrikęs ir pasimetęs, kai mes atsilaikėme prieš jo ordas, būtent dabar pats palankiausias momentas pulti. Tik pulti turime visi, o ne vienas Pasiuntinys, – mergina pati stebėjosi savo drąsa. Anksčiau ji niekuomet neprieštarėdavo Mokytojui, tačiau paskutiniu metu viskas pasikeitė. Pasiuntinys kuo toliau, tuo labiau įsitvirtino jos mintyse ir netgi, ko ji ilgai negalėjo pripažinti pati sau, širdyje.

– Visi nutilkit, – pakėlė balsą Patrikas. – Šiuose paprastuose žodžiuose nuskambėjo tokia valia ir įtaiga, kad jiems

niekas iš susirinkusiųjų tiesiog negalėjo nepaklusti. Triukšmas nutilo lyg mostelėjus burtininko lazdele. – Paskutinį kartą kartoju: aš eisiu vienas. Tik vienas ir niekieno nekliudomas turėsiu galimybę iki bokšto nusigauti nepastebėtas ar bent jau netrukdomas. Nerizikuosiu Jūsų visų gyvybėmis, bet ir gyventi su Jumis ilgai nesiruošiu. Man arba pavyks, arba nepavyks. Pirmu atveju šis pasaulis sugrįš žmonėms, antru – viskas bus kaip ir anksčiau. Svarbiausia, kad bendruomenė nenukentės, nesvarbu kaip bepasisuktų įvykiai. Taigi nuspręsta – išeinu rytoj iš ryto, – šį kartą nepasigirdo nė vieno prieštaraujančio balso. Visi tylėdami apsisuko ir vienas po kito paliko pasitarimų kambarį. Diskusijų nebebuvo, o ir negalėjo būti, jei Pasiuntinys pasakė paskutinį žodį, o nuo šio momento kiekvienas iš dalyvavusių suprato, kad Pasiuntinio žodis visada bus lemiamas. Tik Nara, sėdėdama kambario kamputyje, paslapčia braukė ašaras ir žiūrėjo į raganių liūdnomis akimis.



Zimas jau kelias valandas stebėjo prie upelio sėdintį žmogų ir niekaip negalėjo suprasti, kodėl jo nemato beždžionės. Pats mutantas nebebuvo panašus į primatus – jo kaukolė pakito, tapo labiau panaši į žmogaus, kojos išsitęsė, o rankos sutrumpėjo. Zimas dabar labiausiai priminė vis dar gerokai apžėlusį nendartalietį. Paskutiniu metu jo mintys pasidarė gerokai skaidresnės ir gilesnės. Zimas jau buvo įsitikinęs, kad jis nepriklauso primatams, bet iki šiol neatsiminė nei savo vardo, nei tikros prigimties. Jį vis labiau traukė prie žmonių. Ištisas dienas Zimas sukinėjosi aplink įėjimus į požemius, slapta trokšdamas pamatyti, o gal ir net pasikalbėti su kuo nors iš ten gyvenančių bendruomenės narių. Tiesa, atvykus Viešpačiui ir jo kariuomenei, mutantas pasitraukė toliau ir stebėjo viską per saugų atstumą. Jis

raukėsi žiūrėdamas, kaip buvo apsupti visi įėjimai, ir krykštavo iš džiaugsmo matydamas, kaip nesėkmingai bando patekti į vidų beždžionžmogiai.

Viešpačiui pasitraukus, Zimas dar dvi dienas sukinėjosi apylinkėse, kol pagaliau pamatė iš požemių išeinantį vyrą. „Keista, aš jį stebiu jau ilgą laiką, bet nė viena beždžionė ne tik nepastebėjo, kaip žmogus išlindo į paviršių, bet iki šiol juo visiškai nesidomėjo. Gal jos apako?“ – mąstė Zimas, smalsiai stebėdamas atėjūną.

– Ar tau nepabodo ten tupėti? – garsiai ištarė prie upe-lio sėdintis vyras, net nežiūrėdamas į mutanto pusę. – Stebi mane iš tų krūmų kokias tris valandas ir nieko nedarai. Gal išlįsk ir normaliai pasikalbėsime.

Zimas net nustėro išgirdęs žmogaus žodžius. Mutantas buvo įsitikinęs, kad sėdintysis jo nemato ir, supratęs esąs pastebėtas, suakmenėjo iš netikėtumo. Širdyje trokšdamas pasikalbėti su nepažįstamuoju, Zimas ir labai bijojo. Jame vis dar grūmėsi laukiniai beždžionės instinktai, skatinantys bėgti nuo galimo pavojaus, ir žmogiškojo proto užuomazgos, keliančios norą bendrauti su ramiai sėdinčiu vyriškiu. Tik kiek atitokęs nuo patirto šoko, Zimas suvokė dar vieną dalyką – jis pradėjo suprasti žmonių kalbą. Dar visai neseniai, būdamas primatas, mutantas stebėjosi keistu burbuliavimu, sklindančiu žmonėms iš burnos. Dabar tas burbuliavimas staiga tapo aiškiais ir visiškai suprantamais žodžiais.

– Taigi atei. Ko ten tūnai krūmuose? Pažadu, nesuvalgysiu, – kvietė žmogus. Zimas blaškėsi, niekaip negalėdamas apsispręsti. Žmogaus žodžiai jį masino, bet kartu ir baugino. Pagaliau mutantas išsliūkino iš savo slėptuvės ir iš lėto, pasiryžęs bet kada skuosti atgal, nutipeno sėdinčio vyro link.

– Sėsk šalia, – kiek pasislinko Patrikas, rodydamas Zimui vietą, kurioje tas galėtų įsikurti. – Papplepėkim truputį. Nuobodu man čia vienam, o eiti tolyn nesinori. Vieta la-

bai graži ir vanduo gairvus. Galvoju, dar valandžiukę pasėdėsiu. Tad kodėl gi mums tą laiką nepasisėkėjus? Ar tu gali kalbėti kaip žmogus?

– Truūputį, labbaai nedaug, – iš lėto ir tęsdamas ištarė Zimas.

– Na, niekis, – numojo ranka raganius. – Svarbu, kad viską supranti. Darykime taip: aš kalbėsiu, o tu linksėk galva. Kai norėsi pasakyti „taip“ – palenk galvą į priekį, kai norėsi ištartį „ne“ – palinguok į šonus, o kai nežinosi, ką atsakyti – gūžtelk pečiais. Ar supratai mane?

Zimas energingai linktelėjo. Jam labai sunku buvo šnekėti žmogaus kalba, bet linguoti galva jis tikrai galėjo. „Koks tas vyras protingas, – pagalvojo mutantas. – Aš tikrai nebūčiau taip gerai sugalvojęs.“

– Tu čia kur nors gyveni? – pasidomėjo žmogus, o Zimas energingai linktelėjo. – Aišku... Matai, aš kiek susipažinau su šį pasaulį nusiaubusio maro istorija ir galiu pasakyti, kad tu – unikalus egzempliorius. Tu ne primatas, bet ir ne žmogus. Kas tu buvai prieš tai? Sakyk tik tai, ką atsimeni? Tu buvai beždžionė? – mutantas vėl linktelėjo. – Gerai... O žmogumi tu buvai?

– Nežžinau, – pralemeno Zimas. – Aš sapnuoju, kad būvauu, bet neužžinau. Gal tu žinai?

– Ne, – atvirai prisipažino Patrikas. – Bet galiu sužinoti. Ar tu to nori? – Zimas net nušvito, išgirdęs tuos žodžius, ir linktelėjo su dviguba energija. – Tada užsimerk ir nejudėk. Aš uždėsiu tau ranką ant galvos, ir tu užmigsi. Kai pabusi, jausies labai gerai pailsėjęs. Kol tu miegosi, aš pabandyčiau peržiūrėti visus tavo atsiminimus. Tada tau viską papasakosiu. Sutinki?

– Taip, – net neužsikirsdamas išdrožė mutantas.

Po penkiolikos minučių Zimas saldžiai miegojo, o raganius susikaupęs sėdėjo šalia ir laikė padėjęs rankas jam ant galvos.

III

Prie juodojo bokšto

Nara pro apžvalgos kameras žiūrėjo į besibūriuojančius mutantus. „Turbūt vėl bandys brautis, – pagalvojo mergina. – Kaip jiems neįgrysta? Jau kokį penkiasdešimtą kartą bando patekti į požemius ir kiekvieną sykį mes sudeginam po penkis primatus, kol kiti atsitraukia.“ Žmonės net nebandė išlįsti iš požemių. Vos tik koks mutantas pro siaurą angą iškišdavo didesnę kūno dalį, jis būdavo uždegamas liepsnosvaidžiais.

„Įdomu, kaip sekasi Pasiuntiniui? – Naros mintys šoktelėjo prie kitos temos. – Prieš tris savaites išėjo iš bendruomenės ir iki šiol apie jį nieko negirdėti. Atrodo, „Pragaro išpera“ dar nenugalėtas. Nepultų mūsų taip aršiai mutantai, jei būtų kitaip. Gal Pasiuntinys nesugebėjo nusigauti iki bokšto? Gal jį užpuolė ta nesuskaičiuojama mutantų kariuomenė ir suplėšė į gabalėlius?“

Prieš merginos akis praplaukė įsivaizduojami vaizdai, kuriuose sužeistas, rankų ar kojų netekęs Patrikas beviltiškai kviečiasi pagalbos. Mergina bijojo prisipažinti, koks svarbus jai buvo Pasiuntinys. Todėl ir dabar vis bandė save įtikinti, kad rūpinasi juo taip pat, kaip rūpintųsi bet kuriuo kitu bendruomenės nariu.

Gretimame kambaryje sėdintį Mokytoją kamavo panašios mintys. Tik jas pasufleravo ne meilė Pasiuntiniui, o baimė dėl bendruomenės ateities. „Aš niekuomet netroškau vadovauti. Visuomet svajojau kurti, tyrinėti, padėti žmonėms kaip mokslininkas. Tiesiog niekuomet neatsirasdavo kito, kuris galėtų būti lyderis. O štai dabar... Pasirodžius atėjūnui ir išaiškėjus jo nepaprastoms galioms, atrodė, kad likimas vėl tapo mums maloningas ir žmonių rasė vėl galės pakilti

kaip feniksas iš pelenų. Atrodė, kad bent jau laikinai galėsiu perleisti man tokias nemielas valdžios vadeles į kitas, tikrai vertesnes rankas, – svarstė Mokytojas. – Dabar, jei Pasiuntinys žuvo, viskas bus kaip anksčiau ir vėl neturėsime vilties išgyventi. Aš niekada neatleisiu sau, kad išleidau jį į kelionę. Siųsti kartu bendruomenės karius, kaip siūlė dauguma, būtų beprotybė. Visi galvas padėtų pakeliui. Mutantų gerokai daugiau ir jie mažiau pažeidžiami. Užtektų tik apsauginius kostiumus suplėšyti, ir Pasiuntinys visą savo energiją turėtų skirti naujai užsikrėtusiems gydyti. Kokia tada žygio prasmė? Galėjo palaukti, kol bendruomenė sustiprės, ir tada leisti į tą savo kelionę juodojo bokšto link. Ne... Sugalvojo dabar... Karštakošis... Galėjo apie bendruomenę pagalvoti. Suprato, kad tapo mūsų kelrode žvaigžde, ir vis tiek rizikuoja. Tiesą sakė tada – egoistas.“

Mokytojas dar napanikavo taip kaip Nara. Jis suprato, kad keliaujant pėsčiomis Pasiuntiniui šių trijų savaičių prireikė pasiekti bokštą ir todėl tikrų žinių reikia laukti po dešimties–penkiolikos dienų.



„Šitie kiek kitokie, – mąstė Patrikas stebėdamas sargybinis, vaikščiojančius apie bokštą. – Jų gali nebeveikti mano pamėgtas dėmesio nukreipimo metodas“. Iki šiol raganius išigudrino likti nepastebėtas naudodamas tuos pačius triukus, kaip ir medžiodamas laukinius žvėris gimtojoje Paralelėje. Jis trukdydavo beždžionėms susikoncentruoti ties matomu vaizdu. Susidūrę su Patriku, primatai visą laiką žvalgydavosi bei kraipydavosi ir niekaip negalėdavo įžiūrėti prieš juos esančio vyro. Žinoma, labiau pažengusių gyvybės formų tokie triukai neapgaudavo. Pavyzdžiui, žmonėms užtekdavo kelių milisekundžių suvokti matomo vaizdo prasmę. Beždžionės užtrukdavo ne mažiau kaip kelias sekundes, kol suprasdavo, ką mato

prieš save, ir susiedavo vaizdą su gautu Viešpaties įsakymu. Būtent šių kelių sekundžių Patrikas mutantams nesuteikdavo ir todėl likdavo faktiškai jų nematomas.

„Atrodo gerokai protingesni. Reikės vėl į žvalgybą siųsti Zimą, – svarstė raganius. – Gerai vis tik, kad tada leidau jam keliauti drauge. Ne kartą pravertė... Puikus žvalgas. Viską iššniukštinėja: kur primatai laksto, kur spąstai įrengti. Sunkiau man būtų be jo.“

Patrikas atsiminė tą sukrėtimą, kurį pajuto, pamatęs Zimo prisiminimus. Viltys, pasitikėjimas savo jėgomis, siaubas, kai suprato užsikrėtęs maru, kančia, pajutus progresuojančią mutaciją, kova dėl kiekvieno proto blykstelėjimo ir galiausiai pralaimėjimas bei beprotybės tamsa. „Vaikinas išgyveno tikrą pragarą, – mąstė raganius. – Keista tiktai, kodėl mutacija pasuko atgal. Per šias tris savaites jis gerokai sklandžiau pradėjo kalbėti ir išoriškai vis labiau panašėja į žmogų. Jei vyksta tai, ko aš net nedrįstu įtarti, žmonės gavo didžiulį šansą. Zimas bus pirmas asmuo, kuris pasveiks nuo maro ir įgaus jam imunitetą. Toliau viskas tik technikos reikalas – išskirti iš kraujo kūnelius, lemiančius tokią jo organizmo reakciją, nebus labai sunku. Padėsiu požemių bendruomenei pasigaminti vaistų ir pradėsim rekonkistą. Žmonija vėl atsiims visas prarastas pozicijas, o mutantai vėl galės tapti žmonėmis. Svajonės..., – šyptelėjo Patrikas. – Gal pasakyti vyrui, koks jo tikrasis vardas? Kiek supratau iš atsiminimų, tai jam labai svarbu... Nieko, tegul pats prisimena. Tarkime, kad tikrojo vardo prisiminimas bus tas lūžis, už kurio slepiasi ne mutantas, bet žmogus.“

– Mums nepaavyks prašliaužti, – tyliai prisėlinęs prie raganiaus tarė Zimas, taip nutraukdamas Patriko mintis. – Aš mačiau. Jų čiaa labai daug... Leisk Zimą pasižvalgyti. Rasiu landą.

– Gerai, – šyptelėjo raganius. – Eik... Aš ir pats apie tai galvojau. Būk atsargus, nepatek sargybiniams į nagus. Jie, atrodo, gerokai stipresni už tave...

– Būsiu, – rimtai linktelėjo galva Zimas ir visiškai be garso nušliaužė per juos slepiančius krūmynus.

Po kelių valandų raganius jau buvo bepradedęs nerimauti, kai netoliese pajuto besislapstantį Zimą.

– Kurių galų vėl slapstaisi? – prašnekęs nerūpestingu tonu pasidomėjo Patrikas. – Lįsk iš to krūmo ir papasakok, ką matei.

– Kaip tu mane pamatei? – sutrikęs atsiliepė mutantas, nerangiai žingsniuodamas raganiaus link. – Noorėjau prišliaužti visai prie tavęs ir išgąsdinti. Nepavyko...

– Niekis, gal kada nors pavyks. Nors aš tuo labai abejoju. Pasakok.

– Geraai, – sutiko Zimas ir pradėjo pasakoti, ką matęs prie juodojo bokšto. – Mums gali nepavykti prislinkti arčiau. Aaaplinkui daug keistų padarų, kurie nepanašūs į paprastas beždžiones. Jie labai budrūs ir vos manęs nepamatė, – sunkiai berankiodamas žodžius mutantas papasakojo apie savo pastangas prišliaužti iki juodojo bokšto ir apie susitikimą su tankia sargybinių eile, dar nepriėjus miesto ribų. – Nebenoriu daugiau artintis prie jų. Baisūs visi, dantys iššiepti ir aštrūs. Sugaus vargšą Zimą – į skutelius suplėšys. Gal galim grįžti?

– Ne, brangus mano mutante, grįžti mes negalime, – giliai susimąstęs atsiliepė Patrikas. Jis beviltiškai bandė rasti galimybę dar labiau nepastebėtiems priartėti prie juodojo bokšto. – Leisk man kiek pagalvoti. Gal dar atrasim išeitį?



Nei po kelių valandų, nei kitą dieną raganius taip nieko protingo ir nesugalvojo. Kelis kartus nusiuntęs Zimą į žvalgybą, kiekvienąsyk Patrikas išgirsdavo tą patį: sargybiniai labai glaudžiai apsupę juodąjį bokštą, o priešakiniai jų būriai juda palei buvusio miesto ribas. Prasibrauti nepaste-

bėtiems galimybių nėra. Raganius kelis kartus pabandė jau pasiteisinusį dėmesio nukreipimo triuką, bet nė vienas iš sargybinių nenorėjo žvalgytis į šalis, kaip bandė jiems įteigti Patrikas.

– Nieko nebus, – sušnabždėjo po nosimi raganius. – Nepavyksta prasibrauti slapčia, eisime atvirai. Zimai, liksi čia pasislėpęs. Aš eisiu bokšto link ir tegu bent vienas mutantas pabando man pastoti kelią.

Zimas linktelėjo galvą, išgirdęs Patriko žodžius, ir susigūžė. Jis suprato, kad vyras netaikė savo grasinimų jam pačiam, bet vis tiek išsigando ir tik giliau įlindo į krūmus.

Net po daugelio metų Zimarlas vėl ir vėl naktimis sapnuodavo aukštą, švytintį žmogų, ramiu žingsniu einantį link jo bėgančių ir be perstojo griausmingai riaumojančių didžiulių ir stambių beždžionių. Jos lėkė tarsi pilkų kūnų lavina, kaip viską griauianti cunamio banga. Atrodė, niekas šios stichinės jėgos kelyje negali likti gyvas. Tačiau kiekvieną bangą sustabdydavo uola, o „Pragaro išperos“ sargybinių link žingsniuojantis žmogus buvo tvirtesnis už uolą. Bėgančios beždžionės viena po kitos virsdavo gyvais fakelais ir mirdavo siaubingose kančiose. Nei viena letena negalėjo paliesti žmogaus, nei vienas dantis nesugebėjo grybštelti energingai į priekį žingsniuojančio vyro. Pagaliau pasirodė pats „Pragaro išpera“. Raudonose padaro akyse švietė mirtis, o ilgose jo rankose žaidė žaibai. Tačiau ką reiškė tas menkysta prieš ramiai pro sargybinių minią besibraunantį ir už savęs suanglėjusius kūnus tepaliekantį žmogų. Atrodė, „Pragaro išperos“ žaibų vyras net nepastebėjo. Vieni jų pataikė į sargybinių minią, tik padidindami žuvusiųjų skaičių, kiti, nors ir pasiekė tikslą, nepadarė žmogui jokios žalos. „Pragaro išpera“ akivaizdžiai išsigando. Jis blaškėsi po lauką, vėl ir vėl siūsdamas savo žaibus artėjančio vyro link ir pagaliau neiškentęs nusprendė sprukti. Kaip gaila, kad tada Patrikas (vėliau Zimarlas sužinojęs, kad taip vadinosi šis asmuo) nesugebėjo sučiupti to praieško raudonakio padaro. Per daug beždžionių-sargybinių

bandė jį sulaikyti. Kiekvieną kartą išmėtęs jam kelią pastojusius mutantus, vyras pamatydamas vis labiau tolstantį „Pragaro išperą“, o prasiveržęs prie miesto ribų, tenai jau aptiko suformuotą neaiškios kilmės apsauginį lauką. Patrikas ilgai bandė prasibrauti už lauko ribų, tačiau nežinodamas juo tekančios energijos prigimties, taip ir nesugebėjo to padaryti.

Nenuostabu, kad Zimarlas kasnakt sapnuodavo šiuos vaizdus. Gal siaučianti energija, o gal emocijų perteklius lėmė tai, kad būtent šis mūšis ir buvo tas lemiamas taškas, nuo kurio prasidėjo spartus, tada dar mutanto, vadinamo vardu Zimas, virtimas žmogumi. Tą dieną jis pagaliau prisiminė savo tikrąjį vardą.



Vyrai, palinkę virš stalo su išskleistais žemėlapiais, įirtingai ginčijosi. Neseniai į požemius pakliuvo viena beždžionė ir tik atsitiktinumo dėka ją pavyko gyvą užmūryti vienoje iš nišų – spąstų, apdairiai išdėstytų tuneliuose. Vienintelis Mokytojas nedalyvavo karštosiose diskusijose, iš kur tuneliuose atsirado šis mutantas, bet liūdnai stebėjo savo bendruomenės narius.

„Kokie jie visi įsitempę ir nervingi, – liūdnai galvojo senis, nors, tiesą sakant, dabar, po Patriko atliktų atjauninimo procedūrų, jis atrodė kur kas jaunesnis nei anksčiau. – Žmonės, kaip ir aš, bijo visiems laikams prarasti Pasiuntinį ir bijo vieni kovoti su „Pragaro išpera“ bei jo mutantais.“

– Ateina!!! – šaižus riksmas nuaidėjo iš tolimų koridorių.

– Kas ateina? – kambaryje pasigirdo sunerimusių balsų gaudesys. – Gal „Pragaro išpera“ vėl pasirodė, o gal Pasiuntinys grįžta?

– Mokytojau, ateina! – dar kartą suriko į kambarį įsiverždamas Jarlas, kuris šiandien budėjo prie išorinio stebėjimo kamerų.

– Supratom, žioply... Pasakyk aiškiai, kas ateina, – užsipuolė įėjusįjį Karolis, prieš tai garsiausiai šūkavęs aptarinėjant netikėtai tuneliuose atsiradusio mutanto problemą.

– Pasiuntinys ateina...

– Ačiū Dievui, – garsiai atsiduso Mokytojas, o visų susirinkusiųjų veidai nušvito plačiomis šypsenomomis. – Sveikas, nesužeistas?

– Ne, – sunkiai kvėpuodamas po ilgo bėgimo išspaudė Jarlas. – Pasiuntinys sveikas... Bet jis grįžta ne vienas.

– Kaip ne vienas? – vėl į pokalbį įsitraukė Karolis. – Kas ateina su juo?

„Vaikinas darosi išūlus, – pagalvojo Mokytojas, stebėdamas besiskeryčiojantį jaunuolį. – Teks jam netolimoje ateityje parodyti, kas vis dar vadovauja bendruomenei.“

– Karoli, aš kalbu su Mokytoju ir prašau tavęs nekišti savo trigrašio, – atgavęs kvapą šaltai atrėžė Jarlas. Vaikinas buvo seno Mokytojo draugo sūnus ir visa širdimi ištikimas bendruomenės vadovui, todėl nemėgo, kai kas rodydavo nepagarbą jo gerbiamam asmeniui. Be to, Jarlas taip pat buvo gerokai fiziškai stipresnis už kitus bendruomenės vyrus ir nevengdavo to fizinio pranašumo panaudoti įvairiose buitinėse situacijose. Karolis, pamatęs nieko gero nežadančius žiburėlius oponento akyse, kiek susigūžė ir nutilo. Neseniai jam teko rimčiau susikirsti su Jarlu ir vėl to paties patirti Karolis nebenorėjo.

– Mokytojau, Pasiuntinys grįžta ne vienas, – toliau kalbėjo Jarlas, žiūrėdamas į besišypsantį bendruomenės vadovą. – Su juo grįžta Zimarlas, Jūsų sūnus.



Dar nesenas, bet jau pagyvenęs vyras sėdėjo už stalo ir kruopščiai užrašinėjo savo prisiminimus. Vėl ir vėl jis mintimis nuklysdavo į praeitį, į tas staiga prasidėjusias vilties

ir džiugesio dienas. Rytoj jo laukė kelionė, tačiau šiandien jis turėjo baigti savo užrašus. „Ateities kartos privalo žinoti tikrąją žmonijos atgimimo istoriją. Kas, jei ne aš, sugebės viską tiksliai papasakoti?“ – mąstė vyras, skrebindamas popierių plunksnakočiu ir užrašinėdamas vis naujas atmintyje iškilusias smulkmenas.

„Paskutiniai metai turbūt buvo laimingiausi mano gyvenime. Atsimenu tą dieną, kai pirmą kartą pamačiau grįžusį sūnų. Atrodė, kad pasaulis tuoj apsivers. „Iš kur? Kaip tai atsitiko? Negali būti“, – mintys galvoje sukosi viena paskui kitą. Tris dienas kiekvienas bendruomenės gyventojas stengėsi prasibrauti iki izoliuotos patalpos ir pamatyti Zimarlą savo akimis. Visi tyrimai rodė tą patį rezultatą – jis buvo mutantas, bet dabar pasikeitusios ląstelės vėl įgauna savo pradinę struktūrą. Tereikėjo išsiaiškinti, kodėl įvyko toks neįprastas procesas. Kiti trys mėnesiai praėjo kaip sapne. Mes dirbome, valgėme, labai mažai miegojome ir vėl dirbome. Lygiai devyniasdešimt keturios dienos praėjo po mano sūnaus sugrįžimo kartu su Pasiuntiniu iki to momento, kai mes pagaminome pirmąją vaistų porciją. Ta diena tapo visos mūsų bendruomenės švente – žmonijos vilties diena.

Dar šiandien negaliu atsistebėti, kaip greitai rutuliojasi įvykiai bendruomenės gyvenime. Kai Pasiuntinys pirmą kartą pasiūlė gaudyti mutantus ir vaistų pagalba juos vėl paversti žmonėmis, daugelis gūžčiojo pečiais, bet prieštarauti nedrįso. Dabar mūsų padaugėjo beveik dvigubai. Sugrįžo seniai prarasti draugai, vėl susijungė maro išskirtos šeimos. Pasiuntinys ir šį kartą buvo teisus. Mes negalime abejoti tuo, ką jis sako. Žinoma, aš žinau jo papasakotą istoriją, bet, nors anksčiau ir nebuvo religingas, vis dažniau ir dažniau mąstau, kad jis yra angelas, mums paties Dievo siųstas.

Šiandien vėl mačiau Narą. Kokia ji laiminga ir žydinti. Mergina turbūt net negalvojo, kad kada nors ją taip gerbs visa bendruomenė. Kaipgi negerbs...? Paties Pasiuntinio

draugė... Dabar jos žodis net svarbesnis už mano. Gerai, kad merginai nereikia nei valdžios, nei tos tuščios pagarbos... Įdomu, ar ilgai? Manau, kad galų gale ji nustos gyventi vien savo meile ir pradės naudotis esama padėtimi.

Ką tik grįžau iš susirinkimo, kuriame Pasiuntinys įsakė ruošti karo žygiui prieš „Pragaro išperą“. Jis teigia, kad jau galės pralaužti apsauginį lauką. Aš juo tikiu... Dabar reikės sukurti stipriausius migdomuosius ir pasigaminti kitų ginklų. Pasiuntinys uždraudė žudyti mutantus. „Atmint, – įspėjo jis. – Kiekviena beždžionė – tai buvęs ir būsimas žmogus. Jie dabar ne priešai, bet ligoniai, kuriuos galima išgydyti.“ Aš jam pritariu, nors Karolis bandė prieštarauti. Gerai, kad Pasiuntinys greitai nutildė tą išsišokėlį.

Rytoj mes iškeliavam. Pasiuntinys ir aštuoni šimtai vyrų – tai jau ištisa kariuomenė. Tvirtai tikiu, kad laimėsime ir džiaugiuosi mūsų būsimu geresniu gyvenimu. Pasiuntinys vakar man papasakojo apie savo planus. Dalis galės keliauti su Patriku į tą pasaulį, iš kurio jis kilęs, ir ten įkurti atskirą bendruomenę. Kiti leisis į kelionę aplink mūsų planetą ir visur turės ieškoti bei gydyti vargšus mutantus. Žavuu... Aš liksiu savo gimtajame pasaulyje. Jėgos, kurias man sugražino Pasiuntinys, turės būti skirtos žmonijai atkurti.“



Viešpats, kaip pats save vadino juodajame bokšte įsikūręs padaras, nebuvo drąsuolis. Tie, kas jį pažinojo anksčiau, sakydavo, kad tai be galo atsargus, viską apskaičiuojantis asmuo. Tačiau tiesa buvo kitokia – dažniausiai jam tiesiog sekdavosi ir baimės sukeltą sąstingį kiti laikydavo atsargumu ar gebėjimu nedaryti skubotų sprendimų. Viešpats neapkentė savęs už bailumą, bet niekaip negalėjo įveikti savo baimės. Nors, kita vertus, praėjus baimės priepuoliams, jis

dažnai parodydavo nemenką ryžtą ir valią. Atsitiktinai atsidūręs šiame pasaulyje, žmogus pusę metų lindėjo bokšte drebėdamas ir laukdamas, kol aplinkiniai gyventojai ras būdą nušluoti šį statinį nuo žemės paviršiaus. Slenkant laikui ir vietiniams nesiimant jokių agresyvių veiksmų, Viešpats aprimo ir pradėjo galvoti apie savo nuosavą karalystę, tūkstančius vergų bei absoliučią valdžią. Kurį laiką jam vėl sekėsi. Žmonės šiame pasaulyje nebuvo susipažinę su magija, o, tegu ir labai išvystytą, technologinę civilizaciją sugriauti visada lengviau. Atrodė, kad Viešpaties svajonės išsipildys... Ganėtinai lengvos pergalės suteikė jam pasitikėjimo savo jėgomis ir paniekos priešininkams. Kaip ir kiekvienas bails, Viešpats nepraleisdavo progos pasityčioti iš nugalėtųjų, bandydamas reabilituotis bent jau savo paties akyse. Visos šios oro pilys sugriuvo pralaimėjus mūšį taip netikėtai atsiradusiam priešininkui. „Ir ko tam atėjūnui prireikė šiame pasaulyje? – dar kartą labai gailėdamas savęs, tačiau išgastinškai žvilgčiodamas pro langą, galvojo mutantų valdovas. Pasakutinius metus jis nieko kito ir nedarė, tik žvilgčiojo pro langą, vis laukdamas keistojo žmogaus pavidalu atsėlinančios savo mirties. Tik vieną kartą – labai seniai savo ankstesniame gyvenime – Viešpats bijojo dar smarkiau. Tada jis dar buvo viso miesto valdovas, jo balso klausė šimtai tūkstančių žmonių. Viskas tada buvo kitaip. Net pats Viešpats atrodė kitaip. Tada jis buvo nedidukas, persikreipęs žmogeliukas, kuris paklaikęs iš baimės bėgo nuo valdytame mieste vykstančių skerdynių ir netikėtai atrado savyje galimybę atidaryti vartus tarp pasaulių. Ta beprotiška ir begalinė baimė padarė taip, jog Viešpats persikėlė ne tik į kitą pasaulį, bet padarė tai, kas iki tol niekam nepavykdavo – atsidūrė kitame laike. Tokia, beveik neįmanoma, kelionė nepraejo be pasekmių. Pasikeitė ne tik Viešpaties išvaizda, bet ir galimybės. Žmogus neteko vienu, bet atrado savyje kitų galių. Jo balsas prarado įtaigą, tačiau mintys sugebėjo val-

dyti žmonių emocijas. Nusilpo puiki bet kokios magijos atspindėjimo savybė, bet atsirado suvokimas, kaip kurti labai stiprų apsauginį lauką. Ilgainiui patirtas košmaras atsitraukė. Ramus gyvenimas ir slenkantis laikas užgydė patirtas psichologines žaizdas. Atrodė, niekada tokio siaubo jau nebeteks patirti ir štai... Pralaimėtas mūšis prie miesto ribų jį tiesiog šokiravo, o žinia apie žmonių atrastą galimybę gydyti mutantus sukėlė dar ne vieną neramią mintį. „Beviltiška, viskas beviltiška, – aimanavo beždžionių valdovas. – Jis labai stiprus... Atrėmė visus mano smūgius... Pralauš apsauginį lauką ir nužudys mane. Ką gi man daryti? Mutantais pasitikėti negaliu. Teko visus sukviesti prie bokšto, nes antraip žmonės galėjo juos tiesiog po vieną išgauti ir išgydyti. Neturiu ginklų prieš atėjūną, oi neturiu... Vargšas aš vargšas... Gal bėgti?“ Mintis apie bėgimą jau gerą pusmetį gyveno Viešpaties galvoje, niekur iš tenai nepasitraukdama nė minutei. „Kur man bėgti? – kuo toliau, tuo rimčiau svarstė mutantų valdovas. – Gal pabandyti vėl akiai atidaryti šuolio vartus? Baisu... Maža kur galiu patekti. Nors gali ir pasisekti, kaip pasisekė šiame pasaulyje. Tiek metų buvau mutantų valdovas...“, – Viešpats svajingai nusišypsojo, prisiminęs dar tokias nesenas dienas. „Prakeiktas atėjūnas. Eisiu ir susikausiu su juo, – išdrožė Viešpats ir čia pat susigūžė nuo eilinio panikos pliūpsnio. – Niekur aš neisiu. Bėgti reikia, ir kuo greičiau, kol tas išgama dar nepasirodė.“ Gal Viešpats ir būtų pasiryžęs lemiamai kovai? Gal net atrastų drąsos savyje kautis iki galo? Gal taip ir būtų buvę, jei atėjūnas savo aura bei iš dalies sugebėjimais neprimintų jam senų laikų ir baisių raganių... Laikų, kai jis, tada dar Kalitėjos miesto valdovas ir Didysis inkvizitorius Paulius, skynėsi kelią per žūstančių miestiečių minią ir bėgo nuo baimės mirties, sekančios iš paskos, bei raganių, kurie taip troško jo galvos ir taip žiauriai žudė miesto gyventojus.

IV

Pasakojimas

– Štai ir visa istorija, – senis atsiduso ir, paėmęs pagalį, vėl pakurstė beblėstantį laužą. – Ją man papasakojo mano senelis, o jam jo senelis, kuris ir buvo vienas iš tų išgydytų mutantų.

– Argi visa? – nusistebėjo šalia sėdėjęs jaunas vyras. – Tu nepapasakojai, kaip baigėsi Pasiuntinio ir jo palydovų žygis prie juodojo bokšto.

– Ką ten pasakoti, – numojo ranka senis. – Kai žmonių kariuomenė, vadovaujama Pasiuntinio, priėjo miesto ribas, paaiškėjo, kad „Pragaro išpera“ jau pabėgęs ir jokio apsaulinio lauko aplink miestą ir juodąjį bokštą nebėra. Tada didžioji dalis bendruomenės iškeliavo kartu su Pasiuntiniu, o kiti, vedami Mokytojo, pradėjo savo žygį aplink pasaulį. Jie užsibrėžė tikslą išgydyti visus mutantus.

– O kas atsitiko „Pragaro išperos“ sargybiniams? – neatlyžo jaunuolis. – Tu sakei, kad jie buvo ypatingi mutantai ir todėl, matyt, neišgydomi.

– Sargybiniai, išvykus „Pragaro išperai“, tapo nepavojingi ir tiesiog liko gyventi džiunglėse. Patys turbūt ne kartą matėte milžiniškas baltai pilkas beždžiones, kai kada išlendančias iš miško tankmės. Tai ir yra buvę „Pragaro išperos“ sargybiniai. Jų liko nedaug. Jie, nors ir ilgaamžiai, kaip ir visi mutantai negali susilaukti palikuonių. Todėl dar po šimto metų turėtų numirti ir paskutinis „Pragaro išperos“ sargybinis.

– Piktžodžiauji, seni, – įsiterpė trečias klausytojas. Tai buvo neseniai atsiradusios, bet sparčiai plintančios religijos dvasininkas, apsirėdęs ilga juoda sutana su gobtuvu ir pasipuošęs masyviu savo religijos ženklu – žuvimi. – Visi žino tikrąją Dievo Pasiuntinio istoriją, o tu iškreipi faktus. Štai kaip apie tuos įvykius kalbėjo šventasis Karolis, artimiausias Pasiuntinio mo-

kinys ir mūsų bažnyčios įkūrėjas: „Tada, kai pasaulis pritvinko nuodėmių ir turto troškimo, kai vyras pradėjo mylėti vyrą, o moteris – moterį. Kai išdavystė tapo norma, o nuoširdi nekūniška meilė numirė... Atsiuntė Dievas į žemę savo tarną, kurį žmonės pavadino „Pragaro išpera“, kad nubaustų paklydėlius ir skelbtų jiems Dievo žodį. Bet, atvykęs į mūsų pasaulį, nusisuko nuo Dievo „Pragaro išpera“, pasivadino Viešpačiu ir kvietė pas save visus paklydėlius bei nuodėminguosius. Miestai, valstybės, vadai ir karaliai jam krito prie kojų ir tapo jo tarnais, kol beliko tik saujelė Dievui ištikimų ir tyrų žmonių. Jie buvo stiprūs dvasia, bet silpni kūnu. Neturėdami tikro vado, ištikimieji negalėjo nugalėti „Pragaro išperos“ ir jo tarnų. Tada Dievas atsiuntė Pasiuntinį, kuris iš dangaus atėjo pas ištikimuosius ir tarė: „Stokitės tie, kurie eisite su mani, nes tik tikras Dievo tarnas gali lydėti mane į šventąją kovą. Ir padarė daug stebuklų Pasiuntinys: atnešė ant delno ugnį, išgydė sergančius, pamaitino alkanus. Įtikėjo juo ištikimieji, sustiprėjo kūnu ir nusekė paskui Pasiuntinį prieš „Pragaro išperą“. Didelis buvo mūsų, dieną naktį kovojo ištikimieji su nesuskaičiuojamom netikėlių ordom ir pagaliau nugalėjo. Pasiuntinys savo galingomis rankomis pakėlė nuo žemės „Pragaro išperą“ ir bloškė ją atgal Pragaran. Klausykitės šventojo Karolio žodžių ir tikėkite jais, – toliau progiesmiu tęsė šventikas, bet buvo ganėtinai grubiai nutrauktas šalia sėdėjusio pirklio.

– Baikit Jūs tas pasakėles sekti. Atnešė ant delno ugnį, žmonės pavirto beždžionėmis ir atvirto vėl žmonėmis, atkeliaavęs iš kito pasaulio žmogus ar Dievo Pasiuntinys. Kuo Jūs mus laikote? Štai aš, pavyzdžiui, tikrai nesu kilęs iš beždžionės, nesvarbu mutavusios ar ne, – aplink suošė pritiriamas juokas. – Pabandyk, senuk, ant delno ugnį antešti. Oi kaip nudegsi. Šis gamtos dėsnis išimčių neturi – ugnis degina, – pirkllys, blykstelėjęs išmintimi, išdidžiai apsidairė. Daugelis klausytojų jam atsakė linksmi plodami ar šypsodamiesi.

– Mes ir nesakome, kad žmonės turi ką nors bendra su beždžionėmis, – atkirto šventikas. – Visi žino, kad žmogų su-

kūrė Dievas ir kitokie aiškinimai yra tik paklydimas. Tik tie, kas iš tikrųjų yra beždžionių giminaičiai, gali sapaloti tokias nesąmones, – šį kartą šventiko žodžiai sukėlė juoko audrą.

– Ne pirmą kartą susiduriu su tais, kurie netiki mano žodžiais, – vėl tyliai prašneko senis ir juokas kaipmat nurimo. – Tačiau tai nesvarbu. Svarbu, kad Jūs išgirdote ir susimąstėte. Kada nors ši istorija bus teisingai užrašyta ir išsaugota mūsų ainiams. O Jūs prisiminkite, – pakėlė balsą pasakotojas, neleisdamas jo pertraukti. – Prisiminkite padavimus apie keistą grupę, kuriai įėjus į mišką, iš ten po kelių savaitių pasirodo nieko neprisimenantys ir anksčiau niekuomet nematyti žmonės. Ta grupė pasivadino „Gydytojų ordinu“ ir yra tikras mano žodžių teisumo liudijimas.

– Paistalai tai ir pasakos, – numojo ranka šventikas, o pirklys jam antrino. – Jei yra taip, kaip tu sakai, seni, kodėl tavo Pasiuntinys daugiau niekuomet nepasirodo. Nebeatneša ugnies ant delno, nepažiūri, kaip laikosi jo išgelbėti žmonės?

– Dievas atsiuntė Pasiuntinį tik vieną kartą, – pradėjo aiškinti šventikas.

– Ach, nustok tu su ta savo religija. Čia susirinko laisvi žmonės ir tu nieko savo paistalais neįtikinsi, – nutraukė jį jaunuolis, sėdintis šalia senojo pasakotojo. – Čia sėdinčiųjų dauguma netiki tavo vienatiniu Dievu. Dievas negali būti vienas: yra jūrų Dievai ir oro Dievai, yra upių Deivės ir miškų Dvasios. Nueik į girią, atsiremk į medį milžiną ir įsiklausyk. Praeis noras pasakas sekti. Paklauskim geriau, ką senis atsakys.

– Nežinau, ką pasakyti, – atsiduso senasis pasakotojas. – Gal buvo sugrižęs, tik niekam neišsidavė?

– Buvo, kaipgi, – nusišaipė pirklys. – Jei jis kur nors parodytų stebuklą, visi aplink tik apie tai ir šnekėtų. Ar tiesą aš sakau? – kreipėsi jis į laužą apsėdusius klausytojus.

– Tiesą... taip, – pasigirdo atsakymai. Dauguma šiame ginče buvo pirklio pusėje ir niekuo netikėjo.

– Uždekit kas nors laužą. Kol kalbėjomės – baigė rusenti, – mėgavosi savo įgytu autoritetu pirklys.

Vienas iš šalia sėdėjusių ir labai paslaugiai nusiteikusių jaunuolių puolė atnešti deglo, bet jį sustabdė skvarbus ir tvirtas balsas. Balsas žmogaus, sėdėjusio prie laužo ir išklausiuisio visą istoriją bei ginčus, bet iki šiol tylėjusio.

– Aš pats uždegsiu, – tarė vyras ir ištiesė ranką, ant kurios delno skaisčiai degė ugnis. Padėjęs liepsną ant sausuočių, žmogus nusišypsojo senajam pasakotojui ir visiškoje tyloje atsikėlęs dingo nakties tamsoje.

Ilgai dar virė ginčai vyrui išėjus. Atsigavę nuo patirto šoko vieni puolė kalbėti apie parodytą fokusą, kiti įtikėjo senuoju pasakotoju ir prašė jo dar kartą viską papasakoti, kad galėtų geriau įsiminti. Šventikas taškėsi seilėmis ir kiekvienam, kas tik norėjo jo klausyti, kalbėjo apie Dievo parodytą ženklą, patvirtinantį jo religijos tikrumą. Kalbos apie ant delno degančią ugnį pasklido toli apylinkėje, bet niekas jomis netikėjo ir tik juokėsi iš pasakotojų, kol galiausiai net labiausiai užsispyrę suabejojo savo regėtu vaizdu. Vienintelis pirklys paskyrė savo gyvenimą istorijos užrašymui ir „Gydytojų ordino“ paieškai. Po kelerių metų, palaidojęs senąją pasakotoją, jis žingsniavo keliu ir galvojo, kaip galėtų atsakyti į savo paties tą įsimintiną vakarą pateiktą klausimą: „Kodėl niekas nešneka apie Pasiuntinį, nors kai kada jį sutinka ir mato jo daromus stebuklus?“

– Žmonės tiesiog netiki stebuklais, – sušnabždėjo po nosimi pirklys. – Jie netiki niekuo, kas netelpa į jų siauro pasaulėlio rėmus. Tik pamatęs stebuklą savo akimis žmogus suabejoja, bet neilgam – puola ieškoti apgaulės, klastos ir melo. Tokia žmogaus prigimtis. Žinau, tikrų stebuklų nebūna, tačiau, kaip sakė Mokytojas: „Mano ankstesnė kategoriškai neigiama nuomonė magijos atžvilgiu tebuvo ribotumas ir esminių žinių trūkumas.“ Tik kaip atskirti sukčių ir apsimetėlių nuo tikro mago, jei nieko nežinai apie magiją? Bbelieka ieškoti tikrų žinių, – nusišypsojo pirklys ir žvaliai nužingsniavo tolyn.

APSAKYMAI



Rašytojas

„Leonidas pasiraivė, pasukiojo galvą, pajudino rankas ir kojas. Jis žinojo, kad kelionės laiku metu labai įsitempia kūno raumenys, todėl specialiais pratimais stengėsi kuo labiau juos atpalaiduoti. Pagaliau Leonidas baigė savo pasiruošimą. Žmogui beliko patikrinti visą turimą įrangą, ir tada jis jau galėjo pradėti savo eilinę misiją. Jis buvo visiškai ramus. Leonidas garsėjo kaip šilto ir šalto matęs Laiko policininkas, o ši užduotis, kuriai pareigūnas taip ruošėsi, jam neatrodė sudėtinga.“ Parašęs šiuos žodžius, žmogus padėjo plunksną į šalį ir nuskubėjo į virtuvę kaisti kavos. Rašytojas buvo nedidukas, smulkaus sudėjimo ir neišvaizdus tipas, bet labai garsus visame pasaulyje daugelio populiarių fantastinių romanų autorius. Neužilgo žmogelis vėl pasirodė kambaryje, nešinas dviem puodeliais kavos. Patogiai įsitaisęs ant sofos, žvilgsnį nukreipė į kambario vidurį ir pradėjo laukti.

Lūkuriuoti rašytojui teko vos kelias minutes. Kambario viduryje staiga suraibuliavo oras ir atsirado darinys, panašus į vertikalų oro sūkurį, juodu vidumi ir baltais kraštais. Iš ten į kambarį įžengė aukštas, apsitempęs tamsia uniforma asmuo.

– Vaje..., – apsimestinai išsigandęs šūktelėjo rašytojas. – Kas Jūs ir kaip papuolėte į mano namus?

– Nebijok, Karlai, tau nieko blogo neatsitiks. Aš tau pasakysiu, iš kur esu, bet tu pažadėk nešūkauti. Atmink, su tavimi noriu tik pasišnekėti.

– Oi! Aš toks išsigandęs, – gudriai šypsodamasis vėl prašneko buto šeimnininkas.. – Na, bet jei sakote, kad man nieko blogo neatsitiks ir norite tik pasikalbėti... Ką gi, sutinku. Sėskite. Norite kavos? Kaip tik atsitiktinai užsiplikiau du puodelius.

– Hmm... – nustebintas tokio šeimnininko elgesio numykė svečias. – Gerai... Dėkui. Atvirai pasakius, nesitikėjau tokio Jūsų siūlymo.

Kurį laiką abu vyrai ramiai gurdėjo kavą ir stebėjo vienas kitą. Pirmas neiškentė svečias.

– Tai gal pereikime prie reikalo? – pasiūlė atėjūnas.

– Žinoma, kodėl gi ne. Tik pirmiausia turiu vieną prašymą. Jūs žinote mano vardą, tačiau aš nežinau Jūsų. Gal galėtumėte prisistatyti? Norėčiau, kad taptumėme lygiaverčiais pašnekovais, – išdėstė savo prašymą šeimnininkas.

Svečias vėl akivaizdžiai sutriko.

– Gerai... Tebūnie, kaip Jūs norite. Galų gale man niekas neuždraudė atskleisti, kaip aš vadinuosi. Būkime pažįstami – mano vardas Leonidas, – prisistatė atėjūnas, tiesdamas ranką, kurią rašytojas mielai paspaudė.

– Puiku. Štai mes ir susipažinome. Manau, galite papasakoti, kokie vėjai Jus atpūtė į mano kuklų būstą.

– Galiu, – sutiko Leonidas. – Aš atvykau iš ateities. Esu Laiko policininkas.

– Oooo..., – nutaisęs labai supratingą miną atsiliepė rašytojas. – Atvirai pasakius, aš ir pagalvojau, kad Jūs – keliautojas laiku.

– Kodėl? – dar kartą nustebo svečias.

– Gerbiamas Leonidai, atminkite, kad aš – rašytojas fantastas. Man nėra svetimas logiškas įvykių aiškinimas. Pamatęs tą keistą darinį viduryje savo kambario... Tiesa, kaip Jūs jį vadinatė? – nebaigė minties Karlas.

– Laiko vartai.

– Taigi, išvydęs laiko vartus, iš pradžių pagalvojau, kad tai erdvės šuolio vartai. Jei ta mano mintis būtų teisinga, pro vartus pas mane įžengtų ateivis iš kitos planetos. Jūs į tokį nesate panašus, – ramiu balsu dėstė buto šeimnininkas. – Kokia galima alternatyva? Tikrai vartai, skirti kelionei laiku. Štai aš ir nusprendžiau, kad Jūs būsite keliautojas laiku.

– Aaaaa..., – vėl numykė Leonidas, turėdamas pripažinti Karlo samprotavimų logiškumą. – Supratau. Puiku, kad taip viską gerai suprantate. Matote, man jau ne kartą teko pabuvoti praeityje ir turiu pasakyti, kad tokių žmonių kaip Jūs, kurie taip ramiai reaguoja į šią naujieną, yra mažuma.

– Dėkui. Malonu, kad vertinate mano analitines savybes, – linktelėjo pašnekovui rašytojas.

– Kaip jau minėjau, atvykau iš ateities, o mūsų laikotarpis skiria šeši šimtai metų. Būdamas Laiko policininkas rūpinuosi, kad neįvyktų jokių nesankcionuotų kontaktų tarp skirtingo laikotarpio gyventojų ar neteisėtų kelionių laiku bei bandymų pakeisti žmonijos istoriją. Jūs, kaip pasaulyje žinomas fantastinių kūrinių autorius, turėtumėte suvokti, kad tokios situacijos gali lemti milijardų žmonių mirtį ar net pačios planetos žūtį.

– Mano manymu, truputį dramatinizujete vertindamas kelionių laiku pasekmes, bet turiu sutikti, kad kišimosi į laiką ir istoriją padariniai gali būti nenuspėjami, – su Leonidu sutiko buto šeimininkas. – Tačiau kuo čia dėtas aš? Mano kuklus asmuo niekada nekeliaavo laiku, o Jūs esate pirmasis kitos istorinės epochos gyventojas, kurį aš sutikau.

– Galbūt, gerbiamasis, bet Laiko policijos biure kilo kai kurių abejonių dėl Jūsų asmenybės. Visų pirma, mūsų tar-nautojai atkreipė dėmesį į tai, kad visi Jūsų romanai yra tarsi tikslus ateities įvykių atspindys. Štai, pavyzdžiui, apysakoje „Piratai“ rašote apie nusikaltėlių laivą „Audronešis“, kurio įgula paima įkaitais visą Jungtinių Tautų Organizacijos vadovybę ir pareikalauja už juos didžiulės išpirkos. Tame pačiame kūrinyje vaizdingai aprašote specialiąsias JTO pajėgas ir puikiai įvykdytą išlaisvinimo operaciją. Visi šie įvykiai nutiko 2323 metais, tai yra praėjus daugiau nei trimis šimtams metų nuo apysakos išleidimo dienos. Mums kilo pagrįstas klausimas: iš kur visa tai galėjote žinoti ir dar taip tiksliai, kad net smulkiai aprašėte išlaisvinimo misijoje dalyvavusių karių aprangos detales.

– Atsitiktinumas, – gūžtelėjo pečiais rašytojas.

– Galbūt, bet tai dar ne viskas. Panagrinėkime plačiau žinomą romaną „Silgaro princesė“. Silgaro planeta buvo atrasta tik 2398 metais, o Jūsų kūrinyje minima princesė iš tiesų atvyko į Žemę 2407-aisiais ir tikrai bandė užhipnotizuoti mūsų gynybinių pajėgų vadą. Turiu pasakyti, kad vienas iš Laiko policijos bendradarbių buvo didelis Jūsų talento gerbėjas. Jis laiku perskaitė šį romaną ir ėmėsi preventyvių priemonių „Silgaro“ princesės viešnagės metu.

– Mano kūrinys Jums padėjo?

– Taip, – nenoriai pripažino Leonidas. – Tačiau mes kalbame ne apie tai. Kiekvienas Jūsų kūrinys atpasakoja įvykius, kurie tikrai įvyksta ateityje. Tai nenatūralu. Štai knyga „Paralelės tremtinys“. Kelia į paralelinius pasaulius mes aptikome tik 2517 metais, o Jūs viską aprašote jau 2007-aisiais. Žmogus negali turėti tokios stubinančios nuojautos. Laiko policija mano, kad Jūs neteisėtai bendraujate su asmenimis iš ateities ar kitokiu būdu gaunate žinių apie kitus laikotarpius.

– Palaukit, jaunuoli, neskubėkite, – mostelėjo ranka Karlas. – Vėl darote nepagrįstas išvadas. Atsakykit man į paprastą klausimą: ar aš vienintelis rašytojas, kuris nuspėja ateitį?

– Hmm..., – vėl sutriko Leonidas. – Turbūt ne, tačiau taip tiksliai...

– Būtent, kad ne. Jūs žinote, kad Žiulis Vernas savo romuose aprašė daugumą vėlesnių žmonijos išradimų? Ar bent girdėjote, kad pavadinimą „robotas“ sukūrė rašytojai fantastai gerokai anksčiau, nei atsirado pirmieji robotai? Kas nuspėjo kompiuterių atsiradimą? Kas aprašė keliones į kosmosą dar iki tų kelionių? Rašytojai fantastai. O Jūs Jonathano Swifto „Guliverio keliones“ skaitėte? Originalios jo versijos dalyje, kurioje kalbama apie skraidantį miestą. Iš kur autorius galėjo žinoti apie dangaus kūnus ir miesto judėjimo principus, jei Marso palydovai ir antigravitacinės jėgos buvo atrastos gerokai vėliau? Gal jis taip pat keliautojas laiku?

– Ne, – atsakė Laiko policininkas.

– Taigi, kad ne, – toliau piktinosi rašytojas. – Tiesą sakant, aš girdėjau, kad Swiftas parašė dar vieną daugiau pornografinio pobūdžio Guliverio kelionių dalį, bet tai mūsų pokalbio neliečia. Aš ne pirmas ir ne paskutinis autorius, nuspėjantis tai, kas įvyks ateityje. Jei norite, paaiškinsiu, kaip mums tai pavyksta?

Leonidas linktelėjo.

– Kalta žmonių psichologija. Jei rašytojai neaprašytų robotų, jie vis tiek būtų išrasti, bet turbūt kitaip pavadinti. Atsiminkite, kad išradimus daro tie patys žmonės, kurie prieš tai godžiai skaitė fantastinius romanus. Čia puikiausiai tinka Jūsų pavyzdys apie „Silgaro“ princesę.

– Taigi Jūs norite pasakyti, kad visi mano nurodyti įvykiai buvo tiesiog Jūsų romanų pasekmė? Žmonės perskaitė Karlo Milerio kūrinis ir todėl nesąmoningai elgėsi taip, kaip juose parašyta.

– Būtent, gerbiamasis. Jūs puikiai suformulavote. Piratai pavadino savo laivą „Audronešiu“ tik todėl, kad skaitė mano apysaką. Be to, pasakysiu dar daugiau, pats pagrobimas buvo inicijuotas mano kūrinio, – tvirtai dėstė rašytojas.

– Gal... Bet kaipgi Paralelė?

– Čia viskas labai paprasta. Apie paralelines visas buvo prirašyta tuntai knygų. Pačią Paralelės egzistavimo idėją aš pasiskolinau iš kitų autorių. Žmonėms, atradusiems kelį į gretimai esantį pasaulį, buvo natūralu jį pavadinti Paralele, nes jie jau apie tai skaitė fantastiniuose kūrinuose. Matau, Jūsų dar neįtikinau, – konstatavo Karlas.

– Na, aš nežinau. Jūsų paaiškinimai labai įtikinami, bet tiek sutapimų..., – mostelėjo rankomis Leonidas.

– Gerai. Apsvarstykime šią problemą kitu rakursu. Ar Jūs nustatėte, kad mane lankytų koks nors ateityje gyvenantis asmuo?

– Ne, – sąžiningai prisipažino Laiko policininkas.

– Tokiu būdu vienintelė galimybė, kad aš pats keliavau laiku?

- Lyg ir taip, – patvirtino Leonidas.
- Papasakokit man, kaip jaučiasi keliaujantis laiku žmogus, – paprašė rašytojas.
- Lyg sudaužytas... Skauda visus raumenis. Keliautojas laiku turi būti puikiai fiziškai pasirengęs. Silpnesniam asmeniui nuo baisios įtampos suplyš dauguma rankų ir kojų raumenų. Jis gali patirti neišgydomų traumų.
- Štai kodėl Jūs toks galiūnas, – susižavėjęs rašytojas apžvelgė išties galingą Leonido figūrą. – Pažvelkite į mane. Ar aš atrodau fiziškai stiprus žmogus?
- Ne, – vėl sutiko Laiko policininkas.
- Negi Jūs manote, kad mano raumenys galėtų atlaikyti tokią didžiulę įtampą? – Karlas toliau spaudė į kampaž pašnekovą.
- Tikrai ne, – tvirtai atsakė Leonidas.
- Taigi apie ką tokiu atveju mes šnekame..., – pasipiktinęs išrėžė rašytojas.

Vyrai dar valandėlę pasišnekučiavo. Kuo toliau, tuo labiau blėso Leonido įsitikinimas, kad rašytojas gali keliauti laiku. Galiausiai Laiko policininkas pripažino Karlo argumentų teisingumą, mandagiai atsiprašė ir atsisveikinęs išvyko į savo laikotarpį. Dar prieš grįžtant namo Leonidą ėmė kamuoti nuojauta, kad jis kažko nepastebėjo, kažką praleido, bet, atsidūrus gimtajame laike, šis jausmas dingo, užleisdamas vietą mintims apie vakare įvyksiančias krepšinio rungtynes, kuriose turėjo žaisti ir Laiko policininko brolis.

Rašytojas šypsodamasis žiūrėjo į tą vietą, kurioje ką tik išnyko Laiko vartai. „Nepastabus pareigūnas, labai nepastabus, – šyptelėjo Karlas. – Na, tiek to... Jaunas dar, pasitaisys.“

Priėjęs prie rašomojo stalo, buto šeimininkas vėl ėmėsi plunksnos ir užrašė: „Rašytojas laukė svečio, todėl...“ Nebaikęs minties, Karlas sustojo, kiek pamąstė ir jau pačiame lapo gale parašė: parašė:

„O ką tu darytum, jei gautum galimybę nukeliauti į ateitį? Ką tu rinktumėisi: informaciją apie įvykusių loterijų laimėjimus ar žinias apie žymiausius žmonijos įvykius, kurie tavo atžvilgiu tėra ateitis?“

Dar kiek pagalvojęs, Karlas išsitraukė kitą rašalo buteliuką, pavilgė į jį plunksną ir tik prieš šviesą matomomis raidėmis užrašė:

„O kaip tu elgtumėisi, jei tavo ir į svečius atvykusio Laido policininko laikotarpis iš tiesų skirtų šeši šimtai metų, tik ne į tą pusę, kaip kad mano naivus pareigūnas Leonidas? Kas, jei tu esi slaptos „Istorijos priežiūros tarnybos“ tarnautojas, atsiųstas tam, kad savo romanais tinkamai nukreiptum visos žmonijos istoriją? Ką tada pasakytum netikėtam svečiui?“

Kuri laiką žiūrėdamas į džiūstantį rašalą ant paskutinių radžių, Karlas sunkiai atsiduso, suplėšė lapą su ką tik parašytais žodžiais ir įmetė jį į rusenantį židinį. Žmogus kiek pasėdėjo, susiėmęs rankomis už galvos, tada dar kartą atsidusęs tęsė savo nutrauktą mintį: „Rašytojas laukė svečio, todėl paruošė jam puodelį kavos.“

Senojo romėno pasakojimas

„Aš ilgai galvojau, kodėl visa tai nutiko būtent man? Gal čia nagus prikišo maloningas mano likimas? Gal man tiesiog buvo lemta šiame gyvenimo kelyje sutikti iškilių žmonių ir juos pažinti? Nors... Kuo čia dėtas likimas? Natūralu, kad Liucijus Veronas pakvietė mane prisijungti prie savo XXI legiono, norėdamas užsitikrinti politinį vienos garsiausių Romos šeimų palaikymą savo sumanytam žygiui. Kaipgi... Kornelijus Scipionas, garsiosios Scipionų šeimos atžala. Palaikymas Romos senate tiesiog garantuotas. O po pergalingo žygio – triumfas, šlovė, turtai ar net valdžia. Štai apie ką galvojo Liucijus, pasikviesdamas mane. Be to, reikia nepamiršti, kad jau tada aš buvau žinomas kaip puikus sarmatų kalbos žinovas. Tiesą sakant, tik europinių sarmatų. Azijoje gyvenančios tautos manęs niekuomet daug nedomino.

Kada gi visa tai prasidėjo? Ne, reikia rašyti taip: ši istorija prasidėjo dar tada, kai Cezaris tik ruošėsi žygiui į Galiją, kai Mitridatas dar negrasino Romai ir nepatyrė savo nešlovingo pralaimėjimo sarmatams bei Didžiajam Pompėjui, – senas, kaulėtas vyras sunkiai ištiesė nugarą ir padėjo į vietą plunksną. – Ką aš čia dabar... Rašau kaip koks senas pasakorius: seniai, seniai arba kadaise, kadaise. Fui... Pačiam koktu. Kaip kiti skaityti turės? Reikia keisti stilių“, – pykdamas pats ant savęs, bambėjo senis. Vyras gal ir nebuvo toks senas ir paliegęs, kaip priprato galvoti. Pagaliau aštuoniasdešimt metų kai kuriems žmonėms tikrai nėra tas amžius, kai galutinai prarandamos jėgos. Bėda tik ta, kad gyvenimas buvo per daug jam maloningas. Nuo pat mažų dienų Kornelijui tiesiog puikiai sekėsi. Jis beveik antgamtiškai sugebėdavo išvengti nemalonumų, o viskas, kas jam nutikdavo, baigdavosi tik

gerai. Turtas, garsus vardas, mylinti žmona Gvida, kažkada atsivežta iš Sarmatijos ir ilgai buvusi pati gražiausia Romos miesto moterimi, dar ir dabar geriau už bet kokį prievaizdą prižiūrinti namų ūkį ir dirbančius vergus, vaikai, kuriais buvo galima didžiulis. Ko dar gali trokšti žmogus? Nežinia kaip kiti, bet šis vyras pradėjo bodėtis sėkme. Jis troško patirti nuotyki, kuris priverstų bijoti, kuris verstų drebėti dėl savo gyvybės. Štai ko jis troško. Gal būtent todėl, o ne dėl tų banalių svaiciojimų apie pareigą perduoti žinią ateities kartoms Kornelijus ryžosi sulaužyti savo žodį. Gal rašydamas apie Vilgaudą ir dėdamas savo kūrinį į slėptuvę po terasos plytelėmis taip, kad jis būtų rastas tik tolimoje ateityje, Scipionų šeimos atžala slapčia tikėjosi to, kas jam vėliau nutiko? Galbūt? Niekas dabar nesužinos... Bet išklauskime senojo Kornelijaus pasakojimo.

„Ši istorija prasidėjo tada, kai XXI šlovintosios Romos Respublikos legionas patraukė šiaurinių Aukšinės jūros⁴ krantų link nubausti vienos iš sarmatų genčių, vadinamų Karališkaisiais skitais, už jų plėšikiškus antpuolius...“



– Kelkis, Kornelijau, greičiau, – springdamas šaukė Liucijus Veronas, plėšdamas savo žygio pavaduotojo būsto aną dengiančią medžiagą. – Skubinkis gi, velniai tavo rautų! Rikiuok savo vyrus, kol mūsų stovykloje neužpuolė! – viskas, ką tada suprato Kornelijus Scipionas, jaunas, tik dvidešimt trejų metų sulaukęs, bet jau ganėtinai išvaizdaus stoto vaikiną, buvo tai, kad sarmatai, taip ilgai traukęsi ir vinguriavę, pagaliau nusprendė stoti į mūšį. Romėnų stovyk-

⁴ *Juodoji jūra* senuosiuose graikų žemėlapiuose buvo vadinama *Euxine*. Yra teorija, kad šis žodis atkartoja Karališkųjų skitų suteiktą jūros pavadinimą ir reiškia „auksinė“.

la tuo metu labiausiai panašėjo į sukiršintą avilį. Bent jau dūzgė beveik taip pat. Per baisią kakofoniją išsiskirdavo plyšaujančių ir komandas beriančių karininkų riksmi, į visas puses lakstančių ir besirikiuojančių legionierių keiksmi. Jei visos šios sumaištis kaltininkai, lygiomis eilėmis išsiri-kiavę sarmatų raiteliai, būtų puolę iš karto, iš romėnų le-giono net prisiminimų nebūtų likę.

– Kodėl jie laukia? – nurimus pirmajai sumaiščiai, pa-klausė savo vado Kornelijus. Legionieriai beveik užpildė ri-kiuotės spragas ir tik dabar stengėsi geriau išsižiūrėti ramiai laukiančius priešininkus. – Gal jie net nesiruošia pulti? Pa-sišukim kavaleriją, lažinuosi, kad šie paukšteliai vėl uode-gas pabruks ir nuskubės tolyn, – Kornelijus puikiai supra-to, kad tokiomis kalbomis jis tik drąsino save patį. Dar prieš kelis šimtus metų skitai, naudodami tą pačią atsitrau-kimo ir dažnų netikėtų puolimų taktiką, privertė pasukti atgal patį Aleksandrą Makedonietį. Dabar kartojosi ta pa-ti istorija. Tik romėnai buvo labiau užsispyrę už Didžiojo Aleksandro karius, o gal Liucijus Veronas labiau troško šlo-vės ir nenorėjo sukti atgal. Kaip ten bebūtų, bet romėnai vis sekiojo ir sekiojo savo besitraukiančius priešus po bekraš-tes stepes, o pastarieji niekaip nenorėjo stoti į mūšį, apsi-ribodami trumpais, bet skausmingais puldinėjimais.

– Vargu, – palingavo galva Liucijus. – Žvilgtelk, ten tarp raitelių eilių. Ką matai?

– Palauk, bene pėstininkai, – Kornelijus akivaizdžiai jau-dinosi. Jis nebijojo, bet vis dėlto suvaldyti savo emocijų ne-įstengė. – Pėstininkų pasirodymas reiškia, kad šie laukiniai pagaliau sutiko kautis kaip vyrai ir stoti į garbingą mūšį. Bet keista, Karališkieji skitai pėstininkų neturi.

– O ten ne Karališkieji skitai. Ką tik žvalgai pranešė: prie skitų prisidėjo dar kelios sarmatų gentys: galindai ir jotvyčiai, o dauguma pėstininkų – kimerai. Nors kai kurių žvalgų pranešimų aš nesuprantu. Atrodo, didelė dalis kimerų, o ir nema-žai galindų vadina save nemirtingaisiais. Gal tai nauja gentis?

– Ne, ne gentis, – atsiliepė Kornelijus, demonstruodamas savo žinias apie sarmatus. – Girdėjau, kad jų naujas karalius Vilgaudas taip vadina savo asmeninę kariuomenę.

– Vadinasi, ir Vilgaudas čia... Dabar viskas aišku, – linktelėjo Liucijus. – Geras mūšis bus. Girdėjau, jis dar nė vienos kovos nepralaimėjo. Net karingieji gotai nusprendė jam duoklę mokėti, kad tik nereikėtų į mūšio lauką prieš sarmatus stoti. Dar girdėjau, kad jis kažkokias naujoves įvedinėja, uostus prie Sarmatų vandenyno⁵ stato, pilis renčia. Ech ką čia supaisysi. Žiūrėk, jau pajudėjo. Eik į kairįjį sparną ir pasiimk visą kavaleriją. Pulsi jų raitelius va prie tos kalvos. Kai parblokši, smogsi jų pėstininkams į nugarą. Kimerai jie ar nemirtingieji – nesvarbu. Bėgs nuo mūsų kaip kiškiai nuo skalikų. Tik nedelsk... Aš su pėstininkais bandysiu išsilaikyti iki pat tavo puolimo.



Sarmatai nemėgo atviros kovos vyras prieš vyrą. Jie mieliau sukdavo aplink savo eikliais žirgais ir leisdavo strėlę po strėlės į lėtesnius priešininkus. Šį kartą viskas buvo kitaip. Iš pradžių atrodė, kad vėl lemiamą vaidmenį kovoje sarmatai skirs savo raitiesiems lankininkams, gebantiems ir puikiai mosuoti kardais, kai to pririekia. Vėliau viskas pasikeitė. Prieš geležimi kaustyta drausmingų legionierių rikiuotę stėjo lygiomis eilėmis išsirikiavę galingi sarmatų pėstininkai. Visi aukšti, stambūs ir stiprūs vyrai, jie, priešingai barbarų kovos įpročiams, nepuolė kiekvienas atskirai, kaip būrys ragus atstačiusių jaučių, bet kovojo kartu ir suderintai, kaip puikiai sustyguotas instrumentas. Sarmatų rikiuotė kažkuo buvo panaši į romėnų. Kiekvienas karys buvo dengiamas kaimynų skydais,

⁵ Taip romėnų laikais, o ir viduramžiais iki XVII amžiaus buvo vadinama Baltijos jūra.

bet turėjo užtektinai vietos ir smogti ar kirsti kardu. Raitieji lankininkai savo ruožtu lyg būrys peslių užgriuvo skubančią į puolimą romėnų kavaleriją.

„Liucijaus planas nepavyko, – atsiduso senis, rašydamas toliau. – O ir negalėjo pavykti. Mes tada dar taip nedaug žinojome apie naują sarmatų taktiką ir jų vadą Vilgaudą. Kada aš supratau, kad mes pralaimėjome? Tikrai ne tada, kai lengvoji Karališkųjų skitų kavalerija savo veržlumu sustabdė romėnų raitelių puolimą. Ne tada, kai pamačiau, su kokia jėga ir įniršiu spaudžia legionierius kimerų pėstininkai. Tada mes dar galėjome nugalėti. Liucijus buvo puikus karvedys. Jis visuomet viską numatydavo ir niekuomet nepasikliaudavo vienu planu. Laiku panaudoti rezervai dar daug ką galėjo pakeisti. Pralaimėjimo nuojauta mane aplankė tuomet, kai pamačiau dabar jau pagarsėjusį ir Mitridato karių prakeiktą geležinių raitelių pleišta.“

– Velnias, kas čia, – dar kartą nusikeikė Liucijus, rodydamas savo karininkams į kažką už sarmatų pėstininkų nugarų.

– Jupiteri, iš kur? – žioptelėjo vienas iš karininkų. – Iš kur šitie geležimi kaustyti raiteliai?

Tai, kas labai apstulbino romėnų karininkus, buvo keli šimtai raitų, pleištu išsirikiavusių sarmatų, lekiančių pro prasiskyrusių kimerų pėstininkų tarpą apstulbusių legionierių link. Šis manevras būtų ne tiek stulbinantis, kiek juokingas, jei ne raitelių išvaizda. Nuo kojų iki galvos kaustyti geležimi, jojantys ant stambiausių ir aukščiausių šarvuočių žirgų, kiekvienas jų priminė didžiulį tvirtovės bokštą. Sunkios puolančiųjų ietys, atrodė, gali vienu metu perverti po tris keturis romėnus. Kaip peilis per sviestą, taip geležinis pleištas perskrodė nespėjusių susivokti legionierių gretas. Nepadėjo jokia Liucijaus Verono patirtis ir gabumai. Nesustabdė šių tvirtovių nei rezervo būriai, nei atgal parsukubėję raitieji legionieriai. Gal, jei šie geležimi kaustyti vyrai būtų vieni mūšio lauke, Liucijus dar spėtų ką nors sugalvoti? Gal bandytų juos apsupti, o gal, kas turbūt veiks-

mingiausia kovojant su šarvuotais riteriais, kaip tokius karius praminė viduramžiais, pultų juos iš šono? Tačiau laiko rasti reikiamai taktikai romėnai neturėjo. Kaip nutrūkę nuo grandinės šunys sarmatų pėstininkai puolė geležinio pleišto puolimo sutrikdytus legionierius. Savo ruožtu raitieji sarmatų lankininkai parbloškė romėnų kavaleriją ir apsupo besiblaškančius XXI legiono vyrus. Žinoma, kova dar tęsėsi ilgai. Tai vienur, tai kitur, apie save subūręs būrį vyrų, koks nors romėnų karininkas bandydavo sustabdyti plūstančią sarmatų puolimo bangą. Tai vienur, tai kitur pražilęs legionierius pasispjaudydavo delnus ir, tvirtai įsiremęs į žemę, iki paskutiniųjų priešinosi skitų, jotvyčių ar gailindų raiteliams arba kimerų pėstininkams. Tačiau Kornelijus viso to nematė. Dar geležinio pleišto puolimo pradžioje jis su saujele raitų legionierių bandė užverti kelią tai šarvuotai lavinai ir... kaip ir reikėjo tikėtis, buvo parbloškštas, surištas ir atskubėjusių raitųjų sarmatų lankininkų nuvilktas tolyn. Nematė jis, kaip Liucijus Veronas krito su strėle krūtinėje, kaip vienas po kito žuvo ar buvo sugauti visi XXI legiono karininkai. Niekas iš romėnų nesugebėjo pasprukti. Kam pavyko išsiveržti iš siaubingų apsupties gniaužtų, per kelias dienas buvo sučiupti raitųjų sarmatų patrulių. XXI legionas tą dieną nustojo egzistuoti ir niekuomet jau nebepakilo į kovą.



Atsipeikėjo Kornelijus nuo švelnaus, bet ryžtingo pliaukštelėjimo per žandus ir išlikusio gyvo legiono karininko raginimo:

– Kornelijau, atsipeikėk. Neapsimetinėk, kad labai sužeistas. Apžiūrėjom tave... Nė žaizdelės, o nuo gumbo kaktoj dar niekas nemirė, – budino jaunąjį Scipioną niekada geros nuotaikos neprarandantis Justinianas.

– Jupiteris te nurauna tau ūsus, net numirti ramiai neleidi, – dūsaudamas ir trindamas didžiulį gumbą galvoje krenkštelėjo Kornelijus. – Gal vandens turi, nes burnoje vien smėlis ir dulkės.

– Aha... Kaipgi. Kurių galų reikėjo stačia galva nuo žirgo į tą smėlį pulti. Kaip dabar pamenu, žiūriu, ogi tu nusprendei pasivaikščioti, tik nulipt nemokėjai. Ech, niekis, tu niekuomet nebuvai geras raitelis, – linksmai šnekėdamas Justinianas padavė draugui indą su vandeniu. Šiaip Kornelijus tikrų draugų neturėjo. Tam trukdė arba jo aukšta kilmė, arba neįprasta sėkmė. Žmonės nelabai mėgsta tuos, kuriems sekasi. Taip, jaunąjį Scipioną gerbė. Galbūt kas nors paslapčia juo žavėjosi, tačiau nei tikros meilės, nei ištikimos draugystės Kornelijus iki šiol dar nebuvo patyręs. Vienintelis, kurį jis galėjo pavadinti savo draugu, buvo linksmuolis, dažnai vadinamas legiono siela, Justinianas. – Sarmatai visai svetingi šeiminkai. Va ir vandens davė, lovytes paklojo, – nuotaikingasis legionierius mostelėjo į akmeninius gultus, padengtus šiaudais. Tik dabar, sekdamas Justiniano rankos mostą, Kornelijus apsidairė. Išlikę gyvi legionieriai, nors Scipionas tikėjosi, kad iš tiesų išgyveno kur kas daugiau nei ši vargana dvidešimties žmonių grupelė, susispietusi ant šaltų grindų, buvo suvaryti į didžiulę duobę su vieninteliu išėjimu viršuje. Tvirtos plieninės grotos, dengiančios duobės viršų, netrukdė patekti saulės šviesai bei maistui ir vandeniui, kurį įkalintiems legionieriams nuleisdavo sargai.

– Ar seniai mes čia? – paklausė draugo Kornelijus.

– Gal dvylika valandų, jei teisingai sprendžiu iš saulės judėjimo, – gūžtelėjo pečiais Justinianas. – Jei tau rūpi, kas kiek laiko šiame viešbutyje maitina, žinok, per tą laiką maistą ir gėrimus pristatė tiesiai į kambarį jau du kartus.

– Dar gyvų yra, ar tai visi? – toliau klausinėjo Scipionas, šyptelėjęs iš draugo aiškinimų.

– Manau yra, – surimtėjo Justinianas. – Kai mane čia kišo, mačiau visą krūvą tokių duobių ir į visas grūdo mū-

siškius. – O štai kiek ilgai mes būsime gyvi – nežinau. Sarmatų kalbą moku tik tiek, kiek tu mane išmokei, bet žodis „gladiatoriai“ aplink skambėjo per daug dažnai, taigi neatrodo, kad būtų aptarinėjamos tik praėjusio mėnesio Romos arenos kovos.

– Manai, lieps kautis arenoje?

– Visko gali būti, – gūžtelėjo pečiais Justinianas. – Mes į nelaisvę paimtus sarmatus verčiam vergais arba gladiatoriumais, kodėl jie turėtų nuo mūsų skirtis? Žiūrėsime... Gal tu tiesiog imtum ir paklaustum sargybinių. Kalbą moki, tai ir panaudok bendram tikslui.

– Gal ir galėčiau, – sutiko Kornelijus.

– Ei, Jūs ten viršuje! – šūktelėjo romėnas prie duobės stovinčių sarmatų sargybinių būreliui. – Taip, taip, būtent Jūs visi, – pakartojo Kornelijus į jį pažvelgusiems priešo kariams.

– O, žiūrėk, vaikis žmonių kalba moka šnekėti, – tarsitelėjo vienas iš sargybinių savo draugams. – O tai visi iki šiol tik mūkė ir mūkė. Nė vieno suprantamo žodžio.

– Dar nežinia, kuri kalba žmonių, o kas mūkia. Išlindai čia iš girių su meškomis prisišnekėjęs, išgirdai, kaip civilizuoti žmonės kalba ir žandikaulis atvipo? – pyktelėjo Kornelijus už tokį lotynų kalbos apibūdinimą.

– Ach tu, suski, – net įraudo iš įsiūčio sarmatų sargybinis, iš kurio ką tik buvo pasityciota, bet jo kalbą nutraukė draugiškas kitų sargybinių juokas.

– Pričiuupo tave, Austėjau, – pliaukštelėjo pykstančiam draugui per nugarą greta stovėjęs karys. – Neputok. Gerą humoro jausmą romėnas turi. Retenybė tarp jų. Be to, mačiau, kaip jis kovėsi. Šaunus vaikis. Išmintingai savo vyrams vadovavo. Išklauskim jį geriau, po to atiduosim tau suvalgyti. – Šie žodžiai buvo palydėti dar griausmingesnio juoko. Šyptelėjo net pats Austėjas.

– Na gerai, romėne, ko norėjai? Kalbėk.

– Norėčiau pasišnekėti su Jūsų vadu apie belaisvių legionierių išpirką, – rimtai išdėstė savo prašymą Kornelijus.

– Keista, girdėjau kitus vado planus romėnų atžvilgiu, – gūžtelėjo pečiais su Scipionu kalbantis sarmatas, kuris, sprendžiant iš greta stovinčių sargybinių pagarbos, buvo tarp jų viršiausias. – Na ir kas tu toks, kad gali kalbėti visų legionierių vardu?

– Aš, Kornelijus Sula Scipionas, XXI legiono vado Liucijaus Verono pavaduotojas, Romos Respublikos senatorius, – išdidžiai dėstė savo titulus Kornelijus.

– Scipionas, sakai, – susimąstė romėno pašnekovas. – Garsi giminė...

– Austėjau, po trijų valandų atvesk visus iš šitos duobės į vakar baigtą rengti areną. Pašnekėsim su jais ten, – nurodė su legionieriumi kalbėjęs sarmatas ir apsisukęs nukubėjo į stovyklos gilumą, taip baigdamas visas kalbas. Daugiau su Kornelijumi niekas nebesišnekėjo. Dar kurį laiką pašūkavęs, bet pamatęs, kad yra absoliučiai ignoruojamas, Scipionas nurimo ir įsitaisė ant savo gulto.

– Na? – pareikalavo paaiškinimo ir vertimo Justinianas, iki tol kantriai laukęs pokalbio pabaigos.

– Pamatysim po trijų valandų, – tarstelėjo Kornelijus ir atpasakojo draugui visą pokalbį.



Pavadinti areną milžiniška galėtų nebent žmogus, per savo gyvenimą matęs tik valstiečio trobą. Išlepusiai romėno akiai vieta, kurioje buvo išrikiuota dvidešimt legionierių, labiau atrodė panaši į smėlėtą aikštę, apsuptą medinių keliaukščių žiūrovams skirtų suolų. „Geriausios vietos, matyt, skirtos vadams. O tas didžiulis krėslas centre – tikriausiai karaliaus sostas“, – kiek pašiepiančiai mąstė Scipionas, nužvelgdamas „areną“ ir aplink besibūriuojančius sarmatus.

– Dabar eikit prie karaliaus, – mostelėjo romėnams juos atvedusių sargybinių vyresnysis.

– Čia, prie to dėdės, kuris sėdi kėdėj aname gale? – pašaipiai pasidomėjo šalia Kornelijaus žingsniauęs Justinianas ir staiga nutilo.

– Tu matai tą patį, ką ir aš? – jau be lašo humoro balse linksmasis legionierius paklausė draugo. Tik po tokio klausimo Kornelijus atkreipė dėmesį į žmogų, sėdėjusį improvizuotame soste.

– Vienok..., – numykė Scipionas.

– Kaip tu jį pavadinai, kai jis ėjo šalin nuo duobės? – nekaltai pasiteiravo Justinianas. – Purvinu laukiniu? Pala, pala, prisiminiau. Susmirdusiu barbaru. Kai vertei, aš galvoju sprogšias iš juoko.

– Dabar tau taip pat linksma? – pyktelėjo Kornelijus.

– Ne, – sąžiningai atsakė jaunojo Scipiono draugas. – Dabar truputį baugu. Iškeikti patį sarmatų karalių Vilgaudą. Na ir atsitik tu man šitaip. Įdomu, apie kokią išpirką jis norės su tavimi kalbėtis?

– Manai, jis girdėjo? – su menka viltimi balse paklausė Kornelijus.

– Sakyčiau taip, jei jis tuo metu nebuvo tragiškai apkurtęs abiem ausim... Ai, vienu žodžiu... Žinoma, girdėjo. Tave girdėjo vyrai, užrakinti už penkiasdešimt metrų nuo mūsų gilios duobės dugne. O tu manai, kad sarmatas už dešimties metrų nuo tavęs galėjo kai ko neišgirsti?

Taip bešnekėdami draugai priėjo kitą arenos kraštą ir buvo išrikiuoti priešais juos stebinčio Vilgaudo akis.

– Purvini laukiniai ir suskretę barbarai sveikina galinguosius romėnus, – pradėjo karalius, pritariant draugiškai suošusiam aplinkinių juokui. Atrodo, visi aikštėje, žinoma, išskyrus romėnus, žinojo, ką jų atžvilgiu sumastė Vilgaudas. – Ar gerai išsimiegojot? Dėl maisto nusiskundimų neturit? – ironiškai tęsė sarmatas, toliau linksminantis aplinkiniams. – Tu, gerbiamas Scipione, turėjai kažkokių minčių dėl išpirkos. Dėstytk...

– Chm, – kiek pasimetęs krenkštelėjo Kornelijus. – Aš, Kornelijus Sula...

– Taip, taip, tai, – pertraukė jį Vilgaudas. – Prie reikalo. Ką siūlai?

– Norėčiau pasiūlyti auksinių monetų, po..., – tęsė Kornelijus.

– Nesvarbu. Mūsų tai nedomina, – mostelėjo ranka Vilgaudas. – Aš priimsiu išpirką, bet tai bus ne auksas. Išpirka bus vieno iš Jūsų galva, – tarė karalius, rodydamas ranka į Kornelijų ir Justinianą. – Kausitės vienas prieš vieną. Visi kiti romėnai bus padalyti į dvi grupes. Viena stovės kairėje pusėje ir taps laisva, jei laimės Scipionas. Kiti – dešinėje ir bus paleisti, jei laimės antrasis karininkas. Ar supratot mane?

Justinianas tiesiog nustėro. Dingo visas jo linksmumas ir iškalba. „Gudrus gyvatė. Dabar pusė vyrų nuoširdžiai trokš mano mirties, o kita pusė – Kornelijaus“, – galvojo legionierius, apžvelgdamas niūrius romėnus. Užtat sarmatai linksminosi iš širdies. Dauguma girdėjo apie baisų romėnams į nelaisvę pakliuvusių gentainių likimą, todėl jiems labai patiko toks pasipūtusių legionierių supjudimas tarpusavyje. Nebijojo tiktai Kornelijus. Priešingai, jaunas Scipionas ne juokais įtūžo.

– Kam gaišti laiką? – nuskambėjo arenoje romėno balsas, nutildydamas šurmulį. – Geriau iš karto mane nužudykit, nes aš nesiruošiu kautis su legionieriais.

– Matei, koks drąsuolis, – šyptelėjo Vilgaudas. – Berniuk, ar tu toks narsus, ar tiesiog neturi vaizduotės? Kažkur girdėjau, kad drąsiau si tie, kuriems trūksta gebėjimo įsivaizduoti galimas pasekmes. Tu iš tokių?

– Iš tokių, ne iš tokių..., – atkirto Kornelijus. – Galite tyčiotis, žeminti, šaipytis. Jūs nugalėtojai. Tik atminkit, romėnų karininkui užteks garbės ir išdidumo pasitikti mirtį. Aš nebūsiu šio spektaklio dalimi ir su savo legionieriais nesikausiu.

– Užteks garbės ir išdidumo, sakai, – sarmato linksmumas dingo, užleisdamas vietą rimčiai ir net dalelei liūdesio, nuskambėjusio Vilgaudo balse. – Berniuk, patikėk manimi, labai nedaug pastangų prireiktų, kad ta tavo garbė ir išdidumas išsisklaidytų kaip gėstančio laužo dūmeliai. Ar supranti, kad atsisakęs kautis, pasmerki savo vyrus mirčiai? Tau tai nesvarbu?

– Svarbu, bet geriau mirtis, nei vykdyti tokias užmačias. Galbūt legiono vyrai mane prakeiks, galbūt jų artimieji keršys mano giminėms, bet aš su savo draugais nesikausiu. Norite patirti malonumą, leiskite man kautis su bet kuriuo iš jūsų.

– Aišku, – linktelėjo Vilgaudas ir mostelėjo ranka arčiau siai romėnų stovinčiam sargybiniui. – Nužudyk jį.

Sarmatų karys iškėlė kardą ir ryžtingai žengė prie nepaklūstančio legionieriaus. Jei kam ir atrodė, kad tikros mirties akivaizdoje Kornelijus išsigąs, turėjo skaudžiai nusivilti. Jaunasis Scipionas suprato, kad artėja gyvenimo pabaiga, bet gal įniršis, o gal, kaip sakė Vilgaudas, vaizduotės stoka arba, kaip dažnai atsitinka jauniems ir nesubrendusiems, bet karštagalviams vaikinams, negalėjimas patikėti savo mirtingumu lėmė tai, jog romėnas žiūrėjo į artėjantį kardą ir nesiruošė nusileisti.

– Stok, – nuskambėjo karaliaus įsakymas, sustabdydamas prie legionieriaus galvos besileidžiančią su kardu sargybinio ranką. – Matau, jaunuolis užsispyręs ir taip mes nieko nepasieksime. Pabandom kitaip. Berniuk, kažką minėjai apie kovą su bet kuriuo iš mūsų šikių. Ką gi, aš nusprendžiau suteikti tau galimybę pasirodyti. Kovosi be ginklų, plikomis rankomis du kartus iš eilės. Pirmą kartą prieš tave stos tau jau pažįstamas Austėjas. Atsimeni, kaip tyčiojais iš jo vakar. Jei liksi gyvas, tuo aš smarkiai abejoju, stosi prieš mane. Mudu taip pat turime nebaigtų reikalų. Tiesa, dar vienas dalykas. Jei laimėsi prieš Austėją, aš pažadu tavęs nežudyti. Supratai?

– Supratau, bet man nereikia tavo nuolaidžiavimų. Nugalėsiu ir tavo karį, ir tave, – išdidžiai atrėžė Kornelijus.

– Gal, – gūžtelėjo pečiais Vilgaudas. – Nors nemanau. Bet kokių atveju, jei nugalėsi mus abu, absoliučiai visi legionieriai bus laisvi be jokių papildomų sąlygų. Maža to, duosiu jiems maisto, vandens ir net arklių, kad greičiau parsigautų namo. Jei nugalėsi Austėją, bet pralaimėsi man, pažadu nežudyti nė vieno taviškio, o mes vėl grįšime prie išpirkos klausimo. Šį kartą apsiribosime auksu. Ar tau įdomu, kas bus, jei pralaimėsi?

– Ne, – vis dar niršdamas atkirto Kornelijus. – Ar mane gali dominti tai, ko nebus.

– Gerai, berniuk, aš tau vis tiek pasakysiu. Jei pralaimėsi pirmąją kovą, tavo legionierių likimą spręs visi čia susirinkusieji balsavimu. O dabar, pasipūtęs gaidžiuk, ruoškis kovai.



Žiūrovai draugiškai suošė sveikindami įžengusį į areną Austėją. Prie bendrų linksmybių neprisidėjo tik niūrių legionierių būrelis, aiškiai netikinčių, kad jų vadas galės plikomis rankomis įveikti, atrodo, nenugalimą karį. Iš tiesų, jei kas vertintų kovotojus pagal jų išvaizdą, neduotų Kornelijui nė menkiausių galimybių laimėti šią dvikovą. Gigantas šviesiaplaukis sarmatas buvo visa galva aukštesnis už romėną, kuris gimtojoje Romoje buvo laikomas ganėtinai aukštu vyru. Skyrėsi ne tik kovotojų ūgis, bet ir jų sudėjimas. Austėjas galėjo pasigirti raumenimis, kurie nedarytų gėdos jokiam Antikos laikų didvyriui, ir šalia liekno bei kiek liesoko Kornelijaus atrodė kaip Galiotas šalia Dovydo. Todėl suprantama, kodėl niekas netikėjo legionieriaus pergale. Niekas, net Justinianas, šioje arenoje nežinojo, kad nuo mažens Kornelijus mokėsi pas patį geriausią Romos imtynininką, kadaise šlovingai pasirodžiusį

Respublikos arenose ir nusipelniusį laisvės, po to Scipionų šeimos dvare mokiusį jaunojo romėno tėvui priklausiusius gladiatorius. Beveik po dvidešimties metų alinančių treniruočių Kornelijus kovoje be ginklų tapo pavojingu priešininku bet kam, net pačiam stipriausiam ir labiausiai patyrusiam gladiatoriumi. Dabar, laukdamas artėjančio Austėjaus, jaunasis Scipionas stoji į klasikinę graikų imtynininkų⁶ kovos pozą. Tik vienas žmogus įvertino tą grakštumą ir judesių lengvumą, kuri romėnas pademonstravo ruošdamasis dvikovai. Tai buvo Vilgaudas. Tylėdamas karalius atsistojo ir pradėjo judinti rankas bei kojas, šildydamas nuo ilgesnio sėdėjimo kiek pastirusius raumenis. Jis žinojo, kad Austėjaus pralaimėjimas jau nulėmtas. Tačiau pats sarmatų gigantas šito dar nesuvokė. Pasikliaudamas savo milžiniška jėga, jis puolė romėną ir pabandė smogti jam atsivedėjęs dešine ranka. Tokiu smūgiu sarmatas galėdavo parblokti lokį, tačiau romėno jis net nepasiekė. Priešingai, galiūnas net pats nepajuto, kaip atsidūrė ore ir šleptelėjo ant žemės. Kornelijus tiesiog pasisuko, sučiupo pro šalį skriejančią ranką ir kaip svirtu pasinaudojęs savo dubeniu, bloškė sarmatą per save ant žemės. Šį kartą patenkinti suošė legionieriai. Vyrai, atrodo, patikėjo, kad jiems atsirado šansas ištrūkti gyviems. Neleisdamas Austėjui atsikvošėti, jaunasis Scipionas žaibiškai užsirangė pargriuvusiam priešininkui ant nugaros, apsvijo jo raumeningą kaklą savo rankomis ir, įrėmęs petį į sarmato sprandą, pradėjo dar Aleksandro Makedoniečio laikais naudotą smaugimo veiksmą. Nežinia kiek dar būtų atsilaukęs Austėjas, jei ne valdingas Vilgaudo balsas, nuskambėjęs arenoje.

– Užteks! Austėjas pralaimėjo. Paleisk jį, romėne. Aš pripažįstu tavo pergalę.

Purtydamas nuo savęs dulkes, Kornelijus pakilo ir žengė pasitikti naujo priešininko. Šypsena žaidė romėno veide.

⁶ Tuometinės graikų imtynės labiau priminė dabar vykstančias kovas be taisyklių.

Ką tik jis įveikė galingą kari, kuriam padėjo atsikelti keli sarmatų sargybiniai. Ir įveikė ne bet kaip, o vienu vieninteliu tobulai atliktu veiksmu. Mokytojas juo didžiuotųsi. Ši kova turėjo būti lengvesnė. Vilgaudas buvo tik keliais centimetrais aukštesnis ir tik nežymiai stambesnis už patį Scipioną. Be to, karalius, Kornelijaus manymu, negalėjo būti stipresnis už savo geriausią kovotoją. Juolab kad artėjo jis nuleidęs rankas ir nenaudodamas jokių kovinių stovėsenų. Tačiau šį kartą priešininko išvaizda ir elgesys apgavo romėną. Žaibišku greičiu į priekį šovusią Vilgaudo ranką jis dar sugebėjo atmušti, bet antro smūgio net nepastebėjo ir nesuvokęs, kas nutiko, buvo parbloškštas ant žemės. Žinoma, tame nebuvo nieko nuostabaus. Nei senovės Graikijoje, nei Romos Respublikoje pakirtimas kojomis pritūpus nebuvo plačiai žinomas ir naudojamas. Vilgaudas apgaulingai mostelėjęs dešine ranka ir nukreipęs legionieriaus dėmesį, pritūpė ir sukdamasis aplink savo ašį stipriai kirto koja per priešininko pakinklius. Kova dar nesibaigė. Gerokai atsargesnis ir atidesnis Kornelijus iš lėto pakilo nuo žemės ir pasiruošė priešintis. Šį kartą jis savęs neapgaudinėjo matydamas laisvą ir nerūpestingą priešininko stovėseną. „Akys... Kai priešininkas per greitas ir nespėji sekti jo judesiu, stebėk akis. Jos visada išduoda ketinimus“, – kartojo Kornelijus mokytojo žodžius. Nežinia, ar jo mokytojas klydo, ar tiesiog niekada nebuvo sutikęs panašaus lygio kovotojo kaip Vilgaudas, bet sarmato ketinimų neišdavė nei akys, nei rankos ar kokia kita kūno dalis. Staiga Vilgaudo pėda atsiplėšė nuo žemės ir tiesiog nesuvokiamu greičiu trenkė Kornelijui į pilvą. Romėnas ne tik nespėjo atmušti smūgio, jis apskritai tik akies krašteliu sugebėjo pastebėti, kad priešininkas iš viso pajudėjo. Tuo tarpu Vilgaudas, atrodo, net nepakeitė pozos. Lėtesnės reakcijos stebėtoji galėjo pasirodyti, kad sarmatas stabtelėjo prieš romėną, o tas tiesiog nei iš šio, nei iš to nuskriejo į šalį. Pagarbi tyla ir susižavėję romėnų karių žvilgsniai rodė, kad žiūrovai įvertino Vilgaudo

meistriškumą. Tik kelios moteriškės, vienos iš tų, jau mirtų lėtesnės reakcijos ypatų, vis klausinėjo šalia stovinčių vyrų, kas vis dėlto arenoje nutiko ir kodėl tas legionierius taip iš pažiūros skaudžiai tėsėsi ant žemės. Viskas, ką vėliau atsiminė Kornelijus, tebuvo stiprus skausmas pilvo srityje ir šlykštus suvalgyto bei išvemto maisto skonis burnoje. Jau po geros valandos atsigavęs ir gulėdamas ant savo gulto toje pačioje duobėje Scipionas galvojo, koks naivus ir kvailai savimi pasitikintis jis atrodė sarmatų karaliui. „Šitas vyras galėjo mane užmušti vienu rankos judesiu. Kas galėjo žinoti, kad tokie meistrai dar vaikšto po šią žemę? Teisus vis dėlto buvo mano Mokytojas sakydamas, kad nėra pasaulyje neįveikiamų žmonių. Visada atsiranda kas nors stipresnis, greitesnis ar taiklesnis. Štai ir atsirado kur kas geresnis kovotojas, nei aš kada nors galėsiu tapti.“



– Na ir ką sutarėte? – pašoko nuo gulto Justinianas, matydamas grįžtantį po pokalbio su Vilgaudu Kornelijų. Praėjo trys dienos nuo išimintinų visiems įvykių arenoje. Romėnai jau nebegyveno duobėse, o išsikūrė specialiai jiems pastatytose erdviuose palapinėse. Aplink vis dar vaikščiojo grėsmingi sarmatų sargybiniai, bet legionierių gyvenimo sąlygos pagerėjo iš esmės.

– Sutarėme, kad išpirkai pakaks tavo galvos, na gal dar reprodukcinės sistemos, – plačiai šypsodamasis išpyškino Scipionas.

– Na jau ne! – šuktelėjo Justinianas ir, vaidindamas labai išsigandusį, abiem rankomis užsidengė apatinę kūno dalį. – Dėl galvos dar ir galėčiau sutikti. Vis tiek daug kam ji atrodo kaip nefunkcionuojantis priedas prie mano kūno, bet dėl kito daikto, tai atleisk... Griežtai ne... Romoje jis labai paklausus, – tarškėjo Justinianas, Respublikos sosti-

nėje garsėjęs kaip vienas didžiausių mergišių. – Žinai, negaliu apvilti merginų... O jei rimtai, ką sutarėte?

– Rimtai... Sutarėme dėl auksinių monetų skaičiaus. Visi vyrai bus paleisti rytoj. Į kelionę jiems bus įdėta pakankamai maisto ir vandens. Vilgaudas pažadėjo duoti šimtinę darbinių žirgų ir keliasdešimt vežimų mantai susikrauti.

– Visai neblogai. Ilga bus kelionė atgal, prasivėdinsime, – šyptelėjo Justinianas.

– Mes abu nekeliausim. Liksime su sarmatais kaip įkaltai ir lauksime, kada už mus sumokės išpirką. Galėsime išvykti tik tada, kai sutartas skaičius auksinių monetų bus pristatytas Vilgaudui.

– Praeis pusmetis, jei ne daugiau. Išprotėsime čia tarp šitų bekraščių stepių, – liūdnai palingavo galva Justinianas.

– Na visų pirma, kiek aš supratau, tik išvykus legionieriams, keliausime su karaliumi į jų sostinę ir gyvensime tenai. O, be to, tau tikrai neteks liūdėti. Sarmatų moterys garsėja savo grožiu. Negi toks šaunus vaikiną kaip tu iš pačios Romos, kuriam tikrai negalės prilygti nė vienas iš vietinių barbarų, neras naujų ir plačių „ganyklų“.

– Gal tu ir teisus? – jau gerokai linksmiau nusišypsojo Justinianas, kuriam labai patiko draugo kalbos apie plačias „ganyklas“. – Kaip manai, ar Roma sumokės tai, ką tu pažadėjai? Atsimeni istoriją? Pirmasis Pūnų karas. Buvo sudaryta taika ir pažadėta išpirka už į nelaisvę patekusius legionierius, bet Senatas atsisakė mokėti. Ar nepasikartos tas pats ir dabar?

– Neturėtu, – palingavo galva Kornelijus, toli gražu nešitikinęs Senato geranoriškumu. – Tėvas kreipsis į Pompėjų ir Krasą. Girdėjau, kad mūsų šeima ne vieną paslaugą šiems vyrams yra padariusi. Jie tikrai privers Senatą vykdyti mano susitarimą.

– Gal tu ir teisus, – kiek nurimo Justinianas, patikėjęs draugo žodžiais. Gi Kornelijus nesijautė toks ramus. Visą gyvenimą augęs įtakingoje ir politikoje dalyvaujančioje šeimoje, jis puikiai žinojo, kad Respublikoje labai dažnai pamiršta-

mi pažadai ir išduodami draugai. „Tikėsime, kad ir Pompėjui, ir Krasui bus naudinga palaikyti draugiškus santykius su mano šeima. Cezario pakalikai jau kuris laikas suka uodegas aplinkui Scipionus. Pompėjus tikrai nenorės prarasti tokių įtakingų sąjungininkų ir pastumti juos į Cezario glėbį. Na pažiūrėsime... Dabar nėra dėl ko kvaršinti galvos. Vis tiek nieko negaliu pakeisti“, – šios mintys gana raminausiai veikė Kornelijų, kuris vos tik išsitiesė ant savo gulto, tuojau pat ir užsnūdo.



Kornelijus buvo nemažai girdėjęs apie stebuklingus pokyčius Sarmatų karalystėje per paskutinį dešimtmetį. Dažnai Scipionų dvare besilankantys pirkliai vienas per kitą porino, kokie tiesūs ir lygūs ten esą keliai, kaip saugu keliauti pirkliams, kaip plečiasi ir gražėja karalystės sostinė Sarumas netoli Chrono upės⁷. Tačiau Kornelijus niekada nemanė, kad tose šnekose daugiau tiesos nei melo. „Kaip gali tik prieš dešimtmetį susikūrusi karalystė, iki tol buvusi laisva daugiau nei penkiasdešimties genčių sąjunga, taip aukštai pakilti. Barbarai niekuomet negalės tiesti geresnių kelių ar statyti gražesnių namų už romėnus. Tai tiesiog neįmanoma, – tada galvojo jaunas Scipionas. – Žinoma, išpūdinga, kad Karalystėje staiga atsirado valstybinė kalba, kurios mokytis privalėjo kiekvienas valstybės ribose gyvenantis sarmatas. Anksčiau jie vienas su kitu sunkiai galėjo susikalbėti. Štai samogitai⁸ nesuprasdavo, ką šneka alanai, o sūduviai vargiai susišnekėdavo su kimerais. Šiandien jie bent jau supranta vienas kitą“, – dažnai mąstydavo Kornelijus. Dabar jis suvokė, kokios neteisingos tada buvo jo mintys. Pasirodo, pirkliai ne tik nepagražindavo

⁷ Chronu tuo metu buvo vadinamas Nemunas.

⁸ Tai senasis žemaičių pavadinimas.

esamos padėties, bet ją netgi sumenkindavo. Keliai iš tiesų buvo tiesūs ir platūs, grįsti akmenimis taip lygiai, jog vežimo raitai per juos važiuojant net nebildėdavo. Kur ten Romos keliai... Net Damaske, visame pasaulyje garsėjusiame savo meistrais, tokių dalykų Kornelijus nematė. Kaip grybai po lietaus šalikelėse dygo kaimeliai ir užėigos. Raitieji pasiuntiniai (tik vėliau Kornelijus sužinojo, kad Karalystėje visu pajėgumu funkcionuoja pašto tarnyba) zujo ten ir atgal. Tai šen, tai ten matėsi pakelės sargybos įtvirtinimai. „Plėšikauti šiuose kraštuose nėra jokių galimybių“, – mąstė Kornelijus, žiūrėdamas į rūsčius kelią ir pakelės gyventojus saugančių vyrų veidus. Viskas – daug kur „verdantys“ statybų darbai, išmoningai papuoštos gyventojų trobos, didelės gyvulių bandos ir dirbamų laukų plotai – bylojo apie Karalystės klestėjimą. „Taigi kodėl, būdami tokie pasiturintys, jie dar plėšia aplinkines tautas?“ – liūdnai mąstė Kornelijus, prisiminęs Karališkųjų skitų antpuolius į Respublikos teritoriją. Anksčiau jis su tam tikra užuojauta galvojo, kad sarmatų gentys taip elgiasi verčiamos būtinybės, tačiau dabar, pamatęs savo akimis tikrąją padėtį, jaunas Scipionas pakeitė nuomonę. „Negi jie tėra paprasčiausiai plėšikai?“ – liūdnai mąstė Kornelijus. Kartą jis apsisprendė ir nutaikęs proga apie tai paklausė Vilgaudo.

– Maniau, pats viską suprasi, romėne, – šyptelėjo Vilgaudas, išgirdęs klausimą. – Ką gi, pabandyčiau paaiškinti. Prieš dešimtmetį aš galutinai suvienijau visas europinių sarmatų gentis. Jos tapo vieningos kaip kumštis ir po pergalių prieš visada mūsų žemių besigviešiančius gotus pajuto tikrą savo jėgą. Kaip manai, kas atsitinka, kai tauta pradeda „mankštinti sustiprėjusius raumenis?“

– Karas?

– Teisingai, puikiai žinai istoriją. Karas ir karas prieš visus. Aš nenoriu karo. Labiau man patinka kurti nei griauti. Todėl visą griauenamą energiją pabandžiau nukreipti kita linkme – kūrybos ir statybų. Tačiau po kažkiek laiko pastebėjau, jog dar nemažai jaunų karštų galvų, norinčių šuoliuoti

ant žirgo, mojuoti kardu ir plėšti kaimynus. Teko sukurti taisykles. Dabar kiekviena gentis, kai tik panorės, galės rengti plėšikiškus reidus į kaimynų teritorijas su sąlyga, kad pusę gauto grobio atiduos į Karalystės išdą. Už viską yra atsakingi genties seniūnai. Tik jie suteikia leidimus puldinėti kaimynus, tik jie dalija grobį ir t. t. Kiekvienas dalyvavęs reide be genties seniūno leidimo baudžiamas mirtimi. Jei mano sumanymas pavyks ir pagaliau dings gentys bei visoje Karalystėje bus tik viena tauta, tada už tokius antpuolius bus atsakingi karaliaus vietininkai konkrečioje teritorijoje.

– O Karalystė, gaudama grobio dalį, savo ruožtu saugos gentis nuo priešų, su kuriais jos pačios nesusitvarkytų, – tęsė mintį Kornelijus.

– Labai teisingai, romėne. Būtent taip. Nors ir nekaip skamba, bet tokiais savo veiksmais gelbsčiu visas aplinkines tautas nuo didžiulio ir viską griaunančio karo.

– Kuris būtų pražūtingas Jums patiems, jei prasidėtų mėtė su Roma, – pasitikinčiu balsu pataisė Vilgaudą legionierius.

– Nebūk toks įsitikinęs, romėne. Aš Jūsų legioną sutriuškinau su vienos iš genčių, Karališkųjų skitų, pajėgomis ir keliais tūkstančiais savo asmeninės gvardijos karių. Prieš Jus stoji vyrai tik iš kelių pasienio sričių, kuriose gyvena Karališkieji skitai. Kita genties dalis net nepakilo kovon. Pagalvok, kokią jėgą aš suburčiau, pakėlęs penkiasdešimt dvi gentis. Iš Romos nepaliktų akmens ant akmens. Tačiau man to nereikia. Aš turiu savo Romos Respublikos likimo viziją ir darysiu viską, kad tavo tėvynė išliktų stipri ir stabili. Štai Jūsų priešas Mitridatas. Man jis taip pat ganėtinai įkyrėjo. Įsivaizduoji, atsiuntė reikalavimą užleisti jam dalį Karalystės teritorijos arba prisijungti prie karo su Roma. Išsišokėlis...

Kornelijus tada nieko neatsakė, nelabai tikėdamas Vilgaudo žodžiais. Tačiau po kelių metų, matydamas, kaip Mitridatas, praradęs kare su sarmatais didžiąją dalį savo kariuomenės, nesugebėjo pasipriešinti Pompėjui, eilinį kartą pakeitė savo nuomonę. Nors ir nebūdamas labai religin-

gas, tą patį rytą, kai atėjo žinia apie Pompėjaus triumfą, jaunasis Scipionas nuėjo į Jupiterio šventyklą ir paaukojo auką už tai, kad Romai niekuomet netektų kariauti su Sarmatų karalyste.



Minios žmonių, suplūdusių į gatves, džiaugsmingai mąjo iš lėto judančiai triumfo eisenai. „Kaip visa tai panašu į Romą, sugrižus pergalingam karvedžiui. Toks pat džiaugsmas, tokios pat gėlės, metamos po arklių kojomis. Sunku prisipažinti, bet karių gretos atrodo ne mažiau išpuodingai nei Romos legionai“, – mąstė Kornelijus, stebėdamas besidžiaugiančius Sarumo miesto gyventojus. Iš tiesų, sunku būtų nesutikti su romėnu. Lygios raitųjų lankininkų gretos, išsiskiriančios visiškai vienodais smailiaviršiais šalmais, galingi sunkiosios kavalerijos vyrai, pasidabinę saulėje spindinčiais šarvais, vieningai koja kohon žengiantys kimerų pėsčininkai ir vėliavos, dešimtys raudonų vėliavų su centre pavažduotu šuoliuojančiu sarmatų vyčiu. „Jei viskas ir toliau klostysis ta pačia linkme, greitai šis raitasis vytis taps ne mažiau žinomas nei Romos erelis, – mąstė jaunasis Scipionas – Tik nežinia, ar tai gerai pačiai Romai?“

Pagaliau eiseną pasiekė valdovo rūmus. Po trumpos kalbos, kurioje Vilgaudas papasakojo susirinkusiems apie nedidelių nuostolių pareikalavusią šaunią pergale, tuo dar kartą sukeldamas garsius džiaugsmingus šūkius, karalius paliko beprasidedančią visuotinę šventę ir kartu su pačiais artimiausiais patarėjais bei karininkais pasuko į rūmus. „Iš tiesų, – paskendęs mintyse Kornelijus stebėjo aplinkinius, – sarmatų moterims pasisekė žymiai labiau nei romėnėms. Beveik visi jų vyrai sugrižo. Pagalvok tik, kaip sakė Vilgaudas, sarmatų žuvo ne visa šimtinė. Tuo tarpu pusė mano legiono vyrų galvas padėjo tame nelemtame lauke.“

– Romėnai, Jūs eisite su manimi ir būsite mano svečiai, – nutraukė Kornelijaus mintis skambus Vilgaudo balsas. – Skirsiu Jums kambarius savo rūmuose. Tačiau prieš tai apžiūrėsimė urvinius liūtus. Ką tik man pranešė, kad rūmų kieme narvuose manęs laukia du puikūs šių, kaip aš maniau jau išnykusių, gyvūnų egzemplioriai. Pasamdžiau geriausius medžiotojus, kad juos gyvus sugautų. Kol buvome žygyje, žvėris pristatė tiesiai man į rūmus. Einam, nekantrauju apžiūrėti.



Kornelijus dar niekada nebuvo matęs tokių didingų žvėrių. Beveik dvigubai stambesni už Azijos liūtus, kuriuos jaunasis Scipionas stebėdavo gimtosios Romos arenose, žvėrys atrodė lyg nužengę iš praėjusių amžių legendų apie dievus ir jų sargus.

– Tai bent kačiukai, – pirmasis tylą nutraukė Austėjas, prieš tai švilptelėjęs iš nuostabos. – Ar jie dramblius medžioja?

– Dėl dramblių nežinau, bet tose vietose, kur juos aptiko, šie žvėrys buvo labai įjunkę į laukinius jaučius, – neatsigrėždamas paaiškino Vilgaudas. Visi matė, koks susijaudinęs ir susižavėjęs karalius stebėjo galingus gamtos kūrinis.

– Ką veiksėte su jais, – pagarbiai pasiteiravo Kornelijus. – Naudosite gladiatorių kovose? – gal romėnas būtų dar ko nors paklauses, bet jo kalbą pertraukė vieningas juokas.

– Kur? – iš pradžių nesupratęs perklausė Vilgaudas. – Gladiatorių kovose? Jūs, romėnai, kur kas labiau pasipūtę nei aš galvojau. Negi manai, kad paprotys rengti gladiatorių kovas paplitęs kur nors toliau už Romos Respublikos ribų? Jei taip, aš tave nustebinsiu – mes nerengiamo gladiatorių kovų. O liūtus aš paprasčiau sugauti, nes noriu išsaugoti šitą veislę. Čia turbūt paskutiniai savo rūšies egzemplioriai. Nusprendžiau įkurti žvėryną, kur galėčiau surinkti ir veisti visus nykstan-

čius žvėris. Rytoj pasiūsiu medžiotojus ieškoti urvinių lokių. Kažkur girdėjau dar gigantiški briedžiai gyvena...

Vilgaudas turbūt dar nemažai galėtų šnekėti apie savo planus, bet liūtas, kuriuo jis taip žavėjosi, aiškiai parodė, jog visiškai nenori tapti būsimo žvėryno dalimi. Nežinia, ar narvas buvo nekokybiškas, ar žvėris pasirodė kur kas stipresnis nei manyta, bet liūtas, visą laiką blaškėsis už groto, galiausiai visu savo svoriu metėsi ant jį kalinusių metalinių virbalų ir išvirto laukan su sulūžusio narvo likučiais. Greičiau, nei kas spėjo susivokti, „kačiukas“, kaip jį pavadino Austėjas, dėl nežinomos likimo užgaidos metėsi ne ant aplink zujančių tarnų, o negaišdamas nė akimirkos tiesiu taikymu puolė netoliese stovėjusį Vilgaudą. Kornelijus, jau gerokai vėliau, vis savęs klausinėjo: kodėl jis aklai ir nemaštydamas šoko gelbėti sarmato? „Gal jis jau tada buvo mane sužavėjęs? O gal tai buvo likimas?“ – niekaip negalėjo rasti teisingo atsakymo romėnas. Kaip ten bebūtų, būtent jaunas Scipionas sureagavo greičiau nei kiti ir, griebęs sunkų padėklą su vaisiais, per dalį sekundės pastojo kelią tai gaivališkai gamtos jėgai, kurią savyje įkūnijo žvėrių karalius. Spėjęs iš visų jėgų trenkti liūtui savo improvizuotu ginklu, romėnas čia pat gavo tokį smūgį letena, nuo kurio kaip vilkėlis nuskriejo kelis metrus į šoną. Tos sekundės, kurią savo poelgiu laimėjo Kornelijus, pakako, kad žvėris būtų sustabdytas. Jau po akimirkos ant liūto nugaros atsidūrė Austėjas, iš visų jėgų gniauždamas jo kaklą. Milžino sarmato rankos savo dydžiu beveik nenusileido didžiulio lokio letenomams, o jose pūpsantys raumenys, atrodo, buvo pajėgūs demonstruoti Heraklio vertą jėgą. Žinoma, joks žmogus vienas ilgai negalėtų priešintis urviniam liūtui, tačiau šis gigantas sargybiniis nebuvo vienas. Jam užteko sulaikyti be-siplėšantį žvėrį tik kelias sekundes, ir tada jau gera dešimtis karaliaus sargybinių apipuolė liūtą, kaip bitės į jų avilį įsiveržusią širšę. Po minutės žvėris surištomis letenomais ir apvyniotu snukiu bejėgiškai urgzdamas gulėjo tame pačiame narve, iš kurio buvo išrūkęs.

– Žinai, aš tokių vyrų niekur nemačiau, – kitą dieną Justinianas pasakojo apie įvykį nuo liūto smūgio atsigavusiam Kornelijui. – Nė vienas iš jų net akimirkai nesudvejojo ir negalvojo slėptis ar gelbėtis. Maža to, prisiminę savo karaliaus norus, nė vienas net nesiekė savo ginklo. Žvėris buvo sutramdytas plikomis rankomis. Velniškai stiprūs kariai... Įsivaizduoji, tik keli atsipirko įbrėžimais, o kiti, tarp jų ir Austėjas, liko visiškai sveiki. Gaila, nematei, kaip jis tą pabaisą prismaugė. Maniau, tik mituose ir padavimuose didvyris gali plikomis rankomis nugalėti liūtą. Jei tas vyrukas būtų arenoje ir kovotų su paprastu iš Azijos atgabentu liūtuku⁹, „katinėlis“ neturėtų jokių šansų. Kaip tu sugebėjai Austėją įveikti? Galva neišneša.

– Ne vien jėga viską lemia, – šyptelėjo Kornelijus ir vėl nūgrimzdo į gilų miegą. Jei romėnas nebūtų užmigęs, jis girdėtų ir tolesnį draugo susižavėjimo kupiną pasakojimą, kuris lietė tik jaunąjį Scipioną. – Tu, drauguži, tikras didvyris. Seniai tave pažįstu, bet niekada nebūčiau pagalvojęs, kad esi toks narsus. Turbūt nepameni, bet Vilgaudas po to tave ant savo rankų iki šitos lovos atnešė. Geriausiai savo gydytojus pakvietė ir prisakė tave slaugyti. Mes dabar rūmuose lyg ir garbingi svečiai. Sargybinių akyse tu iš niekingo romėno tapai tokiu pat vyru kaip ir jie. Pats Austėjas atbėgo pasidomėti, kaip tu jautiesi. Atsimeni, šis vyrukas tavęs ganėtinai nemėgo? Viskas pasikeitė... Ir man šiek tiek šlovės teko, – šelmiškai šyptelėjo Justinianas, prisiminęs tą dailutę sarmatų merginą, su kuria labai maloniai ir smagiai praleido praėjusią naktį.



„Toliau viskas buvo kaip sapne. Treniruotės su Vilgaudu ir Austėjumi, kalbos iki nakties, pasivaikščiojimai po įstabaus grožio miestą ir Gvida...“, – senis padėjo į šalį

⁹ Azijiniai liūtai buvo šiek tiek smulkesni ir mažesni už afrikinius.

plunksną ir atsiduso prisiminęs tą neapsakomą jausmą, kuris lydėjo jį per gyvenimą nuo to momento, kai sutiko savo būsimąją žmoną. Kovodamas su pagunda aprašyti savo meilės istoriją, romėnas papurtė galvą ir nusprendė: „Tai nesvarbu šiam pasakojimui. Buvau laimingas ir linksmas, bet kam tai dabar įdomu. Svarbiausia šioje istorijoje mano pokalbis su Vilgaudu, praėjus keturiems mėnesiams po mūsų viešnagės Sarumo mieste pradžios.“



– Ar galiu prisijungti, Jūsų didenybe, – paklausė Kornelijus, priėjęs prie parke sėdinčio sarmato. Romėnas jau kelias minutes stebėjo labai nusiminusį Vilgaudą, kuris, atsiskyręs nuo apsaugos ir rūmų patarnautojų, liūdnai žiūrėjo į tekantį mėnulį. „Dar niekada nemačiau jo tokio paniurusio, – galvojo Scipionas, artėdamas prie sarmato. – Paprastai jis būna toks veiklus ir energingas, o dabar..“

– Sėskis, – gūžtelėjo pečiais Vilgaudas. – Tik turiu iš karto išpėti, aš tau nebūsiu labai mielas pašnekovas.

– Nesvarbu, – mostelėjo ranka, lyg nuvarydamas blogas mintis Kornelijus. – Negi žmonės gali bendrauti tik tada, kai jie puikios nuotaikos, linksmi ir laimingi? Stebėjau Jus ir mačiau, koks esate nusiminęs. Gal galiu kuo padėti? Jaučiuosi Jums labai skolingas už viską, ką gero patyriau šiame mieste. Labai norėčiau už Jūsų gerumą atsilyginti gerumu.

– Nesikreipk pagaliau į mane žodžiu „Jūs“, kai esame dviese, – atrėžė kiek suirzęs Vilgaudas, bet greitai susitvardęs tęsė. – Įdomus tu žmogus, romėne. Stebiu tave ir negaliu atsistebėti. Esi narsus iki beprotybės, patikimas ir labai geros širdies, bet kartu ir stulbinamai tvirtas. Dažnai būni tiesmukas, kas kitus žmones gali erzinti. Tačiau kai tik pažvelgi į tavo akis, niekuomet neaptemdytas jokių blogų minčių ar klastos, pyktis ir susierzinimas iš karto dings-

ta. Šiomis būdo savybėmis tu man labai panašus į Austėją. Tas milžinas atrodo tvirtesnis už granitą ir stipresnis už lokį, bet sieloje yra švelnus kaip ką tik išsiskleidusi gėlė. Tik su Austėjumi daug nepadiskutuosi. Viskas šiame pasaulyje jam yra arba gerai, arba blogai. Austėjas nemato jokių tarpinių spalvų ir variantų. Su geru žmogumi reikia draugauti, su blogu – kovoti. Štai ir visa milžino filosofija. Žinoma, jis supranta, kad dauguma kareivių, su kuriais jam teko susidurti mūsų lauke, nėra blogi, o tiesiog vykdo gautus įsakymus. Tačiau šį faktą galiūnas priima kaip išimtį ir savo filosofijos neperžiūrinėja. Įsivaizduoji, kaip sunku diskutuoti su tokiu žmogumi apie bet kokias gilesnes ar daugiapuses problemas. Su tavimi kitaip... Tu – išsilavinęs ir protingas. Sugebi išvelgti gėrį net ten, kur jo, atrodo, nėra su žiburiu nerastum, – Vilgaudas staiga nutilo, lyg nebaigęs pradėtos minties. Kiek patylėjęs ir pamąstęs, sarmatas galiausiai apsisprendė. – Pasakyk man, romėne, kaip tu elgtumeisi... Tik labai prašau, pasakyk sąžiningai. Man tai labai svarbu. Ką darytum, jei vieną dieną pas tave ateitų žmogus... Nors, tiesą sakant, kas ten žino, ar tai tikrai žmogus, tik iš tolimos ateities, ar tai Dievo pasiuntinys arba koks demonas... Nesvarbu, nuklydau. Taigi, ką darytum, jei pas tave vieną dieną ateitų kažkas, atrodantis kaip žmogus, ir pasiūlytų įgyvendinti tavo didžiausią svajonę. Imtų ir pasakytų: „Broliau, galiu nukelti tave į praeitį, padaryti taip, kad ištiesą šimtmetį tu nesentum ir būtum atsparus visoms ligoms, galiu suteikti tavo balsui įtaigos, kuriai niekas negalėtų atsispirti ir kuria tu galėtum naudotis tada, kada užsigeistum. Valdyk, kurk, prikalk savo tautą iš pelenų, pakeisk jos likimą, padaryk žmones laimingus.“ Tada tu apsidžiaugi. Tai netinkamas žodis. Kažkas pasisiūlo įgyvendinti tai, apie ką galvojai visą šį laiką, pakeisti tai, į ką žiūrint krauju paplūsdavo širdis. Bėda tik ta, kad ateivis tęsia savo kalbą: „Tėra viena vienintelė sąlyga – keliauti gali tik tu vienas.

Privalai atsisakyti visko: meilės, šeimos, draugų, viso gyvenimo čia.“ Tai sunku, beprotiškai sunku. Iškeliaudamas tu palieki didelę dalį savęs ir supranti, kad niekuomet nebūsi toks laimingas kaip anksčiau. Dirbdamas iki išsekimo gali priversti save kiek pamiršti buvusį gyvenimą, bet stiprus ilgesys vis dažniau ir dažniau įsibrauna į tavo mintis. Ar tu pasiryžtum tokiai aukai?

Ilgai tada kalbėjosi Kornelijus su Vilgaudu. Romėnas, galvodamas tik apie karštai mylimą Romą ir įsivaizduodamas save sarmato nupasakotame vaidmenyje, karštai tikino karalių, jog galėtų pasiryžti ir pasiaukoti. Keista, bet Vilgaudui, atrodo, kiek palengvėjo nuo tokių kalbų. Tik gerokai vėliau, jau vedęs Gvidą ir susilaukęs vaikų, romėnas suvokė, kaip karštakošiskai ir neapgalvotai tada šnekėjo. „Aš niekuomet nebuvo toks stiprus kaip tu, Vilgaudai. Negalėčiau aš tiek daug paaukoti vardan kitų žmonių. Ne toks aš žmogus, – galvojo rašydamas Kornelijus. – Keista, kad aš iš karto nesupratau, jog kalbi apie save. Kada man pirmą kartą toptelėjo tokia mintis? Praėjus dešimtmečiui, o gal dar vėliau. Dabar aš tuo įsitikinęs. Atleisk man, karaliau, kad laužau tau duotą žodį“, – taip rašydamas Scipionas prisiminė, kaip jam išvykstant – tėvas privertė Senatą ištesėti pažadą ir sumokėti išpirką – Vilgaudas priėjo prie jo ir paprašė niekuomet niekam nepasakoti ir jokių būdu nerašyti apie įsimintiną judviejų pokalbį.

– Suprask, Kornelijau, tai nėra tuščia mano užgaida. Yra žmonių, kurie sužinoję, apie ką mes kalbėjome, galės labai daug ką sugadinti. Visas mano gyvenimo darbas bus sunaikintas. Jie galingi burtininkai ir jei įsigeis, galės padaryti net taip, kad tu niekuomet negimtum. Prisiek man, Kornelijau, kad niekuomet, jokiais aplinkybėmis niekas nesužinos to, apie ką mes kalbėjomės.

Romėnas prisiekė ir dešimtmečius sąžiningai laikėsi savo žodžio. Iki dabar. „Negali būti tokių burtininkų, – mąstė

ramindamas save Kornelijus. – Aš gimiau ir greitai mirsiu. Net patys dievai negalėtų nieko pakeisti. Žinoma, daviau tau žodį, Vilgaudai, bet negaliu jo laikytis. Aš privalau pranešti ateities kartoms, kokia didelė buvo tavo auka vardan visų jų laimės.“ Taip ramindamas savo aktyviai priekaištaujančią sąžinę, romėnas baigė rašyti savo pasakojimą ir sėkėsi kūrinių į ritinėlių atsargiai jį padėjo į slėptuvę po terasos plytelėmis. „Na va, dabar mano pasakojimą ras tik tada, kai darys šio namo kapitalinį remontą ir keis visas marmurines plyteles terasoje. Tai įvyks dar labai greitai. Būsi miręs ir tu, Vilgaudai, o manęs jau seniai šioje žemėlėje nebebus“, – taip mąstydamas Kornelijus grįžo prie savo krėslu. Romėnas šypsojosi ir jautėsi padaręs tikrai gerą darbą, kol... Kol į kambarį įėjusi tarnaitė tarė:

– Senatoriau, kažkoks vyras atėjo pas Jus. Sakosi norįs pasikalbėti apie Jūsų pasakojimą ir jame minimus asmenis.



Svečias atrodė išpūdingai. Ne dėl savo ūgio ar sudėjimo, kurie nebuvo kažkuo ypatingi. Romėną sukrėtė vidinė jėga ir pasitikėjimas savimi, kurio buvo kupinas kiekvienas atėjūno žingsnis ir skaidrių, žalių akių žvilgsnis.

– Prisėskit, ponas senatoriau, – svečias mostelėjo ranka Scipionui, rodydamas krėslą. – Ir galų gale nebijokite manęs taip smarkiai. Jūsų rankos ir kojos dreba, nesu žmogėdra ir šiuose namuose pažadu nė vieno nesuvalgyti. Viskas, ko man reikia, tai šiek tiek pasikalbėti apie Vilgaudą. Ar supratote?

– Tiesą sakant, nelabai, – susitvardęs ramiu balsu atsiliepė Kornelijus. Senasis romėnas ne juokais pyktelėjo. „Dar niekas su manimi mano namuose taip nešnekėjo. Nesvarbu, kas tu ir ko nori, bet čia aš esu šeimininkas“, – žiūrėdamas į sve-

čia galvojo Scipionas. Keista, tačiau plykstelėjęs pyktis kaip ranka nuėmė bet kokią baimę. Nustojo drebėti rankos ir virpėti kojos. Kornelijus pasijuto gerokai tvirčiau nei prieš valandą. Kur ten prieš valandą, Scipionas jautėsi jaunesnis mažiausia dešimčia metų. – Tik norėčiau ponui priminti, kad čia jis svečias, o aš šeimininkas, taigi prašyčiau laikytis visų etiketo taisyklių. Visų pirma prašau prisistatykite.

– Vaje, kaip prašneko seneliukas, – nusijuokė atėjūnas. – Nebūtina tau žinoti, kas aš toks. Dar sukurpsi kokį pasakojimą ateities kartoms. Tu gi mėgėjas prirašyti, ko reikia ir ko nereikia. Siūlau neapgaukinti savęs jokiomis iliuzijomis apie svečius ir šeimininkus. Atvykau čia kaip tardytojas, o tu, gerbiamas Scipione, esi tardomasis. Nuo to, ką ir kaip man papasakosi, priklausys tavo likimas. Nekalbėsi čia, vyksi su manimi kitur, kur tikrai pasakysi viską, ką žinai ir net tai, ko nežinai, o tik numanai, – kiek patylėjęs ir ironiškai žiūrėdamas į įniršusį Scipioną tęsė vyras. – Manau, turiu pademonstruoti savo galimybes, – svečias ištiesė ranką ir nukreipė ją į prabangią, sunkią ažuolinę kėdę, kurią Kornelijus prieš gerą dešimtmetį įsigijo Damaske. Romėno akyse kėdė pradėjo byrėti, kol pavirto tik krūvele medžio dulkių. – Suprask, senatoriau, aš galiu daugiau, nei tu gali įsivaizduoti. Kaip šiai kėdei, gali atsitikti ir tavo rankai ar kojai. Patikėk manim, tai labai skausminga. Galų gale, jei prireiks, aš galiu pakeisti praeitį taip, kad tu net negimtum ar gimtum protiškai atsilikęs.

Jei svečias tikėjosi įbauginti Kornelijų, jam tikrai nepavyko. Scipionas jau kelis kartus spėjo prakeikti savo kvailas mintis ir idiotiškas rašliavas, tačiau dabar jis jautėsi taip, kaip kadaise sarmatų arenoje – beprotiškai narsus. „Ką gi, pasišnekam, gerbiamas svety su keistu akcentu, – galvojo senatorius, ramiai stebėdamas atėjūną. – Prikrėčiau kvailysčių, todėl dabar turiu viską ištaisyti. Jei teks numirti, ką gi – tebūnie. Neleisiu, kad per mano kvailą galvą žlug-

tų viskas, kam Vilgaudas paaukojo savo gyvenimą. Kur aš tokį akcentą girdėjau? Nepamenu.“

– Supratau, gerbiamas pone be vardo. Ką norėtumėte sužinoti? Padėsiu Jums kuo tik galėsiu, – ramiai ir pabrėžtinai mandagiai prašneko Kornelijus.

– Puikiai laikosi seniokas. Teisingą taktiką pasirinkau. Niekas negalės prikibti, net jei ir šaus kam į galvą nuodugniai išnagrinėti įrašus, – sumurmėjo po nosimi svečias ir kiek luktelėjęs prašneko gerokai garsiau. – Džiugu, kad atėjote į protą, ponas senatoriau. Kaip jau supratote, kalbėsime apie sarmatų valdovą Vilgaudą ir Jūsų ką tik baigtą pasakojimą, kuris, jei teisingai pamenu, paslėptas štai po ta plytele terasoje. Visų pirma, kad Jums būtų lengviau įsivaizduoti, paaiškinsiu, kas aš toks. Atsižvelgiant į tai, kad Jūs vis tiek turėsite viską pamiršti, o informacija labai svarbi mūsų pokalbiui, papasakosiu kiek daugiau, nei tai darau įprastai. Kaip jau supratote, nesu paprastas žmogus. Esu Teisingo laiko kontrolės pareigūnas, t. y. kažkas panašaus į Jūsų dievus, kurie seka, kad viskas vyktų natūraliai ir jokie perėjūnai nešokinėtų atgal per laiką bei nekeistų tikrosios įvykių sekos. Ar supratote?

– Kol kas taip, – linktelėjo galva Kornelijus. Atėjūnas tik patvirtino mintis, kurios jau kelis dešimtmečius sukosi romėno galvoje, vėl ir vėl permąstant tą įsimintą pokalbį su Vilgaudu.

– Keista, – nuoširdžiai nusistebėjo svečias. – Tada Jūs esate neeilinė savo laikmečio asmenybė. Paprastai man tenka aiškinti kur kas daugiau. Tokių „dievų“ kaip aš yra daugiau ir visi mes prižiūrime dešimtis paralelinių pasaulių, – Kornelijus nė velnio nesuprato, apie kokius paralelinius pasaulius kalba keistas vyriškis, bet nusprendė į tai nesigilinti, o koncentruotis į tolesnį pokalbį. Kiek palaukęs, bet taip ir neišgirdęs klausimų apie paralelinius pasaulius, pašneko vas tėsė. – Dabar aš papasakosiu, kas šiame pasaulyje

mums sukėlė įtarimų ir kaip iš tikrųjų turėjo rutuliotis įvykiai. Tada pateiksiu kelis klausimus ir tikiuosi gauti sąžiningus atsakymus. Sutarėm?

– Be abejo, – linktelėjo galva Scipionas. – Kalbėkit.

– Matai, romėne, kas iš tiesų mums sukėlė nerimą... Visuose be išimties pasauliuose sarmatai buvo sukūrę galingą genčių sąjungą. Pabrėžiu, genčių sąjungą, bet ne karalystę. Savo ekspansijos metu Atilos hunai sumušė ir išblaškė europinių sarmatų gentis. Po kelių šimtmečių jau azijiniai sarmatai, iki tol gyvenę pakraščiuose ir vėliau imti vadinti slavais, išstūmė savo europinius giminaičius, kažkodėl pavadintus baltais, daugiau nei iš pusės jų apgyvendintų teritorijų. Tik gerokai vėliau, jau viduramžiais, iš sarmatų genčių likučių sukuriama valstybė ir pavadinama Lietuvos kunigaikštyste. Europinių sarmatų likimas tikrai nepavydėtinas. Daug kur išnaikinti, dažnai užkariaujami, nutautinami jie prarado savo išdidumą ir, jau vadinami lietuviais, ypač pasižymėjo tuo, kad keliaklupsčiavo prieš viską, kas užsienietiška bei, kaip ir pridera nepilnavertiškumo kompleksų kamuojamiems, niekino savo tautiečius ir kitus tokius kaip jie patys. Tu tik pagalvok, ar kur nors būtų įmanoma, jog valstybės vadovas vien tam, kad taptų kitos, gerokai mažesnės ir silpnesnės, bet vadinamosios „civilizuotos“ karalystės galva, sutiktų prijungti savo valdomą galingą ir stiprią šalį prie tos mažesnės karalystės. Su sarmatų ainiiais būtent taip ir atsitiko. Arba dar vienas pavyzdys. Kažkoks nukvakes vokiečių septynioliktajame amžiuje nusprendžia visas europinių sarmatų gentis pavadinti baltais ir po to vadinamieji lietuvių istorikai, užuot rimtai ištyrinėję savo tikrąją istoriją, lankstosi prieš šį „išradėją“ ir springdami didžiuliais, kad į juos apskritai kažkas atkreipė dėmesį.

– O juk jam iš tiesų labai dėl to skaudu, – sumurmėjo Kornelijus, klausydamasis svečio tirados. – Keistas jo lotynų kalbos akcentas. Kažkur jau tokį esu girdėjęs. Nepamenu.

– Šiame pasaulyje viskas vyko kitaip. Vilgaudas suvienijo europinius sarmatus ir įkūrė karalystę. Tačiau, kitaip nei dauguma vienytojų, jis nepradėjo grobikiškų karų. Sarmatai sumušė savo karinguosius giminaičius gotus, romėnų legioną ir Mitridato kariuomenę. Daugiau karų nebuvo. Kilo miestai, buvo tiesiami keliai, įvykdyta administracinė reforma, panaikinusi gentis. Atsirado vieninga tauta, su viena kalba ir savo raštu, paremtu lotyniškėmis raidėmis, bei skaičių sistema, kurią kituose pasauliuose išrado arabai. Vilgaudas įkūrė universitetus ir mokyklas. Įvedė privalomą mokymosi minimumą. Labiausiai mus suglumino faktas, kad sarmatai pirmi pradėjo taikyti masinę gamybą. Karalius kvietė visus išradėjus, siūlydavo jiems komerciškai naudingus projektus. Tik jo dėka nereikėjo iš naujo atradinėti parako ir nebuvo prarastos žinios apie „graikiškąją“ ugnį. Įsivaizduoji, jis pastatė didžiulį laivyną ir pasiuntė tyrinėtojus į kelionę aplink pasaulį, o baisiuosius hunus sutikę sarmatai jau buvo ginkluoti muškietomis ir patrankomis. Žinoma, visa tai negalėjo būti atsitiktinumas. Žmogus negali tūkstantmečiais pralenkti savo laiko. Tačiau visi mūsų tyrimai buvo bevaisiai. Neturėjome absoliučiai jokių įrodymų, kad Vilgaudas atvyko iš ateities. Todėl negalėjome nieko imtis. Neturint įrodymų, visada lieka galimybė, kad būtent mūsų veiksmai iškreips tikrąją įvykių tėkmę. Kai buvo rastas tavo pasakojimas, viskas pasikeitė. Teko labai paplušėti, norint įtikinti vadovybę nesimti skubotų veiksmų ir pirmiausia pasikalbėti su tavimi. Dabar man pavesta išsiaiškinti, ar Vilgaudo žodžiai tavo pasakojime užrašyti teisingai. Jei taip, tada galėsime griebtis kardinalių priemonių. Vilgaudas dings iš istorijos. Tiesą sakant, jis niekuomet nepasirodys ir neturės jokios įtakos tolesnei istorijos eigai, – svečias kiek patylėjo, išmeigęs savo žalias akis į išoriškai ramiai jo besiklausančio Kornelijaus veidą. – Užsiplepėjau trupčiuką. Ar tavęs nestebina mano akcentas?

- Šiek tiek, – pripažino Kornelijus.
- Nesistebėk, – mostelėjo ranka svečias. – Labai sunku taisyklingai kalbėti mirusiomis kalbomis.
- Kodėl mirusiomis? – Scipiono ramybės nebeliko nė pėdsakų. – Lotynų kalba mirs?
- Taip, – linktelėjo atėjūnas. – Roma visuose pasauliuose žlunga ir lotynų kalba niekas nebekalba. Įsivaizduoji, Vilgaudas taip smarkiai keičia įprastą įvykių seką ir Sarmatų karalystė taps tokia galinga, kad netgi sugebės išsaugoti Romos imperiją, apgindama pastarąją nuo visų germanų puolimų. Tik pagalvok, kokia nenatūrali įvykių eiga. Na niekis. Dabar tu man patvirtinsi, kad tai, ką išgirdai iš Vilgardo, užrašei teisingai ir tuomet galėsime viską čia pakeisti. Vilgardo nebus, sarmatai niekuomet nesukurs karalystės ir ilgainiui taps nepilnavertiškumo kompleksu kamuoja, tarpusavyje besiriejančia tautele, kurios niekas rimtai nevertins, Romos valstybė bus sunaikinta, o lotynų nebeliks. Na tai kaip?
- Kas kaip? – vėl susitvardęs perklausė Kornelijus. „Nėgi tu tikiesi, kad po tokios ateities vizijos aš tau padėsiu viską keisti?“, – galvojo romėnas, žiūrėdamas į atvykėlį.
- Ar teisingai užrašei Vilgardo žodžius?
- Ką gi, pone, turiu pripažinti, kad Jūs mane išgąsdinot ir privertėt pasakyti teisybę, – apsimestinai verksmingu balsu pradėjo Scipionas. – Nepasakė man viso to Vilgaudas. Jis kalbėjo, kad kilęs iš kažkokio giriose pasiklydusio kaimo sūduvių genties žemėse. Dar paauglystėje nusprendė palikti savo šeimą, kuri jo atsisakė, ir suvienyti sarmatus. Visa kitą aš sugalvojau, prisiskaitęs graikų legendų apie didvyrius ir dievus. Man buvo gėda dėl savo melo, todėl paslėpiau pasakojimą, kad jį rastų, kai būsiu miręs. Norėjau išgarsėti po mirties. Kaltas aš, pone, kaltas. Nebauskite smarkiai manęs.
- Dabar sakai tiesą? – pasidomėjo svečias.

– Tikrą tiesą, tenubaudžia mane Jupiteris, – linkčiojo apsimestinais raudodamas Kornelijus.

– Na ir šaunu. Taigi man čia nebėra ką veikti, – atvykėlis žvaliai atsistojo ir nužingsniavo durų link. Atsisukęs tarpduryje jau rimtesniu balsu svečiais ištarė žodžius, kurie privertė Kornelijų susimąstyti, ko atėjūnas iš tiesų norėjo. – Kodėl rašinėjai nesąmones? Negi niekas nesakė, kad ne vietoj ir ne laiku užrašytas žodis gali labai daug kam pakenkti? Norėjai rašyti apie kaimą giriose, tai ir rašyk apie jį arba nerašyk visai. Atmink, kad kiti ateityje tavo žodžius perskaitys ir priims kaip tikrą tiesą.

Palaukęs, kol svečias išeis, Kornelijus tiesiog pašoko nuo kėdės ir lyg atjaunėjęs trisdešimčia metų nuskubėjo prie paslėpto rankraščio.

– Apie kaimą, tai apie kaimą, – murmėjo Kornelijus, degindamas pasakojimo lapą su įsimintiniais Vilgaudo žodžiais. – Vadinasi, bus istorija apie kaimą, – staiga nutilęs ir nebaigęs minties Kornelijus šūktelėjo. – Prisiminiu! – ir gerokai tyliau, beveik pašnibždomis pasakė. – Tokiu pačiu akcentu kalbėjo Vilgaudas. Kaip jis tada man pasakė? Visi europiniai sarmatai turi tokį akcentą, kai šneka lotyniškai.



Žingsniuojantis gatve vyras plačiai šypsojosi. Jo žalios akys spindėjo džiaugsmu, o šokčiojanti eisena išdavė emocijų perteklių. „Pavyko! – žodis tiesiog veržėsi iš lūpų. – Kaip aš bijojau, kad senis tiesiog viską išklos. Teisingą pasirinkau taktiką. Pirmiausia išsiutinau, po to nupiešiau baisų jo mylimos Romos likimą. Rizikavau. Vadovybė, peržiūrėjusi įrašą, gali įtarti, kad dariau netinkamą poveikį apklausiamajam. Niekis... Kas man gresia? Apkaltins aplaidžiu pareigų atlikimu... Tegul. Nieko jie daugiau neįrodys. Tie

biurokratai be įrodymų ir ilgų apmąstymų apie istorijos kaitos pavojus net nosį pasikasyti bijo.“ Teisingo laiko kontrolės pareigūnas buvo be galo laimingas. Nesvarbu, kad jo laukė dideli nemalonumai darbe. Nesvarbu, kad, siekdamas savo tikslų, jis rizikavo viskuo, net savo dabartine esybe. Svarbiausia šiam vyrui buvo tai, kad jis sugebėjo suteikti savo tautos žmonėms galimybę pakeisti likimą...

Epidemija

– Štai taip! Trys iš trijų! – šokinėdamas iš džiaugsmo, šūkavo nedidukas, bet tvirtai sudėtas berniūkštis. Šiaip jis niekuo nesiskyrė nuo kitų jaunų vargingo kvartalo gyventojų. Toks pat įdeges, amžinai basas ir nesiprausęs, tikras nenuorama. Gal išskyrus vieną dalyką – Pueblo, o būtent toks buvo berniuko vardas, ėjo iš proto dėl futbolo. Šis žaidimas vaikui buvo daugiau nei pomėgis. Tai buvo aistra ar net anksti suvokta gyvenimo prasmė. Kiekvieną laisvesnę minutę jis eidavo į plytų siena aptvertą kaimyninį skersgatvį ir spardydamas kamuolį. Spardydamas ne bet kaip... Prieš penkerius metus iš penkių metrų atstumo berniukas bandydavo kamuoliu pataikyti į vieną pasirinktą plytą. Kai jam pavykdavo penkis kartus iš eilės tiksliai smūgiuoti, padidindavo atstumą iki sienos. Slenkant metams atstumas vis didėjo, o taikinius jis rinkdavosi vis sudėtingesnius. Štai ir dabar jau iš penkiolikos metrų jis tris kartus pataikė į devintą devintoje eilėje nuo žemės esančią plytą. – Dar du, – sumurmėjo Pueblo, braukdamas nuo kaktos prakaitą.

Vaikas atidžiai pasidėjo kamuolį, įsibėgėjo, gerai prisi-taikė ir...

– Atleisk, berniuk, – nuskambėjo balsas vaikui už nugaros, sukliudydamas šiam taikliai smūgiuoti. – Truputį pasiklydau. Gal žinai, kur 16-oji aveniu?

Kalbantysis buvo neaukštas, dar jaunas, bet jau pliktelėjęs akiniuotas baltaodis. Pueblo mielai jį būtų pasiuntęs šunims šeko pjauti, bet susivaldė, prisiminęs tėvo žodžius: „Sūnau, nekonfliktuok be reikalo su baltaodžiais. Užkabinsi kokį akiniuotį, o tai pasirodys miesto policijos viršininko sūnelis. Tik nemalonumų turėsi.“

– Eikite atgal, pone. Čia kelias užtvertas. Pirmoje sankryžoje sukite į kairę. Prieisite šviesoforą, tada sukite į dešinę. Dar truputį paeisite ir pamatysite 16-ąją aveniu.

– Dėkui, berniuk, – kažkaip išsiblaškęs linktelėjo žmogėnas ir nudrožė vaiko nurodytu keliu. Jis ėjo pakumpęs, nesidairydamas, išmeigęs žvilgsnį į grindinį, todėl nematė aiškaus ir išraiškingo Pueblo mosto, prilyginančio vyriškį neiškosytą lytinės orientacijos raganosiui, mėgstančiam poruotis su savimi. Tačiau net ir pastebėjęs šį mostą žmogus nebūtų sureagavęs. Jį slėgė per daug rūpesčių, kad atkreiptų dėmesį į kažkokį murziną gatvės berniukštį, vaidinantį būsimąją futbolo žvaigždę.



Aleksas, toks buvo vyriškio vardas, jau gerą valandą žingsniavo 16-osios aveniu link. Paprastai jis važinėdavo metro, bet šį kartą turėjo daug ką apmąstyti, tiesą sakant, jau keliasdešimtą kartą šią savaitę, todėl patraukė pėsčiomis. Žinoma, Jums įdomu, ko gi jis ieškojo toje 16-oje aveniu? Tai jokia paslaptis. Aleksas traukė vietinės FTB būstinės link. „Ko jam ten reikia“? – domėsitės Jūs. Norint atsakyti į šį klausimą, reikėtų papasakoti visą istoriją.

Viskas prasidėjo senokai – 1975 metų lapkričio 19 dieną. Jaunas, labai gabus chemikas jau seniai jautė savo viršininco palankumą. Kelios pagyros, gerai atlikus pavestą darbą, premija, skirta jauniems talentams skatinti – visa tai rodė, kad Aleksas vertinamas savo vadovo ir yra jo gerbiamas. Natūralu, kad toks jaunuolio akyse tiesiog auksinis viršininkas jam buvo vienas iš didžiausių autoritetų – jei ne chemijos, tai žmonių bendravimo srityje. „Aš tiesiog negalėjau kitaip sureaguoti į jo pasiūlymą dirbti kartu su garsių daugelio šakų mokslininkų grupe, – galvojo Aleksas. – Kaip jis tada pasakė, kai paklausiau, kokia projekto esmė?“

– Nepergyvenk, Aleksai, viskas teisėta. Armijos užsaky-
mu kursim vieną virusą ir kartu vaistus nuo jo. Juk žinai,
kaip būna...

„Nieko aš nežinojau. Iš kur man žinoti tokiaame amžiu-
je, kai niekuo, išskyrus chemiją, iki tol nesidomėjau? Tačiau
negi prisipažinsiu savo kumyru...“

– Žinoma, bose. Viskas gerai, viską suprantu. Taip, taip,
bose. Žinoma, noriu. Grupė jau dirba? Puiku... Kada galiu
prisijungti?

„Ir kiti panašūs kliedesiai. Ko iš manęs dar galėjo tikė-
tis? Aklas buvau. Aklas, ir tiek. Jeigu tik būčiau supratęs...
Kada pajutau nerimą? Po metų, o gal po dvejų. Virusas bu-
vo kuriamas labai sunkiai. Dirbome, dirbome ir dar kartą
dirbome. Žinoma, pagrindinį darbą atliko biochemikai, bet
ir aš ganėtinai nuveikiau. Ilgai nekreipiau dėmesio į tai, kad
kuriamas mutuojantis virusas, užprogramuotas periodiškai
keisti savo genetinę struktūrą. Tiesa, buvau dėl to truputį
sunerimęs. Atsimenu, prisiziūrėjau siaubo filmų apie pasau-
lio pabaigą, ištrūkus dirbtinai sukurtam virusui iš labora-
torijų, ir nudrožiau pas viršininką pasikalbėti.“

– O jeigu jis ištrūks, kaip tame filme? Nesuvaldysime, –
pasakiau jam tada. O jis...

– Nurink, Aleksai. Jei pastebėjai, virusas išpraustas į la-
bai griežtus rėmus. Ne veltui su mumis dirba patys geriausi
genų inžinerijos specialistai. Tu teisus, jis periodiškai kei-
čia savo genetinę struktūrą ir yra labai sunkiai įveikiamas.
Tačiau mes griežtai apribojome jo plitimo galimybes. Viru-
sas niekada negalės plisti oro – lašeliniu būdu, – nuramino
mane šefas.

„Na gerai, šiuo atveju jis teisus. Virusas plitimas tikrai
labai apribotas. Greičiausiai jis galėtų plisti per kraują ar
lytinius santykius, ir tai su išlygomis. Tiesa, dėl tų išlygų...
Metai praėjo, kol išsiaiškinau, kodėl nesumerkdami akių
dirba mūsų genetikos specialistai. Atrodė, virusas jau sukur-
tas, bet šefas ir paslaptingi investuotojai-užsakovai buvo ne-

patenkinti. Iki šiol nežinau, kas tie užsakovai. Šefas minėjo armiją. Galbūt? Kas žino? Nuklydau truputį... Porą metų genetikai nėrėsi iš kailio, kol jiems kažkas pavyko. Ir ką gi tada pamatėme? Sukurtas virusas, gerokai pavojingesnis juodosios rasės žmonėms. Iš pradžių maniau, kad tai atsitiktinumas. Na ir kas, kad nemaža dalis baltosios rasės atstovų turės imunitetą šiam žudikui. Didesnė rizika užsikrėsti tik gėjams ir narkomanams. Tačiau vėliau viską supratau, tiksliau, akis man atvėrė Dirkas.

- Ar iki šiol nieko nesupratai? – kaip šiandien pamenu nustebusias Dirko akis, kai pasidalijau su juo savo nuogaštavimais. – Šitas virusas kuriamas specialiai tamsiaodžiams.

„Tada viskas man paaiškėjo. Žinoma, aš niekada nebuvau išlavinęs savo dedukcinio mąstymo. Galų gale man to ir nereikėjo. Bet nematyti nieko net tada, kai faktai tiesiog badyte badė akis... Čia jau per daug. Slunkius, žiopyls..., – samprotavo Aleksas. – Treji metai praėjo, kol supratau, ką iš tiesų kūriau. Baisu... Dirkas sakė, kad viską suvokė jau po pusmečio. O toliau... Kelis mėnesius drąsinausi, kol susiruošiau pasikalbėti su šefu. Tuo metu jau vyko sėkmingi bandymai su beždžionėmis. Viršininkas buvo labai patenkintas. Ką ten patenkintas, jis tiesiog švytėjo iš laimės. Investuotojai pinigų nešė maišais. Atrodė, viskas eina kaip „iš pypkės“. Gal todėl jis tada buvo toks atviras su manimi. O gal aš jam iš tiesų patikau... Nesvarbu... Nuo ko prasidėjo mūsų pokalbis? Aš įsidrąsinau ir tiesiai jo paklausiau:

- Bose, šis virusiukas, kaip Jūs jį pavadinate ŽIV, skirtas naikinti juodaodžius?

Pasakyti, kad mano klausimas jį pribloškė, vadinasi, nepasakyti nieko. Šefas buvo apstulbęs, tik nežinia dėl ko daugiau: ar todėl, kad aš supratau, ar todėl, kad aš to nesupratau anksčiau. Minutę patylėjęs (manau, kad tuo metu svarstė ką daryti: ar pradėti su manimi kalbėtis, ar pakviesti apsaugą) atsakė:

– Manau, mums reikia pasišnekėti, Aleksai. Eime į mano kabinetą, – viršininkas pirmą kartą kreipėsi į mane griežtu tonu. Tada aš dar neturėjau dabartinio ryžto, todėl tik susigūžiau ir nusekiau paskui. Pamenu, linkčiojau kaip kvailys sulig kiekvienu jo žodžiu. Kokias nesąmones jis tada pasakojo? Reikia prisiminti... Kažką apie juodaodžių keliamą grėsmę. Aaa... Prisiminiau, – bumbėjo po nosimi Aleksas.

Jei kas jį būtų matęs taip einantį ir besikalbantį su saviimi, būtų pagalvojęs, kad žmogų kamuoja dvasinės ligos.

– Aleksai, ar žinai, kiek Afrikoje gyvena juodaodžių? – tik įjėjęs į kabinetą, pradėjo pokalbį šefas. Ir čia pat nelaukdamas atsakymo tęsė. – 600 milijonų... JAV juodaodžiai sudaro beveik trečdalį gyventojų. Dabar niekas pavojaus nemato, bet po trisdešimties metų... Tada visi praregės, bet bus vėlu. Ar supranti, apie ką aš kalbu?

– Nelabai, – sąžiningai prisipažino Aleksas.

– Nesvarbu, – numojo ranka šefas. – Daug kas nesupranta. Ar bent Afrikoje esi buvęs? Taip ir maniau, kad ne. Juodieji dauginasi beveik dešimt kartų greičiau nei baltuodžiai. Jiems neegzistuoja tos vertybės, kurios labai svarbios mums. Didžiojoje Afrikos dalyje iki šiol bendruomeninė santvarka. „Dulkinasi“ visi, su kuo tik nori. Vaikai perimi kaip viščiukai. Dėkui Dievui, didžioji tų vaikų dalis miršta vos gimę. Be to, juodukų skaičių labai riboja tame kontinente vykstantys nuolatiniai karai. Ar žinai, kur dingsta Raudonojo Kryžiaus teikiama pagalba? Ją išsvagia, parduoda ir prisiperka ginklų. Tais ginklais apginkluojami dešimtmečiai vaikai ir siunčiami žudyti kitų tokių pat vaikų, tik iš kitos genties. Atrodytų, mums tai neturėtų rūpėti, bet, deja... Juodaodžiai masiškai bėga iš tos savo Afrikos. Ir bėga į Europą. Jei niekas nesikeis, po trisdešimties metų pusę Prancūzijos ar Anglijos gyventojų sudarys išeiviai iš Afrikos. Įsivaizduoji, kaip tada gyvensim? – paklausė šefas, stebėdamas buką Alekso žvilgsnį. – Visi tie karai, betvarkė, bendruomeninė santvarka atkeliaus į Europą ir ilgainiui joje įsivy-

raus. Tai bus baltosios rasės pabaigos pradžia. Mūsų ekspertai apskaičiavo, kad Vakarų Europoje baltoji rasė bus beveik asimiliuota per šimtmetį, dar penkiasdešimt metų ji laikysis JAV ir kelis šimtmečius Rytų Europoje. Tik Rusijoje ir aplinkinėse valstybėse baltaodžiai turi galimybę išgyventi ilgiau. Nors yra tam prieštaraujančių, ypač dėl Rusijos. Rusus ilgainiui pradės spausti kinai. Mes turėjome ką nors daryti, kad tai sustabdytume. Ar supranti?

– Nelabai, – gailiai cyptelėjo Aleksas. Jis iš tiesų nelabai gaudėsi jį užplūdusioje informacijos lavinoje. Iki šiol Aleksui rūpėjo tik chemija, o apie visokias rasines ar socialines problemas net nesusimąstydavo. Dabar vaikiną jautėsi lyg šlapias kačiukas, ką tik įmestas į sraunią upę. – Ką gi Jūs darysite?

– Bet tu, Aleksai, iš tiesų toks naivus ir visur, išskyrus chemiją, tikras idiotas... Mes jau padarėme. Mes padarėme visi kartu, tu taip pat prisidėjai. Kam, tu manai, kūrėme šį virusą, kuriam nemaža dalis baltaodžių turi įgimtą imunitetą, o va štai juodieji tokio imuniteto visiškai neturi.

Viršininkas dar daug kalbėjo, o Aleksas daug linksėjo, bet šefo žodžiai įgavo prasmę tik po savaitės. Tik po septynių dienų savo laboratorijoje Aleksas staiga padėjo į šalį įrankius ir sušnabždėjo: „O, Dieve mano, mes sukūrėme ginklą, kuriuo bus žudomi vargšai Afrikos žmonės. Aš turiu ką nors daryti... Turiu kreiptis į FTB, jie tai sustabdys...“

„Kvailys, – toliau save keikė Aleksas, lėtai žingsniuodamas nusibrėžto tikslo link. – Kol susiruošiau, dar pusmetis praėjo. Vis atidėliočiau ir atidėliočiau. Vis sakydavau: „Daug darbo šiandien turiu, ryt eisiu.“ Jei nebūčiau sužinojęs jų baisaus plano...“

O planas, kurį netyčia sužinojo Aleksas, nors, kita vertus, nesuprasti taip ilgai galėjo tik šis nuo realaus gyvenimo atitrūkęs chemikas, buvo toks: apsimitus Raudonojo Kryžiaus atstovais, įvairiose Afrikos šalyse pradėti „skiepyti“ vietinius gyventojus nuo kelių ligų, kartu apkrečiant juos

ką tik sukurtu mirtinu virusu. Buvo paruošta dvidešimt komandų, kurios per pusmetį turėjo apvažiuoti beveik visą „juodąjį“ kontinentą. Jau vėliau Dirkas Aleksui papasakojo, kad, ekspertų apskaičiavimu, po trisdešimties metų kai kuriose Afrikos valstybėse iki 70 procentų suaugusių gyventojų bus užsikrėtę šiuo virusu. Gyventojų skaičius ten dar didės, bet jau penkis kartus lėčiau, nei iki viruso paplitimo. Dar po kelių dešimtmečių gyventojų skaičius Afrikoje pradės mažėti.

„Siaubas, tai nežmoniška. Koks skirtumas, kokia odos spalva? Jie tokie pat žmonės kaip ir mes. Aš niekada nebūsiu žudikas. Viską pranešiu FTB. Liudysiu prieš tuos nusikaltėlius. Dirkas mane pridengs. Šefas dar ilgai nesužinos apie mano sprendimą...“

Aleksas tada dar nežinojo, kad tas pats vokiečių kilmės jo draugas Dirkas iš visos širdies pritarė šefui ir paslaptinigiems užsakovams. Nepavykus nuslopinti Alekso ryžto kreiptis į teisėsaugą, jis, nors ir graužiamas sąžinės, apie draugo ketinimus pranešė viršininkui.



Šį kartą žioplumas Aleksui beveik padėjo. Pasiklydęs pats, jis net nesistengdamas supainiojo savo persekiotojus. Vaikiną sulaikė beveik žengiantį per FTB būstinės duris. Dar kiek, ir jis būtų prasmukęs, tiksliau – persekiotojai būtų apsižioplinę ir jo nepastebėję. Nežinia, kaip tada pakryptų tiek Alekso, tiek daugelio milijonų žmonių likimai. Kokios teorijos bebūtų skelbiamos apie tai, kad labai sunku vienu veiksmu nulemti žmonijos istorijos tėkmę, tas momentas, kai persekiotojai pačiupo Aleksą, buvo lemiamas visai tolesnei žmonijos raidai. Adatos dūris į sprandą, vaistų injekcija, suglebęs kūnas, greitai privažiavusi greitoji pagalba, lyg tyčia buvusi arti reikiamo pastato ir... Niekas iš tei-

sėsaugos institucijų taip ir nesužinojo apie rezgamą planą. Paklauskite, kas nutiko Aleksui? Nieko ypatingo... Jis gyvas iki šiol...



Pirmą kartą Aleksas pabudo po kelių valandų tame pačiame laboratorijų komplekse, kuriame prieš tai kelerius metus dirbo. Vaikinas dar spėjo pamatyti ir pajusti, kaip jam suleidžiama dar viena vaistų injekcija, po to... Po to nieko: tamsa, tuštuma, bet ne mirtis.

Aleksas atsigavo ir antrą kartą. Šį sykį jis pabudo po trijų dešimtmečių toje pačioje šalyje...



Robertas galėjo pagrįstai didžiuotis. Jis pirmas iš slaugytojų pastebėjo, kad tas keistas pilkas žmogelis, jau trisdešimt metų gyvenantis psichikos ligonių slaugos namuose ir anksčiau buvęs ne ką sąmojingesnis už vaikščiojančią daržovę, atgauna protą. Tai buvo šeštadienis, ir labai gražus pavasario šeštadienis, su visais būtiniais atributais: saule, paukšteliais, žaluma. Štai tokio šeštadienio rytą žmogelis krūptelėjo ir ramiu balsu paklausė šalia buvusio Roberto: „Atleiskite, gal galėtumėte pasakyti, kur aš?“ Bobas, taip sutrumpintai vadino slaugytoją draugai, nepasižymėjo dideliu jautrumu, todėl nesikuklindamas išdėjo viską, ką žinojo. Žmogelis tik kelis kartus trūktelėjo pečiais ir vėl užsi-sklandė savyje. Tačiau šį kartą tai truko tik savaitę. Tada jis sparčiai pradėjo sveikti. „Dar mėnesiukas, – galvojo Robertas. – Gydytojai galės pripažinti jį sveiku ir paleisti... Įdomu, kur jis tada eis. Giminių ir artimųjų, manau, neturi. Ech... Ne mano reikalas.“



Aleksą tie tamsos metai labai pakeitė. Dabar jis ypač domėjosi tuo, į ką anksčiau niekuomet nekreipdavo dėmesio. Pavyzdžiui, pasaulio naujienomis. Jis stebėjo, kaip žurnalistai pasakoja apie riaušes Prancūzijoje, apie nesibaigiančius pilietinius karus Afrikoje. Ir dar... Dar jis domėjosi ŽIV plitimu. Ne kartą slaugytojai pastebėjo jį besišypsantį po eilinės žinių laidos, kurioje buvo aptariamai siaubingi viruso plitimo mastai Afrikoje, ir bambantį nesuprantamus žodžius: „Žiūrėk tu man, o šefo ekspertai, pasirodo, viską teisingai prognozavo...“ Aleksas nepyko ant viršininko ir nepuoselėjo jokių keršto planų. Jis koks buvo, toks ir liko: ramus, tylus, pilkas žmogelis, vis dar galvojantis, kad visi žmonės lygūs, nepaisant odos spalvos. Daug ką pergalvojo Aleksas ligoninėje, daug ką suprato, dėl daug ko abejojo. Tik dėl vieno dalyko vaikas buvo visiškai tikras – jei tik kas galėtų grąžinti praėjusias dienas, jis vėl bandytų užkirsti kelią tam siaubingam virusui, vėl eitų į FTB, vėl bandytų priešintis šefo planams. „Gal man ši kartą pavyktų? – galvodavo Aleksas, užsisvajojęs apie galimybę viską pakeisti. – Ech... Jei tik kas suteiktų man antrą šansą...“

– Žiūri žinias? – vieną vakarą, žiūrėdamas CNN televizijos pranešimus ir užsigalvojęs apie tai, ar galėtų viską pakeisti, Aleksas išgirdo netikėtą klausimą. Jo likimo broliai, besigydančys šioje ligoninėje, nebuvo linkę domėtis aplinkiniu pasauliu, o tuo labiau televizijos laidomis.

– Taip, – automatiškai atsiliepė vyras, atsisukęs į pašnekovą. Prieš save Aleksas pamatė skaidrias „kvaišelio“ Džono akis. – Kodėl?

– Kodėl aš nesėdžiu apsiseiliojęs ir kaip visada tuščiomis akimis nesisteibelėju į kampa? – pasitikslino Alekso „kvaišelis“ Džonas. – Nežinau... Kaip nežinau ir to, ar ilgai tęsis mano dabartinė būseną. Įdomu, kodėl tu pats, kaip gir-

dėjau, beveik trisdešimt metų atrodęs lyg gyva daržovė, staiga pradėjai domėtis žiniomis apie ŽIV plitimą? Nesvarbu, gali neatsakinėti, – numojo ranka Džonas, kurį aptarnaujantis personalas praminė „kvaišeliu“. – Pasirodys, kad tu, kaip ir aš, daug ko nežinai ir neprisimeni. Pasakysiu tau tik vieną dalyką, kurį kažkodėl puikiai žinau ir kuris tave turėtų sudominti. Vaistai nuo AIDS seniausiai išrasti. Kaip, tiesą sakant, ir nuo vėžio. Jie neleidžia ŽIV virusui užmigdyti imuninių ląstelių ir jas programuoja taip, kad galėtų atpažinti ir sunaikinti bet kokią piktybinę, net patį mažiausią augliuką. Įdomiausia tai, jog pavyko išvengti visų autoimuninių ligų. Žinai, kaip vaistai buvo sukurti? Tyrinėjant ryklius. Šių padarų imuninė sistema tokia stipri, jog nepavyksta nei užkrėsti jų kokia nors infekcija, nei iškiepyti vėžinių ląstelių.

– Kodėl tada? – norėjo paklausti Aleksas, bet nespėjo baigti klausimo.

– Kodėl tada niekas šių vaistų nepardavinėja? – pertraukė pašnekovą Džonas. – Labai paprasta... Pinigai... Finansiškai naudingiau „paleisti“ į rinką vaistus, kurie neišgydo ligonio, bet ir neleidžia AIDS progresuoti. Tokie vaistai kainuoja labai brangiai ir ligonis priverstas juos pirkti visą savo gyvenimą. Vienu smūgiu nugalėję ŽIV virusą, tam tikros kompanijos ir verslininkai prarastų milijardus dolerių. Su vėžiu viskas vyksta labai panašiai. Atsiradus tokiems vaistams, staiga nebereikėtų daugybės medikamentų, kurie jų gamintojams duoda didžiulius pelnus. O kur dar medicininė aparatūra, kurią bus galima išmesti į šiukšlyną? Finansiškai nenaudinga pardavinėti šiuos vaistus. Galima pateikti palyginimą, kad tau būtų aiškiau. Seniausiai išrasti efektingo alternatyvaus kuro ir alternatyvios energijos šaltiniai, bet kol bus galima išgauti naftos ir ji uždirbs milijardus dolerių, visos žinios apie efektingas naftos alternatyvas bus paslėptos po devyniais užraktais. Visi, kas tokio-

mis žiniomis disponuoja, arba bus priversti tylėti, arba dings – geriausiu atveju psichiatrinėse ligoninėse. Žmonių gyvybė tokiame žaidime nieko neverta.

– Iš kur tu žinai? – visiškai apstulbęs nuo informacijos srauto pasidomėjo Aleksas.

– Patikėk manim, žinau, – kiek patylėjęs „kvaišelis“ Džonas tęsė. – Neprisimenu... Žinau, ir tiek. Nesvarbu.

Staiga Džono akys apsiblausė ir jis, net nepajėgęs nusi-valyti nutįsusios seilės, vėl išispoksojo į sieną. Tuo tarpu Aleksas bandė išsąmoninti išgirstą informaciją, po truputį suvokdamas, kad viskas kur kas rimčiau nei viena paslap-tinga organizacija, nusprendusi paskleisti mirtiną virusą „juodajame“ kontinente.

Pagrindinė priežastis

– Įdomu, koks bus šis dėstytojas? Toks pat nykus kaip ir kiti profesoriai ar kiek įdomesnis?

– Šitas turėtų būti kiek kitoks... Galų gale mums dėstys archeologas praktikas. Iki gyvo kaulo įgrįso tie teoriniai išvedžiojimai. Be to, ir jo pavardė tinkama – Džonsas. Beveik kaip Indiana Džonsas...

Toks, atrodo, niekuo neišsiskiriantis pokalbis vyko tarp dviejų paskaitos laukiančių studentų: vaikino, vardu Albertas, ir merginos, vardu Katarina. Iš tiesų tai buvo pradžia. Pradžia tų įvykių, kurie vėliau gerokai supurtė mokslinę visuomenę ir nulėmė tolesnį abiejų besišnekučiuojančių jaunuolių likimą.

Naujas archeologijos profesorius su kaupu pateisino studentų lūkesčius. Aukštas, pasitempęs, įdegęs – tipiškąs filmuose rodomas didvyris.

– Taigi, – tęsė profesorius paskaitą. Jau daugiau nei valandą jis pasakojo apie savo paskutinius kasinėjimus Ukrainoje, kur buvo atrastos kelios, labai piramides primenančios struktūros. – Turime skubėti ištirti tai, ką nuo mūsų slepia laiko ir žemės klodai. Tada, kai dėl dabartinės žmogaus veiklos sustos Golfo srovė ir ištisos šalys atsidurs po kelių kilometrų storio ledo sluoksniu, bus per vėlu ko nors imtis. Kitą mėnesį išvykstu tirti paslaptinių uolų Azoro salose, todėl paskaitas vietoj manęs ves kolega Patrikas.

– Atleiskit, profesoriau, – į dėstytojo kalbą įsiterpė Albertas. Vaikinas su malonumu klausėsi pasakojimo apie kasinėjimus, jų metu pasitaikančius sunkumus ir neprilygtamą atradimų džiaugsmą, tačiau dabar, išgirdęs, jo manymu,

paistomas nesąmones apie visuotinę atšilimą ir ledynmečius, nesusivaldė. – Ar galiu pateikti klausimą?

– Prašau, – nė kiek nesutrikdytas tokio ganėtinai išžulusio studento elgesio linktelėjo Džonsas.

– Nelabai suprantu Jūsų minčių... Kodėl manote, kad artimiausiu metu turi sustoti Golfo srovė ir atslinks ledynai?

– Na kaipgi, – gūžtelėjo pečiais profesorius. – Visi žinome apie žmogaus veiklą teršiant aplinką ir sukeltą šiltnamio efektą. Dėl to tirpsta Arktikos ledynai, jų vanduo patenka į vandenyną ir maišosi su Golfo srove, dėl ko pastaroji vėsta ir galiausiai turėtų sustoti. Juk apie tai rašo visi kas netingi.

– Žinoma, rašo, – sutiko Albertas. – Tik ar jie teisūs? Kiek žinau, nemažai mokslininkų reiškia nuomonę, kad žmogus dabartiniu metu veikia gamtą taip nežymiai, jog beveik nedaro įtakos joje vykstantiems natūraliems procesams. Niekas nesiginčija dėl tirpstančių ledynų, bet Jūsų nurodyta jų tirpimo priežastis tėra viena iš hipotezių ir, turiu pasakyti, mažiausiai tikėtina ir sunkiausiai įrodoma. Užtenka tik kiek atsigręžti į istoriją ir pamatysime, kad ledynai jau tirpo ir vėl atsirado, Golfo srovė buvo sulėtėjusi ir vėl grįžo į įprastą tėkmę.

– Gal, kolega, galėtumėte pateikti pavyzdžių iš istorijos, – gudriai šypsodamasis paklausė profesorius. Džonsas buvo įsitikinęs, kad šitas kalbus studentas nesugebės pateikti nė vieno konkretaus fakto, bet skaudžiai klydo.

– Gerai. Pavyzdžiui, 1300 mūsų eros metai. Mažasis ledynmetis Europoje. Net dabar neaišku, kodėl sulėtėjo Golfo srovė ir dėl to pasikeitė klimatas. Grenlandijoje vikingų kolonija egzistavo nuo VIII mūsų eros amžiaus ir puikiai vertėsi. Nors kai kurie istorikai tai vadina pokštu, bet aš įsitikinęs, kad pats salos pavadinimas rodo, jog tenai, įkuriant koloniją, žaliavo medžiai ir žėlė žolė, buvo puikus klimatas. Prasidėjus mažajam ledynmečiui, Grenlandija apledėjo ir vikingų kolo-

nija išnyko. Gal pasakysit, kad ir tuomet žmogus dėl savo veiklos sukūrė šiltnamio efektą? Kodėl niekas nekreipia dėmesio į šį faktą? Dar keisčiau, kad, viena vertus, pripažindami, jog klimatas Europoje išivyrėja toks, koks buvo prieš 1300-uosius metus, kita vertus, šaukia apie visuotinį atšilimą. Ar nemanote, kad šie du teiginiai prieštarauja vienas kitam? Arba dar vienas faktas. Neseniai buvo paskelbta, kad prieš 14000 metų Golfo srovė buvo visiškai sustojusi. Aš asmeniškai manau, kad tai įvyko dėl asteroido smūgio į vandenyną ir milžiniškų vandens masių maišymosi, bet oficialiai skelbiama, jog Golfo srovės sustojimo priežastys nežinomos. Tada, kaip žinote, kardinaliai keitėsi klimatas Žemėje. Baigėsi ledynmetis, smarkiai išsiplėtė Sacharos dykuma, net ašigaliai pasislinko per daugiau nei tūkstantį kilometrų. Iki tos katastrofos Šiaurės ašigalis buvo ties dabartiniu Ontario ežeru Kanadoje. Dabar Jūs teigiate, kad mūsų laukia labai panaši katastrofa? Ir kad ją sukels žmogus dėl savo technologinės veiklos? Argi nejuokinga?

– Manote, asteroido smūgis... – numykė profesorius, suprasdamas, kad ginčą jis jau pralaimėjo. Studentas pasirodė besąs ne tik drąsus, bet ir kupinas žinių, kurias puikiai mokėjo pritaikyti praktikoje. – Sakote, dėl asteroido smūgio įvyko didysis tvanas, klimato pokyčiai, katastrofos ir Atlantidos žūtis?

– Jei manysime, kad Platono ir jo vėlesnių sekėjų pasakojimai apie Atlantidą įrodo jos egzistavimą – tada taip, – sutiko Albertas.

– O Jūs, kolega, kaip manote? Egzistavo Atlantida iš tiesų ar tai tik mitas? – profesorius pasinaudojo proga pakeisti pokalbio temą.

– Manau, egzistavo, – Albertas ganėtinai įsikarščiavęs ir nesivaržydamas dėstė savo mintis. Kurso draugai buvo įpratę prie tokių jo poelgių. Beveik visi, kurie kartu su juo mokėsi, suvokė, jog jo žinios gerokai platesnės, todėl dabar tie-

siog ramiai klausėsi vykstančios diskusijos. – Šiuo metu Žemėje rasta beveik du su puse šimto akmeninių miestų – labai panašių savo struktūra. Dauguma jų vyresni nei 14000 metų. Be to, Pietų Amerikos ir Egipto civilizacijų panašumai rodo aiškų ryšį, egzistavusį tarp tautų, gyvenusių skirtingose planetos vietose. Atsiminkime ginčus dėl Cheopso piramidės Egipte amžiaus ir Stoncheidžo akmenų pastatymo datos. Yra labai daug įrodymų, kad prieš katastrofą egzistavo vieninga, arba labai išplitusi, civilizacija, kurios palikimą užtinkame iki šių dienų.

– Puiku, kolega. Supratau Jūsų mintis. Matau, kiti studentai pradėjo nuobodžiauti. Šnekamės tik mes. Nemandagu... Šiandien paskaitą baigsime, o Jūs, kolega, užeikite pas mane į kabinetą po paskaitos.

Vėliau, po daugelio metų, Albertas dažnai savęs klausdavo, kaip būtų susiklostęs jo likimas, jei tada, per tą išimtiną pirmąją paskaitą, jis būtų sugebėjęs laikyti liežuvį už dantų. „Gal gyvenimas ir nebūtų toks sotus, bet bent jau savęs niekinti nereikėtų. Nebūčiau tapęs toks pilkas prisitaikėlis, koks esu dabar...“ – liūdnai atsiduso beveik keturiasdešimties sulaukęs ir senokai su jaunystės svajonėmis atsisveikinęs Albertas.



Saulė, jūra, paukščiai, bet ir prakaitas, nuovargis, kojų skausmas – visa tai matė ir jautė Katarina, kopdama paskui Albertą. „Na, kodėl jis niekaip negali nustygti vietoje? – svarstė mergina, žvelgdama į draugą, pirma jos kopiantį per uolas aukštyn. – Tik vakar įsikūrėme stovykloje, tik šiandien pirmą kartą susiruošėm į kalnus, o jis jau urvą nusižiūrėjo, kuri būtinai reikia apžiūrėti. Pradedu abejoti, ar man tikrai pasisekė, kai Albertas po pokalbio su profesoriumi pasiūlė kartu su

juo prisijungti prie Džonso ekspedicijos į Azorų salas. Suprantu, Atlantidos civilizacijos pėdsakai – labai svarbus dalykas, bet kam pulti jų ieškoti taip aukštai ir pačią pirmą dieną. Užuoat kopę uolomis, ramiausiai galėjome gulėti paplūdimyje. Mano manymu, tai būtų kur kas geresnis laiko praleidimas.“

Albertas nežinojo paskui kopiančios draugės minčių, o jei ir būtų žinojęs, nebūtų jų paisęs. Vaikinas kažkodėl jautė, kad tiesiog privalo apžiūrėti išvakarėse aptiktą pusiau užverstą ir sunkiai tarp akmenų pastebimą olą. Jei Katarina nebūtų sutikusi kopti kartu, būtų iškeliavęs vienas. Tai Albertas darytų nepaisydamas pavojų, kurie tyko vienišo žmogaus, kopiančio uolomis be galinčio pagelbėti partnerio. Teisybės dėlei verta pasakyti, kad jaunuolis visuomet beatodairiškai siekdavo visų savo sumanymų įgyvendinimo, dažnai apie savo veiksmus net neinformuodamas aplinkinių. Pavyzdžiui, šį kartą Albertui net į galvą nešovė mintis apie būsimą pavojingą išvyką nusižiūrėtos olos link perspėti ekspedicijos vadovą. Vaikinas buvo labai užsispyręs, išdidus ir savimi pasitikintis. Kai kurie lygindavo jį su laukine gėle, aukštai iškėlusią galvą virš nušienautos pievos. „Blogiausia, kad tokia gėlė anksčiau ar vėliau nupjaunama“, – pašnibždomis kalbėdavo aplinkiniai, aptardami ryškiai tarp jų išsiskiriantį jaunuolį.



– Taigi sakote, radote oloje? – daugiau savęs nei priešais stovinčių Katarinos ir Alberto paklausė profesorius Džonsas, apžiūrinėdamas atidarytą akmeninę urną ir kelis luistus, pagamintus lyg iš metalą primenančios medžiagos. – Kaip manot, kas čia?

– Profesoriau, leiskit man išsiaiškinti, – atsakė Albertas. – Kiek pastebėjau, medžiaga atrodo kaip metalas, bet lanksti ir

plona lyg popierius. Visa išmarginta rašmenimis, labai primenančiais egiptietiškus. Aš pažįstu faraonų laikų Egipto rašmenis. Galėčiau perskaityti tekstą... Padaryčiau kelis tyrimus Jūsų laboratorijoje...

– Gerai, – mostelėjo ranka Džonsas. Jis nemėgo juodo darbo laboratorijose, o šiuo atveju laukė būtent toks darbas. Juolab kad profesorius jau buvo nusižiūrėjęs povandėninių urvų sistemą, kurią būtinai norėjo ištyrinėti. „Tegu vaikas užsiima ir viską išsiaiškina, o rezultatus aš įvertinsiu. Jei pasirodys vertingas radinys, galėsiu pristatyti kurioje nors konferencijoje. Nors labiausiai tikėtina, kad rādome kokią nors klastotę.“ – Imkitės darbo... Su rezultatais mane supažindinsit.

Katarina per visą laiką nepratarė nė žodžio. Laboratorijoje, tai laboratorijoje – ar ne vis tiek. Mergina jau seniai susigaudė savo jausmuose ir suprato, kad svarbiausia jai būti šalia Alberto, o kur – nelabai svarbu.



Iš Alberto dienoraščio

Pagalčiau aptikau kai ką tikrai įdomaus. Jau radęs urną jaučiau, kad tai bus didžiausias atradimas per visą ikišiolinį mano gyvenimą. Tačiau niekuomet nesitikėjau, kad tai gali tapti vienu iš nuostabiausių radinių per paskutinius kelis šimtus metų.

Pirmiausia tyrinėjau urną ir luistus, bet greitai nuleidau rankas. Niekada nebuvo labai geras chemikas ar molekulinės fizikos specialistas. Kita vertus, man atrodo, kad ir kur kas garsesni tikslųjų mokslų žinovai nesugebėtų nustatyti, iš kokio metalo lydinio sudaryta mano rasta medžiaga. Mečiau tą beviltišką užsiėmimą, kai tik pavyko nusta-

tyti luistų amžių. Dar dabar negaliu patikėti, kad jiems beveik penkiolika tūkstančių metų. Tačiau tai faktas... Tikrinau keturis kartus. Abejonių nebeliko. Tik pagalvokit, prieš penkiolika tūkstančių metų žmonės gebėjo sukurti dar ir dabar nežinomą medžiagą. Iš karto paneigiamos visos sapa- lionės apie akmens amžių, pirmuosius civilizacijos daigus prieš penkis tūkstančius metų...

Toliau buvo dar gražiau. Pagaliau atkreipiau dėmesį į rašmenis. Pirmasis mano išpūdis dėl jų panašumo su egiptietiškais pasirodė daugiau nei teisingas. Šie rašmenys buvo lygiai tokie patys, kaip vartoti faraonų laikų Egipte. Iš pradžių suabejojau luistų amžiumi. Patikrinau dar kartą. Ir dar kartą. Ne, jiems tikrai beveik penkiolika tūkstančių metų. Gal čia klastotė? Taigi išvada viena – egiptiečiai pasiskolino rašmenis iš gerokai anksčiau egzistavusios labai išvystytos civilizacijos.

Nusibodo spėlioti. Pradėjau skaityti tekstą... Iš karto užėmė kvapą. Jaučiau, kad ne mano jėgom atpasakoti, kas ten parašyta. Geriau išversiu ir užrašysiu ištraukas. Štai tekstas... Tegu išvadas daro tie, kurie perskaitys šį dienoraštį ir mano aptikto teksto vertimą.

„Mano vardas Tauragas. Galbūt tie, kurie skaitys šiuos žodžius ateityje, ką nors bus girdėję apie mane. Nemanau... Tačiau man tai nesvarbu. Svarbu, kad Jūs, perskaite mano žodžius, sužinosite apie Dieviškąją Atlantidą, jos žmones ir tai, kas jiems visiems nutiko. Tai, kas nutiko Atlantidai, yra didžiausia katastrofa per visą žmonijos istoriją. Todėl prašau, kad Jūs, kur bebūtumėte ir kada begyventumėte, papasakokite visiems apie tą nuostabią ir didingą atlantų tautą, viešpatavusią didelėje Žemės dalyje.

Taigi, kaip minėjau, mano vardas Tauragas. Gimiau 8732-aisiais Dieviškosios Atlantidos metais. Didžiąją savo gyvenimo dalį buvau karys ir, galiu pasakyti, labai ge-

ras karys. Tai aš vadovavau mūsų pulkams veržiantis Audrų jūros link (dabar vadinama Juodoji jūra – Alberto pastaba). Aš dalyvavau malšinant maištus Egipte. Aš pasiūliau Dangiškajam žynių žyniui ekspediciją aplink pasaulį. Aš... Užteks, labai daug giriuosi. Daug kovojau, kol pagaliau tapau žynių žynio asmeninės apsaugos vadu...

Mes žinojome apie artėjančią „Dangaus rykštę“. Dar prieš trisdešimt metų žyniai paskelbė niūrias prognozes, bet niekas negalėjo įsivaizduoti, kad realybė su kaupu pranoks pačias kraupiausias pranašystes. Būta visko per tuos metus: nevirties, tingumo, begėdiškiausių pramogų, bet taip pat ir drąsos, darbo, pasiaukojimo, didvyriškumo. Žyniai kūrė planus, kaip įamžinti mūsų palikimą ateities kartoms. Statėme piramides, akmeninius miestus, stulpus prie Gango upės iš metalo, kurį neseniai atrado pats Dangiškasis žynių žynys. Ant jų surašėme visą savo istoriją. Tiesa, nežinau, ar palikuonys sugebės perskaityti Atlantidos raštą. Galvojau apie tai jau likęs vienas, po to, kai palaidojau paskutinį Šventyklos tarną. Dar tada nusprendžiau savo laišką Jums parašyti vergų rašmenimis. Gal juos galės perskaityti daugiau žmonių...“

„Jei nesupyks būsimieji skaitytojai, šioje vietoje teksto rašymą nutrauksiu, – savo dienoraštyje parašė Albertas. – Laiško autorius buvo kupinas puikybės ir labiausiai mėgo pasakoti apie savo šlovintąją praeitį. Jau labai vėlu. Ryt ieškosiu informatyvesnių ištraukų iš teksto“.



„Atsitiko taip, kaip pranašavo žyniai. „Dangaus rykštė“ nukrito vandenyne. Atsivėrė tikras pragaras: Žemė pasisuko, tik nusileidusi Saulė tekėjo vėl, išsiveržė ugnikal-

niai, drebėjo žemė, ritosi aukštos lyg kalnai bangos – visa tai pergyveno Atlantida. Nedaug mūsų liko gyvų. Kas dar prieš atskrendant „Dangaus rykštei“ bandė išplaukti į vandenyną, kas slėpėsi kalnuose. Mes su Šventyklos žyniais pasirinkom šią uolą aukščiausiojo Atlantidos kalno viršūnėje. Tai nepadėjo. Daugelis Šventyklos tarnų žuvo drebant kalnams ir krentant akmenims, kiti mirė nuo troškulio ir bado. Nė vienas iš jų nebuvo karys, nemokėjo išgyventi krimsdamas tik žolę. Aš mokėjau, todėl ilgiau likau gyvas. Prieš mirtį Dangiškasis žynių žynys perdavė man kelis metalo gabalus bei savo rėžiklį ir paliepė užrašyti šiuos žodžius: „Atlantida žuvo, bet jos kraujas liko Jumyse, o žinios – akmenyse. Ieškokite ir viską sužinosite.“ Iki šiol nežinau, ką tai reiškia.“

– Tu tikrai įsitikinęs, kad tekstas yra autentiškas, – pakėlęs akis nuo vertimo, paklausė profesorius prieš jį sėdinčio Alberto.

– Visiškai, – linktelėjo pastarasis. – Per daug sutapimų. Luistų amžius ir laiške minimi faktai neprieštarauja vienas kitam.

– Gerai, šauniai padirbėjai. Manau, mums reikia nustoti spėlioti. Aš pats viską patikrinsiu ir tau pranešiu. Dabar ruoškis kitokiam darbui. Aptikome vandens neapsemtų urvų sistemą. Rytoj galėsi pradėti tyrinėjimus. Gal dar ką rasi.

Tuo pokalbis ir baigėsi. Albertas, eidamas būsto link, negalėjo susigaudyti savo jausmuose. Viena vertus, dalyvauti tyrinėjant požeminius urvus turėtų būti labai įdomu, kita vertus, jo niekaip neapleido mintis, kad profesorius paprasčiausiai nori išsiųsti jį kuo toliau. „Gal Džonsas tiesiog siekia, jog aš nesipainiočiau jam kurį laiką po kojomis. Požeminių urvų tyrimas suplanuotas dviem savaitėms į priekį. Teks gyventi kitoje stovykloje. Aš dvi savaites nežinosiu, ką profesorius daro su mano radiniu“, – nelinksmi maštė jaunuolis.

Tuo pačiu metu pasiklausius, kas vyksta profesoriaus būste, būtų galima išgirsti įdomius ir nemažą tolesnę intrigažadančius žodžius. „Piteri, sukviesk draugų ratelį. Vienas iš mano studentų rado labai neįprastą ir svarbų daiktą. Taip, tokį svarbų, kad vertėjo tau skambinti viduryje nakties. Mums visiems reikia pasitarti. Daug kas gali keistis. Vienas negaliu priimti sprendimo... Gerai... Taip, kitą antradienį, tinka. Susitinkam visi Barselonoje, mūsų mėgstamoje kavinėje. Dėl valandos susitarsime vėliau. Gerai... Iki.“

– Taigi turiu beveik savaitę, – bambėjo profesorius, padėjęs ragelį. – Reikia kibti į darbą. Pirmiausia patikrinsiu amžių... Vėliau peržiūrėsiu vertimą. Albertas protingas vaikas, gerai išmano egiptiečių rašmenis, bet neturi reikiamos patirties ir galėjo įvelti klaidų. Turiu būti absoliučiai įsitikinęs prieš aptarimą.



– Tai tikrai ne klastotė? – kažkelintą kartą nuskambėjo klausimas.

– Ne, – lygiai tiek pat kartų sekė atsakymas.

Kambaryje sėdėjo septynios. Visi jie buvo žinomi, gerbiami ir garsūs mokslininkai. Apie kai kuriuos iš jų vertėtų pasakyti, kad savo mokslo srityse šie žmonės buvo pirmojo ryškumo žvaigždės. Štai, pavyzdžiui, Piteris Lorencas – universiteto rektorius, žymiausias šalies ar net viso pasaulio ekologas. Arba Džonatanas Polianskis – vienas iš ryškiausių fizikų, nominuotas Nobelio premijai. Netgi tas pats jau pažįstamas profesorius Džonsas buvo laikomas bene gerbiausiu ir žymiausiu Vakarų pusrutulio archeologu. Šie žmonės kartu galėjo nulemti, kokia kryptimi pasuks vienos ar kitos mokslo šakos raida. Jų autoritetas ir įtaka mokslo pasaulyje buvo praktiškai beribiai. Šį kartą tokių šviesuolių dėmesio nusipelnė

kuklaus studento Alberto radinys. Žinoma, žodis „kuklus“ apibūdinant Albertą yra netinkamas. Vaikinas niekuomet nemenkino savo darbų ir buvo įsitikinęs, kad jo radinys gali būti laikomas vienu didžiausių pasaulio atradimų. Savo svajonėse, kurios dažnai jį apnikdavo tyrinėjant požeminius urvus, jaunuolis jautėsi mažiausiai profesoriumi, kurio vardas ateityje bus įrašytas šalia tokių archeologų kaip Heinrichas Šlymanas, kadaise radęs legendinio Trojos miesto buvimo vietą. Sulaukęs keturiasdešimties, jis su liūdesiu prisimindavo tas svaigias, kupinas svajų ir vilčių dienas, bei tuos pilnus nusiylimų metus, sekusius po to.

– O tu, Styvai, supranti, ką gali pakeisti tavo radinys? – paklausė Piteris profesoriaus Džonso.

– Kaipgi, žinoma, – linktelėjo Džonsas. – Keičiasi mūsų tradicinės istorijos samprata. Visos tos pasakos apie pirmuosius miestus prieš penkis tūkstančius metų liks kaip aiškus žmonių naivumo įrodymas. Kita vertus, mes nusipelnėme tokių šokiruojančių pokyčių. Turbūt jau ne naivu, o tiesiog kvaila galvoti, kad žmonija gyvuoja du šimtus tūkstančių metų, o civilizacija atsirado tik prieš penkis tūkstančius metų.

– Na ir, – gūžtelėjo pečiais Piteris. – Manai, kad tai viskas?

– Baik, Piteri, kankinti Styvą, – įsiterpė į pokalbį Džonatanas. – Tu čia ne su studentais kalbi. Dėstytk savo mintis.

– Gerai, – linktelėjo Piteris. – Siūlau atkreipti dėmesį į kai kurias „laiško“ ištraukas. Gal Styvas ir neatkreipė dėmesio, bet aš pastebėjau ganėtinai vaizdingą Atlantidos klimato aprašymą. Autorius rašo apie „šiltąją vandenyno srovę“, tikėtina, kad tai Golfo srovė. Apie kadaise žaliavusias šiaurines žemes ir apie klimato pokyčius Atlantidos gyvavimo pradžioje. Apie kupinas gyvybės ir žalumos Egipto žemes. Ką visa tai reiškia? Ogi tai, kad klimato kaitos problemos egzistavo jau keliolika tūkstančių metų prieš mūsų erą, o Egiptas kadaise buvo žalia ir kupina gyvybės šalis. Styvas man neleis suklysti, atrodo, jau trys tūkstančiai metų

prieš mūsų erą didžiąją Egipto teritorijos dalį sudarė dykuma. Ar supratote, apie ką aš kalbu?

– Puikiai, – prabilo iki tol tylėjęs vienas iš grupelės narių, kažkada labai garsus chemikas, dabar jau nutolęs nuo mokslo. – Braška Jūsų teorija apie žmogaus įtaką gamtai ir gresiantį visuotinį atšilimą bei artėjantį ledynmetį. Bus kaip su ta isterika apie Ozono skylę virš Antarktidos. Atsimenate? – su neslepiamu sarkazmu tęsė kalbėtojas. – Daugiau nei dvidešimt metų buvo keliami panika, kuri prasižėjęs dvidešimt pirmajam amžiui staiga tapo nebemadinga.

– Būtent, – Piteris emocingai parodė pirštu į kalbėjusįjį. – Julianas teisus... Dabar žiūrėkim, kas seks po to. Žinoma, atsiras skeptikų, interesų grupių, kaltinančių mus klastote, bet anksčiau ar vėliau visuomenėje, o svarbiausia tarp investuotojų sukirbės abejonė dėl anksčiau dėstytojų teiginių apie dabartinius drastiškus klimato pokyčius. Atsimenate, kaip prieš porą dešimtmečių, pasimokę iš projekto „Gelbėkitės, didžiulė ozono skylė“ autorių, kūrėme verslo planus? Tada Styvas labai protingai pasiūlė pasitelkti viešųjų ryšių specialistus. Tikėjomės uždirbti ne mažiau kaip tos kompanijos, suabsoliutinusios natūralių kasmetinių pokyčių ozono sluoksnyje temą ir staiga sėkmingai pradėjusios pardavinėti iki tol jokios paklausos rinkoje neturėjusias dujas. Šiandien turime kuo džiaugtis. Sukėlėme beveik masinę psichozę, ir dabar tiesiog byra ant galvos milijonai dolerių, skirti kovai su tuo gresiančiu „atšilimu“ ir „ledynmečiu“. Investuotojai patenkinti. Jų verslas sukasi kaip pašėlęs...

– Pridurk, kad ypač padėjo tavo pažintys Holivude ir tas pigus filmukas... Kaip jis ten? A... „Diena po rytojaus“. Niekada negalvojau, kad žmonės gali taip lengvai patikėti tokiomis nesąmonėmis, – įsiterpė Džonatanas.

– Būtent... – sutiko Piteris. – Negi po viso šito mes leisime visiems suprasti, kad pinigais imame kovai su na-

tūraliu gamtos reiškiniu, kuris periodiškai kartojasi ir kurio nei sustabdysi, nei pakeisi. Mus išvadins naujaisiais Don Kichotais, prašančiais pinigų kovai su vėjo malūnais. Apie brangias keliones, investicijas, ekspedicijas į egzotiškus kraštus, naujausią laboratorijų įrangą galime pamiršti. Viso to nebebus, kaip ir nebebus milijoninių algų, mokamų iš investuotojų lėšų. Taigi turime nuspręsti, ką renkamės: ar realias lėšas ir klestintį verslą šiandien, ar tikėtiną galimybę ateityje įrašyti savo vardus į didžiųjų atradėjų sąrašą.

– Gerai sugalvojai, – įsiterpė Džonatanas. – Ką renkamės? Tai Styvo atradimas, jis turi ir nuspręsti. Nors dėl kitko aš su tavimi sutinku. Ką pasakysi, Styvai?

– Ką čia pasakyti? Jei paskelbsiu apie atradimą, visas mano tolesnis gyvenimas bus nepailstama kova su skeptikais, kaltinančiais mane klastotėmis, ar įvairiomis interesų grupėmis. Ne vienas senosios kartos mokslininkų yra šventai įsitikinęs, kad šimtus tūkstančių metų žmonės tik klajojo ir medžiojo, o gyventi sėsliai sugalvojo tik palyginti visai neseniai. Matai, prieš tai protingų žmonių nebuvo. Vieni kvailiai, kurie tik klajojo ir medžiojo. Ai, ką čia bekalbėti, – numojo ranka profesorius. – Daugumai mano kolegų net kreacionistų pozicija arčiau širdies. Mažiau galvoti reikia. Sukūrė Dievas Žemę prieš penkis tūkstančius metų, ir viskas. Daugiau į nieką gilintis neverta. Aš nesutvertas tokiai kovai. Jei ji būtų materialiai naudinga... O dabar vieni nuostoliai ir abejotina šlovė, kai atgulsiu amžinojo poilsio. Neverta.

– Na, jei Styvas neprieštarauja... – vėl perėmė pokalbio vadžias Piteris. – Tada šitie „laiškai“ iš Atlantidos turi dingti. Padėk juos, Styvai, kur nors giliai į seifą. Tik nenaikink. Gal ateityje pravars?

– Ką darysim su tuo gabiuoju Styvo studentu? – prašneko iki tol tylėjęs būrelio narys. – Jis neišplepės?

– Aš juo pasirūpinsiu, – pažadėjo profesorius Džonsas. – Suteiksiu gerai apmokamą darbą, duosiu įdomių užduočių. Jis protingas vyrukas... Tylės. Tai bus kur kas geriau, nei kažkada buvo pasielgta su Julianu.

– O kaip pasielgta su Julianu? – pasidomėjo Džonatanas.

– Nežinai tos dvidešimties metų senumo istorijos apie Juliano išrastą cheminį elementą, galintį kuru paversti paprastą vandenį? – nustebė Pyteris. – To elemento gamyba buvo tokia pigi, kad kuras transportui kainuotų ne daugiau nei dabar vanduo, bėgantis iš krano.

– Na ir? – toliau domėjosi Džonatanas.

– Niekas... Viena naftos kompanija privertė Julianą parduoti jiems patentą, ir nuo to laiko niekas apie šį išradimą negirdėjo. Neklausk, kaip privertė? – mostelėjo ranka Piteris, sustabdydamas beišsprūstantį klausimą iš Džonatano lūpų. – Šlykšti istorija, su grasinimais, įkaitais, įremtu į galvą ginklu. Nuo to laiko ir aš supratau, kad neverta su savo išradimais ar patobulinimais lipti ten, kur sukasi dideli pinigai.

Nuo to momento susirinkusių bendraminčių pokalbis pasisuko apie golfą, veislinius žirgus ir kitus daugiau žemiškus dalykus. Klausimas buvo išspręstas. Kitą dieną Piteris pateikė paraišką dėl papildomų šimtų milijonų dolerių, skirtų Golfo srovei stebėti, o profesorius Styvas Džonsas grįžo prie širdžiai mielo povandeninių olų tyrinėjimo.



„Dvidešimt metų praėjo“, – galvojo Albertas, prisiminęs savo jaunystės dienas. Tik prieš savaitę jam pagaliau pavyko sužinoti, kur profesorius Džonsas laiko kadaise atrastus „laiškus“ iš Atlantidos. Dabar Albertas galėjo paimti savo radinį ir pateikti jį plačiajai visuomenei. „Kiek metų apie

tai svajojau... Kiek planų kūriau... Dabar jau galiu... Paimsiu „laiškus“ iš Atlantidos ir pristatysiu kitą savaitę tarptautinėje konferencijoje. Turiu pažįstamą reporterį rimtame laikraštyje. Jis parašys didžiulį straipsnį... Visuomenė turi žinoti... Bet kodėl aš delsiu ir abejoju?“ – Albertas suėmė rankomis galvą, bet joje vis tiek knibždėjo viena labai įkyri mintis: „Ar verta sotų ir laimingą gyvenimą dabar aukoti nepalaujamai kovai ir tikėtinai šlovei, kuri ateis senatvėje arba po mirties?“ Taip galvodamas vyras žiūrėjo į ant stalo gulinčią žmonos Katarinos ir dviejų vaikų nuotrauką. Žmonos, kuri įprato gyventi prabangoje, ir vaikų, kuriuos reikės leisti į mokslus...

Beveik tokie pat

Senis sėdėjo prie smilkstančio laužo ir liūdnam žiūrėjo į rytus. Kadaisė jis buvo jaunas ir greitas, beribės nakties gyventojų vadas. Dabar jo jėgos išseko, akys nusilpo, klausos ne tokia jautri kaip anksčiau. Senis jau prieš kelis metus suprato, kad gentis iš jo jokios naudos nebeturės. Tada ir apsisprendė. Dabar žmogus sėdėjo prie smilkstančio laužo, žiūrėjo į rytus ir laukė šviesos bei mirties. Šviesa, kaip ir mirtis, šiame pasaulyje buvo neatskiriami dalykai ir visada pasirodydavo rytuose. Įtempęs savo trumpareges akis, senis pastebėjo pirmus tekančios Saulės atšvaitus netoliese esančių kalnų viršūnėse. „Artėja, – pagalvojo žmogus. – Kiek man dar liko laukti, kol šviesa pasieks mane – 20, gal 24 valandas. Keista, kodėl mes vis dar skaičiuojame laiką senoviškai? Žemės para jau labai seniai trunka šimtus kartų ilgiau nei kadaisė.“

Senis dar ankstyvoje jaunystėje iš proprosenelio girdėjo, kad kai tas buvo dar vaikas, ši planeta buvo visiškai kitokia. Žmonės tada nebijojo šviesos ir Saulės, o atvirkščiai – džiaugėsi ja. Tada šviesa nešdavo viltį ir gyvenimą, o ne mirtį. Po to kažkas nutiko. Senis tada nesuprato proprosenelio kalbų. Jis tik atsiminė kažką apie didžiulį dangaus kūną, baisią katastrofą, nusinešusią į kapus du trečdalius žmonijos, ir kažkokio dujų sluoksnio, anksčiau saugojusio planetą nuo blogų spindulių, sunykimą. Vyras niekuomet neįsivaizdavo, kad dujos gali apsaugoti nuo Saulės. „Matyt, senolis tada jau iš proto buvo bepradedęs kraustytis ir viską supainiojo. Gali būti, kad tuo metu gyvenę žmonės buvo apgaubę visą planetą akmenų ar metalo, o gal gerai apdoroto medžio skydu, kuris ir saugojo nuo šviesos, – svarstė se-

nis. – Po to, kai įvyko katastrofa, skydas sunyko, ir prasi-
dėjo begalinis žmonių bėgimas nuo šviesos.“

Iš pradžių išlikę žmonės negalvojo apie tai, kad juos lė-
tai, bet užtikrintai žudo Saulė. Tik po to, kai katastrofiš-
kai padaugėjo susirgimų odos vėžiu, visi susirūpino. Sugriu-
vusi civilizacija nebegalėjo pasiūlyti veiksmingo apsigynimo
nuo žalingų Žemę iš kosmoso pasiekiančių spindulių. Būtent
tada išgyvenę žmonės pradėjo bėgti nuo Saulės. Gerai, kad
planeta ši kartą jiems padėjo: kiekvienais metais ji vis lė-
čiau ir lėčiau sukosi aplink savo ašį, todėl ir gyvybę užtik-
rinanti naktis trukdavo vis ilgiau. Žmonės taip pat po tru-
putį keitėsi. Kiekviena sekanti karta vis geriau prisitaiky-
davo prie atšiaurios tamsos ir ją lydincio šalčio, vis daugiau
bijėjo šviesos. Sėdintis prie laužo senis buvo beveik trijų
metrų ūgio ir penkių šimtų kilogramų svorio. Jis turėjo tan-
kų kailį, leidžiantį lengvai ištvirti įprastą penkiasdešimties
laipsnių pagal Celsijų šaltį. Visi žmogaus gentainiai buvo to-
kie pat. Jie puikiai matė tamsoje, dėl didžiulių pėdų galėjo
braidžioti po giliausias pusnis – žodžiu, buvo idealiai prisi-
taikę prie aplinkos. Kita vertus, Saulės spinduliai šiuos nak-
ties gyventojus žudydavo tiesiog žaibiškai.

Senis daugiau kaip šimtą metų vedė savo gentį nesibai-
giančios nakties keliais, tačiau niekuomet nenustodavo gal-
voti apie tai, kas vyksta ten, šviesoje. Dažnai, labai daž-
nai „keliaujantys naktį“, kaip save vadindavo žmogaus
gentainiai, rasdavo keistų ir nepaaiškinamų pėdsakų, ku-
riuos galėjo palikti tik gyvos būtybės, gyvenančios Saulė-
je. Žmonės niekuomet nesutikdavo tokių būtybių, todėl
sprendė, kad jos bėga nuo nakties taip, kaip senio gentis
bėgo nuo dienos. Dabar, kai senis nusilpo ir nebegalėjo ke-
liauti su savo žmonėmis, jis nusprendė prieš mirtį paten-
kinti savo smalsumą ir sulaukti šviesos bei pažiūrėti, kas
ateina kartu su diena.

„Darosi šilta, – galvojo senis, žiūrėdamas į smilkstančią
laužo ugnį. Iš tiesų laužas jam tebuvo reikalingas jaukumo

ar ramybės jausmui sukurti, o ne kaip būdas sušilti. – Kiek dabar? Turbūt ne daugiau kaip dvidešimt laipsnių žemiau nulio. Įdomu, kokia temperatūra būna išaušus? Dar galėčiau pasitraukti. Jėgų dar turiu, ir nuo šviesos pabėgčiau. Vis dar galiu keliauti per naktį. Vadu nebebūčiau, bet gyvenčiau dešimtmetį, kitą. Kurių galų aš čia sėdžiu? Reikia bėgti ir kuo greičiau.“ Senis bijojo, labai bijojo. Jis nenorėjo mirti ir žinojo, kad atėjus šviesai, išgyventi nepavyks. Tačiau žmogus, nepaisant visko, nebėgo. Jis jau senokai pasiryžo mirti prasmingai, o ne kaip pasiligojęs, niekam nereikalingas, tik iš giminių gailėsčio gyvenantis sukriošėlis. „Aš turiu, aš privalau..., – mąstė žmogus. – Jei ne dabar, tai kada? Pasidavęs vėliau nesugebėsiu vėl pasiryžti. Visą gyvenimą kovojau. Nugalėjau baimę, plikomis rankomis stojęs į kovą su baltuoju lokiu, ir jį pasmaugiau. Nugalėsiu baimę ir dabar. Tegų niekam nebegalėsiu papasakoti to, ką mačiau, tačiau aš bent numirsiu žinodamas, kas gyvena šviesoje.“ Taip galvodamas, senis atsisuko į aušros nutviekstas tolimų kalnų viršūnes. Žmogus žiūrėjo į rytus, nes tik iš rytų sklisdavo šviesa ir ateidavo mirtis.



Šešėlis jautė, jog baigia mirtinai sušalti. Jis pernelyg nutolo nuo išganingos šviesos ir maitinančių Saulės spindulių. Šešėlio kūnas prarado savo skaidrumą ir pradėjo kietėti. „Aš mirštu. Kaip kvailai elgiausi, išbėgdamas į žudančią tamsą, – mąstė žmogus. – Nenoriu mirti, aš dar labai jaunas. Kas vertė mane bandyti sužinoti, kas gyvena naktyje?“

Šešėlio gentainiai gyveno tik šviesoje, savo permatomais kūnais gaudydami šiltus ir gyvybę teikiančius Saulės spindulius. Visai neseniai jaunuolis išgirdo pasakojimą apie seniai, seniai įvykusią katastrofą, per kurią išmirė dauguma žmonių. Likę gyvi sugebėjo prisitaikyti prie pasikeitusių sąlygų ir la-

bai smarkiai suaktyvėjusios Saulės. Ilgainiui jie taip pasikeitė, kad nebeišgyvendavo be šviesos, todėl pradėjo bėgti nuo nuolat juos persekiojančios nakties ir jos stingdančio šalčio. Dažnai, labai dažnai keliaudami Šešėlio gentainiai aptikdavo pėdsakų gyvų būtybių, gyvenančių naktyje. „Kas galėtų ten gyventi? – galvodavo jaunuolis, stebėdamas keistus statinius. – Nakties temperatūra yra žemesnė nei nulis laipsnių. Nė vienas žmogus negali išgyventi tokioje temperatūroje.“ Pats Šešėlis, kaip ir jo gentainiai, puikiausiai jausdavosi, kai aplinkui būdavo penkiasdešimt laipsnių šilumos, todėl net neįsivaizdavo, kokios būtybės gali terpti tokia neįtikėtina šaltyje. Slinko metai, ir Šešėlio smalsumas stiprėjo. „Kokia prasmė man gyventi šioje nesibaigiančioje monotonijoje, taip ir nesugebant atskleisti didžiausios naktinių būtybių paslapties? Aš privalau nueiti ir bandyti viską išsiaiškinti... Tiesiog privalau...“ – galvojo jaunuolis. Šešėlio gentainiai nesuprato jo siekių ir visai bandė žmogų atkalbėti nuo tokios, jų manymu, beprotybės. Jaunuolis nepasidavė, ir štai dabar keliauvo prieblandoje, keliomis valandomis aplenkęs Saule.

„Kaip čia šalta. Matyt, beveik nulis laipsnių. Kaip tamsu ir tuščia..., – visiškai nusiminęs Šešėlis lėtai slinko į priekį. – Saulė manęs nesušildys, aš per ilgai buvau šaltyje ir tamsoje. Kiek man liko gyventi? Penkios, šešios valandos, ne daugiau.“ Staiga jaunuolis netoliese pamatė beveik užgesusią laužą ir kažkokią judančią masę, gulinčią prie jo. Apsidžiaugęs ir kiek atkutęs Šešėlis nuskubėjo prie, kaip jis spėjo, nakties gyventojų.

– Labas, ar tu mane supranti? – dar iš toli šūktelėjo Šešėlis nepažįstamajam.

Išgirdęs balsą, Senis krūptelėjo lyg nuo smūgio botagu. Jis buvo gerokai nusilpęs, kamuojamas nepaprasto karščio ir šviesos, prie kurios niekaip negalėjo priprasti karščiuojančios akys. Pakėlęs apsunkusią galvą, žmogus netoliese pamatė kažkuo į jį panašią, pusiau permatomą mažutę figūrą.

– Taip, suprantu, – kimiu balsu atsiliepė Senis. – Kas tu?

– Aš žmogus, – išdidžiai išpyškino Šešėlis. – O tu turbūt naktį gyvenanti būtybė?

– Taip, gyvenu naktį, bet aš ne būtybė. Tai aš žmogus, o tu esi ateivis iš šviesos ir mirties pasaulio, – ne mažiau užtikrintai konstatavo Senis.

– Palauk, neskubėk. Išsiaiškinkim... Tai aš – žmogus, atvykęs iš Saulės ir gyvybės žemės, o tu esi būtybė iš nakties ir mirties pasaulio.

Taip prasidėjo dviejų, iki tol niekuomet nesusitikusių žmonių kalba. Ilgainiui jie išsiaiškino, kad abu yra išlikusių po katastrofos palikuonys, kurių protėviai pasuko skirtingais gyvenimo keliais. Senis turėjo begalę klausimų, o ir Šešėlis – ne mažiau. Jie klausinėjo vienas kitą, pasakojo, stebėjosi, juokėsi ir liūdėjo dėl to, kad negalėjo susitikti anksčiau. Tos kelios valandos, kurios skyrė abu žmones nuo Saulės, prabėgo tiesiog nepastebimai. Pagaliau visiškai išaušo.



Žiūrėdamas į negyvą Senio kūną ir jausdamas artėjančią mirtį, Šešėlis gailėjosi tik vieno – kad negalėjo sutikti šio mielo, gauruoto ir tokio žingeidaus bei tiek daug papasakojusio žmogaus anksčiau. Likusį savo gyvenimo pusvalandį, jau merdėdamas, jaunuolis mąstė apie tą nuostabų, pasaką primenantį nakties pasaulį, kurį jam atskleidė savo žodžiais Senis.



Skaisčiai nušviestame slėnyje gulėjo du kūnai. Vienas – didžiulis ir apžėlęs kailiu – tegalėjo keliauti amžinoje naktį. Kitas – mažiukas ir permatomas – gyveno tik nesibai giančioje dienoje. Jie abu buvo labai skirtingi, bet ir beveik tokie pat. Jie buvo smalsūs ir protingi, drąsūs ir valingi. Jie abu buvo žmonės.

Pragaras

Vilas atsigavo ir atmerkė akis. Nors, tiksliau būtų pasakyti, šoktelėjo, klaikiai šaukdamas. Jis vis dar prisiminė, kaip savo vairuojamu automobiliu trenkėsi į priešpriešine juosta riedantį sunkvežimį. Žmogus dar jautė plyštančių rau-
menų ir lūžtančių kaulų skausmą bei neišvengiamai atslen-
kančią mirties ramybę.

– Nurimk, – pasigirdo balsas.

Vilas nutilo ir įdėmiai apsidairė. Tik po keliolikos sekun-
džių jis pastebėjo šalia švytintį objektą.

– Kas tu? – paklausė išsigandęs žmogus.

– Tas, kas ir tu.

– Aš – žmogus, bet tavęs tikrai negalėčiau pavadinti žmo-
gumi, – tvirtai konstatavo Vilas.

– Joks tu ne žmogus, – pasigirdo atsakymas. – Pažiū-
rėk į save. Esi tokia pat Siela kaip ir aš.

Tik po šių žodžių Vilas pažvelgė į savo kūną ir vėl suri-
ko. Kūno nebebuvo. Vilas buvo toks pat švytintis objektas
kaip ir jo pašnekovas.

– Na, nurimk, – jau piktokai tarstelėjo šalia buvusi Sie-
la, ramindama panikuojančią atvykėlį. – Palauk minutę, tuoj
viską suprasi.

– Tikrai? – išsigandęs perklausė Vilas.

– Tikėk manimi.

Žmogus patikėjo, ir iš tiesų po minutės viskas jam pa-
aiškėjo savaime. Jis atsiminė visus savo gyvenimus, mirtis
ir gimimus, gerus ir blogus darbus, padarytus per tuos šim-
tus metų, praleistų Žemėje. Vilas žinojo, kas jo laukia ir kas
jo pašnekovas.

– Tu esi Palydovas, tiesa?
– Taip, – nuskambėjo trumpas atsakymas.
– Kodėl aš tik dabar viską prisiminiau? – pasidomėjo Vilas.

– Reikia šiek tiek laiko, kad prarastum ryšį su savo kūnu. Kai kuriems užtenka kelių sekundžių, kitiems prireikia valandų, kol atsikrato fizinės naštos. Žinoma, būna tokių, kurie per daug stipriai prisirišę prie buvusio gyvenimo.

– Kas jiems nutinka?

– Siunčiu juos atgal. Tokie asmenys tampa šmėklomis, – ramiai paaiškino Palydovas. – Nusiramink, tau tai negresia. Tu jau pasiruošęs keliauti toliau.

– Vesi mane į teismą?

– Taip.

– Kaip manai, ši kartą išvengsiu Pragaro? – su viltimi paklausė Vilas.

– Iš kur aš galiu žinoti. Aš tik paprastas Palydovas. Sprendžia kiti, – abejingai atsiliepė pašnekovas.

– Turėčiau išvengti, – karštligiškai puolė šnekėti Vilas. – Aš suprantu, kad tada, kai buvau romėnų karys ir žudžiau nekaltus žmones karo su Kartagina metu, jie tikrai galėjo mane nusiųsti į Pragarą. Viduramžiais buvau inkvizitorius. Brrr... Kai prisimenu, ką tada išdarinėjau, net nusipurtau. Tada tikrai nusipelniau bausmės. Ar net tada, kai Napoleono valdomoje Prancūzijoje buvau vagis... Sutinku, galėjau būti siunčiamas Pragaran. Tačiau dabar... Dabar tikrai ne. Gyvenu tik 29 metus. Nieko nežudžiau, nevogiau, net išmaldą elgetoms duodavau. Aš pasitaisiau ir nusipelniau bent Skaistyklos. Ar nemanai?

– Koks mano reikalas, – taip pat abejingai tarė Palydovas. – Aš nei manau, nei nemanau. Aš tave tiesiog vedu į teismą, o jie nuspręs. Patylėk, jei gali. Kas per kvailas visų ką tik mirusių žmonių noras klausinėti... Ateis laikas, ir viską pats sužinosi.



Teisėjai buvo tokie pat kaip visuomet: blyškūs, gal kiek ryškiau šviečiantys už Palydovą, bet niekuo neišsiskiriantys. „Įdomu, ar čia dievai, ar tik eiliniai kokios nors biurokratinės sistemos tarnautojai? – pagalvojo Vilas. – Gerai tiems, kurie jau Rojuje. Jie viską žino ir viską gali. Tikiuosi, šį kartą pakliūsiu bent į Skaistyklą.“

– Vilas Petersonas, 29 metų amžiaus, nevedęs, – nuskambėjo vieno iš teisėjų balsas. – Buvo nuspręsta tave pašaukti ir nebeskirti papildomų gyvenimo metų, nes nebėra prasmės.

– Kodėl? – nustebė Vilas. – Kodėl man nebėra prasmės gyventi?

– Mums pakako duomenų susidaryti nuomonę apie tave. Atsižvelgiant į praėjusio gyvenimo darbus, tau buvo skirta greita ir beveik neskausminga mirtis.

– Ar tai reiškia, kad aš nebūsi siunčiamas į Pragarą? – su viltimi paklausė Vilas.

– Ne... Nereiškia... Tu vėl būsi siunčiamas į Pragarą. Toks šio teismo sprendimas.

– Bet kodėl?! – sušuko Vilas. – Aš nepadariau nieko blogo: nieko nežudžiau, neskriaudžiau, padėjau kitiems, net meldžiausi sekmadieniais. Kodėl? Taip nesąžininga.

– Nesąžininga, sakai, – nuskambėjo teisėjo balsas. – Manai, mums rūpi, kokius tu gerus ar blogus darbus darei? Manai, mums svarbus žmonių gėrio ir blogio suvokimas?

– Bet jei aš būčiau žudikas...

– Na ir kas tada. Vien pats žudymo faktas ar paviršutiniškai to poelgio motyvai mums nieko nereiškia. Koks skirtumas, ar tu žudysi iš malonumo, ar gindamas savo šalį, ar net gindamas save? Tai tik šulinio paviršius. Mes vertiname, ar tu suvoki savo poelgį, ar vertini susikertančius interesus, kam ir dėl kokių argumentų atiduodi pirmenybę ir svarbiausia, ar gali atsakyti už savo veiksmus.

– Sėsti į kalėjimą? – paklausė Vilas.

– Ne... Priimti savo paties bausmę. Sunkiausia yra nubausti pačiam save.

– Nusišudyti? – pasitiksino Vilas.

– Ne, tai bandymas pabėgti nuo atsakomybės. Tokius mes iš karto siunčiame į Pragarą. Be jokių paaikškinimų ir diskusijų. Nubausti save, vadinasi, gyventi su kalte. Geriausias teisėjas yra tavo paties sąžinė, kuri niekada nebeleis tau būti laimingam.

– Sąžinė? – kiek nepatikliai perklausė Vilas.

– Būtent... Mes žinome tavo juokelį: „Mano sąžinė saugiai uždaryta seife ir todėl nenaudojama. Kai prireiks – išidėsiu. Ji bus nauja, dar nesudėvėta...“ Taip šnekėdavai draugams? Dabar tokie juokai ne vietoj.

– Bet aš juk nepadariau nieko blogo.

– Negi dar nesupranti? – aiškino toliau vienas iš teisėjų. – Ne pagal darbus mes sprendžiame apie žmogų. Kaip tau paprasčiau paaikškinus... Tai lyg kompiuterinis žaidimas, o Skaistykla yra aukštesnis lygis, į kurį patenka tik įgavę reikiamos patirties asmenys. Tu tokios patirties neįgavai?

– Kokios? – nieko nesuprato Vilas.

– Savęs suvokimo. Tu tiesiog plaukei per gyvenimą. Žmogus turi atrasti gyvenimo prasmę, tikslą ir jo siekti. Jis turi aiškiai suvokti save, nusistatyti savo moralinį kodeksą ir, svarbiausia, mąstyti apie tai, ką daro.

– Aš turėjau tikslą, – išdidžiai atrežė Vilas. – Norėjau gyventi pasiturinčiai...

– Ar tai tikslas? Taip, pinigai ir turtas sudaro sąlygas jaustis laisvam, suteikia galimybę nebūti varžomam smulkių buitinių problemų ir siekti tikro savo gyvenimo tikslo ar pašaukimo. Tai tik tiek... Bet nieko daugiau. Tikrieji tikslai yra kiti ir jie labai įvairūs. Tai pasaulio pažinimas, savos paskirties Žemėje suvokimas, kūryba, vaikų auginimas, net pasinėrimas į mylimą darbą. Ši gyvenimo paskirtis turi plaukti iš tavo sielos, o ne iš proto. Tik brandi, suvokianti save, savo tikslą ir atsakomybę asmenybė gali tikėtis nepa-

kliūti į Pragarą. Tu, deja, toks nebuvai. Plaukei pasroviui ir tegalvojai, kaip greičiau praturtėti ar kaip įsitempti į lovą dar vieną moterį. Mes tavyje net neradome tikrojo savęs suvokimo užuomazgų, todėl ir nusprendėme, kad bėgantys metai tavęs nepakeis ir tolesnis tavo gyvenimas nebeturi prasmės.

– O mano maldos..., – kaip skęstantis šiaudo Vilas griebėsi paskutinio argumento. – Aš meldžiausi kas savaitę. Net į bažnyčią eidavau.

– Negi tai svarbu? Malda yra skirta susikaupimui ir mąstymui. Jei tu būtum brandesnė asmenybė ir galėtum susikaupti bei mąstyti, tau malda būtų nereikalinga. Dabar gi tu tik tuščiai kartodavai žodžius, kurių prasmės taip ir nesuvokei. Manai, kad mes atsižvelgsime į tai? – atkirto teisėjas.

– Prašau... Nereikia manęs vėl siųsti į Pragarą, – verkšleno Vilas. – Jūs neišsivaizduojate, kaip ten baisu. Suvokti neišvengiamybę, žinoti, kad viskas, ką bedarai, vis tiek baigsis blogai. Laimė ten trumpalaikė ir reto žmogaus nelaukia praradimo skausmas. Dažniausiai ten atsiradusią viltį seka didžiulis nusivylimas, kuris ilgainiui pereina į pesimizmą ir skepticizmą. Ten visus kamuoja depresija ir savo bejėgiškumo suvokimas. Ir nesibaigianti monotonija... Visą laiką mus persekioja monotonija. Ji sugriauna tvirčiausius santykius, sugadina jausmus. Aš nebegaliu taip! Nebenoriu vėl jaustis vovere, bėgančia besisukančiame rate, kuriai anksčiau ar vėliau plyš širdis. Nebesiųskite manęs daugiau į Pragarą. Prašau...

– Mes viską žinome, viską puikiai suvokiame. Bet ir tu turi suprasti – jei ten būtų gera ir lengva gyventi, ta vieta nesivadintų Pragaru. Tu privalai vėl vykti ten... Keliuk! – šį kartą nuskambėjo įsakymas.

Erdvė aplink Vilą pradėjo suktis. Jis suprato išvykstaš, bet dar spėjo surikti:

– Tai ko gi galų gale iš manęs norite?

Jau smigdamas į nebūtį, Vilas išgirdo balsą, atsklindantį iš tolimos:

– Tik suvokimo. Nieko daugiau. Tik suvokimo ir jėgos prasmingai gyventi.



Žemėje gimė žmogus. Jam buvo suteikta *dar viena* galimybė suvokti save ir savo būtį bei pasiekti, kad šitame Pragare tai būtų paskutinis gyvenimas.

Nelaukta dovana

2007 metų liepos 16 diena

„Neee... Senutė aiškiai mirties ieško. Na kurgi ji lenda... Kvaiša... Turbūt visą gyvenimą buvo višta, tokia ir mirti susiruošė. Sustok, sustok gi pagaliau. Kur lendi po ratais? Ji mano taip ramiai gatvę pereiti?“ – vyras, kuriam priklausė šios mintys, sėdėjo ant suoliuko ir jau geras penkias minutes stebėjo pagyvenusios moteriškės bandymą pereiti į kitą labai judrios gatvės pusę. Tiesą sakant, tokie bandymai, kuriuos dabar rodė ponija, nebuvo kažkuo išsiskiriantis faktas. Didmiestyje pėstieji labai dažnai vaikštinėdavo, kur jiems norisi ir kada jiems norisi. Ne visi vienodai sėkmingai... Kiti netgi labai nesėkmingai ir apie juos kitą dieną rašydavo laikraščiai skyriuje „Eismo nelaimių aukos“. Tačiau šios moteriškės beatodairiškas siekis žūt būt atsidurti kitoje gatvės pusėje labiausiai priminė virtinę nesėkmingų bandymų nusižudyti. Bent jau ją stebinčiam vyrui taip atrodė.

Galbūt kitą dieną, kai ne taip maloniai šviestų saulė ar vyras nebūtų taip gerai nusiteikęs, jis nekreiptų dėmesio į poniotės kančias ar bent neskubėtų jai padėti. Kita vertus, jei vyriškis žinotų, kas jo laukia ateityje, jis neabejodamas pastumtų senutę po artimiausio sunkvežimio ratais. Tačiau tas vis nelemtas „jeigu“. Kaip žmonės sako: „Jeigu grybų būtų, tai ir papūnis kastų...“ Vyras nežinojo savo ateities, tuo metu buvo puikiai nusiteikęs ir ryžosi padėti senajai ponijai pereiti gatvę ar bent sulaikyti ją nuo eilinio bandymo „nusižudyti“.

„Velnias, šį kartą ji neišsisuks“, – pagalvojo vyriškis, pastebėjęs sparčiai senutės link artėjantį visureigį, ir, numetęs šalin nebaigtą porciją ledų, metėsi prie visiškai sutrikusios ir pasimetusios ponios, besisukinėjančios važiuojamojo-

je gatvės dalyje. Paskutiniu momentu, jau cypiant visureigio stabdžiams, jis sugebėjo pačiupti senutę į glėbį ir po neįtikėtino šuolio, kurio niekuomet sąmoningai nesugebėtų pakartoti, kartu su išgelbėta ponia atsidūrė viduryje santykiškai saugaus šaligatvio.

– Poniute, ar proto netekai! – suriko vyras, purtydamas už pečių vargšę, pasimetusią senutę. – Jei sumanei nusižudyti, bent neitum į centrinę miesto dalį. Manai, labai visiems malonu į tavo ištiškusias ant šaligatvio smegenis žiūrėti.

– Nepyk, vaikel, nepyk, – vis dar neatsigaudama šnabzdėjo senoji ponia. – Man į parduotuvę reikėjo. Va ana ten..., – mostelėjo ji ranka į kitoje gatvės pusėje esančius pastatus. – Požeminė perėja labai toli. Sunku man tais laiptais vaikščioti, tai ir sumaščiau kelią sutrumpinti.

– Kaipgi, sutrumpinai. Droši kaip didelė iki požeminės perėjos.

– Gerai, vaikel, gerai. Tik nepyk, – linkėjo galva senutė. – Išgelbėjai tu mane, mielasis mano. Galvojau, paskutinioji atėjo... O jau kaip šokai... Stiprus esi labai. Kiek tau metų?

– Trisdešimt, – negalvodamas atsakė vyras. – Jam jau ėmė pabosti ši plepi senutė, o ir suoliuką užėmė kažkokia paauglių porelė. „Nuotaika sugadinta visai dienai...“, – mąstė jis. – Gerai, poniute, aš jau keliauju. Būk atsargi ateityje.

– Būsiu, mielasis, būsiu, tik pasakyk, ar turi šeimą?

– Turiu žmoną ir tris vaikučius. Vyriausiajam penkeri metai, o jaunėliui tik trys mėnesiai. Koks skirtumas? Sėkmės, poniute, – burbtelėjo vyriškis. Apsisukęs jau ketino eiti tolyn, kai staiga pajuto dūrį į sprandą, tiksliau gal ne tiek dūrį, kiek bitės įkandimą. Pliaukštelėjęs delnu per skaudamą vietą jis greitai atsisuko ir pamatė besišypsantį senutės veidą.

– Vapsva tau ant sprando sėdėjo, vaikel, štai ir įgėlė. Niekis, praeis, pasitrink spiritu. Ar tu nealergiškas bičių įgėlimui?

– Ne, – kiek sutrikęs atsiliepė vyriškis.

– Puiku. Klausyk, mielas, – tęsė senutė. – Išgelbėjai mane, todėl aš noriu tau atsidėkoti – padovanoti tai, ko tu negalėsi nusipirkti už pinigų. Nuo šiol tu nebeseni ir faktiškai nebesirysi. Tavo imunitetas bus šimtus kartų stipresnis nei kitų žmonių ir žaizdos tavo gis neįtikėtina greičiu. Tavo veiks jokie nuodai. Prarasi koją – ataugės nauja, prarasi akį – po savaitės atsiras kita. Mirsi tik tada, jei kas nors nukirs tau galvą ar sudegins tave, ištaškys tavo smegenis ar sukapos tave į atskiras dalis. Tik vaikų daugiau turėti negalėsi... Gyvenk, mielas, ir džiaukis savo būsimu labai ilgu gyvenimu. Tebūnie tai mano netikėta dovana tau, – senutė staiga nusisuko ir ganėtinai spėriai nužingsniavo požeminės perėjės link.

– Visai pakvaišo, poniutė, – sumurmėjo po nosimi vyras. – Vieni bepročiai aplink šlaistosi. Gal jai nuo patirto šoko protelis pasimaišė.

Vyriškis nepatikėjo nė vienu senutės žodžiu ir tikriausiai nebūtų patikėjęs, net jei išgirstų, ką tuo metu kalbėjo ką tik išgelbėta ponija, kuri nusivaliusi grimą neatrodė nei sena, nei pasimetusi ir guviai žingsniavo požemine perėja. O kalbėjo ji labai keistai: „Užfiksuokit... Objekto pažymėjimo laikas: 2007 metų liepos 16 diena, 14 valandų 30 minučių. Švyturys veikia. Objektas atitinka reikalavimus. Oficialiai skelbiu apie eksperimento pradžią.“

2007 metų liepos 16 diena

Nežinia kada vyras pradėjo tikėti tos, beveik prieš šimtą metų išgelbėtos senės žodžiais. „Gal kai man sukako penkiasdešimt, o aš atrodžiau taip pat kaip būdamas trisdešimties? Ne... Vargu... Turbūt po tos tragiškos avarijos, nusiėmusios žmonos gyvybę“, – mąstė žmogus, sėdėdamas ant jūros kranto. Šiltas ir gaivus jūros vanduo skalavo vyro ko-

jas, vis siekdamas užpilti jas baltu pakrantės smėliu. Nuostabus saulėlydis šioje tropikų saloje, kurioje atsidūrė apsakymo herojus, įvairiomis spalvomis nudažė padangę. Aplink knibždėjo gyvybė, klegėjo paukščiai, aidėjo besilinksmiančių žmonių balsai. Ne veltui visi, apsilankę šioje saloje, ją vadino rojumi Žemėje. Tik sėdintis ant kranto vyras atrodė liūdnas. Vienoje rankoje laikydamas ką tik perskaitytą laišką, kitoje spausdamas stambaus kalibro pistoletą, jis galvojo apie savo gyvenimą.

„Gydytojai tada labai stebėjosi, kaip aš likau gyvas po tokios katastrofos. Sulaužyti visi šonkauliai, perdurti plaučiai ir širdis, nutrauktos kojos... Išgyvenau tada... O žmona žuvo. Nebuvo kitos tokios moters mano gyvenime. Nieko niekada taip nemylėjau, kaip mylėjau tą nuostabią moterį. Nors, kita vertus, gal ir gerai, kad nemačiau, kaip ji sensta. Nebūčiau ištvėręs tokio vaizdo...“ – niūriai mąstė žmogus.

Iš pradžių vyras džiaugėsi tokiomis nepaprastomis savo organizmo savybėmis, džiaugėsi likęs gyvas, tiesiog mėgavosi suvokimu, kad jam neteks pasenti. Tačiau ilgainiui, senstant draugams, užaugus ir bręstant vaikams, vyras vis dažniau pradėjo jaustis vienišas. Jis galėjo susirasti naujų draugų, tačiau matydamas, kaip visi vaikai tampa gerokai vyresni už jį patį, žmogus neiškentė. Vieną dieną, susikrovęs būtiniausius daiktus, vyras tiesiog iškeliaavo. Viena šalis keitė kitą, viena tropinė sala keisdavo prieš tai aplankytą. Gyvenimas vėl atrodė geras ir linksmas. Pinigų jam niekuomet netrūko, o ir užsidirbti sugebėdavo visur, kur tik atsidurdavo. Tik vienvėdės jausmas niekur nedingo. Kai kada jis atsitraukdavo, bet vėl ir vėl grįždavo. Vyras stengėsi prie nieko neprisiršti, gyventi tik sau ir rūpintis tik savimi, bet jam vis nesisekdavo. Jis buvo linkęs bendrauti ir net susidraugauti su gyvenimo kelyje atsidūrusiais žmonėmis, todėl pasirinktas vienišiaus gyvenimas vyrą vargino. Nepaisant to, žmogus džiaugėsi gauta dovana. Džiaugėsi, kol...

Kol vieną dieną gavo laišką, pranešusį apie jo vyriausios dukros mirtį. Nuo tada vyras pradėjo keisti požiūrį į tai, kas vyko su juo. Šiandien... šiandien jis gavo žinią apie paskutinio savo vaiko kelionę anapilin. Sūnus sulaukė devyniasdešimties ir mirė ramiai nuo senatvės. Štai dabar vyras sėdi ant nuostabios jūros kranto, vienoje rankoje gniauždamas stambaus kalibro pistoleto rankeną, o kitoje laikydamas tokią nelemtą žinią atnešusį laišką.

„Kaip sakė senė – jei kas ištaškys tau smegenis? – galvojo vyras, apžiūrinėdamas rankoje laikomą pistoletą. – Tokio ginklo turėtų pakakti smegenims ištaškyti... Tačiau ar tai išeitis? Ar nusižudęs nepasmerksiu savęs kančioms kitame gyvenime? – vyras paskutiniu metu daug galvojo apie gyvenimo prasmę ir įtikėjo reinkarnacija. „Gal viskas, kas vyksta, tėra man siunčiami išmėginimai? Gal aš jau perėjau visus gyvenimo ratus ir man teliko paskutinis išmėginimas, kad įrodyčiau, jog esu vertas aukštesniojo tikslo?“

Kelias valandas vyras ramiai sėdėjo, žiūrėdamas į skalaujantį kojas vandenyną, o jo mintys sukosi ratu, vėl ir vėl sustodamos ties vienu žodžiu „Mokytojas“. „Man reikia Mokytojo, – pagaliau suvokė žmogus. – Reikia Mokytojo, kuris atskleistų tikrąją gyvenimo prasmę ir man siunčiamų išmėginimų tikslą. Aš turiu išverti ir sužinoti, kaip man gyventi toliau. Turiu keliauti į rytus ir ieškoti tikrojo Mokytojo...“ Suformulavęs tolesnius gyvenimo tikslus, vyras nebedelsė. Ryžtingai pakilęs, nužingsniavo viešbučio link, kuriame apsistojo. Kitą rytą ruošėsi palikti salą.

Tuo metu kažkur eteryje aidėjo du balsai, tariantys tai, kas pašaliniam klausytojui neturėtų jokios prasmės.

– Objektas subrendo, atėjo lūžio valanda.

– Ganėtinai greitai, nors, kiek prisimenu, buvo ir greitesnių atvejų. Galime pradėti verbavimą?

– Ne, bijau, kad ne. Atrodo, jo svarstymai pasuko kiek ne ta kryptimi.

– Negali būti... Gal implantas siunčia klaidingą informaciją?

– Baik šnekėt niekus. Pats žinai, kad implantas veikia gerai ir dar tūkstantį metų puikiai veiks. Tiesiog objektas nepasirinko to kelio, kurio tikėjomės mes. Man kartą nuo karto kyla įtarimų, kad šiuo atveju Emė bus apsirikusi ir parinkusi netinkamą žmogų.

– Nebūk pesimistas. Objektas prieš eksperimento pradžią buvo stebimas kone pusmetį. Taryba sankcionavo eksperimentą. Jei kas ir kaltas dėl jo netikėtų posūkių, tai visi mes, o ne viena Emė. Be to, aš manau, kad viskas dar susitvarkys. Ne vienas ir ne du ieškojo įvairių išeičių, bet anksčiau ar vėliau pasirinkdavo mūsų kelią. Niekur tas objektas nedings... Turėkime kantrybės.

– Ką gi, gal tu ir teisus. Turėkime kantrybės, juolab kad laiko turime begalę.

2137 metų liepos 16 diena

Už nedidelio staliuko, iš pažiūros ne itin patogiai įsitausę, sėdėjo dviese. Vienas, pagyvenęs, maždaug penkiasdešimties metų amžiaus, plikai nusiskutęs, įsisupęs į Tibete paplitusį vienuolio apdarą, laikė rankoje arbatos puodelį ir susimąstęs klausėsi savo pašnekovo, gerokai jaunesnio, stotingo ir turbūt išvaizdaus vyro. Žinoma, išvaizdus jis pataptų tik nusiskutęs ilga, krūtinę siekiančią barzdą ir susitvarkęs senokai šampūno nemačiusius plaukus. „O ir nusiprausti jam nepakenktų“, – užuodęs nuo kalbančiojo atsklidusį įsisėnėjusio prakaito kvapą, pagalvojo vienuolis.

– Ir štai aš po keturiasdešimties metų klajonių atsidūriau Jūsų vienuolyne, – baigė savo kalbą atvykėlis.

– Keista, kad apskritai radai, – numykė vienuolis. – Mes savęs neafišuojuame. Būtent todėl vienuolynas pastatytas taip aukštai kalnuose ir taip sunkiai pasiekiamas. Tik kelių vie-

nuolynų vyresnieji žino apie mus. Iš vieno jų ir gavau pranešimą apie tave. Sakė, kad buvai pas juos apsistojęs paskutinius penkerius metus. Kodėl pasitraukei? Plokštikalnio vienuolynas garsus visame Tibete, net Kinijoje sklinda gandai apie jame gyvenančius išminčius. Kas tau tenai nepatiko?

– Norėčiau būti su Jumis atviras, – linktelėjo atsakydamas jaunesnysis pašnekovas. Tiesą sakant, jaunesnis jis tik atrodė. Bet kuris pašalinis klausytojas, klausydamasis abiejų vyriškių kalbos, jei tik patikėtų jų žodžiais, turėtų pripažinti, kad atvykęs yra gerokai vyresnis nei atrodo. – Savo kelionės metu aš gyvenau penkiuose vienuolynuose ir visuose ieškojau Mokytojo, galinčio paaiškinti mano gyvenimo prasmę ir suteikti tolesnį manos egzistencijos tikslą. Tačiau kiekvieną kartą nusivildavau, nes visi sutikti vienuoliai iš tiesų pasirodė tik žmonės, vengiantys bet kokios atsakomybės. Dauguma jų tapo vienuoliais tik tam, kad nereikėtų rūpintis kasdieniu pragyvenimu. Jie pasirinko geriau elgetauti ar pašlavinėti kiemą ir plūduriuoti gyvenimo tėkmėje kaip rąstai upėje. Tik vienas kitas iš jų suvokia meditacijos prasmę, bet nė vienas negalėjo paaiškinti gyvenimo paskirties. Galiu pasakyti griežtai, kad dauguma mano sutiktų vienuolių tėra bailių, prisitaikėlių ir asmenų, vengiančių atsakomybės už savo pačių gyvenimus, gauja. Kai kuriuose vienuolynuose kartu su jais mokiausi įvairiausių kovos menų. Iš pradžių tikėjau, kad tai būdas harmonizuoti kūną ir sielą, kad taip jie pažįsta save ir aplinką bei suvokia savo vietą gamtoje. Nieko panašaus... Paaiškėjo, kad dauguma vienuolių užsiima fiziniais pratimais iš neturėjimo ką veikti ir stengdamiesi suteikti savo betikslei egzistencijai kokią nors prasmę. Keliauju iš vienuolyno į vienuolyną ir visur matydavau tą patį. Atrodė, kad mano paieškos niekuomet nebus vainikuotos sėkme, kol pagaliau išgirdau apie Jus.

– Manai, kad šis vienuolynas kitoks? – atrodo, visiškai abejingai, ramiai kramtydamas žolės stiebelį, paklausė vienuolis.

– Labai tuo tikiuosi, – kiek ciniškai nuskambėjo atsakymas. – Žinau, kad Jūs labai retai priimate naujokus, beveik nebendraujate su pašaliečiais, tik patys apsirūpinate maistu ir, kas svarbiausia, kitų nuomone, esate iš tiesų perpratę meditacijos prasmę ir arčiausiai visų priartėjote prie kūno bei sielos vienybės suvokimo.

– Skambūs žodžiai... – šyptelėjo vienuolis. – Gal tu ir teisingas, bet ar tai yra tavo tikslas. Tu ieškai savo gyvenimo prasmės, o mes norim pasiekti visišką sielos ir kūno harmoniją. Manai, kad šie du tikslai tarpusavyje susiję?

– Manau, taip, – tvirtai linktelėjo atvykėlis. – Pasiiekus harmoniją, galima suprasti gyvenimo prasmę. Aš jaučiu, kad man labai nedaug trūksta iki tikrojo atsakymo. Turiu rasti Mokytoją ir pasiekti vidinę harmoniją. Ar leisite man čia pasilikti? Ar būsite mano Mokytojas? – tardamas šiuos žodžius nulenkė galvą vyriškis.

Atsakymas nebuvo ištartas iš karto. Beveik valandą slogią tylą pertraukdavo tik kilnojamų puodelių ar retkarčiais girgždančio stalo garsai. Svečias nerodė jokių nerimo ar nekantravimo požymių. Ramiai siurbčiodamas arbatą jis atrodė atsipalaidavęs ir pasinėręs į savas mintis. Vienuolis stebėjo atvykėlio elgesį, ieškodamas kokių nors detalių, leisiančių perprasti bet kokią melą.

– Gerai, – galiausiai apsisprendęs tarė šeimininkas. – Gali pagyventi pas mus. Ką gali žinoti, gal tau tikrai pavyks pasiekti vidinę harmoniją ir suvokti savo gyvenimo prasmę. Apie antrąjį tavo klausimą pakalbėsime vėliau, kai tam ateis laikas.

– Dėkui, gerbiamasis, – rimtai tarė atvykėlis, dar kartą nusilenkdamas.

Kažkas svečio žodžiuose privertė vienuolį suklusti. „Nėgi sarkazmas nuskambėjo jo balse? Ar man tik pasirodė? Atrodo taip, lyg būtų perpratęs visas mano mintis. Jei atvykėlis nemeluoja ir jam iš tiesų šimtas šešiasdešimt metų, jis

dvigubai vyresnis už mane ir kur kas labiau patyręs... Įdomus tipas, tačiau įdomiausia šioje istorijoje – kaip jis sugeba išlikti jaunas. Turėsime begales laiko tyrimams. Gyvenimo prasmė... Kvaila... Kiekvienas turi savą tikslą gyvenime. Nors ne, netiesa – didžioji žmonių dalis neturi jokio gyvenimo tikslo. Šitas atvykėlis ieško savo egzistencijos pateisinimo tuo metu, kai tokiu pateisinimu jau kuris laikas tapo pats ieškojimo procesas. Negi jis iki šiol to nesuvokė? Turbūt niekada nebuvo proto galiūnas? Vidinė harmonija... Cha... Kam siekti harmonijos dėl harmonijos? Žinoma, jis teisus spėdamas, kuo mes čia užsiimame, bet klysta nurodydamas priežastį. Atmetus visas sapaliones apie tikrą meditacijos prasmę, visas mūsų veiklos tikslas nusakomas paprastai – kuo ilgiau pratęsti gyvenimą ir atitolinti senatvę. Štai ir viskas... Labai proziška ir žemiška... Įdomu, kaip jis reaguos, kai galutinai viską supras?“ – ramiai svarstė vienuolis, stebėdamas priešais sėdintį atvykėlį.

2197 metų liepos 16 diena

Įdomu, kaip vis tik būtų reagavęs kitas žmogus sužinojęs, kokia proziška veikla užsiima vienuoliai, siekdami bet kokia kaina pratęsti savo jaunystę ir gyvastį. O jis pats tėra tiesiog bandomasis triušis, turintis pasitarnauti asmeniniams vienuolių tikslams. Žinoma, galbūt reikėtų tekstą kiek pakeisti ir sakyti ne „kai sužinotų“, bet „jei sužinotų“. Nors, kita vertus, kiekvienas vidutinis statistinis subjektas per šešiasdešimt vienuolyne praleistų metų tikrai išsiaiškintų beveik visas jo gyventojų paslaptis.

Pasirodo, ne. Mūsų apsakymo herojus ne tik nieko neišsiaiškino, jis, tiesą sakant, net nebandė aiškintis. Vyriškiui užteko tik to, kad jis pagaliau rado žmonių, galinčių būti jo draugais ir gyventi ilgiau nei kiti. Nuolatiniai pokalbiai su vienuolyno vyresnioju, draugiškas darbas su kitais vie-

nuoliais ir suvokimas, kad ilgainiui šie žmonės taip greitai nepasens, buvo viskas, ko žmogui reikėjo, kad galėtų jaustis laimingas. Pirmą kartą po ilgo laiko tarpo jis pajuto turįs namus. Šis jausmas buvo toks malonus, kad vyras pradėjo galvoti, jog jis Mokytojo dėka pagaliau rado dvasios ir kūno vienybę, patyrė gyvenimo pilnatvę. Žinoma, tai buvo tiesiog saviapgaulė, ilgus metus jo paties rūpestingai palai-koma. Anksčiau ar vėliau tokia padėtis turėjo pasikeisti, kaip anksčiau ar vėliau praregi kiekvienas save apgaudinėjantis žmogus.

Tai įvyko 2197 metų liepos 16-ąją, būtent tą dieną, kai mirė Mokytojas. Mirė jis nuo banalaus plaučių uždegimo, kurio nuseņes, nors išoriškai ir teatrodantis kaip septyniasdešimtmetis, vienuolyno vyresnysis nesugebėjo įveikti. Būtent ši netektis sugriovė nesenstančio vyro vidinį pasaulį, sunaikindama visas anksčiau puoselėtas iliuzijas. Žvelgdamas atgal į vienuolyne pragyventus metus, jis tematė tuščiai iššvaistytą laiką, melą ir beribių vienuolių egoizmą. Todėl nieko nuostabaus, kad vėlyvą 2197 metų liepos 16-osios vakarą jį aptinkame stovintį ant uolos virš kelių kilometrų gylio bedugnės ir svarstantį apie tolesnės savo egzistencijos prasmę.

„Kvailys, koks aš kvailys, – kelintą kartą kartojo vyriškis. – Koks Mokytojas gali man atskleisti gyvenimo prasmę? Niekai... Kiekvienas žmogus gyvena savaip prasmingą gyvenimą. Tegu tas gyvenimas būna nykus ir pilkas, bet jis vis tiek savotiškai įprasmintas. Niekas man negali nurodyti kelio, kurį turiu rasti aš pats. Tik aš pats galėjau suvokti, koks mano būties tikslas, tik aš pats... O vietoj to... Nubėgau ieškoti protingesnių. Ne... Iš tiesų nubėgau ieškoti, kur pasislėpti nuo gyvenimo ir atsakomybės. Kvailys... Ką dabar turiu daryti? Ar verta man toliau tęsti šią nykią egzistenciją?“ Kiek patylėjęs ir tuščiu žvilgsniu nusekęs besileidžiančią saulę, vyras staiga kilstelejo apsunkusią galvą. „Žinau, kas dėl visko kaltas. Prakeikta senė. Tai ji sugadi-

no visą mano gyvenimą. Jei tik būčiau numanęs, kas bus... O gal ji vis dar gyva? Gal ji kokia ragana, kuri siekia sužlugdyti likimus kuo didesniai žmonių skaičiui. O gal tokių raganų yra ir daugiau? Seniai turėjau suvokti. Man skirta apsaugoti žmoniją nuo blogio, kuri skleidžia toji ir į ją panašios senės.“

Apsisprendęs dėl tolesnių savo gyvenimo veiksmų, vyras apsisuko ir greitu žingsniu nuėjo vienuolyno link.



– Eme, kodėl tu jį gini? Objektas nestabilus, ir taryba linkusi nutraukti eksperimentą bei sunaikinti objektą.

– Tegu taryba susikiša savo nuomonę kur nesueina. Žinai taisykles. Lemiamas žodis priklauso verbuotojui, kuris automatiškai tampa eksperimento koordinatoriumi. Aš neleisiu sunaikinti objekto. Manau, kad tai tiesiog kiek sunkesnis atvejis nei paprastai. Anksčiau ar vėliau jis supras pagrindinius išgyvenimo principus ir taps mūsų komandos nariu.

– Taigi ką perduoti tarybai? Tavo nuomone, objektas pasirinko kiek ilgesnį kelią nei kiti ir po eilinės gyvenimo krizės pagaliau suvoks tiesą?

– Taip.

– Sunaikinti jo neleidi?

– Ne.

– Eksperimentas tęsiasi?

– Taip. Kam klausinėji po kelis kartus? Ar neaiškiai ką nors prieš tai pasakiau?

– Ne. Kodėl gi... Viskas aišku. Tik aš manau, kad objektas tiesiog netinkamas: turi nereikalingas charakterio savybes ir neturi reikalingų.

– Paaiškink plačiau, – nuskambėjo griežtas moters, vardu Emė, reikalavimas.

– Trumpai: jis per mažai egoistiškas ir per daug linkęs prisirišti prie kitų. Tu padarei klaidą pasirinkdama objektą ir laikas tai pripažinti – ne tam žmogui sušvirkštei mutaciją skatinančią medžiagą. Leisk nutraukti eksperimentą, kol jis dar kontroliuojamas.

– Ne. Tai galutinis sprendimas. Pokalbis baigtas. Taip ir perduok savo tarybai.

2207 metų liepos 16 diena

Policijos seržantė Monika Selek – graži, jauna, baltaodė moteris... Nors šioje vietoje verta kiek sustoti ir trumpai paaiškinti skaitytojui baltosios rasės būklę 2207 metų liepos 16 dieną. Didmiestyje, kuriame gyvena Monika, baltosios rasės atstovai tesudarė menkus penkis procentėlius nuo visų miesto gyventojų skaičiaus. Tiesą sakant, visoje valstybėje tokie žmonės sudarė mažumą ir ganėtinai nedidelę mažumą. Visus vadovaujančius postus tiek didmiestyje, tiek valstybėje užėmė ar juodaodžiai, ar išeivių iš Lotynų Amerikos palikuonys. Mieste, kuriame vyravo islamas ir katalikybė pačia konservatyviausia savo išraiška, moteriai, ir dar baltaodei, tapti paprasta policininke atrodė tiesiog neįtikėtinas dalykas. Nepaisant pasipriešinimo, panikos, atviros diskriminacijos ir ignoravimo, Monika Selek geriausiais pažymiais baigė policijos akademiją ir tapo ne tik paprasta policininke, bet ir policijos seržante. Vien šio fakto pakanka įsivaizduoti, kokių tvirtu charakteriu pasižymėjo ši mergina. Siekdama tikslo, ji nesidrovėjo naudoti visus jai prieinamus būdus – nuo lovos nuotykių su reikiama žmonėmis iki... Tiesa, dėl to „iki“ dar tenka dėti klausuką. Niekas niekada neįrodė, kad labiausiai jai įkyrėdavę bendrakursiai ar nesukalbamas kolega policininkas, trukdęs tapti seržante, žuvo ne dėl nelaimingų atsitikimų. Šiandien Monika tiesiog švytėjo iš laimės. Vaka-

rykštis seksualinis nuotykis su nuovados viršininku pasirodė esąs labai naudingas. Atsipirko visi nekalti mirksėjimai, vaidinimai ir kitokios moteriškos gudrybės, kurias Monika naudojo paskutinius metus, siekdama suvilioti savo šefą. Dabar, praėjus kelioms valandoms po pokalbio, ji puikiai atsiminė viršininko žodžius: „Žinai, mano fėja, turiu laisvą leitenanto vietą šioje nuovadoje. Iki šiol nemačiau nė vieno, kuris būtų vertas šios vietos. Imk bylą, – kalbėjo vyras, tiesdamas Monikai informacinį kristalą. – Kuo greičiau sugausi išprotėjusį žudiką, jau beveik dešimt metų šiame mieste žudantį baltaodes senutes, tuo greičiau tapsi leitenante.“

Tai buvo patys nuostabiausi žodžiai, kuriuos ši mergina išgirdo per paskutinius metus. Ji sugaus... Jai visuomet viskas pavykdavo, ne išimtis ir šis kartas. Niekas negalėdavo Monikai pastoti kelio, kai ji siekdavo savo tikslo, todėl ir dabar ji buvo įsitikinusi, kad kliūtimi nebus ir kažkoks nevisprotis žudikas.



– Eme, dar kartą prašau. Leisk nutraukti eksperimentą. Objektas, matyt, išprotėjo. Žinai, ką jis daro?

– Žinau. Keršija visoms, kurios kiek panašios į tą senutę, kuria kadaise prasidedant eksperimentui aš apsimečiau. Ne, dar neleisiu. Manau, yra vilties.

– Eme, taryba galvoja, kad tu pati pasižymi draudžiamom savybėm.

– Turi omenyje, kad aš prisirišau prie objekto.

– Tai tarybos nuomonė, ne mano. Tu puikiai žinai, kad mūsų ateities tikslo įgyvendinimui netinka žmonės, kurie nėra pakankamai egoistiški ir linkę prisirišti prie aplinkinių.

Tokie asmenys, atėjus laikui, gali nesugebėti paaukoti šalia esančių žmonių vardan didingo tikslo.

– Nepaistyky... Pažįstu tave ne vieną šimtmetį. Galvokit ką norit. Man visai nesvarbu. Mano pačios eksperimentas baigėsi prieš keturis šimtmečius. Prisiminkit tą faktą, prieš šnekėdami...

– Žinoma, žinoma, Eme, – nejaukiai suerzėjo pašnekovas. – Nepyk...

– Ko man pykti? Jei nežinočiau taisyklių ir nematyčiau, kad objektas neatitinka būtinų reikalavimų, seniai jam būčiau pasirodžiusi ir leidusi pajusti, kad jis nėra šiame pasaulyje toks vienintelis. Deja... Girdėjau, gavai leidimą tapti kuratoriumi, – po ilgokos pauzės tęsė pokalbį Emė. – Duosiu patarimą: atkreipk dėmesį į policininkę, persekiojančią mano objektą.

– Dėkui, Eme. Būtinai... O dabar leisk atsisveikinti. Pra-nešiu tarybai tavo sprendimą.

2217 metų liepos 16 diena

Tą dieną buvo didelė šventė. Ne, tai nebuvo valstybės, tautos ar kokios nors atskiros žmonių grupės šventė, bet kapitonei Monikai Selektai buvo džiaugsmingiausia diena per paskutinius dešimt metų. Sėdėdama už prabangaus policijos nuovados viršininko, kurio pareigas ji ėjo paskutinius porą metų, stalo ir meiliai glostydama savo pirmtako, taip nesėkmingai įkritusio į rūgšties konteinerį ir tik truputėlį per vėlavimą iš tenai ištraukto, kaukolę, ji apžiūrinėjo priešais išdėliotas holografines nuotraukas.

– Pagaliau, pagaliau, pagaliau, – su nenykstančia šypsena veide kartojo ir kartojo Monika Selekt. Žinoma, bet kuris pašalinis stebėtojas, matydamas tokią moters laimę, sukeltą holografinių nuotraukų, iš karto susidomėtų, kas gi ten pavaiz-

duota. Šioje vietoje, kiek nukrypstant nuo pasakojimo, galima pasvarstyti, koks vaizdas iš holografinių nuotraukų galėtų taip pradžiuginti bet kurią statistinį, normalų, psichiškai sveiką žmogų. Gal mylimo asmens šypsena? Gal koks įsimintinas gyvenimo įvykis: vestuvės, seniai nesimačiusių draugų susitikimas, išleistuvės... Daug ką galima būtų sugalvoti, bet tikrai retam ateitų mintis, kad holografinėje nuotraukoje galėtų būti jauno vyro lavono vaizdas. Būtent vaizdas. Kapitონė Monika Selek džiūgavo matydama negyvo vyriškio kūną ir šalia gulinčią nupjautą jo galvą.

– Kokia kvailė buvau, kai prieš dešimtmetį maniau tave per kelias dieneles sumedžioti. Aštuoniasdešimt dvi nužudytos senutės, dvidešimt penki žuvę policininkai, bandę tave sulaikyti... Kietas riešutėlis buvai. Išsprūsdavai iš visų pasaulų. Šaunuolis. Tik tapusi kapitone pasiekiau, kad visos miesto policijos pajėgos būtų mobilizuotos tavo medžioklei. Štai man ir pavyko... Niekas, girdi tu, niekas negali pastoti Monikai Selek kelio, – šnabždėjo po nosimi kapitონė. Tik viena mintis kiek gadino nuotaiką. Nepaisant visų policijos pastangų, paslaptingas žudikas buvo beišsprūstęs ir ši kartą. Ji iki šiol aiškiai prisiminė, kaip žmogus, puikiu kojos smūgiu parbloškęs vieną iš jį gaudžiusių specialiojo būrio karių, buvo bedingstas miesto žemutinių rajonų tamsoje, kai staiga apsisuko ir šypsodamasis tiesiog pats pakišo savo kaklą po seržanto Thomaso energetinio kardo ašmenimis. „Kodėl jis taip pasielgė?“ – niekaip negalėjo suprasti kapitონė. Vis dėlto ši mintis nelabai sutrikdė džiūgaujantią Moniką Selek. Moteris jautėsi taip, lyg būtų gavusi nuostabią gimtadienio dovaną. Jei tik ji galėtų pamatyti ateitį... Tik tada Monika suvoktų, kad didžiausią jos gyvenimo dovaną – nelauktą dovaną – jai tą patį vakarą įteiks girtuokliu apsimetęs vyras, kantriai laukęs prie kapitონės namų grįžtančios iš darbo jaunos baltaodės moters Monikos Selek.

Tuo pačiu metu kitoje vietoje kita moteris apžiūrinėjo tokią pat holografinę nuotrauką su lygiai tokiu pat vaizdu, tik kitaip nei Monika Selek, ji nedžiūgavo. Priešingai, jos skruostais riedėjo ašaros, palikdamos ilgus, drėgnus pėdsakus ant gražaus jauno veido. „Aš jau tada numaniau, kai mes susitikome 2007-aisiais, bet tikėjausi. Tikėjausi, kad tau kokių nors būdu pavyks, kaip kadaise labai atsitiktinai pavyko man. Deja... Aš klydau. Tu tiesiog buvai per geras žmogus. O būti geru žmogumi, vadinasi, dažnai pasmerkti save kančioms... Išsėkis ramybėje... Tu to nusipelnei.“

Gyvenimai

Priepuolis prasidėjo netikėtai. Viena akimirka Maksas ramiai ėjo gatve, o kita – jau gulėjo susirietęs ant šaligatvio. Tiesą sakant, gulėjo ne pats Maksas, o tik jo kūnas. Pats žmogus atsidūrė nežinia kur, ar, tiksliau sakant, nežinia kada. Ankstesnio priepuolio metu gauta patirtis šį kartą padėjo. Vyras nepanikavo ir tik nustėręs dairėsi aplinkui. Dabar jis sau pasirodė žemesnis, tačiau jautėsi gerokai stipresnis ir jaunesnis. Kairė Makso ranka gniaužė ietį, o ant dešinės kabojo didžiulis kvadratinis skydas. Pro jį, kaip paveiksluose iš antikos laikų, skubėjo žmonės, apsigobę tunikomis ir įsispyrę į sandalus. Tada, kaip šalto vandens banga, užplūdo žinojimas. Maksas prisiminė. Šį kartą jis buvo legionierius iš Italijos, vardu Lukrecijus. Dar jaunas, neturintis ir trisdešimties, tačiau jau pasižymėjęs keliuose mūšiuose ir, be to, turintis gerų užtarėjų provincijos valdytojo aplinkoje. Šią skaisčią ir šiltą 788-ųjų Romos eros metų dieną Lukrecijus buvo patenkintas gyvenimu. Pagaliau jis gavo ganėtinai saugią ir, svarbiausia, gerai apmokamą kalinių lydėjojo darbą. Kai kada Lukrecijui ateidavo į galvą mintys, kad stebėti jau nukryžiuotus ar tik myriop pamerktus žmones, vedamus į bausmės vietą, yra žema. Kur kas garbingiau būtų stovėti mūšio lauke ir sugniaužus rankose ištikimą kalaviją petys į petį su legiono draugais laukti baisiosios Mitridato kavalerijos atakos. Tačiau tokios mintys greitai praeidavo. Romėnas seniai išmoko nekreipti dėmesio į svetimas kančias ir, be to, mėgo ramų ir saugų gyvenimą. Laikai, kai jis darniose gretose Azijos platybėse kovėsi su gausiais Romos priešais, buvo kupini įvairių įvykių ir įvairiausių jausmų, bet labai nesaugūs, todėl reikia tik dė-

koti Jupiteriui, kad tokios dienos liko praeityje. Žinoma, ir dabar Lukrecijus nebuvo pačioje saugiausioje Romos imperijos vietoje. Tarnybos Judėjoje net didžiausias optimistas negalėjo pavadinti nepavojinga. Legionieriai stengėsi nevaikščioti po vieną, net atostogų metu. Kaipgi kitaip, juk siaurose Jeruzalės gatvelėse klaidžiodamas vienas bet kada gali pajusti į nugarą įsmeigtą peilį. „Keisti žmonės tie žydai, – mąstė romėnas. – Ką jie mano galintys pasiekti tokiu teroru? Ta jų savižudžių taktika man tikrai nesuprantama. Pulti romėnų valdininkus, žudyti jų vaikus, net žinant, kad pasitraukti gyvam iš nusikaltimo vietos neturi nė menkiausias galimybės...? Nesuprantu. Kuo jiems kliūva tikrūs gyventojai? Paskutinis žingsnis buvo visiškai nesuprantamas ir žvėriškas. Kodėl jiems prireikė prieš dvi savaites užnuodyti to kaimelio vandenį? Na gerai... Vienas kaimo gyventojas tarnavo romėnams, bet taip žiauriai išnuodyti visus, tarp jų ir kelias dešimtis vaikų... Tai tiesiog nežmoniška. Žinoma, gaila šito vyruko..., – mąstė Lukrecijus, žiūrėdamas į kryžių nešantį ir klumpantį, tačiau palengva bausmės vietos link einantį ilgaplaukį pusamžį vyrą. – Koks jo vardas? Atrodo, Jėzus... Su juo valdytojas galėjo tartis. Vienintelis iš žydų vadų, kurį laiką žymiausias iš jų, smerkęs terorą ir siekęs bendro taikaus gyvenimo. Naivuolis... Jei jis būtų romėnas, galėtų tapti didžiu filosofu, o dabar... Už ką atidavė savo gyvenimą? Už tuos senius, kurie vakar atsisakė išpirkti savo buvusį vadą. Kuo jis tikėjo? Savo tautos protu... Šių žudikų protu tikėti neįmanoma. Kam jis davė žodį valdytojui Pilotui? Aš tikrai nebūčiau to daręs. Sudaryti sutartį, atsisakyti prievartinės kovos ir pažadėti, kad pasikartojus beprasmiškoms žudynėms jis pats atsiduos į romėnų rankas ir pareikalautų nubausti save mirtimi... Neįtikėtina... Ko dar reikėjo tikėtis? Nepraėjo nė mėnuo po sutarties sudarymo, o šalia pačios Jeruzalės negailestingai išnuodijamas visas kaimas. Ir kas įdomiausia, tiek sučiuptas nuodytojas, tiek taiką skelbiantis Jėzus sako tarnaują tam

pačiam Dievui. Ganėtinai dvilypis Dievas, jei gerai pagalvo-
jus.“ Tuo metu pro užsisvajojusį romėnų karį praėjo ken-
čiantis, bet nepalaužtas ir vis dar išdidus žmogus, lydimas
gražios, bet jau gyvenimo negandų ir bėgančių metų paży-
mėtos moters bei pulkelio ištikimiausių draugų.



Priepuolis baigėsi taip pat staiga, kaip ir buvo prasidė-
jęs. Atsimerkęs Maksas pasijuto gulįs ant šaligatvio, apsup-
tas susirūpinusių, neramiai klegančių žmonių. „Kas man da-
rosi? Kas per vaizdiniai mano galvoje? – bėgdamas namų
link vis kartojo ir kartojo vyras. – Tai jau antras priepuo-
lis šį mėnesį. Kuo aš pasijutau praeitą kartą? Pamiršau var-
dą... Egiptiečių generolu, su savo kariais paties faraono įsa-
kymu persekiojusių pabėgusius žydus. Atsimenu, kaip tada
išsigandau. Drebėjau kaip epušės lapas, o paskui, kai atplū-
do žinios, keikiausi lyg paskutinis krovikas. Niekada nema-
niau, kad senovės egiptiečiai vartojo tokius vaizdingus
keiksmazodžius. Žinoma, keiktis pagrindas buvo. Dėl tų
idiotiškų Raudonosios jūros atoslūgių ir potvynių žydai su-
gebėjo perbristi į per kelis strėlės šūvius nuo kranto esan-
čią salą, o mano kariai susidūrė su grįžtančiu vandeniu. Ki-
to atoslūgio teks laukti visą dieną ir naktį, laivų taip grei-
tai nepastatysi ir iš niekur neatplukdysi, o žydai per tą lai-
ką, keliaudami nuo salos prie salos, suspės atsiplėšti nuo
persekiojimo. Ech, kai atsimenu tą nevirtį, apėmusią gene-
rolą pagalvojus apie būsimą susitikimą su faraonu, – net
nuspurtė Maksas, pajutęs tą priepuolio metu patirtą bū-
seną. – Gerai, kad priepuolis baigėsi anksčiau, nei genero-
las nuvyko pas faraoną. Nesvarbu... Svarbu sužinoti, kas
man darosi. Jei po pirmo karto tikėjaisi, kad tokių daly-
kų mano gyvenime daugiau nebebus, tai dabar jaučiu, kad
turiu apie tai kam nors papasakoti.“ Papasakoti Maksas ne-

turėjo kam, nes buvo nevedęs ir artimai su niekuo nedraugavo. Tie keli bendradarbiai, su kuriais nueidavo išgerti alaus, tikrai nebuvo žmonės, galintys išklaudyti ir patarti. Reikia kreiptis į specialistą. Tik ilėkės pro savo buto duris, Maksas puolė prie telefonų knygos ir susirado garsiausio miesto psichologo adresą bei telefoną.



– Ponas Freezeri, sakote, kad tai jau antras toks atvejis? – atsargiai pradėjo kalbą psichologas, prieš tai išklausęs kliento pasakojimą. Maksas tikėjosi, kad iš jo pasijuoks, pavadins bepročiu, bet psichologas rimtai klausėsi jo ne visiškai rišlios kalbos ir nerodė jokių skepticizmo ženklų.

– Taip, pone, – linktelėjo galva Maksas. – Jau antras ir abu įvyko šį mėnesį.

– Kuo Jūs dirbate, ponas Freezeri?

– Aš biržos makleris, – nuskambėjo nedrąšus atsakymas. „Negi mano darbas kaip nors susijęs su priepuoliais?“ – mintyse paklausė Maksas, bet neišdrįso to ištarti balsu.

– Tai turbūt labai įtemptas ir varginantis darbas? – toliau klausinėjo psichologas.

– Be abejo, būna ir sunkių dienų, – nesiginčijo Maksas, nors tikrai negalvojo, kad jo darbas labai įtemptas ar varginantis. Vyras mėgo savo profesiją, didžiavosi ja ir todėl azartas, šurmulyš ir įtampa, lydintys sandorius biržoje, jo nevargino, o, atvirkščiai, leido jaustis gyvam.

– Taigi, ponas Freezeri, – tęsė psichologas. – Jūs esate klasikinis profesinio pervargimo sindromo pavyzdys. Gal kūnas to dar nejaučia, bet Jūsų psichika pajuto didžiulio persitempimo požymius ir siunčia Jums aiškius signalus: „Laikas ilsėtis, laikas ilsėtis...“ Taigi ir aš, kaip specialistas, Jums sakau: ponas Freezeri, Jums laikas pailsėti. Paimkite savaitę atostogų, išvažiuokite į Havajus ar pakelaukite po

Europą. Pailsėkit ir pamirškite darbą. Pamirškite kompiuterį, išjunkite telefoną. Tik taip Jums pavyks atsikratyti priepuolių ir tik taip Jūs vėl pasijusite sveikas.

– Bet, – pradėjo Maksas.

– Jokių „bet“, ponas Freezeri. Sakau Jums, jokių „bet“. Pradėkite ilsėtis tiesiog dabar, kitaip be vaistų neišsiversite.

Dar kelis kartus nedrąsiai bandė paprieštarauti Maksas, bet į visus jo aiškinimus apie mylimą darbą psichologas atšaudavo, kad specialistas žino geriau ir griežtai liepė ruoštis kelionėn į Havajus. Davęs paskutinius nurodymus ir išlydėjęs klientą, psichologas atsilošė patogiam kėdėje ir rankomis stipriai suspaudė sopenčią galvą. „Kiek metų praėjo? – mažtė jis. – Aštuoneri, ne, septyneri... Niekada nemaniau, kad šis košmaras pasikartos... Ką jie man liepė? Kai vėl atsitiks kas nors panašaus, nedelsiant pranešti kardinolui. Priešingu atveju... Brrr..., – nusipurtė psichologas. – Net baisu pagalvoti, ką man gali padaryti priešingu atveju. Tačiau paskambinti... Vieną kartą jau paskambinau ir kas iš to išėjo. Mirė perdozavusi narkotikų. Mergina gyvenime nevartojo narkotikų ir staiga... Nesvarbu... Ne mano reikalas... Tačiau paskambinti... Dar per anksti. Gal tik panašu, gal šitam praeis savaime? Palauksiu ir pažiūrėsiu, kas bus toliau. Niekis... Gyvenimo smulkmenos... Reikia tik vieno – pozityviai nusiteikti“, – ramino save mintyse psichologas.



Į Havajus Maksas nenuvažiavo, bet atostogos paėmė. Ir kas iš to? Trečias priepuolis prasidėjo lygiai taip pat netikėtai kaip ir ankstesni. Vieną akimirką Maksas girdėjo televizijos komentatoriaus žodžius apie nuostabų dėjimą į krepšį, o kitą:

– Imperatoriau Konstantinai... Imperatoriau Konstantinai, kaip jaučiatės?

Žmogus, sėdintis soste, atmerkė akis ir apžvelgė susirinkusius patarėjus. „Kas man nutiko? Kur aš?“ – nuskambėjo mintys galvoje ir staiga atplūdo žinojimas. Romos imperijos imperatorius Konstantinas. Kai kurie sako, kad pats didingiausias imperatorius per visą istoriją. Niekai... Konstantinas niekuomet nebuvo tuščiagarbis. Roma turėjo daug imperatorių ir nemažai jų buvo iškilūs vyrai. Cezaris, Augustas, Trajanas ir Vespasianas... Ar galima su jais lygintis? Tegu padlaižiai šneka ką nori. Jis turi didesnių rūpesčių, nei klausytis jų suokimo. Imperatoriaus rūpesčiai išties buvo nemaži. Roma nusilpo, seniai praėjo jos užkariavimų laikotarpis. Dar keliasdešimt metų, ir nebegalėsime apginti savųjų sienų. Barbarai visiškai suižulėjo. Puldinėja pasienio miestus, plėšikauja keliuose. Kai kada ištisos gentys veržiasi į imperijos žemes. Kažkada, dar jaunystėje, Konstantinas girdėjo vieno filosofo mintis apie tautas vienijančią idėją. Tu minčių esmė buvo labai paprasta. Valstybės gyventojus turi vienyti kažkokia bendra idėja ar simbolis. Tai gali būti priklausymas kažkokiai tautai aš išrinktųjų ratui, patriotizmas ir pasididžiavimas savo valstybe ar panašiai. Po daugelio metų, supratęs, kad imperija arti žlugimo ribos, Konstantinas vėl prisiminė šias filosofo mintis. Tik imperatoriui iškilo kur kas sudėtingesnis uždavinys. Jis turėjo rasti ne vien imperijos gyventojus, bet ir aplinkinius barbarus vienijančią idėją. Reikėjo padaryti taip, kad visos aplinkinės tautos pajustų kokią nors bendrumą su Roma. Imperija joms turėjo tapti šventove, šventąja žeme, kurią jie gintų nuo kitų, tokio bendrumo su Roma neturinčių barbarų. Ištisus metus Konstantinas galvojo, kokia idėja ar filosofija galėtų taip naudingai paveikti laukinius barbarus. Jei reikėtų suvienyti tik imperijos tautas, užtektų visus pavadinti romėnais. „Keista, kaip greitai tauta gali pamiršti savo šaknis. Trajanas užkariavo dakus ir tik po penkiasdešimties metų jie visi išdidžiai vadinosi romėnais ir nekalbėjo savo gimtąja kalba. Tas pats atsitiko Galijoje ir Kartagenoje. Teikia leisti tapti pasaulio viešpačiais romėnams, ir visi bus

ištikimi imperijai“, – mąstė imperatorius. Barbarams tokia strategija negalėjo būti veiksminga, nes ją galima taikyti tik nukariautai tautai, o kariauti Roma jėgų neturėjo. „Prieš barbarus galime panaudoti religiją, – lyg koks Archimedas vieną dieną nutarė besimaudydamas Konstantinas. – Tereikia tarp egzistuojančių sektų išrinkti pačią nepavojingiausią ir švelniausią religiją. Jei tokios nerasime, teks perdaryti kurią nors iš jau esančių.“

– Ar jau atėjo krikščionių vadovai? – pabudęs iš užplūdusių atsiminimų, paklausė imperatorius arčiausiai esančio patarėjo.

– Taip, valdove.

– Puiku. Ar jie sutiko su mūsų pasiūlymais?

– Reikalavimais, imperatoriau. Aš Jūsų nurodymus jiems perteikiau kaip reikalavimus.

– Kuriuos konkrečiai? – kiek nepatenkintas pasidomėjo Konstantinas. Jam nepatiko, kai pavaldiniai savavaliaudavo. Jei tokia iniciatyva patirdavo nesėkmę, dažnas baigdavo savo gyvenimą budelio rankose.

– Visus, imperatoriau. Visus keturis. Štai jie, – neramiai puolė vardyti patarėjas. – Perrašyti savo Šventąją knygą, ištaisant joje šiuos momentus: išbraukti bet koki paminėjimą krikščionybės kaip religijos, vienijusios judėjus kovoje su romėnais; vieną iš savo šventųjų, savo nuožiūra, paskelbti Dievo sūnum, atnešusiu ir skelbusiu pasaulyje tik taiką ir meilę; paskelbtasis Dievo sūnumi turėjo daryti stebuklus ir negalėjo turėti žemiškojo gyvenimo: žmonos, vaikų ir panašiai; savo knygoje išspręsti Dievo sūnaus atsiradimo ir gimimo problemą, siūlant remtis Dzeuso ar jo vaikų gimimo istorijomis. Antra, pripažinti ir viešai skelbti apie aukščiausiąją imperatoriaus valdžią. Trečia, patiems susitvarkyti su atskilusiais, jei tokių bus, kurie laikysis senos Šventosios knygos versijos. Ketvirta, savo pagrindiniu tikslu paskelbti krikščionybės platinimą tarp barbarų. Už visa tai pasiūlėme valstybinės religijos statusą, galimybę rinkti mokesčius ir jais disponuoti, šiek

tiek žemių nuosavybėn ir dalinę autonomiją bei imunitetą nuo visų valdžių, išskyrus imperatoriaus.

– Na ir? – paklausė Konstantinas.

– Jie sutinka, tik prašo leisti kitais metais sušaukti vyskupų, taip jie vadina savo vadovus, susiejimą ir išsirinkti pirmąjį visos krikščionių bažnyčios vadovą – popiežių.

– Tegu, – mostelėjo Konstantinas. – Man nerūpi jų struktūra. Tegu renka ką nori: nors popiežių, nors vyriausiąjį žynį. Man tas pats. Viskas?

– Ne, jie norėtų laiką skaičiuoti ne nuo Romos įkūrimo, o nuo jų naujai sukurto mesijaus atsiradimo.

– Keistas noras? Kuo grindžia?

– Sako, kad tai barbarams padarys didžiulį išpūdį? – paaiškino patarėjas.

– Gal? – gūžtelėjo pečiais Konstantinas. – O gal ir ne. Ginčytinas klausimas. Kaip jie apskaičiuos tą mesijaus atsiradimo laiką?

– Sakė apytiksliai, bet ką nors dar sugalvos.

– Gerai, šį klausimą paliksime atvirą. Viena sąlyga, knygutė turi būti parengta ir su manimi suderinta iki to jų susiejimo, o visi mano padaryti taisymai turės privalomąjį pobūdį. Antraip aš atšauksiu susitarimą. Paaiškink išsamiai jiems šiuos niuansus.

– Gerai, mano imperatoriau, – nusilenkė patarėjas.



Atsigavo Maksas jau besibaigiant varžyboms. „Kiek laiko aš taip gulėjau? – pasibaisėjo vyras, žvilgtelėjęs į tiksinčią laikrodį. – Beveik valandą. Reikia kažką daryti. Taip negali tęstis, – Maksas pradėjo panikuoti. – Aš susirgau. Aiškiai kraustausi iš proto ir darbas čia niekuo dėtas. Reikia skambinti psichologui, – blaškėsi žmogus, ieškodamas reikiamo telefono numerio.



Išleidęs Maksą Freezerį, psichologas išipylė didžiulę stiklinę gryno viskio ir vienu mauku ją ištuštino. Jo blogiausi nuogaštavimai pradėjo pildytis. Pacientui priepuoliai nepradėjo, o tik progresavo. Tai buvo net rimčiau nei anos moteriškos atveju. „Šį kartą jį nuraminau, bet ar ilgam? – maštė psichologas. – Turėčiau arba paskambinti kardinolui, arba viską papasakoti Freezeriui. Gal ne dabar...? Gal dar reikia palaukti?“ – negalėdamas nusiraminti psichologas žingsniavo po kambarį. Pagaliau kiek aprimęs jis nusprendė dar kiek palaukti. „Jei pasikartos dar vienas priepuolis, tada apsispręsiu.“ Kiek nusiraminęs psichologas atšaukė visus tą dieną numatytus susitikimus ir išėjo į lauką pakvėpuoti gaičiu pavasario oru.



Šį kartą Maksas vos nenuskendo. Priepuolis prasidėjo tik atsigulus į vandens sklidiną vonią ir tęsėsi daugiau kaip valandą. „Tik per stebuklą likau gyvas, – spjaudydamas vandenį galvojo Maksas. – Kuo buvau šį kartą? Pala, prisimčiau – inkvizitoriumi viduramžių Italijoje. Siaubas, kuo aš ten užsiminėju.“ Maksas užsimerkė ir prieš akis vėl pamatė žnyples, plėšančias mėsą nuo gyvo, klykiančio žmogaus. „Kodėl aš jį taip kankinau? Prisimčiau... Dėl originalios Testamento versijos. Jis buvo vienas iš tų atskilėlių eretikų, vadinančių save tikraisiais krikščionimis ir kaltinančiais Šventąją bažnyčią parsidavėliškumu. Jie sakė, kad turi tikrąjį Testamentą. Nesąmonė... Bet kodėl aš juo tikėjau ir norėjau išplėsti visas žinias apie tą knygą.“ Maksas vėl prisiminė tą didžiulį triumfą, kurį patyrė sužinojęs, kur slepiamas tikrasis Testamentas. „Kodėl visi mano priepuoliai susiję su religija?“ – galvojo Maksas. Vyras, nors ir laikė save kata-

liku, niekuomet nemaštė apie krikščionybę, kaip ir apie bet kokią kitą religiją. Jis tiesiog gyveno, o religijos tiesos jam egzistavo kažkur šalia. Apie jas nevertėjo mąstyti ar jų analizuoti. Jos tiesiog egzistavo, ir viskas. Absoliučiai teisingos, nediskutuotinos, bet ir nevertos didesnio apmąstymo. Dabar viskas pasikeitė. Maksas pradėjo abejoti ir galvoti. „Gal reikia kam nors dar papasakoti, ne tik psichologui? – samprotavo vyras. – Gerai, dar kartą nueisiu pas psichologą, o tada susirasiu kokį protingą žmogų ir pasišnekėsiu su juo. Gal jis man sugebės paaiškinti ir kitus vaizdinius.“



Drebančiom rankom psichologas surinko telefono numerį. Jis ir bijojo, ir jaudinosi, ir graužėsi dėl Makso ateities. Nusiraminti vyrui nepadėjo net pusė butelio viskio, kurį jis išgėrė per dešimt minučių.

Ilgai signalai telefono ragelyje skaičiavo sekundes. Niekas neatsiliepė. Lengviau atsidusęs psichologas norėjo padėti ragelį, kai staiga išgirdo atsiliepiančiojo balsą.

– Pronto...

– Sveiki, kardinole, čia Robertsonas, psichologas iš JAV. Atsimenate tokį? – tarė vyras besipinančiu liežuvium.

– Taip, – pasigirdo šaltas atsakymas.

– Kardinole, Jūs liepėte paskambinti, jei tai vėl pasikartos.

– Na ir?

– Tai pasikartojo, tik stipriau.

– Aišku, – pasakė kardinolas ir po neilgos pauzės tarė.

– Būkit namie. Šiandien išskrendu į JAV ir ryt per pietus planuoju būti Atlantoje. Laukit manęs.

– Klausau, kardinole, – atsakė psichologas, bet ragelyje buvo girdėti tik trumpi signalai, reiškiantys, kad pokalbis nutrauktas.



Pro psichologo buto atvertas duris pirmi įėjo du juodai apsirengę vyrai. Nebuvo jie nei aukšti, nei stambūs, tačiau kažkas juose vertė susigūžti ir trauktis iš kelio. Judėjo jie lengvai, tarsi didžiuliai katinai, ir visa savo esybe spinduliavo tą pasitikėjimą savimi, kurį spinduliuoja tik žmonės, suvokiantys savo jėgą ir jos galimybes. „Šie vyrai vienu rankos mostelėjimu galėtų mane išsiųsti pas Abraomą“, – galvojo psichologas, skubiai traukdamasis iš kelio po kambarį šmirinėjantiems ir paslėptos pasiklausymo aparatūros ieškantiems atvykėliams. Gavęs ženklą iš palydovų, pro atviras duris į Robertsono butą įžengė kardinolas – neaukštas, pakumpęs žmogelis, tačiau spinduliuojantis nepalaužiamą valią ir ryžtą. Vien jo žvilgsnio pakakdavo nutildyti bet koki prieštarauti užsimanusį išsišokėlį.

– Kardinole, – linktelėjo galva psichologas ir skubiai pa-
bučiavo dvasininko ranką, ištiestą pasisveikinimui.

– Klausau Jūsų, – tarė kardinolas, klesteldamas į patį
patogiausią šeimininko fotelį.

Psichologas pasakojo. Jis smulkiai nusakė kiekvieną iš
Makso sužinotą smulkmeną, kiekvieną pokalbio dalelytę –
ypač paskutinio, kuriame aiškiai buvo juntamas kliento pa-
siryžimas kreiptis paaiškinimo ir į kitus žmones.

– Jūsų nuomone, tai tas pats atvejis? – nekeisdamas vei-
do mimikos ir nė žvilgsniu neparodydamas, kad pasakoji-
mas jam kažkiek buvo įdomus, paklausė kardinolas.

– Taip, Jūsų šviesybe. Kaip žinote, aš jau kelis kartus
buvau susidūręs su atsiminimais apie anksčiau pragyventus
gyvenimus. Visų jų požymiai vienodi, tik vieniems žmonės
priepuoliai pasireiškia stipriau, kitiems – ne taip stipriai.
Makso atvejis toks įspūdingas, kad negali kelti jokių abe-
jonių. Jis priepuolių metu atsimena tai, ką patyrė per anks-
tesnius gyvenimus. Jo pasakojimas apie legionierių, stebin-

tį Jėzaus nukryžiuvimą, iki smulkmenų sutapo su Monikos Richardson pasakojimu.

– Palaukit, ponas psichologe. Priminkit man, Monika – tai ta moteris, kuri atsiminė buvusi Jėzaus žmona Marija?

– Taip, Jūsų šviesybe, – linktelėjo psichologas. – Ta pati, apie kurią vėliau pranešė, kad mirė perdozavusi narkotikų, – taip tardamas buto šeimininkas įdėmiai žiūrėjo į kardinolo veidą, ieškodamas ten bent kokių emocijų, tačiau nieko nepastebėjo. Dvasininkas, net nesureagavęs į jo paskutinius žodžius, tęsė pokalbį.

– Kaip manote, ar Jūsų kliento išsakytas noras kreiptis į tą patį rašytoją, kuriam dalį tiesos papasakojo Monika Richardson, yra realus?

– Manau taip, ponas kardinole, – linktelėjo psichologas ir staiga, lyg pagautas kažkokio impulso, tęsė. – Šį kartą informacijos gerokai daugiau. Toks įspūdis, kad Maksas beveik visais savo gyvenimais kažkaip buvo susijęs su krikščioniškąja bažnyčia. Jis matė Jėzų, jis paskelbė krikščionybę valstybine religija, pagaliau jis buvo inkvizitorius... Dabar jis apie viską galės papasakoti, ir tada pasirodys knyga, kurioje bus aprašyti tikri faktai.

– Galbūt, galbūt, – linktelėjo kardinolas. – Tai gali paakenkti bažnyčios autoritetui. Žmonėms kils visiškai nereikalingų minčių ir abejonių.

– Pasakykit jiems tiesą! – šūktelėjo psichologas, skatinamas vis to paties neaiškaus impulso. – Nebeslėpkite rein-karnacijos tyrinėjimų, paviėšinkite įrodymus. Pasakykit žmonėms tiesą...

– Kokią tiesą? – vyptelėjo kardinolas. – Pone, Jūs klie-dite arba esate visiškai idiotas. Patarčiau nustoti pliaukšti šias nesąmones apie aiškiai neegzistuojančius dalykus. Vienintelė tiesa yra ta, ką mums skelbia Dievo žodis, o jis užrašytas Biblijoje, kurią kiekvienas gali nusipirkti. Nepamirš- kit, ponas psichologe, – grėsmingai sušnypštė kardinolas,

žiūrėdamas tiesiai į perbalusį iš baimės pašnekovą. „Jis darosi nebekontroliuojamas, plepus ir todėl pavojingas“, – pagalvojo dvasiškis, bet balsu šito nepasakė.

Dar ilgai kardinolui išėjus psichologas negalėjo atsitokėti. „Kam aš tai leptelėjau ir kas gi mane traukė už liežuvio?“ – aimanavo vyras. Jis nesielvartavo dėl Makso likimo, dabar jam labiausiai rūpėjo jo paties gyvybė.



Buvo nuostabi pavasario diena. Pirmą kartą Maksas negalvojo apie jokių priepuolius. Jis net suabejojo, ar jam verta ryt susitikti su tuo rašytoju, bet kiek pamastęs nusprendė tęsti pradėtą darbą. Vyras norėjo dainuoti, taip gražiai čiulbėjo paukščiai ir švietė saulė. „Psichologas buvo teisus. Man reikėjo poilsio, nes per tą darbą nepastebėdavau šio mane supančio grožio“, – pagalvojo Maksas, ir tai buvo pastutinė jo gyvenime mintis, nes staiga nežinomo šaulio miesto viduryje paleista kulka įsisiurbė į besišypsancio Makso Freezerio, paprasto biržos tarnautojo, smegenis, nutraukdama jo kelionę po šią ašarų pakalnę. Bet kaip ten bebūtų, vyras mirė su šypsena veide, jausdamasis visiškai laimingas. Juodai apsirengęs šaulys ant namo stogo už penkių šimtų metrų nuo parkritusios aukos ramiai sudėliojo ginklą, persižegnojo ir sukalbėjo trumpą maldą už vargšą nusidėjėlį Maksą Freezerį.

Dar po dviejų dienų laikraščiai pranešė apie žymiausio miesto psichologo Steveno Robertsono mirtį perdozavus narkotikų, o tuo pačiu metu į drebančias kito garsaus miesto psichologo rankas kardinolas įdėjo raštelį su telefono numeriu ir išsamias instrukcijas, kada reikia paskambinti.

Gyvenimas tęsėsi. Žmonės džiaugėsi ir liūdėjo, meldėsi ir keiksojo Dievą. Viskas buvo kaip visuomet. Viskas buvo stabilu.

Savas laikas

2326 metų liepos 24 diena, 10 valandų 15 minučių

– Sveiki, viršininke. Ar galiu užėiti? – paklausė aukštas plačiapetis vyras, truputį pravėręs duris. Kambaryje sėdėjo ne mažiau gracingas vyriškis, tiesa, jau truputį pliktelėjęs, bet dar išlaikęs nepriekaištingą figūrą.

– Užėik, Simonai, užėik. Kaip aš galiu nepriimti savo geriausio darbuotojo... Sėskis, – viršininkas mostelėjo į vieną iš prabangiai išraižytų natūralaus medžio krėslų. „Gražūs šefo baldai, – apžvelgdamas kabinetą, pagalvojo Simonas. – Praeitą savaitę jų čia dar nebuvo. Sofa ir krėslai, matyt, septynioliktojo amžiaus pradžios gamybos, o spintą datuočiau aštuonioliktojo amžiaus pabaiga. Prieš tai stovėję baldai iš dvidešimtojo amžiaus turbūt atiteko pavaduotojui. Be pigu būti Laiko policijos viršininku.“

– Gražūs baldai, šefe.

– Nepadlaižiauk, Simonai. Žinai mano silpnybę originaliems gaminiams. Prieš tris dienas Patrikas iš eilinės komandiruotės atgabeno. Dabar sėsk ir paaiškink, kodėl atėjai.

– Viršininke, – sunkiai pradėjo Simonas. – Noriu atsi-statydinti. Noriu gauti Jūsų leidimą pasirinkti laikotarpį ir pradėti civilinį gyvenimą.

– Skaitei instrukciją?

– Taip, šefe. Skaičiau ir žinau, kad turiu tokią teisę.

– Turi, neneigiu, – gūžtelėjo pečiais viršininkas. – Esi puikiai paruoštas Laiko policijos operatyvinis darbuotojas. Net labai norėdamas nepasinaudosi savo žiniomis praeityje, o ateityje apsigyventi, kaip žinia, negali. Na ir kokį laikotarpį pasirinkai?

– Dvidešimt pirmojo amžiaus pradžią.

– Vieta?

- Jungtinės Amerikos Valstijos, – atsakė Simonas.
- Protingas pasirinkimas, – šyptelėjo šefas. – Didžiausių galimybių laikotarpis ir plačiausių galimybių šalis. Ką ketini veikti?
- Rašysiu knygas. Aprašysiu savo nuotykius ir išleisiu kaip fantastinius kūrinis. Instrukcijos nepažeisiu ir psichologinio bloko neaktyvuosiu, nes, aprašydamas tikrą tiesą, viską pateiksiu kaip išsigalvojimą.
- Manai užsidirbti milijonus kaip J. K. Rowling?
- Kodėl gi ne, – gūžtelėjo pečiais Simonas. – Precedentų yra. Kaip minėjote, tai labai didelių galimybių laikotarpis ir plačiausių galimybių šalis.
- Gal tu ir teisus, – sutiko viršininkas. – Ne man tave atkalbinėti, o, be to, tave pažindamas net nesiimsiu to daro. Spręsk pats. Nori, kad patvirtinčiau leidimą?
- Taip, šefe. Standartinė procedūra: kompiuteris užfiksavo mano prašymą, o Jums tereikia ištarti – „sutinku“.
- Man akių neužkalbinėk. Pats žinau, kaip veikia standartinė procedūra ir ką turiu ištarti. Jei manai, kad vieną kartą tokiu paprastu lingvistiniu triuku mane sugavai ir aš atkirtau, jog ištarti reikia ne „sutinku“, o... Velnias, vos vėl nepakliuvau. Žinai, padarom taip. Aš neprieštarausiu tavo prašymui, bet su sąlyga, jei tu pirmiau pabandysi realiai įgyvendinti savo užmačią. Keliauk į pasirinktą laikmatį, kompiuteris užfiksavo mano leidimą ir netrukdys tau išvykti, ten pagyvenk, pabandyk išleisti knygą ir apsispręsk. Pasiimk su savimi atgalinio kelio raktą ir jei nuspręsi, kad tau ne vieta ten, kur nukeliausi, grįžk atgal ir prisistatyk man iki šios darbo dienos pabaigos. Aš anuliuosiu tavo prašymą.
- O jei man ten patiks? – pasidomėjo Simonas. – Beje, kodėl turėtų nepatikti? Aš kruopščiai išstudijavau pasirinktą laikotarpį ir pasirinktą šalį.
- Galbūt, – pertraukė jį šefas. – Tiesą sakant, aš net neabejoju, kad tu viską kruopščiai išstudijavai ir daug suži-

nojai apie dvidešimt pirmąjį amžių. Tik vienas klausimas: ar tau teko ilgiau kaip mėnesį gyventi nekastinėje sistemoje ar apsuptam vien „pilkųjų“?

– Hmm..., – kiek sutriko Simonas. – Neteko. Visos komandiruotės trukdavo trumpiau. Be to, aš dažniausiai dirbau komandoje žmonių, kurie visi priklausydavo „valdančiųjų“ arba „tyrinėtojų“ kastoms. Tačiau aš esu bendravęs su „pilkaisiais“ ir manau, kad jie niekuo nesiskiria nuo mūsų. Man ten patiks, pamatysite... – vyras atgavo pasitikėjimą savimi. – Beje, šefe, neatsakėte į klausimą, kas bus, jei aš panorėsiu pasilikti ten visą laiką.

– Tada tu tiesiog negrįši, – linktelėjo Laiko policijos viršininkas. – Viskas paprasta. O dabar keliauk, turiu daug darbo.

– Iki, šefe. Manau, nepasimatysime, – linktelėjo viršiniui Simonas.

– Keliauk, keliauk, – mostelėjo ranka šefas, rodydamas Simonui duris.

2006 metų liepos 24 diena

Simonas jau beveik mėnesį gyveno dvidešimt pirmajame amžiuje. Pasiimtų iš saugyklų pinigų (šefas maloningai leido pasirinkti Laiko policijos saugyklose ir muziejuje tuo metu galiojusių kupiūrų) su kaupu pakako išsinuomoti neblogą butą ir sočiai gyvenant ruošti pirmosios knygos rašymui. „Kurį nuotykį pirmiausia aprašyti? – ne kartą per šį laiką mąstė Simonas. – Gal tą, kai mes kartu su Patriku ir Hermanu blaškėmės po tuometinę Romos Respubliką, ieškodami iš dvidešimt trečiojo amžiaus į praeitį nuklydusio energijos kaupiklio? O gal aprašyti mano keliones vikingų laivais į viduramžių Prancūziją patikrinti gandų apie prancūzų naudojamas raketas.“ Po ilgų svarstymų ir dvejonių Simonas nusprendė pradėti nuo pirmosios savo, kaip Laiko policininko, užduoties – komandiruotės į trečią amžių prieš Kristų. Vyras iki šiol su

šiluma širdyje prisimindavo tada patirtus nuotykius, nes būtent tos komandiruotės metu jis įgijo du geriausius savo draugus: Patriką ir Hermaną.

– Nuspręsta, – burbtelėjo Simonas. – Pirmasis romanas vadinsis „Galios šaltinis“ ir bus apie pirmąją mano, kaip Laiko policininko, užduotį.

Simonas buvo atsargus ir gal kiek neryžtingas. Prieš priimdamas sprendimą, jis visuomet ilgai galvodavo, išskeldavo ir paneigdavo įvairiausius argumentus. Bet galutinai apsisprendęs vyras nedelsdamas imdavosi įgyvendinti savo mintis. Šį kartą viskas vyko taip pat. Tik nutaręs apie ką rašys, Simonas tą patį vakarą kibo į darbą.

2006 metų rugsėjo 29 diena

Vyras buvo patenkintas. Pirmasis romanas baigtas ir atiduotas leidyklai. Atrodė, kad viskas klostosi gerai, tik Simoną truputį suerzino leidyklos darbuotojai. Jie primygtinai klausinėjo, kas rekomendavo atnešti romaną būtent jiems ir ar autorius apmokės už knygos išleidimą.

– Suprantat, ponas Simonai, – kalbėjo jie. – Mums komerciškai neapsimoka leisti naujų autorių kūrinis.

– Kodėl gi? – nustebė Simonas. – Knyga gera... Kodėl turėtų neapsimokėti? J. K. Rowling ar Danas Brownas kada taip pat buvo pradedantys autoriai.

– Žinoma, žinoma, – nuskambėjo atsakymas. – Jei tik Jūs turite giminaitį, dirbantį Holivude ir galintį pateikti Jūsų dar neišėjusią knygą kaip scenarijų kino filmui, kaip tai atsitiko J. K. Rowling atveju... Arba jei pažįstate šventiką, kuris gali suorganizuoti kritišką atsiliepimą iš Vatikano ir kartu padaryti puikią reklamą... Žinoma, tokiu atveju mes mielai spausdinsime Jūsų kūrinį savo lėšomis.

– Palaukite, – nesuprato Simonas. – Kuo čia dėta reklama ir dar tokia, mano manymu, nesąžininga. Svarbiausia, kad aš parašiau gerą knygą. Skaitytojai tikrai supras...

– Ponas Simonai, – pertraukė vyro mintis vienas leidėjų. – Nebūkite naivus. Daugeliui skaitytojų visiškai nesvarbu, ar Jūs parašėte gerą knygą, ar ne. Nepatikėsite, bet didelė dalis žmonių perka knygą tik sekdami madą. Tokie pirkėjai net neskaito knygų, jie tiesiog nori pasigirti savo draugams, kad turi populiariausius leidinius.

– Ar gali taip būti? – pasibaisėjo Simonas. – Kam pirkti knygas, jei jų nesiruoši skaityti? Jūs juokaujate...

Vyras tikrai nesuprato leidėjų. „Anot jų, knygos populiarumas beveik nepriklauso nuo to, kaip ji parašyta. Svarbiausia – reklama ir svarbiausia, kad ji būtų kuo skandalingesnė... Neįtikėtina“, – mąstė Simonas keliaudamas namo. Leidėjai pažadėjo jam paskambinti, kai perskaitys pateiktą rankraštį. Vyras tikėjosi, kad susipažinę su jo kūrinio leidėjai netruks pasiūlyti gerą sutartį dėl bendro darbo ateityje. Tiesa, Simonas negirdėjo, kai jam išėjus pro duris vienas leidėjas tarė: „Šitas ponas Simonas arba be galo naivus, arba visiškai debilas. Net įdomu, ką toks keistuolis galėjo parašyti. Gal, kolega, ištrauk jo rankraštį iš šiukšlių dėžės. Vis dėlto įvairovei perskaitykim prieš atmesdami...“

2006 metų spalio 30 diena

Simonas buvo visiškai pasimetęs. „Kodėl čia visi filmai tokie kvaili? Jei komedija, tai apie „antrą galą“ ir dar su skambančiu juoku už kadro, kad žiūrovai suprastų, kada juoktis. Jei nuotykių filmas, tai būtinai marios kraujo. Kodėl gyventojai rūpinasi tik beisbolu arba kokiomis nors darželio gėlytėmis? Kodėl visų čia matytų moterų pagrindinis gyvenimo tikslas – ištekėti už turtingo vyro ir paskui niekuo nesirūpinti ir būti išlaikytine? Kodėl nė vienas neturi jokių tikslų gyvenime? Kodėl bandydamas pradėti gilesnį ar labiau filosofinį pokalbį – tegul ir apie gyvenimo prasmę – būnu nesuprastas? Jie negyvena, bet tiesiog egzistuoja –

plaukia pasroviui, ir yra patenkinti tokia būtimi. Kuo tada tokie žmonės skiriasi nuo tų pačių karvių? Interesai faktiškai tie patys. Kas įdomiausia, jų proto net neužtenka suvokti, kad taip kalbėdamas turiu omenyje būtent juos, nes kiekvienas iš jų apie save galvoja labai gerai ir dauguma klausimų turi savo labai kategorišką nuomonę. O tai, kad tokią nuomonę susidaro iš paskalų, gandų ar atskirų gyvenime pasitaikančių pavyzdžių – jie net nesusimąsto. Tokie žmonės apskritai nemažai...“ – tokios ir panašios mintys kamuodavo vyrą kiekvieną dieną, pabendravus su aplink gyvenančiais kaimynais.

Iš leidyklos vis dar neskambino, bet Simonas laukė ir labai tikėjosi, kad išėjus ir tapus populiariai jo pirmajai knygai, jis galės nusipirkti namą ten, kur panorės, ir galės pabėgti nuo „pilkujų“ žmonių aplinkos.

2006 metų lapkričio 25 diena

Simonas skubėjo į leidėjų kabinetą. Pagaliau jam paskambino ir pakvietė atvykti. „Štai ir išmušė mano valanda“, – galvojo vyras, praverdamas duris.

– Sveiki, ponas Simonai. Sėskitės, – nuskambėjo balsas leidėjų kabinete. Kaip ir praeitą kartą pokalbiui su pradedančiuoju autoriumi susirinko trys leidyklos atstovai: Polianskis, Harisonas ir Jurginas. – Perskaitėm Jūsų rankraštį ir prieš paskelbdami galutinį verdiktą norėtumėme nurodyti pagrindines pastabas šiam kūriniiui. Jei leisite, pradėsiu aš, – linktelėjo ponas Polianskis savo kolegoms, žiūrėdamas į priešais sėdintį Simoną.

– Visų pirma, ponas Simonai, turiu pasakyti, kad aš esu didelis fantastikos mėgėjas ir Jūsų kūrinio žanras iš pradžių mane nuteikė teigiamai, – tęsė leidyklos atstovas. – Tačiau turiu Jums kelias ganėtinai rimtas pastabas. Pirmiausia – siužetas. Atleiskit, bet apie ką ši knyga? Apie tai, kaip trys

draugai tiesiog nusikėlė į praeitį ir paėmė artefaktą? Apie jų turistinį žygį? Klasės draugų išvyką už miesto? Knygoje nieko nevyksta... Kur didžiausias „gerietis“ užmuša didžiausią „blogietį“, kur Konanas išgelbsti eilinę princesę ar Supermenas – visą pasaulį? Kur marios kraujo? Jūs pateikėte kūrinį be siužeto, o su kelių nuotykių aprašymu...

– Atleiskite, ponas Polianski, – pertraukė kalbantįjį Simonas. – Aš Jums atnešiau ne komiksų knygutę ir ne eilinius Konano nuotykius. Gal Jūs nepastebėjote, bet knygoje bandžiau atskleisti evoliucionuojančius santykius tarp žmonių. Kintantį gėrio ir blogio suvokimą. Norėjau parodyti, kaip tampama tikrais draugais, nepaisant prieš tai buvusio priešiško. Koks skirtumas, ar knygos pabaigoje bus nukautas koks „blogietis“, ar draugai tiesiog ras ir pasiims artefaktą. Ne čia knygos esmė...

– Niekalai, – pyktelėjęs atšovė Polianskis. – Kam įdomūs tie Jūsų pseudofilosofiniai svaičiojimai? Skaitytojams to nereikia... Be to, aš manau, kad veikėjų charakterių Jums nepavyko atskleisti ir visas jų tarpusavio bendravimas kažkoks nenatūralus. Žmonės taip nešneka: „Duokš ranką, mano drauge...“ Galėjote ką nors tikroviškiau sukurti... Dabar visi dialogai skamba labai kvailai.

– Kodėl Jūs taip manote? – nenusileido Simonas. – Nevertinkite taip kategoriškai. Žmonių būna įvairių ir bendrauja jie labai įvairiai. Kas Jums atrodo nenatūralu, kitiems yra įprasta. „Negi mes su draugais taip kvailai tarpusavyje bendravome“, – pagalvojo Simonas, klausydamas skambančios iš leidėjo lūpų kritikos.

– Kvailiams ir idiotams gal ir įprasta, bet ne protingiems žmonėms, – tęsė Polianskis. – Be to, Jūsų knyga labai nuosekli. Vienoje vietoje Jūs rašote, kad trys romėnai ant tilto sugebėjo kelioms valandoms sulaukyti beveik tūkstantį galų karių ir pasitraukti gyvi, o kitur pasakojate, kaip dvi-

dešimt romėnų karių paspruko nuo penkių juos puolančių galų. Tai nelogiška ir nenuoseklu...

– Bet tai istoriniai faktai, aprašyti romėnų istorikų. Žmonės visuomet skirtingi ir mūsų sąlygos būna skirtingos...

– Niekai, – nenusileido Polianskis. – Kuo Jūs rėmėtės aprašydamas istoriją? Galėjote bent nurašyti nuo žymesnio dabarties istoriko, o ne kurti pramanytus faktus. Dar tas Jūsų aprašomas romėnų kovos kalavijais stilius... Aš žinau tik japonų fechtavimo meną „Kendo“. Apie jokių kitus menus, o ypač romėnų kovos kalavijais techniką, nieko nežinau. Kam taip begėdiškai išsigalvojate?

– Bet... – bandė vėl apsiginti Simonas, tačiau buvo nutrauktas antro leidėjo, švediškai skambančia pavarde Jurgenas.

– Pone, nustokite ginčytis. Aš buvau kantrus, bet norėčiau pasakyti Jums aiškiai. Mūsų leidykla yra rimta ir niekalų nespausdina. Mes neleidžiame jokių pasakų: nei vaikams, nei suaugusiems. Jei iš karto būtumėte pasakę, kad tai fantastinė knyga – net nebūčiau skaitęs. Mano savigarba neleidžia man skaitinėti tokių mokslo nepatvirtintų sapalionių kaip kelionės laiku ar ateiviai.

– Dar devynioliktajame amžiuje vienas labai gerbiamas Britanijos karališkosios mokslų akademijos narys yra pasakęs, kad viskas, kas galėjo būti išrasta – jau išrasta ir visi nauji išradimai tėra niekalai. Matau, ponas Jurgenai, Jūs laikotės tos pačios nuomonės ir dabartinių atradimų atžvilgiu, – liūdnai šypsodamasis atrėžė Simonas. Jis suprato, kad knygos išleisti nepavyks, bet dabar dėl to neliūdėjo.

– Lauk, ponas Simonai, – suriko įsiutęs Jurgenas. – Nešdinkitės iš kabineto ir atminkite, kad niekų mes neleidžiame.

– Ponas Simonai, palaukite manęs koridoriuje. Norėčiau su Jumis asmeniškai šnektelti, – gerokai nustebindamas savo kolegas į pokalbį įsitraukė trečiasis leidėjas, iki tol tik klausėsis ir ironiškai šypsojęsis.



– Dėkoju, kad truputį luktelėjote, – pradėjo kalbą Harisonas, priėjęs prie lūkuriuojančio Simono. – Visų pirma noriu pasakyti, kad Jūsų knyga man labai patiko.

– Tikrai, – nudžiugo Simonas.

– Nuoširdžiai sakau. Žinoma, aš neįkalbinėsiu savo kolegų ją išleisti, bet noriu Jums duoti kelis patarimus ateičiai. Visų pirma turite suprasti, kad visi skaitytojai fantastikos atžvilgiu skirstomi į tris grupes. Pirmi – tai tokie fantastikos mėgėjai kaip ponas Polianskis, kuriems fantastika asocijuojasi su komiksais. Jie nesupranta gilesnių kūrinių... Tokiems viskas turi būti aišku kaip ant lėkštutės: „gerietis“ nudobė „blogietį“, Supermenas išgelbėjo Ameriką ir panašiai. Jie didžiuojasi, kad mėgsta skaityti fantastiką, nes galvoja, jog fantastinius kūrinius skaito vien tik protingi žmonės. Antros grupės skaitytojai, kuriems šiuo atveju atstovautų mano kolega ponas Jurgenas, tokie patys kaip ir pirmosios. Juos skiria tik tai, kad pastarieji galvoja, jog fantastiniai kūriniai kvaili ir juos skaityti neleidžia jų savigarba.

– Tik toks menkas skirtumas? – nusistebėjo Simonas.

– Taip, – šyptelėjo Harisonas. – Viena vertus, toks menkas, o kita vertus – tiesiog neapbrėpiamas. Kai stebiu tokių žmonių ginčą, iš karto prisimenu „Guliverio keliones“ ir karą tarp tų, kurie sudaužydavo kiaušinį iš bukos pusės, ir tų, kurie dauždavo smailiąją kiaušinio pusę. Gaila, kad tokių žmonių tarp skaitytojų yra daugiausia. Turbūt nustebsite, bet JAV septyni iš dešimties pilnametystės sulaukę gyventojai visiškai neskaito knygų, o iš likusių beveik devyniasdešimt procentų priklauso pirmom dviem skaitytojų grupėm.

– O kokia trečioji grupė? – pasidomėjo Simonas.

– Trečiajai grupei priklauso asmenys, suprantantys, kad fantastinės literatūros iš tiesų nėra. Egzistuoja tik nuotykinės, detektyvinės, psichologinės ar net filosofinės knygos su fantastikos elementais...

– Nenorėčiau sutikti, – paprieštaravo Simonas. – Aš sakčiau, kad fantastinė literatūra yra labai platus žanras, savyje vienijantis ir knygas su nuotykiniais, detektyviniais, psichologiniais ar net filosofiniais elementais.

– Bet, ponas rašytojau, Jūs iš esmės pasakėte tą patį, – kiek patylėjęs ir nusišypsojęs tęsė leidėjas. – Koks skirtumas, kokioje rankoje laikome tą patį pagali. Abiem atvejais esmė ta pati. Fantastinės literatūros žanrą sudaro gana platus kūrinų spektras. Gaila, kad tai supranta labai nedaug skaitytojų. Būtent todėl Jūsų knyga galėtų tapti populiari tik po labai skandalingos reklamos.

Kurį laiką dar pasikalbėję vyrai greitai pajuto turį daug bendrų minčių, todėl nenuostabu, kad trumpas pokalbis virto poros valandų diskusija. Galiausiai Harisonas susigriebė:

– Atleiskit, ponas Simonai. Turiu lėkti į susitikimą. Labai malonu buvo pabendrauti. Užneškite dar ką nors iš savo kūrinų paskaityti. Beje, kitą kartą vadinkite mane tiesiog Robertu.

– Robertas Harisonas, – sukrėstas šnabzdėjo Simonas, žiūrėdamas į tolstantį pašnekovą. – Pats didysis Robertas Harisonas, veikalo „Socialinė vergovė“ autorius, kastų sistemos išradėjas...

Keista, bet grįždamas namo Simonas neliūdėjo. Jis suprato vieną labai svarbų dalyką ir dabar ruošėsi grįžti į savo laikmetį.

2326 metų liepos 24 diena, 12 valandų 18 minučių

– Apsisprendei sugrįžti, – daugiau konstatavo nei klausė Laiko policijos viršininkas, išklauses Simono pasakojimo. – Atvirai tau pasakysiu, džiaugiuosi. Ar patiko bendravimas su „pilkaisiais“?

– Ką Jūs, šefe! Jie... – Simonas buvo bepradedęs sakyti, ką galvoja apie „pilkuosius“.

– Gerai jau, gerai, – nutraukė jį viršininkas. – Geriau pasakyk man, ką supratai šioje išvykoje į praeitį.

– Kiekvieno iš mūsų gyvenimui skirtas savas laikas ir tik šiame laike kartu su tokiais pat kaip mes galime jausti gyvenimo pilnatvę, – galiausiai suformulavo išvadą Simonas. Išvadą, kuri formavosi beveik nuo pat buvimo dvidešimt pirmajame amžiuje pradžios ir galutinai paties vyro buvo suvokta tik po pokalbio su Robertu Harisonu.

– Puiku, Simonai... Pagaliau supratai... O dabar marš prie darbo... Ir dar, – po pauzės pasakė šefas jau beišeinančiam Simonui. – Nemanyk, kad esi vienintelis, bandęs rasti savo vietą praityje. Visi mes savo laiku abejojome, svars-tėme, kol galiausiai supratome tą patį, ką ir tu šiandien. Jei nori žinoti, ne išimtis ir aš... O dabar eik dirbti...

Istorijos vingiai

Skiriama visiems bendraminčiams, kurie domisi istorija ir kuriems visuomet buvo įdomu, kodėl viskas vyko taip, o ne kitaip, ir kas būtų, jeigu būtų... Tai tik vienas iš daugelio galimų atsakymų.

„1941 m. birželio 22 d., beveik savaitę aplenkdamas numatyta Sovietų Sąjungos armijų puolimą, Vokietijos vermachto divizijos, slopindamos nedidelį pasipriešinimą, peržengė SSSR–Vokietijos sieną. Per mėnesį sovietų armija buvo beveik sutriuškinta, o vokiečių karių būriai pasistūmėjo šimtus kilometrų į priešų teritorijos gilumą. Milijonai belaisvių, likimo valiai mesta karinė technika, NKVD užtvaros divizijų iššaudytų raudonarmiečių lavonai – štai kas lydėjo pergalingą vermachto žygį. 1941 m. liepos 26 d. tautos vadas Adolfas Hitleris pasakė istorinę kalbą, kaip pasirodė, ateityje nulėmusią visą karo eigą. Tą dieną vokiečių nacija atsisakė „gyvybinės erdvės“ plėtimo politikos ir garsiai pareiškė pasauliui apie savo naują užduotį: užtikrinti kiekvienos tautos galimybę laisvai apsispręsti dėl savo valstybės sukūrimo. Taip nepriklausomybę atgavo Lietuva, Latvija, Estija, Lenkija, Čekija ir Slovakija bei kitos iki tol okupuotos ar aneksuotos valstybės. Maža to, tautos vadas pareiškė apie dviejų naujų nepriklausomų valstybių: Ukrainos ir Nekomunistinės Rusijos-Baltarusijos sąjungos įkūrimą. Visiems nelaisvėje atsidūrusiems raudonarmiečiams buvo pasiūlyta tapti šių naujų valstybių piliečiais ir net su ginklu rankose ginti jų nepriklausomybę nuo komunistų ordų. Buvo pakviesti ir visi vis dar Sovietų Sąjungos puseje kovojantys kariai ar komunistų kontroliuojamų teritorijų gy-

ventojai atvykti ir įsikurti naujai įkurtoje Rusijos-Baltarusijos sąjungoje ar nepriklausomoje Ukrainoje. Šis pareiškimas ateityje lėmė daugiau nei visi pergalingi vermachto mūšiai. Ištisos Raudonosios armijos divizijos, ką ten divizijos – armijos, sužinojusios apie pasikeitusią vokiečių politiką, kartu su savo vadais, ginklais ir visa technika nedelsiant pasiduodavo Vokietijos pajėgoms ir čia pat tapdavo naujai sukurtų nekomunistinių valstybių piliečiais. Neretai tokie buvusių raudonarmiečių būriai su tais pačiais ginklais iš karto patraukdavo į frontą kovoti su komunistų ordomis. Naujosios Rusijos-Baltarusijos sąjungos teritorija plėtėsi tiesiog nesulaikomai ir visur, kur pražygiuodavo vokiečiai su naujaisiais sąjungininkais, jie būdavo sutinkami su muzika ir gėlėmis. Dalis vermachto karininkų iš pradžių nepritarė naujajai politikai, netikėjo jos sėkme ir tik vėliau, matydami ypač sklandų kariuomenės žygi, suvokė, kad tautos vadas pirmasis suprato, jog paprastam Rusijos žmogui nėra didesnio priešo už komunistinį režimą. Tereikėjo suteikti viltį ir pagalbą, o toliau buvusios SSSR tautos puikiai susitvarkė pačios su ilgamečiais savo engėjais.“

– Taigi lūžis įvyksta 1941 m. liepos 26 d., – sumurmėjo Hansas, vienas iš geresnių Berlyno advokatų, bet kartu ir aistringas istorikas mėgėjas, parašęs ne vieną net profesionalių istorikų teigiamai įvertintą mokslinį straipsnį. Dabar Hansas lyg apsėstas nagrinėjo dešimties metų senumo įvykius. Žinoma, jis nebuvo vienintelis istorijos žinovas, domėjęsis šiais įvykiais. Visuose istorijos vadovėliuose, vieną iš jų Hansas ką tik skaitė, 1941 metų mūšiai ir politika buvo išsamiai bei nuodugnai išanalizuoti. Tačiau šis vidutinio amžiaus, neaukštas, pliktelėjęs advokatas jautė, kad ta pati iki šiol jo aptinkama analizė yra neišsami. Kitais žodžiais tariant, Hansas jautė, kad čia kažkas ne taip, kažko trūksta.

– Tik pagalvok, iki 1941 metų buvo skelbiama, kad visi aplinkui – priešai ir egzistuoja pasaulinis žydų sąmokslas

prieš vokiečių tautą, o nuo garsiojo pareiškimo viskas apsisverčia aukštyn kojomis. Hitleris iš karto pasiūlo taiką Vakarų sąjungininkams, sutikdamas atitraukti kariuomenę iki 1938 metų Vokietijos sienų. Dėl žydu – dar gražiau. Tai jie visų blogybių šaltinis, tai jie, pasirodo, tėra vargšė tauta, verta grįžti į savo istorinę tėvynę. Pasakyti, kad visas pasaulis buvo apstulbęs, vadinasi, nepasakyti nieko. Sąjungininkai nežinojo, kaip elgtis. Žinoma, jie taiką priėmė ir paliko sparčiai mažėjančią Sovietų Sąjungą likimo valiai. Ką gi sako oficialūs istorikai? Ogi nieko doro..., – bambėjo Hansas. Jis buvo įpratęs kalbėtis su savimi tuo metu, kai rašydavo. Gal dėl to, kad pliktelėjęs advokatas vis dar neturėjo žmonos ir gyveno vienas. O gal tokiu būdu Hansui geriau dėliojosi mintys. Manau, jis ir pats gerai nežinojo atsakymo į šį klausimą.

– Taigi, – toliau bambėjo Hansas. – Oficiali versija tokia. Hitleris apmąstė visą susiklosčiusią padėtį ir kaip tikras mąstytojas bei filosofas, nepaisydamas asmeninės simpatijos ar antipatijos atskiriems kai kurių tautų atstovams, priėmė vienintelį teisingą visai Vokietijai sprendimą. Dabartinė tautų bendruomenė dėkinga vadui už komunizmo bacilos sunaikinimą bei laisvės ir demokratijos gynimą visame pasaulyje. Žydai po to, kai Vokietijos iniciatyva ir pastangomis buvo sukurta Izraelio valstybė, apskritai paskelbė, kad vadas buvo apšviestas ir palaimintas paties Dievo. Dabar vokiečiai bene mylimiausia pasaulio tautų nacija. Gal neskaitant japonų, kurie pasijuto išduoti ir liko vieni kovoti su JAV, ir musulmonų, kurie iki šiol negali atleisti dėl Izraelio valstybės sukūrimo. Nesvarbu... Svarbiau, kodėl taip kardinaliai pasikeitė Vokietijos politika 1941 metų liepą. Atrodo, kad turiu preliminarūs šių įvykių priežasčių paaiškinimus. Andrejus Ivanovas – štai kur mano paaiškinimai. Eilinis karo nusikaltėlis, kurį valstybė man pavedė ginti Niurnbergo tribunole. Visi taip manė, tarp jų ir aš, kol ne išgirdau jo pasakojimo...



– Tai Jūs būsite mano advokatas? – į Hansą kreipėsis vyriškis niekuo vizualiai neišsiskyrė iš daugumos tikrų slavų. Tokios pat mėlynos akys, šviesūs plaukai. Jokio skvarbaus pikto žvilgsnio ar ereliškos plačios nosies, kokias mėgo paišyti vokiečių karikatūristai, vaizduodami komunistus. Nors Hansas jau senokai suprato, kad negalima spręsti apie žmones iš įvairiuose laikraščiuose pasirodančių karikatūrų ar pašiepiančių straipsnių.

– Taip, ponas Ivanovai. Aš paskirtas Jus ginti Niurnbergo tribunole, kur Jūs būsite kaltinamas kariniais nusikaltimais ir nusikaltimais žmoniškumui.

– Be abejo, būsiu kaltinamas, – nusišypsojo Hanso pašnekovas. Advokatas kiek sutriko. Jis nebuvo pratęs, kad jo ginamieji taip atsainiai žiūrėtų į jiems pateiktus kaltinimus bei gresiančią mirties bausmę. – Nugalėtojai visuomet kaltina nugalėtuosius visokiausiais nusikaltimais. Žinote, advokate, aš dažnai galvoju, kodėl taip yra. Ir dar iki galo nenusprendžiau. Turiu dvi versijas: nugalėtojai taip bando paslėpti savo pačių nusikaltimus ir suteikti visiems savo veiksmams teisėtumo atspalvį arba jie patys yra graužiami sąžinės dėl to, kas vyko per karą, ir bando visą kaltę suversti tiems, kurie negali apsiginti. Kaip Jūs manote, kuri versija yra tikslesnė?

– Nežinau, – gūžtelėjo pečiais Hansas. Dabar jis buvo draskomas prieštaringų jausmų. Advokatas kiek suirzo dėl tokios nereikalingos laiko gaišaties, kai kvailos kalbos neleido pereiti prie reikalo. Nors, kita vertus, Hanso viduje pabudo istorikas. Pokalbis su ginamuoju nors ir nelietė tikrojo reikalo esmės, kuo toliau, tuo labiau ėmė patikti. – Gal teisingusia būtų trečioji versija... Sakykim, kad nugalėtieji tikrai padarė daug įvairiausių nusikaltimų ir už tai yra baudžiami. Tai vadinama teisingumo atstatymu. Šito, ponas

Ivanovai, būdamas dešinioji Stalino ranka, vadinamasis pilkasis kardinolas, negalėtų nežinoti. Perskaičiau Jūsų bylą. Ten rašoma, kad Jūs pasiūlėte baudžiamąsias ekspedicijas, kurių tikslas – sunaikinti kuo daugiau Rusijos-Baltarusijos sąjungos piliečių. Tai Jūs sukūrėte ir apmokėte žudikų būrį, kuris turėjo medžioti visus naujai susikūrusių nekommunistinių valstybių lyderius. Sakoma, kad be Jūsų Stalinas karą būtų pralaimėjęs ne per pusantrų metų, o per tris mėnesius. Todėl tik ant Jūsų sąžinės gula milijonų rusų ir šimtų tūkstančių vokiečių karių gyvybės.

– Ai... – numojo ranka Ivanovas. – Nereikia čia tos demagogijos. Įdomu, kas karą pradėjo. Kodėl amerikiečių nenorite nubauti dėl to, ką jie iškrėtė Japonijoje, ar anglų dėl jų taikytos nekarinių objektų naikinimo taktikos? Patys, beje, irgi ne šventieji. Ką padarėte su Leningradu? Tuos tikrai pasišventusius komunistus, gynusius miestą iki paskutinės dienos ir pakliuvusius į nelaisvę, Jūsų sąjungininkai iš vadinamosios Rusijos-Baltarusijos sąjungos tiesiog ketvirčiavo. O ką darė vokiečiai? Sustabdė, sudraudė? Nieko panašaus... Katutėmis plojo. Kaip ten išsireiškė Himleris: „Teisingo atpildo aktas“. Ar ne taip buvo? Beje, o kaip su tuo milijonu žydų, kuriuos, kaip pasirodė, spėjote sunaikinti iki garsiosios liepos mėnesio kalbos ir to netikėto politikos pasikeitimo? Ar už tai niekas neatsakys?

– Užteks, ponas Ivanovai, – pyktelejo Hansas. – Mes ne bartis čia susirinkom. Baikim šitas kalbas, kas kaltas ir kodėl...

– Gerai, – netikėtai ramiai atsakė Andrejus. – Aš mielai... Advokate, Jūs domitės istorija?

– Taip, – linktelejo Hansas, apsidžiaugęs proga pakeisti temą ir išvengti neigiamų emocijų. – Netgi labai domiuosi ir kai kada rašau straipsnius moksliniams žurnalams.

– Aaa, prisiminiau. Tai Jūs tas Šneideris, kuris iškėlė įdomią gotų kilmės teoriją. Skaičiau ir, turiu pasakyti, man la-

bai patiko, – pagyrė nušvitusį Hansą pašnekovas. – Tada, advokate, Jūs mane suprasite. Ar Jums neatrodo, kad šitokia karo eiga buvo labai nenatūrali?

– Kodėl? – nesuprato Hansas.

– Labai paprastai. Vokietija turėjo vieną galimybę iš dešimties laimėti šį karą. Ji neturėjo pakankamai išteklių ilgam karui ir nebuvo taip gerai jam pasiruošusi kaip Sovietų Sąjunga. O kariauti keliais frontais, kaip tai darė Hitleris nuo 1939-ųjų, buvo visiška beprotybė. Ir nepaisant to, Jūsų vadas pasirinko beveik vienintelę galimą pergalės strategiją. Na gal ir ne vienintelę, bet bent efektyviausią. Klausimas: ar Hitleris toks protingas, ar jis staiga praregėjo? Jei būtų labai protingas, jau 1938 metais būtų nuštojęs kalbėti apie „gyvybinę erdvę“, pasaulinį žydų sąmokslą ir panašius dalykus. Ir karui su rusais ruošęsi atidžiau, ir pradėtų jį anksčiau, prieš tai užsitikrinęs anglų ir amerikiečių paramą. Ne... Čia ne tai. Belieka versija, kad jis praregėjo. Tačiau ar gali žmogus pats praregėti? Štai Jūs kaip advokatas pasakykite, ar dažnai žmonės praregi, jei juos neverčia aplinkybės?

– Na ne, – numykė Hansas.

– Taigi, kad ne, – linktelėjo Ivanovas. – Sakytumėm, kad aplinkybės privertė. Tačiau kokios aplinkybės? Pergalingas žygis po Europą, sutriuškintos rusų armijos... Kas galėjo priversti? Gal Hitleris staiga įgijo kokią naują patarėją. Slaptą tokį, bet labai įtakingą, kuris būtų labai panašus į mane? Ne išvaizda, žinoma, bet savo įtaka valstybės vadui. Aš žinau tam tikrų metodų, leidžiančių prisirišti prie reikiamo žmogaus ir priversti jį manęs klausyti. Stalinas neturėjo pasirinkimo, skirdamas mane slaptuoju padėjėju. Į žaidimo taisykles įtrauktas punktas, leidžiantis naudoti mentalinę prievartą tam, kad būtų galima įsitvirtinti visuomenėje. Kaip kitaip pradėsi žaidimą, jei tave nušaus pirmas pasitaikęs sargybinis, užstojęs kelią pas generalinį sekretorių.

– Apie ką Jūs kalbate? – nesuprato Hansas, jau galutinai paleidęs pokalbio gijas iš savo rankų.

– Nesvarbu, apie ką, – mirktelėjo jam Ivanovas. – Svarbu, kad Jūs mūsų pokalbio stenogramą perduotumėte gestapui. Tie vaikinai išsiaiškina, ir galiu lažintis, kad kitame mūsų pokalbyje dalyvaus dar vienas asmuo.

○ ○ ○

„Tada aš buvau visiškai sutrikęs. Mes kalbėjomės dar kelias valandas. Per tą laiką Ivanovas daug ko papasakojo. Ne viską surašiau rašte gestapui. Nors gal ir privalėjau... Bet žinios, kurias perdavė man šis keistasis rusas... Jos neturi dingti. Pirma surašysiu viską dienoraštyje, po to nagrinėsiu, tyrinėsiu, ieškosiu paaiškinimų. Neseniai išsiaiškinau, kas yra „mentalinė prievarta“, ir supratau, ką rusas man tada norėjo pasakyti. Baisu, jei jis teisus. Bet kas jie, tie žaidimo dalyviai? Pirmas buvo Ivanovas, bet kas buvo antrasis. Turbūt tas pabaltijo akcentu vokiškai šnekančis ir juoda gestapo uniforma vilkintis generolas, atlydėjęs mane į kitą susitikimą su ginamuoju. Gaila, beveik neatsimenu, apie ką jie tada šnekėjo? O kalba buvo netrumpa. Tris valandas plepėjo, kol abu pradingo... Ir ką gi aš atsimenu? Nuotrupas... Štai tas nuotrupas ir užrašysiu“.

○ ○ ○

– Sveiki, advokate, – linksmi šūktelėjo Ivanovas į kamerą užėjusiam Hansui. – Matau, vis dėlto dalyvaus pokalbyje trečiasis asmuo. Sureagavot?

– Kaip nesureaguosi, – linksmi atsiliepė advokatą atlydėjęs generolas. – Vos ne atviru tekstu pareiškiami: aš da-

bar vadinuosi Andrejum Ivanovu, esu Niurnbergo tribunolo kaltinamasis, atėik pasikalbėti. Gal pasiduodi? Girdėjau, Sibire dar yra komunistuojančių partizanų. Maniau, tu su jais ir spirsies iki galo...

– Žinoma, kaip tu praeitą kartą. Kaip tada buvo? Bandedi įkurti miestą po Antarktidos ledu ir ruoštis revanšui. Pasidavei tik 1959-aisiais. Man anksčiau nusibodo. Pasiduodu, tu laimėjai šią partiją.

– Koks rezultatas dabar: trys – du. Tu vis dar laimi, – šyptelėjo generolas. – Kaip tau atrodo mano strategija? Efektyviau už atomines bombas antroje partijoje.

– Na rezultatas buvo tas pats, bet efektas gerokai didesnis. Tada mane užklupai netikėtai, ketveriais metais pankstinęs atominių bombų gamybą, o dabar pasirodei esąs puikus psichologijos žinovas. Sveikinu, bet nesidžiauk per anksti. Dar liko dvi partijos, o aš vis dar laimiu. Kitą kartą taip lengvai nenugalėsi.

– Net nesitikiu. Galų gale žaidžiu su sunkesnio lygio čempionu. Bet ką gali žinoti? Laimėsiu prieš tave, tada perėisiu į sunkiausią lygį, o ten gal pavyks ir į profesionalų žaidimus įsitraukti.

– Aukštai taikai, – palingavo galvą Andrejus. – Manai, kad pakankamai išmanai ir gali vadovauti žemiečių kovoms su lamijomis? O gal galėtum, vadovaudamas indėnams sijams, sutriuškinti JAV devynioliktajame amžiuje?

– Gal dabar ir ne. Bet ateityje... Kas žino? – gūžtelėjo pečiais generolas. – Ruoškis, keliausim iš šios Paralelės. Nelabai čia beliko ką veikti.

Štai tada Hansas ir užmigo. O gal neužmigo, bet prarado sąmonę? O gal atėjūnai tiesiog ištrynė visus jo atsiminimus iš šio keisto pokalbio? Kaip per rūką Hansas dar prisiminė keistą oro sūkurį, į kurį įžengė abu pašnekovai. O gal tai jam tik prisisapnavo? Gal gestapo generolas išsivedė keistąjį rusą su savimi? Kas žino?



Leitenantas Takeši vadovavo desantininkų kuopai. Žinoma, tai, kas liko po šių 1961 metų mūšių dėl Vladivostoko, vargu ar galima pavadinti desantininkų kuopa. Šeši nesužeisti kariai ir jų leitenantas „garsusis“ Takeši.

– Koks aš „garsusis“? – sušnabždėjo leitenantas. – Na pavyko keli reidai į rusų užnugarį. Keistas tas karas. Viskas prasidėjo tiesiog puikiai. 1941 metai. Vokiečiai pasiūlo taiką anglams, bet pastarieji, net ir pralaimėję Afrikoje, atsisako. Vermachto puolimas prieš SSSR prasideda didelėmis pergalemis. Dar daugiau naudos atneša Hitlerio pareiškimas dėl naujų nekomunistinių valstybių sukūrimo buvusioje SSSR teritorijoje. Japonija paskelbia karą sovietams ir per kelis mėnesius užima visą jiems priklausiusią rytų pakrantę. Tačiau komunistai tada atsilaikė. Nuožmiose kovose su vokiečiais ir jų sąjungininkais, išvystę puikią komunistinę propagandą, naudodamiesi JAV ir Anglijos pagalba, jie traukėsi iki 1947 metų. Tada įvyko lūžis, kurį jie pasiekė dėl geresnio pasiruošimo karui ir sukauptų didesnių išteklių. Nuo tada komunistai pradėjo stumti japonus atgal, nors pastarieji jau buvo užėmę pusę Sibiro. Vokiečių ir jų sąjungininkų puolimo mašina taip pat įklimpo. Keli skaudūs pralaimėjimai, ir ką mes dabar turime? Komunistai vėl ruošiasi atsiimti prieš penkiolika metų prarastą Maskvą, o mes vėl kaunamės dėl beveik prieš du dešimtmečius užimto Vladivostoko. Kodėl tas karas taip užtruko? Ir kada gi jis baigsis? Nors ne... Įdomesnis klausimas: kaip šis karas baigsis?

Leitenantas Takeši dar ilgai svarstė įvairias šio karo keistenybes. Tik kaip bevargtų, jis neturėjo jokių galimybių teisingai atsakyti bent į pirmąjį klausimą, į kurį teisingas atsakymas leitenantui atrodytų labiausiai neįtikinamas: tiesiog labai prailgo šeštoji partija, nes susitiko du vienas kito verti priešininkai.



Apie daug ką parašė savo dienoraštyje Hansas. Pagaliau pavargęs susiruošė miegoti. Buvo net į lovą atsigulęs, kai staiga pašoko ir nuskubėjęs prie dienoraščio užrašė:

„Prisiminiau dar dalį pokalbio su rusu. Kai plepėjom pirmą kartą, Andrejus pasakojo apie kažkokius profesionalus ir kad pats sunkiausias uždavinys – laimėti prieš kažkokias lamijas. Kiek supratau, tai atvykėliai iš žvaigždžių, kurie puls žmoniją 2121 metais. Kai paklausiau, ar yra kas nors išsprendęs šį uždavinį, jis kiek patylėjęs atsakė:

– Taip. Vieną kartą prieš ateivius žmonija laimėjo. Tai buvo pats „didžiojo čempiono“ Silvestro karjeros pakilimas. Žinai, advokate, ką jis padarė? Papasakosiu visus istorijos vingius, leidusius jam paruošti žmoniją pergalei. Kaip ir tavo pasaulyje, nuo 1914 iki 1918 metų truko Pirmasis pasaulinis karas, leidęs sunaikinti prieš tai buvusią tvarką ir sudaręs prielaidas antrajam karui. 1945 metais Antrasis pasaulinis karas baigėsi. Vokietija pralaimėjo, bet sovietai nesugebėjo užimti visos Europos. Pasaulis pasidalijo į du priešiškus blokus. Vienam vadovavo JAV, kitam – SSSR. Dešimtmečius truko „šaltasis karas“ tarp šių blokų. Per tą laiką kaip ant mielių tobulėjo ir augo karinės technikos lygis. Šis nesibaigiantis prieštaravimas buvo geriausias progreso veiksnys. „Didysis čempionas“ išlaikė šį prieštaravimą keturiasdešimt penkerius metus. Tai maksimaliai ilgas laiko tarpas. Anksčiau ar vėliau vienas iš priešininkų turėjo bankrutuoti. Taip ir įvyko. Tačiau net išnykus vienam iš blokų, prieštaravimai pasaulyje tik aštrėjo. Pasaulyje vyko smulkūs konfliktai ir karai, į kuriuos įsivėlė JAV ir jos sąjungininkai. Tie iš pirmo žvilgsnio beprasmiškai karai ilgainiui suvienijo Vakarų civilizaciją ir sunaikino bet kokią rimtesnę karinę konkurenciją NATO blokui. Būtent 2121 metais JAV ir jos sąjungininkės, tarp kurių tuo metu buvo ir Rusija, atsidūrė pačioje savo karinės galios viršūnėje ir sugebėjo pasipriešinti

lamijoms. Ar supratai, advokate? „Didysis čempionas“ du šimtmečius turėjo ruošti žmoniją susitikimui su jos priešais ir tik taip buvo sudaryta galimybė nugalėti.

„Graži pasaka. Įdomu, ar egzistuoja pasaulis, kuriame Vokietija pralaimėjo karą ir iš vakarykščių sąjungininkų susiformavo du priešiški blokai? Nemanau... Istorija tiesiog negalėtų pasisukti atgal. Manau, kad istorijos vingiai – nekeičiami.“

Šiais savo žodžiais Hansas baigė dienos užrašus ir padėjęs plunksną nukeliavo atgal į lovą. Tik jis neteisingai suformulavo paskutinį klausimą. Teisingas klausimas turėtų skambėti taip: ar iš tiesų yra pasaulis, kuriame vyksta tokie neįprasti žaidimai ir kurio gyventojai taip lengvai keičia per „paralelines“ visatas, pavertę jas tik savo žaidimų aikštelėmis? Kas žino? Nemanau... Nors...

Romualdas Drakšas
PASKUTINIS ANGELO SKRYDIS

Dailininkas *Algimantas Dapšys*
Dizainerė *Nijolė Juozapaitienė*

Išleido leidykla „Eugrimas“, Kalvarijų g. 98-36, LT-08211 Vilnius
Tel./faks. 5-2 733 955, info@eugrimas.lt
Spausdino Uždaroji dizaino ir leidybos AB Kopa, Kampo g. 7, LT-50153 Kaunas
Puslapis internete: www.kopa.eu

Drakšas, Romualdas

Dr57 Paskutinis angelo skrydis / Romualdas Drakšas –
Vilnius: Eugrimas, 2008. – 254 p.

ISBN 978-9955-790-20-4

Užsiėmę tarpusavio santykių aiškinimusi, magiją valdantys asmenys laiku nepastebėjo Paralelėje atsiradusio Didžiojo inkvizitoriaus. Dabar, kai Kalitėjos miesto gyventojai tapo aršiais Vienatinio Dievo išpažinėjais, o neseniai atsiradusi sekta sparčiai didino savo įtaką daugeliui Paralelės tautų, Rapertas, siekdamas ištaisyti padėtį, privalės imtis ryžtingų ir neįprastų veiksmų.

Šioje knygoje skaitytojų dėmesiui pateikiami du pasakojimai, tęsiantys „Raganiaus karo“ istoriją. Vėl sutiksime raganių Rapertą, angelą Arvartą, inkvizitorių Paulių, buvusį Raganių ordino valdovą Patriką ir kitus jau žinomus bei kai kuriuos naujus veikėjus. Be minėtų pasakojimų, knygoje skaitytojas ras įdomių ir nuotaikingų apsakymų.

UDK 888.2-3